

8 februarie
2013

Nr. 27-30

Anul XX
(4345-4348)

MONITORUL OFICIAL

AL REPUBLICII MOLDOVA

moldpres

MONITORUL OFICIAL AL REPUBLICII MOLDOVA este un produs protejat legal și dă dreptul MOLDPRES de a-i autoriza reproducerea ori crearea altor produse derivate numai de către abonați, potrivit contractului de abonament, cu obligația acestora de a-l folosi în limitele prevăzute de contract, de a nu-i distorsiona conținutul și de a menționa obligatoriu sursa „Monitorul Oficial al Republicii Moldova”. Orice altă formă de utilizare a produsului în scopuri de multiplicare și difuzare este interzisă. MOLDPRES își rezervă dreptul de a lua măsurile necesare în cazurile în care nu se respectă prevederile legale de utilizare a produselor sale.

EDITOR: Agenția Informațională de Stat “Moldpres”

Director general Vladimir DARIE

Monitorul Oficial al Republicii Moldova

Redactor-șef Simion ROPOT

Editorul și redacția: 2012, Chișinău, str. Pușkin, 22, Casa Presei, et. 3.

Numărul de înregistrare 475. Certificat de înregistrare a mărcii nr. 12578.

Abonamentele se pot contracta la orice oficiu poștal. Indicele de abonare 21128. Tirajul total 5281.

Telefoane: Editorul 23-34-28, fax 23-26-98; Secretarul general de redacție: 23-44-41; e-mail: monitor@moldpres.md

Redactorii: 23-23-09; Publicații ale agenților economici, avize, pierderi de acte: tel: 23-35-86, tel./fax 23-34-39; e-mail: mo@moldpres.md

Cont nr. 225139709, cod EXMMMD22436, BC “Eximbank-Gruppo Veneto Banca” S.A., filiala nr. 11.

Cont nr. 222472202165, cod BSOCMD2X722, BC “Banca Socială” S.A. interrațională.

Chișinău, Agenția Informațională de Stat MOLDPRES.

Cod fiscal 1003600071952. Tiparul: Editura “Universul”, str. Vlaicu Pîrcălab, 45, mun. Chișinău. Comanda nr. 205.

“Monitorul Oficial al Republicii Moldova” nu poartă răspundere pentru veridicitatea avizelor publicate.

Actele oficiale pot fi publicate în alte ediții periodice numai cu trimitere la “Monitorul Oficial al Republicii Moldova”.

*Beneficiază de reduceri la abonarea ediției
«Monitorul Oficial al Republicii Moldova»
pentru prima jumătate a anului 2013.*

Perfectează abonamentul la sediul
AIS «Moldpres», str. Al. Pușkin 22,
Casa Presei, et.1, bir.1, de unde
vei prelua personal fiecare ediție.

Cunoașterea legii te avantajează!

PARTEA I

Legi, hotăriri ale Parlamentului Republicii Moldova, decrete ale Președintelui Republicii Moldova

97. Decret privind promulgarea Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 158-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public (nr. 485-VII, 29 ianuarie 2013).	5
98. Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 158-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public (nr. 268, 29 noiembrie 2012).	5
99. Decret privind promulgarea Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 182-XVI din 10 iulie 2008 cu privire la aprobarea Regulamentului Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, structurii, personalului-limită și a modului de finanțare a Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal (nr. 487-VII, 30 ianuarie 2013).	8
100. Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 182-XVI din 10 iulie 2008 cu privire la aprobarea Regulamentului Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, structurii, personalului-limită și a modului de finanțare a Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal (nr. 289, 21 decembrie 2012).	9
101. Decret privind promulgarea Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative (nr. 488-VII, 30 ianuarie 2013).	9
102. Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative (nr. 290, 21 decembrie 2012).	9
103. Decret privind promulgarea Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative (nr. 486-VII, 30 ianuarie 2013).	10
104. Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative (nr. 306, 26 decembrie 2012).	10
105. Decret privind promulgarea Legii pentru aderarea Republicii Moldova la Memorandumul de înțelegere privind participarea și divizarea cheltuielilor în cadrul Registrului de chei publice al Organizației Internaționale a Aviației Civile pentru documentele de călătorie electronice mecanic lizibile (491-VII, 30 ianuarie 2013).	12
106. Lege pentru aderarea Republicii Moldova la Memorandumul de înțelegere privind participarea și divizarea cheltuielilor în cadrul Registrului de chei publice al Organizației Internaționale a Aviației Civile pentru documentele de călătorie electronice mecanic lizibile (nr. 310, 26 decembrie 2012).	12
107. Decret privind promulgarea Legii pentru formularea Declarației Republicii Moldova la Convenția internațională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială (nr. 493-VII, 30 ianuarie 2013).	12
108. Lege pentru formularea Declarației Republicii Moldova la Convenția internațională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială (nr. 311, 26 decembrie 2012).	13
109. Decret privind promulgarea Legii pentru ratificarea celui de-al doilea Protocol adițional la Convenția europeană de asistență judiciară în materie penală (nr. 489-VII, 30 ianuarie 2013).	13
110. Lege pentru ratificarea celui de-al doilea Protocol adițional la Convenția europeană de asistență judiciară în materie penală (nr. 312, 26 decembrie 2012).	13
111. Decret privind promulgarea Legii pentru ratificarea Acordului dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană cu privire la protecția indicațiilor geografice ale produselor agricole și alimentare (nr. 490-VII, 30 ianuarie 2013).	14
112. Lege pentru ratificarea Acordului dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană cu privire la protecția indicațiilor geografice ale produselor agricole și alimentare (nr. 317, 27 decembrie 2012).	14
113. Decret privind eliberarea doamnei Natalia CHISELIOVA din funcția de judecător la Judecătoria Strășeni (nr. 492-VII, 30 ianuarie 2013).	14
114. Decret pentru modificarea și completarea Decretului Președintelui Republicii Moldova nr. 244-VII din 21 august 2012 privind distincțiile Armatei Naționale (nr. 494-VII, 30 ianuarie 2013).	14

PARTEA II
Hotărîri ale Guvernului Republicii Moldova

133. Hotărîre cu privire la edificarea în oraşul Cimişlia a monumentului în memoria victimelor represiunilor staliniste din anii 1940-1949 (nr. 85, 1 februarie 2013).	15
134. Hotărîre cu privire la edificarea în oraşul Ialoveni a monumentului în memoria eroilor căzuţi în luptele pentru independenţă şi integritatea Republicii Moldova (nr. 86, 1 februarie 2013).	15
135. Hotărîre cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea şi completarea Codului penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002 (nr. 87, 1 februarie 2013).	15
136. Hotărîre cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru ratificarea Acordului dintre Guvernul Republicii Moldova şi Guvernul Statului Qatar privind promovarea şi protejarea reciprocă a investiţiilor, întocmit la Doha la 10 decembrie 2012 (nr. 89, 1 februarie 2013).	15
137. Hotărîre cu privire la modificarea anexelor nr. 1 şi nr. 2 la Hotărîrea Guvernului nr. 288 din 4 mai 2012 (nr. 90, 1 februarie 2013).	16
138. Hotărîre cu privire la iniţierea negocierilor asupra proiectului Acordului dintre Guvernul Republicii Moldova şi Guvernul Republicii Indonezia privind abolirea regimului de vize pentru titularii paşapoartelor diplomatice şi de serviciu (nr. 91, 1 februarie 2013).	16
139. Hotărîre cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru ratificarea Acordului dintre Guvernul Republicii Moldova şi Guvernul Statului Qatar privind abolirea regimului de vize pentru titularii paşapoartelor diplomatice şi speciale, semnat la Doha la 10 decembrie 2012 (nr. 92, 1 februarie 2013).	16
140. Hotărîre pentru aprobarea Regulamentului privind restituirea taxei pe valoarea adăugată (nr. 93, 1 februarie 2013).	17
141. Hotărîre cu privire la aprobarea obiectivelor, cerinţelor generale privind selectarea partenerului privat, precum şi a condiţiilor parteneriatului public-privat pentru renovarea unor cămine ale Universităţii de Stat din Moldova (nr. 95, 1 februarie 2013).	25
142. Hotărîre cu privire la modificarea anexei nr. 1 la Hotărîrea Guvernului nr. 770 din 26 noiembrie 2009 (nr. 96, 1 februarie 2013).	27
143. Hotărîre pentru aprobarea Regulamentului privind modul de organizare a normării muncii în ramurile economiei naţionale (nr. 98, 4 februarie 2013).	27
144. Hotărîre cu privire la repartizarea mijloacelor financiare din bugetul de stat pentru reforma administraţiei publice (nr. 99, 4 februarie 2013).	32
145. Hotărîre cu privire la modificarea Hotărîrii Guvernului nr. 972 din 18 octombrie 2010 (nr. 100, 5 februarie 2013).	32
146. Hotărîre cu privire la Strategia energetică a Republicii Moldova pînă în anul 2030 (nr. 102, 5 februarie 2013).	32
147. Hotărîre cu privire la modificarea şi completarea Hotărîrii Guvernului nr. 657 din 6 noiembrie 2009 (nr. 104, 6 februarie 2013).	64
148. Hotărîre privind suspendarea din funcţie a domnului Gheorghe ȚURCANU (nr. 105, 6 februarie 2013).	64

PARTEA III
Acte ale ministerelor, departamentelor şi ale Băncii Naţionale a Moldovei**Acte ale Ministerului Agriculturii şi Industriei Alimentare al Republicii Moldova**

118. Ordin cu privire la aprobarea Regulamentului despre organizarea şi desfăşurarea concursului pentru ocuparea funcţiei de director al instituţiei publice din sfera ştiinţei şi inovării, faţă de care Ministerul exercită calitatea de fondator (nr. 18, 1 februarie 2013).	65
---	----

Acte ale Ministerului Sănătăţii al Republicii Moldova

119. Ordin cu privire la înregistrarea preţurilor de producător la medicamente (nr. 1366, 28 decembrie 2012).	68
---	----

Acte ale Comisiei Naţionale a Pieţei Financiare

120. Hotărîre cu privire la unele măsuri pentru finalizarea procedurii de lichidare a genurilor de activitate profesională pe piaţa valorilor mobiliare desfăşurate anterior de unii participanţi profesionişti (nr. 4/1, 1 februarie 2013).	88
121. Hotărîre cu privire la înregistrarea prospectului ofertei publice de preluare benevolă a valorilor mobiliare pe piaţa secundară a acţiunilor emise de Societatea pe acţiuni „ELEVATOR KELLEY GRAINS” (nr. 4/2, 1 februarie 2013).	90
122. Hotărîre cu privire la înregistrarea prospectului ofertei publice de preluare benevolă a valorilor mobiliare pe piaţa secundară a acţiunilor emise de Societatea pe acţiuni „ELEVATORUL IARGARA” (nr. 4/3, 1 februarie 2013).	90
123. Hotărîre cu privire la înregistrări în Registrul de stat al valorilor mobiliare (nr. 4/4, 1 februarie 2013).	91
124. Hotărîre cu privire la autorizarea reorganizării Societăţii pe acţiuni „AZURIT” (nr. 4/5, 1 februarie 2013).	91

125. Hotărîre cu privire la rezultatele controlului tematic privind respectarea legislației în domeniul asociațiilor de economii și împrumut de către A.E.Î. „BĂLĂUREȘTI” (nr. 4/6, 1 februarie 2013).....	92
126. Hotărîre cu privire la aprobarea actului de reevaluare a părții sociale deținute de COMPANIA FIDUCIARĂ „COLABORARE” S.A. în proces de lichidare (nr. 4/7, 1 februarie 2013).	93
127. Hotărîre cu privire la reperfectarea licenței Companiei de Asigurări „GALAS” S.A. (nr. 4/11, 1 februarie 2013).....	94
128. Hotărîre cu privire la reperfectarea licențelor Întreprinderii Mixte Compania de Asigurări „GRAWE CARAT ASIGURĂRI” S.A. (nr. 4/12, 1 februarie 2013).	94
129. Hotărîre cu privire la reperfectarea licenței Societății pe Acțiuni „MOLDASIG” (nr. 4/13, 1 februarie 2013).	95
130. Ordonanță cu privire la inițierea controalelor privind respectarea legislației în domeniul asociațiilor de economii și împrumut de către A.E.Î. „FURNICA-RĂZENI” și A.E.Î. „HORĂȘTI” (nr. 4/8-O, 1 februarie 2013).	95

Acte ale Băncii Naționale a Moldovei

131. Hotărîre cu privire la nivelul ratelor dobânzilor Băncii Naționale a Moldovei și a normei rezervelor obligatorii (nr. 15, 31 ianuarie 2013).	96
132. Hotărîre cu privire la nivelul ratei de bază a Băncii Naționale a Moldovei la creditele pe termen lung (nr. 16, 31 ianuarie 2013).	96

PARTEA IV **Avize funcții publice vacante** **Publicații ale agenților economici**

PARTEA V **Avize pierderi de acte**

A.I.S. „Moldpres” anunță pentru data de 19 februarie 2013, ora 10.00, pe adresa: str. A. Pușkin 22, bir. 352, mun. Chișinău, organizarea licitației publice repetate „cu strigare” privind vânzarea automobilului VAZ-21213 (prețul de start este de 49 563 lei) neutilizat în procesul tehnologic.

Pentru participare la licitație este necesar de prezentat: cererea, buletinul de identitate (pentru persoanele juridice – copia certificatului de înregistrare a întreprinderii, extrasul și procura pentru efectuarea tranzacției), documentul de plată, care confirmă achitarea accontului în mărime de 10% și a taxei de participare în sumă de 80 lei pentru persoanele fizice și 200 lei pentru persoanele juridice.

Acontul și taxa de participare se transferă pe contul nr. 225139709 în B.C. „Eximbank-Gruppo Veneto Banca” S.A., filiala nr. 11, Chișinău, codul băncii EXMMMD22436, cod fiscal 1003600071952. Cererile se depun nu mai târziu de data de 18 februarie 2013, ora 11.00.

Informații suplimentare la tel. 234330.

PARTEA I

Legi, hotărâri ale Parlamentului Republicii Moldova,
decrete ale Președintelui Republicii Moldova**97****D E C R E T****privind promulgarea Legii pentru modificarea
și completarea Legii nr. 158-XVI din 4 iulie 2008
cu privire la funcția publică și statutul funcționarului
public**

În temeiul art. 93 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova,

Președintele Republicii Moldova **d e c r e t e a z ă:**

Articol unic. - Se promulgă Legea nr. 268 din

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 485-VII. Chișinău, 29 ianuarie 2013.

29 noiembrie 2012 pentru modificarea și completarea Legii nr. 158-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public.

Nicolae TIMOFTI

98**L E G E****pentru modificarea și completarea Legii nr. 158-XVI
din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică
și statutul funcționarului public**

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. - Legea nr. 158-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 230-232, art. 840), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 2, după noțiunea „funcție de demnitate publică” se introduc două noțiuni noi cu următorul cuprins:

„*funcție publică vacantă* - funcție publică liberă, fără titular;

„*funcție publică temporar vacantă* - funcție publică cu al cărei titular au fost suspendate raporturile de serviciu sau al cărei titular a fost detașat în altă autoritate publică ori, după caz, asigură interimatul unei funcții publice de conducere;”.

2. Articolul 4 alineatul (3):

la litera c), cuvintele „și administrative (pază, întreținere-reparații, gospodărire și deservire)” se substituie cu cuvîntul „, administrative”;

alineatul se completează cu litera c¹) cu următorul cuprins:

„c¹) personalului angajat pe o durată determinată din contul veniturilor suplimentare și al altor surse;”.

3. Articolul 8:

la alineatul (2), litera c) va avea următorul cuprins:

„c) secretar de stat al ministerului, adjunct al conducătorului autorității administrative;”

alineatul (4) se completează cu litera d) cu următorul cuprins:

„d) să aibă experiență managerială de cel puțin 2 ani.”

4. La articolul 9, alineatul (1) se completează cu literele j), k) și l) cu următorul cuprins:

„j) șef al secretariatului instanței judecătorești;

k) șef al Aparatului Comisiei Electorale Centrale;

l) custode principal de fonduri.”

5. Articolul 25 se completează cu alineatul (2¹) cu următorul cuprins:

„(2¹) Funcționarul public nu este în drept să desfășoare activitate de întreprinzător, cu excepția calității de fondator al societății comerciale, ori să înlesnească, în virtutea funcției sale, activitatea de întreprinzător a persoanelor

fizice și juridice.”

6. Articolul 27:

în titlul articolului, cuvintele „de bază” se exclud;

la alineatul (1):

partea introductivă se completează în final cu cuvintele „de bază”;

litera g) va avea următorul cuprins:

„g) în ultimii 3 ani, nu a fost destituită dintr-o funcție publică conform art. 64 alin. (1) lit. a) și b) sau nu i-a încetat contractul individual de muncă pentru motive disciplinare;”

articolul se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) Candidatul la ocuparea funcției publice trebuie să întrunească și cerințele specifice minime pentru ocuparea respectivei funcții, stabilite în Clasificatorul unic al funcțiilor publice, aprobat prin Legea nr. 155 din 21 iulie 2011. Autoritatea publică poate stabili și alte cerințe specifice care se referă la specialitatea studiilor, cunoștințe, abilități profesionale și atitudini/comportamente necesare pentru exercitarea eficientă a funcției publice, acestea fiind stipulate în fișa postului aferentă funcției publice.”

7. Articolul 28:

în titlul articolului, cuvîntul „vacante” se exclude;

alineatul (1):

în partea introductivă, după cuvîntul „vacante” se introduc cuvintele „sau temporar vacante”;

alineatul se completează cu literele d) și e) cu următorul cuprins:

„d) detașare;

e) asigurare a interimatului funcției publice de conducere.”

la alineatul (2), cuvîntul „vacante” se exclude.

8. Articolul 29:

în titlul articolului, cuvîntul „vacante” se exclude;

la alineatul (1), după cuvîntul „vacante” se introduc cuvintele „sau temporar vacante”.

9. La articolul 30, alineatul (6) va avea următorul cuprins:

„(6) Actul administrativ de numire, la care se anexează fișa postului de care funcționarul public a luat cunoștință sub semnătură, se aduce la cunoștință funcționarului public. O copie de pe fișa postului se înmînează funcționarului public

și conducătorului ierarhic superior al acestuia.”

10. Articolul 31:

se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) Prin derogare de la prevederile alin. (1), funcționar public debutant se consideră și persoana care a exercitat anterior o funcție publică, însă raporturile de serviciu au încetat pînă la evaluarea activității acesteia la expirarea perioadei de probă sau care a fost eliberată din funcție în condițiile art. 63 alin. (1) lit. e).”

alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Nu se consideră funcționar public debutant persoana care anterior a exercitat funcție de demnitate publică, care a activat în cabinetul persoanei cu funcție de demnitate publică sau a activat în calitate de funcționar public cu statut special, precum și persoana numită în funcție publică de conducere de nivel superior.”

11. Articolul 33:

alineatele (2)–(4) vor avea următorul cuprins:

„(2) Gradul de calificare de clasa a III-a se conferă funcționarului public debutant în termen de cel mult 3 zile lucrătoare de la îndeplinirea condițiilor specificate la art. 31 alin. (5) lit. a), iar persoanei care anterior a deținut funcție publică, însă nu deține grad de calificare, precum și persoanelor specificate la art. 31 alin. (3) – la numirea lor în funcție.

(3) Conferirea gradului de calificare imediat superior se face dacă funcționarul public a obținut cel puțin calificativul „bine” la 3 evaluări anuale ale performanțelor profesionale sau calificativul „foarte bine” la ultimele 2 evaluări anuale ale performanțelor profesionale.

(4) Prin derogare de la prevederile alin. (3), funcționarului public care deține gradul de calificare de clasa a III-a i se poate conferi gradul de calificare de clasa I corespunzător categoriei funcției publice deținute în cazul îndeplinirii unor misiuni de importanță deosebită și obținerii calificativului „foarte bine” la ultimele 2 evaluări anuale ale performanțelor profesionale. Aprecierea caracterului deosebit al misiunii este de competența conducătorului autorității publice cu drept de conferire a gradelor de calificare.”

la alineatul (7), cuvintele „promovării într-o funcție publică dintr-o categorie superioară” se substituie cu cuvintele „numirii într-o funcție publică de categorie superioară”, iar cuvîntul „promovat” se substituie cu cuvintele „fost numit”.

12. La articolul 37 alineatul (3) litera b), textul „o dată la trei ani – cursuri de perfecționare, cu o durată de cel puțin 72 de ore” se substituie cu textul „fiecărui funcționar public debutant – un curs de inițiere cu o durată de cel puțin 80 de ore”.

13. La articolul 38:

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Pe perioada în care funcționarul public urmează forme de dezvoltare profesională continuă organizate la inițiativa sau în interesul autorității publice, acesta beneficiază de plata salariului. Dacă durata acestora depășește 180 de zile calendaristice consecutive și funcționarul public este scos din activitate, raporturile de serviciu se suspendă în circumstanțe ce nu depind de voința părților, fără plata salariului.”

la alineatul (2), cuvîntul „cursurile” se substituie cu cuvîntul „formele”;

alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Funcționarul public care urmează forme de dezvoltare profesională a căror durată este mai mare de 90 de zile într-un an calendaristic, precum și care urmează studii de masterat, organizate în țară sau în străinătate, cu excepția celor urmate pe cont propriu, este obligat să își asume angajamentul scris că, după terminarea acestora, va activa în serviciul public între 2 și 5 ani, proporțional

cu numărul zilelor de dezvoltare profesională. Modul de întocmire a angajamentului scris se aprobă de Guvern.”

la alineatul (4), cuvintele „cursul/programul” se substituie cu cuvîntul „forma”;

alineatul (5) va avea următorul cuprins:

„(5) Prevederile alin. (4) nu se aplică dacă raporturile de serviciu au încetat din cauza decesului funcționarului public, declarării ca fiind decedat sau dispărut fără urmă, pierderii capacității depline de exercițiu, forței majore, lichidării autorității publice, cu excepția situației în care funcționarul public refuză transferul într-o altă autoritate, ori din cauza stării de sănătate, constatată prin decizie a organelor competente de expertiză medicală a vitalității, care nu îi mai permite funcționarului să îndeplinească atribuțiile corespunzătoare funcției.”

14. La articolul 41:

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Vechimea în serviciul public include perioadele de exercitare efectivă a funcțiilor publice specificate în Clasificatorul unic al funcțiilor publice.”

articolul se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) Suplimentar la cele menționate la alin.(1), în vechimea în serviciul public intră și perioadele în care funcționarul public:

a) nu a lucrat de fapt, dar i s-a menținut funcția publică și salariul mediu, integral sau parțial;

b) a fost suspendat în condițiile art. 52 lit. c)–e) și art. 54 alin. (1) lit. b);

c) a fost suspendat în condițiile art. 53 lit. b) și c) și ulterior absolvit de răspundere disciplinară sau penală;

d) a fost absent forțat de la serviciu în legătură cu eliberarea sau destituirea ilegală și restabilirea ca urmare a pronunțării de către instanța de judecată a hotărîrii respective.”

15. Articolul 42:

la alineatul (3), cuvîntul „activitate” se substituie, în ambele cazuri, cu cuvîntul „vechime”;

articolul se completează cu alineatul (4²) cu următorul cuprins:

„(4²) În caz de deces al funcționarului public, de indemnizația prevăzută la alin. (3) sau, după caz, la alin. (4) beneficiază soțul (soția), copiii sau părinții, iar în lipsa acestora – alți moștenitori legali, la prezentarea actelor respective, odată cu achitarea deplină a drepturilor salariale ce i se cuvin funcționarului decedat.”

alineatul (5) va avea următorul cuprins:

„(5) La împlinirea vârstei necesare obținerii dreptului la pensie pentru limită de vîrstă, funcționarul public poate fi numit, la decizia persoanei/organului care are competență legală de numire în funcție, pe perioade determinate, dar care cumulativ nu vor depăși 3 ani, în aceeași funcție publică, în funcție echivalentă sau în funcție de nivel inferior, primind pensia și salariul conform legislației. Numirea în funcție se face doar cu acordul funcționarului public, dacă acesta îndeplinește condițiile prevăzute la art. 27, cu excepția alin. (1) lit. d).”

la alineatul (6), cuvintele „modificare a statutului de personal” se substituie cu cuvintele „lichidare a funcției publice”, textul „dacă vechimea în serviciul public este de cel puțin 2 ani” se exclude, iar după cuvintele „în care funcționarii publici” se introduce textul „au o vechime în serviciul public mai mică de 2 ani.”

16. La articolul 43 alineatul (3), cuvintele „sau de transfer într-o altă autoritate publică” se substituie cu textul „, de încetare a detașării sau de suspendare a raporturilor de serviciu în temeiul art. 52 lit. a), b), f) și h), precum și al art. 54 alin. (1) lit. b), f) și g)”.

17. La articolul 45:

alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Promovarea funcționarului public se efectuează în temeiul actului administrativ corespunzător de numire emis de către conducătorul autorității publice respective, având acordul scris al funcționarului public.”

la alineatul (4) se completează în final cu textul „și care îndeplinește condițiile prevăzute la art. 27”;

articolul se completează cu alineatul (4¹) cu următorul cuprins:

„(4¹) Nu poate fi promovat funcționarul public care are sancțiuni disciplinare nestinse.”

la alineatul (5), textul „ , desfășurat în condițiile art. 29” se exclude.

18. La articolul 47:

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Prin detașare se înțelege trecerea temporară a funcționarului public la o altă autoritate publică în scopul exercitării unor atribuții de serviciu în interesul acesteia. Detașarea se efectuează prin acceptarea detașării de către conducătorul autorității publice în care activează funcționarul public și prin numirea acestuia în funcție de către conducătorul autorității publice în interesul căreia se efectuează detașarea. Acceptarea detașării de către conducătorul autorității publice în care activează funcționarul public se dispune ca urmare a solicitării scrise din partea autorității publice în interesul căreia se efectuează detașarea.”

articolul se completează cu alineatul (5¹) cu următorul cuprins:

„(5¹) În situațiile specificate la alin. (5), funcționarul public poate fi detașat numai cu acordul său scris.”

alineatul (6) se completează în final cu textul: „Ocuparea acesteia de către un alt funcționar public se face pe o perioadă determinată.”

articolul se completează cu alineatele (10) și (11) cu următorul cuprins:

„(10) La expirarea termenului de detașare, funcționarul public este reîncadrat în funcția publică exercitată pînă la detașare. Reîncadrarea se dispune prin act administrativ al conducătorului autorității publice de la care a fost detașat funcționarul, începînd cu ziua următoare expirării termenului de detașare. Conducătorul autorității publice în care a fost detașat funcționarul public constată încetarea detașării printr-un act administrativ emis cel tîrziu la data expirării termenului de detașare.

„(11) Încetarea detașării înainte de termen are loc în condițiile alin. (10) ca urmare a solicitării scrise a conducătorului autorității publice de la care a fost detașat funcționarul public sau a conducătorului autorității publice în care acesta a fost detașat.”

19. Articolul 48:

la alineatul (1), cuvintele „între autoritățile publice sau” se exclud;

la alineatul (3), cuvintele „în cadrul aceleiași autorități publice” se exclud;

alineatul (4) se abrogă;

alineatul (5) va avea următorul cuprins:

„(5) Transferul în interesul serviciului se face numai cu acordul scris al funcționarului public transferat.”

la alineatul (8), textul „ , desfășurat în condițiile art. 29” se exclude;

articolul se completează cu alineatul (9) cu următorul cuprins:

„(9) Transferul poate avea loc doar dacă funcționarul public care urmează să fie transferat îndeplinește condițiile prevăzute la art. 27.”

20. Articolul 49:

la alineatul (1), textul „care îndeplinește condițiile

specifice pentru ocuparea acestei funcții publice și” se substituie cu textul „din aceeași autoritate publică care îndeplinește condițiile de bază și cerințele specifice prevăzute în fișa postului aferentă funcției publice pentru care se asigură interimatul și care”;

la alineatul (2), textul „ , cu înștiințarea Guvernului” se exclude;

la alineatul (3), textul „ , cu înștiințarea Guvernului,” se exclude;

alineatul (4) va avea următorul cuprins:

„(4) În cazul unei funcții publice de conducere temporar vacante, măsura prevăzută la alin. (1) se dispune de către persoana/organul care are competența legală de numire în funcție pînă la data expirării termenului de suspendare a raporturilor de serviciu ale titularului funcției publice, a termenului detașării sau a perioadei pentru care funcționarul asigură interimatul unei funcții publice de conducere.”

articolul se completează cu alineatele (4¹) și (4²) cu următorul cuprins:

„(4¹) Asigurarea interimatului, precum și încetarea acestuia se dispun sau, după caz, se constată prin act administrativ al persoanei/organului care are competență legală de numire în funcție.

„(4²) Pe perioada asigurării interimatului, ocuparea de către o altă persoană a funcției persoanei care asigură interimatul se face pe o perioadă determinată.”

21. La articolul 54 alineatul (1):

litera b) va avea următorul cuprins:

„b) concediu parțial plătit pentru îngrijirea copilului pînă la vîrsta de 3 ani, în condițiile legii;”

alineatul se completează cu litera b¹) cu următorul cuprins:

„b¹) concediu suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului în vîrstă de la 3 la 6 ani, în condițiile legii;”.

22. Articolul 55:

la alineatul (1), după cuvîntul „vacantă” se introduc, în ambele cazuri, cuvintele „ori temporar vacantă”;

alineatul (2) se completează în final cu textul „ , depusă cu cel puțin 14 zile înainte de reîncadrare”;

articolul se completează cu alineatul (2¹) cu următorul cuprins:

„(2¹) Reîncadrarea funcționarului public în condițiile alin. (1) și (2) se dispune prin act administrativ al persoanei/organului care are competență legală de numire în funcție.”

alineatul (3) se completează în final cu textul „ , cu excepția încetării raporturilor de serviciu în circumstanțe ce nu depind de voința părților”.

23. La articolul 57:

litera a) va avea următorul cuprins:

„a) nerespectarea programului de muncă, inclusiv absența sau întîrzierea nemotivată la serviciu ori plecarea înainte de termenul stabilit în program, admisă în mod repetat;”

litera b) se abrogă;

litera e) se completează în final cu cuvintele „ , precum și dispozițiile conducătorului”;

litera f) va avea următorul cuprins:

„f) neglijența și/sau tergiversarea, în mod repetat, a îndeplinirii sarcinilor;”.

24. Articolul 59:

la alineatul (3), cuvintele „constatării faptei” se substituie cu cuvintele „constatării abaterii”;

articolul se completează cu alineatul (3¹) cu următorul cuprins:

„(3¹) Curgerea termenelor specificate la alin. (2) și (3) se suspendă pe perioada aflării funcționarului în concediu de odihnă anual, în concediu de studii, precum și pe perioada suspendării raporturilor de serviciu în legătură cu boala sau trauma.”

la alineatul (5), după cuvintele „comisia de disciplină” se introduce textul „, precum și curgerea termenelor specificate la alin. (2) și (3),”;

la alineatul (9), textul „sau de a semna declarația privitoare la abaterile disciplinare care i se impută” se exclude.

25. Articolul 63:

alineatul (1):

la litera c), cuvintele „își modifică statul de personal” se substituie cu textul „lichidează funcția publică, ca urmare a intrării în vigoare a statului de personal în care nu se mai regăsește funcția ocupată de funcționarul public respectiv”;

alineatul se completează cu literele j) și k) cu următorul cuprins:

„j) ca urmare a transferului într-o altă autoritate publică, cu respectarea prevederilor art. 48 alin. (2), (5)–(7) și (9), cu acordul ambelor autorități publice;

k) ca urmare a promovării într-o altă autoritate publică, cu respectarea prevederilor art. 45 alin. (1), (2), (4) și (4¹), cu acordul funcționarului public și al ambelor autorități publice.”

alineatul (2) se completează în final cu textul: „Termenul de preavizare nu include perioada aflării funcționarului în concediu de odihnă anual, în concediu de studii, precum și perioada suspendării raporturilor de serviciu în legătură cu boala sau trauma.”

la alineatul (4), după cuvintele „vacantă” și „vacante” se introduc, respectiv, cuvintele „sau temporar vacantă” și „sau temporar vacante”;

articolul se completează cu alineatele (4¹) și (4²) cu următorul cuprins:

„(4¹) În cazul eliberării funcționarilor publici în temeiul alin. (1) lit. a) și c), autoritatea publică este obligată să prezinte, în modul stabilit, cu 30 de zile calendaristice înainte de eliberare, agenției pentru ocuparea forței de muncă informațiile privind funcționarii publici care urmează a fi disponibilizați.

(4²) Nu se admite eliberarea funcționarului public în perioada aflării lui în concediu de odihnă anual, în concediu de studii, pe perioada suspendării raporturilor de serviciu în legătură cu boala sau trauma, în perioada concediului de maternitate, concediului parțial plătit pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani, concediului suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului în vîrstă de la 3 la 6 ani, precum și în perioada detașării, cu excepția cazului de lichidare a autorității publice.”

la alineatul (5), cuvintele „modificării statului de personal” se substituie cu cuvintele „lichidării de funcții”.

26. La articolul 64:

alineatul unic devine alineatul (1) și se completează cu litera f) cu următorul cuprins:

„f) absență nemotivată de la serviciu timp de 4 ore consecutive pe parcursul unei zile lucrătoare.”

articolul se completează cu alineatul (2) cu următorul cuprins:

„(2) Nu se admite destituirea funcționarului public în perioada aflării lui în concediu de odihnă anual, în concediu de studii, pe perioada suspendării raporturilor de serviciu în legătură cu boala sau trauma, în perioada concediului de maternitate, concediului parțial plătit pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani, concediului suplimentar neplătit pentru îngrijirea copilului în vîrstă de la 3 la 6 ani, precum și în perioada detașării, cu excepția cazului de lichidare a autorității publice.”

27. La articolul 67 alineatul (2), textul „autoritățile administrației publice centrale de specialitate și organele din subordinea acestora, autoritățile administrației publice locale” se substituie cu textul „autoritățile publice specificate în anexa nr. 1”.

28. La articolul 69 litera b), textul „, precum și vor beneficia de garanțiile sociale specificate la art. 42 al prezentei legi pe perioada exercitării aceluiași activități în cadrul autorității publice respective” se substituie cu textul „pe perioada exercitării aceluiași activități în cadrul autorității publice respective, precum și vor beneficia de indemnizația unică specificată la art. 42 alin. (3) pentru perioada exercitării funcției publice”.

29. Anexa nr. 1:

la pozițiile „Aparatul Consiliului Superior al Magistraturii” și „Aparatul Curții Supreme de Justiție”, cuvîntul „Aparatul” se substituie cu cuvîntul „Secretariatul”;

la ultima poziție, textul „Aparatele instanțelor judecătorești,” se substituie cu textul „Secretariatele instanțelor judecătorești, aparatele”.

Art. II. – (1) Prezenta lege intră în vigoare la data publicării, cu excepția punctului 3 din articolul I, care se pune în aplicare odată cu intrarea în vigoare a Legii nr. 98 din 4 mai 2012 privind administrația publică centrală de specialitate.

(2) Guvernul, în termen de 4 luni de la data publicării prezentei legi, va elabora și va aproba actele normative necesare implementării prezentei legi.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Marian LUPU

Nr. 268. Chișinău, 29 noiembrie 2012.

99

D E C R E T

privind promulgarea Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 182-XVI din 10 iulie 2008 cu privire la aprobarea Regulamentului Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, structurii, personalului-limită și a modului de finanțare a Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal

În temeiul art. 93 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova,

Președintele Republicii Moldova d e c r e t e a z ă:

Articol unic. - Se promulgă Legea nr. 289 din 21 decembrie 2012 pentru modificarea și completarea

Legii nr. 182-XVI din 10 iulie 2008 cu privire la aprobarea Regulamentului Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, structurii, personalului-limită și a modului de finanțare a Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal.

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

Nicolae TIMOFTI

Nr. 487-VII. Chișinău, 30 ianuarie 2013.

100**L E G E**

pentru modificarea și completarea Legii nr. 182-XVI din 10 iulie 2008 cu privire la aprobarea Regulamentului Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, structurii, personalului-limită și a modului de finanțare a Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Articol unic. – Legea nr. 182-XVI din 10 iulie 2008 cu privire la aprobarea Regulamentului Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, structurii, personalului-limită și a modului de finanțare a Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 140-142, art. 578), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. În titlul legii, sintagma „personalului-limită” se substituie cu sintagma „efectivului-limită”.

2. Articolul 1:

alineatul unic devine alineatul (1);

la alineatul (1) litera c), sintagma „personalul-limită” se substituie cu sintagma „efectivul-limită”;

articolul se completează cu alineatul (2) cu următorul cuprins:

„(2) La propunerea motivată a directorului Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, structura și efectivul-limită ale Centrului se modifică prin hotărâre a Parlamentului.”

3. La anexa nr. 1 capitolul II punctul 3:

la litera i), cuvintele „obligațiile funcționale” se substituie cu cuvintele „fișele de post”;

la litera j), cuvintele „stabilește personalului” se substituie cu cuvintele „aprobă statul de personal al”.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Marian LUPU

Nr. 289. Chișinău, 21 decembrie 2012.

101**D E C R E T**

privind promulgarea Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative

În temeiul art. 93 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova,

Președintele Republicii Moldova d e c r e t e a z ă:

Articol unic. - Se promulgă Legea nr. 290 din 21 decembrie 2012 pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

Nicolae TIMOFTI

Nr. 488-VII. Chișinău, 30 ianuarie 2013.

102**L E G E**

pentru modificarea și completarea unor acte legislative

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – Legea taxei de stat nr. 1216-XII din 3 decembrie 1992 (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2004, nr. 53-55, art. 302), cu modificările ulterioare, se completează după cum urmează:

1. La articolul 2, alineatul (1) se completează cu punctul 11²⁾ cu următorul cuprins:

„11²⁾ pentru eliberarea diplomei de înregistrare a simbolului public, precum și pentru eliberarea copiilor și a extraselor din Armorialul General al Republicii Moldova;”.

2. Articolul 3 se completează cu punctul 13) cu următorul cuprins:

„13) pentru eliberarea:

a) diplomei de înregistrare a simbolului public sau a duplicatului acesteia pe numele sau în interesul persoanei fizice 2500%
persoanei juridice 7500%
b) copiilor și a extraselor din Armorialul General al Republicii Moldova pe numele sau în interesul posesorilor 1000%.”

3. Articolul 4 se completează cu alineatul (10) cu următorul cuprins:

„(10) Sint scutiți de plata taxei de stat pentru eliberarea diplomei de înregistrare a simbolurilor publice, pentru eliberarea copiilor și a extraselor din Armorialul General al Republicii Moldova:

a) autoritățile administrației publice centrale și locale, precum și alte instituții publice – integral;

b) asociațiile obștești cu statut de utilitate publică – cu

65% din volumul taxei prevăzute la art. 3 pct. 13).”

Art. II. – În titlu și în dispozițiile alineatelor (1) și (3) ale articolului 347 din Codul penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 72-74, art. 195), cuvîntul „național-statal” se substituie cu cuvintele „de stat”.

Art. III. – Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218-XVI din 24 octombrie 2008 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 3-6, art. 15), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. Articolul 322 va avea următorul cuprins:

„Articolul 322. Încălcarea modului de folosire a simbolurilor publice

(1) Încălcarea cu intenție a modului de folosire a simbolurilor de stat (stema, drapelul, imnul) ale Republicii Moldova sau ale unui alt stat

se sancționează cu amendă de la 20 la 40 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 35 la 75 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 50 la 100 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(2) Profanarea simbolurilor naționale ale Republicii Moldova sau ale unui alt stat, altele decît cele indicate la alin. (1), dacă fapta nu constituie infracțiune, sau a simbolurilor teritoriale ori încălcarea cu intenție a modului de folosire a acestor simboluri

se sancționează cu amendă de la 15 la 35 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la

30 la 60 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 50 la 100 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(3) Încălcarea cu intenție a modului de folosire a simbolurilor corporative ale organelor centrale de specialitate ale administrației publice, a simbolurilor corporative ale altor autorități administrative centrale sau ale Forțelor Armate

se sancționează cu amendă de la 10 la 20 de unități convenționale aplicată persoanei fizice sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 20 la 40 de ore, cu amendă de la 15 la 35 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 40 la 75 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(4) Utilizarea neautorizată a simbolurilor particulare înregistrate

se sancționează cu amendă de la 5 la 10 unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 10 la 20 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 30 la 50 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(5) Etalarea sau utilizarea în orice mod a unor însemne neînregistrate în modul stabilit de legislația cu privire la simbolurile publice în calitate de simbol național, teritorial

sau în calitate de simbol corporativ al unui organ central de specialitate al administrației publice, de simbol corporativ al altei autorități administrative centrale sau al Forțelor Armate

se sancționează cu amendă de la 15 la 35 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 30 la 60 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 50 la 100 de unități convenționale aplicată persoanei juridice."

2. La articolul 396 alineatul (1), textul „322-324,” se substituie cu textul „323, 324.”

3. Articolul 400:

la alineatul (4), după cifrele „227” se introduc cifrele „, 322”;

alineatul (5) se completează în final cu textul „, cu excepția proceselor-verbale cu privire la contravențiile prevăzute la art. 322, care se remit spre examinare în fond instanței de judecată competente”.

Art. IV. – Cauzele contravenționale pornite pe art. 322 din Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218-XVI din 24 octombrie 2008 până la intrarea în vigoare a prezentei legi vor continua să fie examinate de către procuror.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Marian LUPU

Nr. 290. Chișinău, 21 decembrie 2012.

103 D E C R E T **privind promulgarea Legii pentru modificarea** **și completarea unor acte legislative**

În temeiul art. 93 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova,

Președintele Republicii Moldova d e c r e t e a z ă:

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

Nicolae TIMOFTI

Nr. 486-VII. Chișinău, 30 ianuarie 2013.

104 L E G E **pentru modificarea și completarea unor acte legislative**

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – Articolul 4 alineatul (1) din Legea taxei de stat nr. 1216-XII din 3 decembrie 1992 (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2004, nr. 53–55, art. 302), cu modificările ulterioare, se completează cu punctul 7³⁾ cu următorul cuprins:

„7³⁾ reclamanții – în acțiunile privind faptele de discriminare;”.

Art. II. – Codul penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 72–74, art. 195), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 173, în dispoziție, după cuvântul „umiliatoare” se introduce cuvântul „, discriminatorie”.

2. Articolul 176 va avea următorul cuprins:

„Articolul 176. Încălcarea egalității în drepturi a cetățenilor

(1) Orice deosebire, excludere, restricție sau preferință în drepturi și în libertăți a persoanei sau a unui grup de persoane, orice susținere a comportamentului discriminatoriu în sfera politică, economică, socială, culturală și în alte sfere ale vieții, bazată pe criteriu de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie sau convingeri, sex, vîrstă, dizabilitate, opinie, apartenență politică sau pe orice alt criteriu:

a) săvîrșită de o persoană cu funcție de răspundere;

b) care a cauzat daune în proporții mari;

c) săvîrșită prin amplasarea de mesaje și simboluri discriminatorii în locurile publice;

d) săvîrșită în baza a două sau mai multe criterii;

e) săvîrșită de două sau de mai multe persoane,

se pedepsește cu amendă în mărime de la 400 la 600 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 150 la 240 de ore, sau cu închisoare de pînă la 2 ani, în toate cazurile cu (sau fără) privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani.

(2) Promovarea ori susținerea acțiunilor specificate la alin. (1), săvîrșită prin intermediul mijloacelor de informare în masă,

se pedepsește cu amendă în mărime de la 600 la 800 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 160 la 240 de ore, cu amendă, aplicată persoanei juridice, în mărime de la 1000 la 3000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 1 la 3 ani.

(3) Acțiunile specificate la alin. (1) și (2) care au provocat din imprudență decesul persoanei ori sinuciderea acesteia

se pedepesc cu închisoare de la 2 la 6 ani, cu amendă, aplicată persoanei juridice, în mărime de la 1000 la 3000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 1 la 5 ani sau cu lichidarea persoanei juridice.”

3. La articolul 346:

în titlu și în dispoziție, textul „ațitarea vrajbei sau dezbinării naționale” se înlocuiește cu textul „ațitarea vrajbei, diferențierii sau dezbinării naționale, etnice”;

în dispoziție, textul „națională, rasială” se înlocuiește cu textul „națională, etnică, rasială”.

Art. III. – Articolul 85 alineatul (1) litera a) din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr. 225-XV din 30 mai 2003 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr. 111-115, art. 451), cu modificările ulterioare, se completează în final cu o nouă liniuță cu următorul cuprins:

„– privind faptele de discriminare;”.

Art. IV. – În anexa nr. 3 la Legea nr. 355-XVI din 23 decembrie 2005 cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2006, nr. 35-38, art. 148), cu modificările ulterioare, după compartimentul „Comisia Națională de Integritate” se introduce un compartiment nou cu următorul cuprins:

„Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității	
Președinte	5000”

Art. V. – În anexa nr. 1 la Legea nr. 158-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 230-232, art. 840), cu modificările ulterioare, după poziția „Aparatul Comisiei Naționale de Integritate” se introduce poziția „Aparatul Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității”.

Art. VI. – Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218-XVI din 24 octombrie 2008 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 3-6, art. 15), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. După articolul 54¹ se introduce articolul 54² cu următorul cuprins:

„Articolul 54². Încălcarea egalității în domeniul muncii

(1) Orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, bazată pe criteriu de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie sau convingeri, sex, vîrstă, orientare sexuală, dizabilitate, opinie, apartenență politică sau pe orice alt criteriu, care are ca efect limitarea sau subminarea egalității de șanse sau de tratament la angajare sau la concediere, în activitatea nemijlocită și în formarea profesională, săvîrșită prin:

a) plasarea de anunțuri de angajare cu indicarea condițiilor și criteriilor care exclud sau favorizează anumite persoane;

b) refuzul neîntemeiat de angajare a persoanei;

c) refuzul neîntemeiat de admitere a unor persoane la cursurile de calificare profesională;

d) remunerarea diferențiată pentru același tip și/sau volum de muncă;

e) distribuirea diferențiată și neîntemeiată a sarcinilor de lucru, fapt ce rezultă din acordarea unui statut mai puțin favorabil unor persoane,

se sancționează cu amendă de la 100 la 140 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 200 la 350 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 350 la 450 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(2) Hărțuirea, adică manifestarea de către angajator a oricărui comportament, bazat pe criteriu de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie sau convingeri, sex, vîrstă, dizabilitate, opinie, apartenență politică sau pe orice alt criteriu, care duce la crearea unui cadru intimidant, ostil, degradant, umilitor sau ofensator la locul de muncă

se sancționează cu amendă de la 130 la 150 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 250 la 400 de unități convenționale aplicată persoanei cu

funcție de răspundere.”

2. După articolul 65 se introduce articolul 65¹ cu următorul cuprins:

„Articolul 65¹. Discriminarea în domeniul învățămîntului

Orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, bazată pe criteriu de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie sau convingeri, sex, vîrstă, dizabilitate, opinie, apartenență politică sau pe orice alt criteriu, manifestată:

a) la oferirea accesului la instituțiile de învățămînt de orice tip și nivel;

b) prin stabilirea de principii de admitere la studii, bazate pe anumite restricții, cu încălcarea prevederilor legislației în vigoare;

c) în procesul educațional, inclusiv la evaluarea cunoștințelor acumulate;

d) în activitatea științifico-didactică, se sancționează cu amendă de la 100 la 140 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 200 la 350 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 350 la 450 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.”

3. După articolul 71 se introduc articolele 71¹ și 71² cu următorul cuprins:

„Articolul 71¹. Discriminarea privind accesul la serviciile și bunurile disponibile publicului

Orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, bazată pe criteriu de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie sau convingeri, sex, vîrstă, dizabilitate, opinie, apartenență politică sau pe orice alt criteriu, manifestată în domeniul accesului persoanelor la serviciile oferite de autoritățile publice, la cele de asistență medicală și la alte servicii de sănătate, la serviciile de protecție socială, bancare și financiare, de transport, culturale și de agrement, de vînzare sau de închiriere de bunuri mobile sau imobile, precum și la alte servicii și bunuri disponibile publicului, dacă fapta nu constituie infracțiune,

se sancționează cu amendă de la 100 la 140 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 200 la 350 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 350 la 450 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

Articolul 71². Împiedicarea activității Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității

Împiedicarea activității Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității cu scopul de a influența deciziile acestuia, neprezentarea în termenul prevăzut de lege a informațiilor relevante solicitate pentru examinarea plîngerilor, ignorarea intenționată și neexecutarea recomandărilor date de consiliu, împiedicarea sub orice altă formă a activității acestuia

se sancționează cu amendă de la 50 la 100 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 75 la 150 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere.”

4. La articolul 393 litera d), textul „art. 400-423” se înlocuiește cu textul „art. 400-423”.

5. După articolul 423⁴ se introduce articolul 423⁵ cu următorul cuprins:

„Articolul 423⁵. Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității

(1) Contravențiile specificate la art. 54², 65¹ și 71¹ se constată de către Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității.

(2) Sînt în drept să constate contravenții și să încheie în mod colegial procese-verbale membrii Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității.

(3) Procesele-verbale cu privire la contravenții se remit spre examinare în fond instanței de judecată competente.”

6. La articolul 443, alineatul (5) se completează cu textul: „În cazul în care constatarea contravenției este de competența unui organ colegial, procesul-verbal cu privire la contravenție se încheie de către președintele organului colegial sau de către un membru ales cu votul majorității membrilor prezenți la ședința în al cărei cadru are loc constatarea faptei ori desemnat de către președintele acestei ședințe și se semnează de către toți membrii prezenți la ședință.”

Art. VII. – În anexa la Legea nr. 199 din 16 iulie 2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 194–196, art. 637), cu modificările ulterioare, după poziția

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Nr. 306. Chișinău, 26 decembrie 2012.

105

D E C R E T

privind promulgarea Legii pentru aderarea Republicii Moldova la Memorandumul de înțelegere privind participarea și divizarea cheltuielilor în cadrul Registrului de chei publice al Organizației Internaționale a Aviației Civile pentru documentele de călătorie electronice mecanic lizibile

În temeiul art. 93 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova,

Președintele Republicii Moldova **d e c r e t e a z ă:**

Articol unic. - Se promulgă Legea nr. 310 din 26 decembrie 2012 pentru aderarea Republicii Moldova

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 491-VII. Chișinău, 30 ianuarie 2013.

106

L E G E

pentru aderarea Republicii Moldova la Memorandumul de înțelegere privind participarea și divizarea cheltuielilor în cadrul Registrului de chei publice al Organizației Internaționale a Aviației Civile pentru documentele de călătorie electronice mecanic lizibile

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. 1. – Republica Moldova aderă la Memorandumul de înțelegere privind participarea și divizarea cheltuielilor în cadrul Registrului de chei publice al Organizației Internaționale a Aviației Civile pentru documentele de călătorie electronice mecanic lizibile din 20 noiembrie 2008.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Nr. 310. Chișinău, 26 decembrie 2012.

107

D E C R E T

privind promulgarea Legii pentru formularea Declarației Republicii Moldova la Convenția internațională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială

În temeiul art. 93 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova,

Președintele Republicii Moldova **d e c r e t e a z ă:**

Articol unic. - Se promulgă Legea nr. 311 din

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 493-VII. Chișinău, 30 ianuarie 2013.

„Președinte, vicepreședinte, membru al Comisiei Naționale de Integritate” se introduce poziția „Președinte al Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității”.

Art. VIII. – În anexa nr. 2 la Legea nr. 48 din 22 martie 2012 privind sistemul de salarizare a funcționarilor publici (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 63, art. 213), cu modificările ulterioare, denumirea compartimentului „Serviciul de Informații și Securitate, Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, Agenția Națională pentru Protecția Concurenței, Comisia Electorală Centrală, Consiliul Coordonator al Audiovizualului, Comisia Națională de Integritate” se completează cu textul „, Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității”.

Marian LUPU

la Memorandumul de înțelegere privind participarea și divizarea cheltuielilor în cadrul Registrului de chei publice al Organizației Internaționale a Aviației Civile pentru documentele de călătorie electronice mecanic lizibile.

Nicolae TIMOFTI

Art. 2. – Guvernul va întreprinde măsurile necesare pentru realizarea prevederilor memorandumului menționat.

Art. 3. – Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene va pregăti și va remite Organizației Internaționale a Aviației Civile instrumentele de aderare.

Marian LUPU

Nicolae TIMOFTI

108**L E G E****pentru formularea Declarației Republicii Moldova
la Convenția internațională privind eliminarea tuturor
formelor de discriminare rasială**

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. 1. – Republica Moldova formulează următoarea Declarație la Convenția internațională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială, adoptată la New York la 21 decembrie 1965, la care Republica Moldova a aderat prin Hotărîrea Parlamentului nr. 707-XII din 10 septembrie 1991:

„În conformitate cu articolul 14 alineatul 1 din Convenția internațională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială, Republica Moldova recunoaște competența Comitetului pentru Eliminarea Discriminării Rasiale de a primi și de a examina comunicări emanînd de la persoane sau grupuri de persoane care se află în jurisdicția Republicii Moldova și pretind a fi victime ale violării de către Republica

Moldova a vreunui dintre drepturile stabilite de Convenție, cu rezerva că acest Comitet nu va lua în considerare nicio comunicare fără constatarea că aceeași cauză nu este luată în considerare sau nu a fost deja luată în considerare în cadrul altei proceduri internaționale de anchetă sau de reglementare.”

Art. 2. – Guvernul va desemna organul responsabil de realizarea prevederilor articolului 14 al convenției menționate și va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.

Art. 3. – Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene va pregăti și va remite către depozitar declarația prevăzută la articolul 1.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Marian LUPU

Nr. 311. Chișinău, 26 decembrie 2012.

109**D E C R E T****privind promulgarea Legii pentru ratificarea
celui de-al doilea Protocol adițional la Convenția
europeană de asistență judiciară în materie penală**

În temeiul art. 93 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova,

Președintele Republicii Moldova d e c r e t e a z ă:

Articol unic. - Se promulgă Legea nr. 312 din

26 decembrie 2012 pentru ratificarea celui de-al doilea Protocol adițional la Convenția europeană de asistență judiciară în materie penală.

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

Nicolae TIMOFTI

Nr. 489-VII. Chișinău, 30 ianuarie 2013.

110**L E G E****pentru ratificarea celui de-al doilea Protocol adițional
la Convenția europeană de asistență judiciară
în materie penală**

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. 1. – Se ratifică cel de-al doilea Protocol adițional la Convenția europeană de asistență judiciară în materie penală, încheiat la Strasbourg la 8 noiembrie 2001 și semnat de Republica Moldova la 13 martie 2012, cu următoarele declarații și rezerve:

„1. În temeiul articolului 15 paragraful 8 din Convenția europeană de asistență judiciară în materie penală, astfel cum a fost modificat de articolul 4 paragraful 8 din cel de-al doilea Protocol adițional, Republica Moldova declară că toate cererile de asistență judiciară vor fi adresate Ministerului Justiției sau Procuraturii Generale.

2. În temeiul articolului 15 paragraful 9 din Convenția europeană de asistență judiciară în materie penală, astfel cum a fost modificat de articolul 4 paragraful 9 din cel de-al doilea Protocol adițional, Republica Moldova declară că cererile de asistență judiciară pot fi transmise prin intermediul mijloacelor electronice de comunicație sau prin orice alt mijloc de comunicație, cu condiția ca statul solicitant să transmită, concomitent, originalul cererii.

3. În temeiul articolului 6 din cel de-al doilea Protocol adițional, Republica Moldova declară că, în sensul Convenției și Protocolului, pentru Republica Moldova se consideră ca autorități judiciare: Curtea Supremă de Justiție, curțile de apel și alte instanțe de judecată, Procuratura Generală și alte organe ale procuraturii, Ministerul Afacerilor Interne, Serviciul Vamal, Centrul Național Anticorupție.

4. În temeiul articolului 11 paragraful 4 din cel de-al doilea Protocol adițional, Republica Moldova declară că

își rezervă dreptul de a nu se supune condițiilor impuse de către partea care furnizează informația, prevăzute la articolul 11 paragraful 2, cu excepția cazului în care a fost înștiințată în prealabil de natura informației ce va fi furnizată și a acceptat ca aceasta din urmă să-i fie transmisă.

5. În temeiul articolului 13 paragraful 7 din cel de-al doilea Protocol adițional, Republica Moldova declară că va acorda transferul temporar al persoanelor deținute doar cu consimțămîntul acestor persoane.

6. În temeiul articolului 17 paragraful 4 din cel de-al doilea Protocol adițional, Republica Moldova declară că, pentru aplicarea paragrafelor 1 și 2 ale articolului menționat, se desemnează în calitate de autorități competente: Procuratura Generală, Ministerul Afacerilor Interne, Serviciul Vamal, Centrul Național Anticorupție, Serviciul de Informații și Securitate.

7. În temeiul articolului 18 paragraful 4 din cel de-al doilea Protocol adițional, Republica Moldova declară că, pentru aplicarea articolului menționat, se desemnează în calitate de autorități competente: Procuratura Generală, Ministerul Afacerilor Interne, Serviciul Vamal, Centrul Național Anticorupție, Serviciul de Informații și Securitate.

8. În temeiul articolului 19 paragraful 4 din cel de-al doilea Protocol adițional, Republica Moldova declară că, pentru aplicarea articolului menționat, se desemnează în calitate de autorități competente: Procuratura Generală, Ministerul Afacerilor Interne, Centrul Național Anticorupție, Ministerul Justiției, Serviciul de Informații și Securitate.

9. În temeiul articolului 20 din cel de-al doilea Protocol

aditional, Republica Moldova declară că autoritatea competentă să decidă formarea unei echipe comune de anchetă este Procuratura Generală.

10. În temeiul articolului 26 paragraful 5 din cel de-al doilea Protocol adițional, Republica Moldova declară că, în cadrul procedurilor pentru care Republica Moldova ar fi putut refuza sau limita transmiterea sau utilizarea de date cu caracter personal conform dispozițiilor convenției sau ale unuia dintre protocoalele sale, datele cu caracter personal pe care le transmite unei alte părți nu pot fi utilizate de aceasta din urmă în scopurile prevăzute la articolul 26

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Nr. 312. Chișinău, 26 decembrie 2012.

111

D E C R E T

privind promulgarea Legii pentru ratificarea Acordului dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană cu privire la protecția indicațiilor geografice ale produselor agricole și alimentare

În temeiul art. 93 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova,

Președintele Republicii Moldova **d e c r e t e a z ă:**

Articol unic. - Se promulgă Legea nr. 317 din

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 490-VII. Chișinău, 30 ianuarie 2013.

112

L E G E

pentru ratificarea Acordului dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană cu privire la protecția indicațiilor geografice ale produselor agricole și alimentare

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. 1. - Se ratifică Acordul dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană cu privire la protecția indicațiilor geografice ale produselor agricole și alimentare, încheiat la Bruxelles la 26 iunie 2012.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Nr. 317. Chișinău, 27 decembrie 2012.

113

D E C R E T

privind eliberarea doamnei Natalia CHISELIOVA din funcția de judecător la Judecătoria Strășeni

În temeiul art. 25 alin. (1) lit. f) din Legea cu privire la statutul judecătorului,

Președintele Republicii Moldova **d e c r e t e a z ă:**

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 492-VII. Chișinău, 30 ianuarie 2013.

114

D E C R E T

pentru modificarea și completarea Decretului Președintelui Republicii Moldova nr. 244-VII din 21 august 2012 privind distincțiile Armatei Naționale

Președintele Republicii Moldova **d e c r e t e a z ă:**

Articol unic. - Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 244-VII din 21 august 2012 privind distincțiile Armatei Naționale se modifică și se completează după cum urmează:

1. Decretul se completează cu art.5 cu următorul conținut:

„Art.5 - Distincțiile Armatei Naționale instituite prin prezentul decret vor fi conferite după epuizarea stocurilor de distincții militare instituite prin Ordinul ministrului apărării

paragraful 1 decât cu acordul său prealabil.

11. În temeiul articolului 27 din cel de-al doilea Protocol adițional, Republica Moldova declară că, în sensul articolului 1 paragraful 3 din Convenție, pentru Republica Moldova ca autorități administrative se consideră autoritățile judiciare.”

Art. 2. - Guvernul va întreprinde măsurile necesare pentru realizarea prevederilor protocolului menționat.

Art. 3. - Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene va pregăti și va remite depozitarului instrumentul de ratificare.

Marian LUPU

27 decembrie 2012 pentru ratificarea Acordului dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană cu privire la protecția indicațiilor geografice ale produselor agricole și alimentare.

Nicolae TIMOFTI

Art. 2. - Guvernul va întreprinde măsurile necesare pentru realizarea prevederilor acordului menționat.

Art. 3. - Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene va notifica Uniunea Europeană despre ratificarea acordului nominalizat.

Marian LUPU

Articol unic. - Doamna Natalia CHISELIOVA se eliberează din funcția de judecător la Judecătoria Strășeni.

Nicolae TIMOFTI

nr. 140 din 25 august 2000”.

2. La punctul 4 din Statutul Crucii „Pentru Merit” a Armatei Naționale, la punctul 3 din Statutul Crucii „Pentru Serviciu Impecabil” a Armatei Naționale și la punctul 2 din Statutul Medaliei „Consolidarea Frăției de Arme” a Armatei Naționale, aprobate prin Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 244-VII din 21 august 2012, textul „și conferită militarilor pînă la data intrării în vigoare a prezentului decret” se exclude.

Nicolae TIMOFTI

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 494-VII. Chișinău, 30 ianuarie 2013.

PARTEA II
Hotărâri ale Guvernului Republicii Moldova

133 H O T Ă R Î R E

**cu privire la edificarea în orașul Cimișlia a monumentului
în memoria victimelor represiunilor staliniste
din anii 1940-1949**

În conformitate cu prevederile art. 7 alin. (1) din Legea monumentelor de for public nr. 192 din 30 septembrie 2011 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2011, nr. 197-202, art. 569) și în scopul eternizării memoriei victimelor represiunilor staliniste din anii 1940-1949, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se acceptă propunerea Ministerului Culturii, prezentată în temeiul deciziei Consiliului orășenesc Cimișlia, privind edificarea în orașul Cimișlia, în scuarul Liceului

Teoretic „Ion Creangă”, a monumentului în memoria victimelor represiunilor staliniste din anii 1940-1949.

2. Monumentul va fi edificat conform unui proiect coordonat cu Ministerul Culturii.

3. Cheltuielile pentru edificarea monumentului, precum și pentru lucrările de amenajare a terenului aferent se recomandă a fi acoperite din mijloacele financiare ale AO „Societatea Istorică „Ștefan cel Mare și Sfânt” din orașul Cimișlia.

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

**Contrasemnează:
Ministrul culturii**

Boris Focșa

Nr. 85. Chișinău, 1 februarie 2013.

134 H O T Ă R Î R E

**cu privire la edificarea în orașul Ialoveni a monumentului
în memoria eroilor căzuți în luptele pentru independența
și integritatea Republicii Moldova**

În scopul eternizării memoriei eroilor căzuți în luptele pentru independența și integritatea Republicii Moldova, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se acceptă propunerea Ministerului Culturii, prezentată în temeiul deciziei Consiliului raional Ialoveni, privind edificarea în orașul Ialoveni, în parcul „Sfatul Țării”, a monumentului în memoria eroilor căzuți în luptele pentru

independența și integritatea Republicii Moldova.

2. Monumentul va fi edificat conform unui proiect coordonat cu Ministerul Culturii.

3. Cheltuielile pentru edificarea monumentului, precum și pentru lucrările de amenajare a terenului aferent se recomandă a fi acoperite din bugetele raional și orășenesc, din sponsorizări și donații.

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

**Contrasemnează:
Ministrul culturii**

Boris Focșa

Nr. 86. Chișinău, 1 februarie 2013.

135 H O T Ă R Î R E

**cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru
modificarea și completarea Codului penal al Republicii
Moldova nr.985-XV din 18 aprilie 2002**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aproba și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege pentru modificarea și completarea

Codului penal al Republicii Moldova nr.985-XV din 18 aprilie 2002.

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

**Contrasemnează:
Ministrul justiției**

Oleg Efrim

Nr. 87. Chișinău, 1 februarie 2013.

136 H O T Ă R Î R E

**cu privire la aprobarea proiectului de lege
pentru ratificarea Acordului dintre Guvernul Republicii
Moldova și Guvernul Statului Qatar privind promovarea
și protejarea reciprocă a investițiilor, întocmit la Doha
la 10 decembrie 2012**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare

proiectul de lege pentru ratificarea Acordului dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Statului Qatar privind promo-

varea și protejarea reciprocă a investițiilor, întocmit la Doha la 10 decembrie 2012.

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Contrasemnează:

Viceprim-ministru,
ministrul afacerilor externe
și integrării europene
Viceprim-ministru,
ministrul economiei
Ministrul justiției

Iurie Leancă

Valeriu Lazăr
Oleg Efrim

Nr. 89. Chișinău, 1 februarie 2013.

137

HOTĂRÎRE

cu privire la modificarea anexelor nr.1 și nr.2
la Hotărîrea Guvernului nr. 288 din 4 mai 2012

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Anexele nr.1 și nr.2 la Hotărîrea Guvernului nr.288 din 4 mai 2012 „Cu privire la crearea Consiliului național de coordonare a activităților de prevenire și combatere a criminalității organizate și modificarea unor hotărîri ale Guvernului” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr.88-91, art.327) se modifică după cum urmează:

1) în anexa nr.1:

poziția „Dediu Valentin – director adjunct al Serviciului de Informații și Securitate” se substituie cu poziția „Balan Mihai – director al Serviciului de Informații și Securitate”;
sintagma „Centrul pentru Combaterea Crimelor

Economice și Corupției” se substituie cu sintagma „Centrul Național Anticorupție”;

poziția „Revenco Roman – director general al Serviciului Grăniceri” se exclude;

2) în anexa nr.2:

la punctul 4:

literele j) și l) vor avea următorul cuprins:

„j) directorul Serviciului de Informații și Securitate”;

„l) directorul Centrului Național Anticorupție”;

litera m) se exclude;

la punctul 5 litera f), sigla „SECI” se substituie cu sigla „SELEC”.

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Contrasemnează:

Ministrul afacerilor interne

Dorin Recean

Nr. 90. Chișinău, 1 februarie 2013.

138

HOTĂRÎRE

cu privire la inițierea negocierilor asupra proiectului
Acordului dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul
Republicii Indonezia privind abolirea regimului de vize
pentru titularii pașapoartelor diplomatice și de serviciu

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se ia act de proiectul Acordului dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Republicii Indonezia privind abolirea regimului de vize pentru titularii pașapoartelor diplomatice și de serviciu.

2. Se inițiază negocierile asupra proiectului Acordului dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Republicii Indonezia privind abolirea regimului de vize pentru titularii pașapoartelor diplomatice și de serviciu.

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Contrasemnează:

Viceprim-ministru,
ministrul afacerilor externe
și integrării europene

Iurie Leancă

Nr. 91. Chișinău, 1 februarie 2013.

139

HOTĂRÎRE

cu privire la aprobarea proiectului de lege
pentru ratificarea Acordului dintre Guvernul Republicii
Moldova și Guvernul Statului Qatar privind abolirea
regimului de vize pentru titularii pașapoartelor
diplomatice și speciale, semnat la Doha
la 10 decembrie 2012

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege pentru ratificarea Acordului dintre Guvernul

Republicii Moldova și Guvernul Statului Qatar privind abolirea regimului de vize pentru titularii pașapoartelor diplomatice și speciale, semnat la Doha la 10 decembrie 2012.

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Contrasemnează:

Viceprim-ministru,
ministrul afacerilor externe
și integrării europene
Ministrul justiției

Iurie Leancă
Oleg Efrim

Nr. 92. Chișinău, 1 februarie 2013.

140 HOTĂRÎRE **pentru aprobarea Regulamentului privind** **restituirea taxei pe valoarea adăugată**

În scopul executării prevederilor art.101, art.101¹, art.101² și art.101³ din Codul fiscal nr.1163-XIII din 24 aprilie 1997 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, ediție specială), cu modificările și completările ulterioare, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Regulamentul privind restituirea taxei pe

PRIM-MINISTRU

Contrasemnează:
Ministrul finanțelor

Nr. 93. Chișinău, 1 februarie 2013.

valoarea adăugată (se anexează).

2. Se abrogă Hotărîrea Guvernului nr.1024 din 1 noiembrie 2010 „Pentru aprobarea Regulamentului privind restituirea taxei pe valoarea adăugată” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.214-220, art.1136).

Vladimir FILAT

Veaceslav Negruța

Aprobat
prin Hotărîrea Guvernului nr.93
din 1 februarie 2013

REGULAMENT **privind restituirea taxei pe valoarea adăugată**

I. DISPOZIȚII GENERALE

1. Regulamentul privind restituirea taxei pe valoarea adăugată (în continuare – Regulament) stabilește modul de restituire a sumelor taxei pe valoarea adăugată (TVA), conform prevederilor Titlului III al Codului fiscal „Taxa pe valoarea adăugată”.

2. Subiecții impozabili cu TVA beneficiază de restituirea sumelor TVA în situațiile prevăzute de:

articolul 101 alineatul (3) din Codul fiscal, avînd ca bază livrările impozabile cu TVA, în conformitate cu lit.b) art.96 prima liniuță din Codul fiscal;

articolul 101 alineatul (5) din Codul fiscal, avînd ca bază livrările impozabile cu TVA, în conformitate cu lit.a), b), f), g) și h) art.104 din Codul fiscal și art.4 alin.(13) din Legea nr.1417-III din 17 decembrie 1997 pentru punerea în aplicare a Titlului III al Codului fiscal;

articolul 101 alineatul (6) din Codul fiscal – pentru livrările efectuate în cadrul contractelor de leasing;

articolul 101¹ din Codul fiscal, în redacția Legii nr.299-XVI din 21 decembrie 2007 pentru modificarea și completarea unor acte legislative și Legii nr.108-XVIII din 17 decembrie 2009 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, pentru investițiile (cheltuielile) capitale efectuate pînă la 31 decembrie 2011 inclusiv;

articolul 101¹ din Codul fiscal, în redacția Legii nr.267 din 23 decembrie 2011 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, pentru investițiile (cheltuielile) capitale efectuate începînd cu 1 ianuarie 2012;

articolul 101² din Codul fiscal;

articolul 8 alineatul (6) din Legea nr.8-XV din 17 februarie 2005 cu privire la Portul Internațional Liber „Giurgiulești”;

articolul 5 alineatul (3) din Legea nr.178-XVI din 10 iulie 2008 cu privire la Aeroportul Internațional Liber „Mărculești”.

3. Agenții economici, care nu sînt înregistrați ca plătitori ai TVA, sînt în drept să beneficieze de restituirea TVA doar în cazurile prevăzute la art.101³ din Codul fiscal.

4. Restituirea TVA din buget se realizează prin decizia șefului (șefului adjunct) al inspectoratului fiscal de stat teritorial (în continuare – IFS teritorial) sau prin decizia șefului (șefului adjunct) al Inspectoratului Fiscal Principal de Stat (în continuare – IFPS).

5. Prezentul Regulament se aplică asupra cazurilor de restituire a TVA, indiferent de perioada (ele) fiscală(e) pentru care se solicită restituirea TVA, ținîndu-se cont de termenul de prescripție stabilit de art.266 din Codul fiscal.

6. În cazul în care subiectul impozabil nu solicită restituirea sumelor TVA, depășirea sumelor trecute în cont față

de sumele calculate pentru livrările impozabile efectuate se reflectă ca fiind destinate trecerii în cont pentru perioada ulterioară.

II. MODUL DE SOLICITARE A RESTITUIRII TVA

7. Solicitarea restituirii TVA se efectuează prin depunerea la inspectoratele fiscale teritoriale de la locul de deservire a cererii de modelul stabilit în anexa nr.1 la prezentul Regulament. În cererea de restituire se indică, în mod obligatoriu, suma TVA solicitată spre restituire. Dacă nu este indicată suma solicitată spre restituire, cererea nu se examinează.

8. Suma TVA solicitată spre restituire trebuie să corespundă cu suma reflectată în Declarația privind TVA, cu excepția cazurilor de solicitare a restituirii TVA în baza art. 101¹ alin.(3) în redacția legilor nr.299-XVI din 21 decembrie 2007 și nr.108-XVIII din 17 decembrie 2009 și art.101³ din Codul fiscal.

9. La solicitarea spre restituire a sumei TVA în temeiul art.101² al Codului fiscal, concomitent cu cererea de modelul stabilit în anexa nr.1 la prezentul Regulament, se depune și cererea privind stingerea obligației fiscale prin compensare și/sau restituirea mijloacelor. În cazul în care suma TVA confirmată de organul fiscal spre restituire nu corespunde cu cea solicitată, contribuabilul va depune o altă cerere privind stingerea obligației fiscale prin compensare și/sau restituirea mijloacelor.

10. Dacă după emiterea deciziei de restituire a TVA contribuabilul nu a depus cererea privind stingerea obligației fiscale prin compensare și/sau restituirea mijloacelor, curgerea termenului aprobat pentru efectuarea restituirii TVA se suspendă din data emiterii deciziei pînă la data depunerii cererii privind stingerea obligației fiscale prin compensare și/sau restituirea mijloacelor.

III. ACȚIUNILE ORGANELOR FISCALE LA SOLICITAREA RESTITUIRII TVA DE CĂTRE SUBIECTUL IMPOZABIL

11. Cererile privind restituirea TVA, primite de către organele fiscale de stat, cu excepția solicitării restituirii TVA în temeiul art. 101¹ alin.(3) în redacția legilor nr.299-XVI din 21 decembrie 2007 și nr.108-XVIII din 17 decembrie 2009 și art.101³ din Codul fiscal, sînt supuse examinării doar în cazurile în care subiectul impozabil a depus la organul fiscal declarațiile TVA pentru perioadele fiscale corespunzătoare.

12. Cu excepția cazurilor de restituire a TVA solicitată în temeiul art.101¹, 101² și 101³ din Codul fiscal, organul fiscal este obligat, în termen de 3 zile lucrătoare de la data primirii cererii privind restituirea TVA, să adopte decizia privind

metoda de realizare a restituirii, bazându-se pe cerințele, stipulate la punctul 13 din prezentul Regulament.

13. Cererea de restituire a TVA, cu excepția cazurilor de restituire a TVA solicitată în temeiul art.101¹, 101² și 101³ din Codul fiscal, este examinată și pe marginea ei se adoptă decizia fără efectuarea controlului tematic, dacă simultan se respectă următoarele cerințe:

1) subiectul impozabil își desfășoară activitatea cel puțin 2 ani;

2) subiectul impozabil a beneficiat de restituirea TVA cel puțin de două ori și de la data ultimei restituiri TVA a trecut cel mult 1 an calendaristic;

3) în cadrul ultimului control tematic privind restituirea TVA suma impozitului spre restituire, confirmată de către organul fiscal, corespunde sumei declarate de către plătitor;

4) în cadrul ultimului control fiscal sumele impozitelor, taxelor, contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii și ale primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, calculate de organul fiscal, nu depășeau 1% din valoarea totală a livrărilor efectuate în perioadele fiscale controlate.

14. Sumele TVA restituite subiecților impozabili, în modul stabilit la punctul 13 din prezentul Regulament, sînt supuse de către organul fiscal controlului tematic cel puțin o dată pe an.

15. În cazul în care subiectul impozabil care a depus cererea nu satisface cerințele stabilite la punctul 13 din prezentul Regulament, organul fiscal de stat, în baza cererii recepționate privind restituirea TVA, inițiază controlul tematic.

16. Restituirea TVA solicitate se efectuează:

pentru cazurile stabilite de art.101¹ și 101³ din Codul fiscal – în baza controlului tematic sau controlului total documentar;

pentru cazurile stabilite de art.101² din Codul fiscal – în baza controlului cameral, cu efectuarea controlului fiscal tematic privind restituirea sumei TVA sau controlului fiscal total documentar a sumelor TVA restituite în baza controlului cameral după expirarea termenului de 1 an după emiterea primei decizii de restituire și ulterior, în termen de pînă la 1 an de la ultimul control fiscal tematic privind restituirea sumei TVA sau controlului fiscal total documentar.

17. Conform cererilor de restituire a TVA depuse de solicitanții restituirii TVA care au subdiviziuni, organele fiscale sînt obligate:

1) să solicite inspectoratelor fiscale teritoriale, în raza cărora funcționează subdiviziunile respective, verificarea documentelor prevăzute și să transmită actele de control solicitantului;

2) să examineze, în baza verificărilor, efectuate în cadrul unității centrale, și a generalizării actelor de control, transmise de inspectoratele fiscale teritoriale, în raza cărora funcționează subdiviziunile, cererile de restituire a sumei TVA, conform legislației în vigoare.

18. În cazul în care, în urma controlului, organele fiscale care au efectuat controlul propun aprobarea restituirii parțiale a TVA sau necesitatea respingerii cererii, în actul de control întocmit se specifică motivele întemeiate, cu adoptarea deciziei corespunzătoare.

19. Cu excepția cazurilor de restituire a TVA în baza articolului 101¹ din Codul fiscal în redacția Legii nr.267 din 23 decembrie 2011, articolelor 101² și 101³ din Codul fiscal, restituirea sumei TVA se efectuează în termen de 45 de zile din data depunerii cererii de restituire. 37 de zile din acest termen sînt destinate pentru efectuarea controlului și adoptarea deciziei de restituire, care include și termenul, specificat la articolul 216 alin.(8) din Codul fiscal. Celelalte 8 zile sînt destinate pentru efectuarea restituirii efective.

20. Restituirea TVA aferentă investițiilor (cheltuielilor) capitale, solicitată în temeiul art.101¹ din Codul fiscal în redacția Legii nr.267 din 23 decembrie 2011 și art.101³ din Codul fiscal, se efectuează într-un termen care nu depășește 3 perioade fiscale după perioada fiscală în care au fost efectuate investițiile (cheltuielile) capitale. Cererea de restituire a TVA conform prezentului punct se depune pînă în ultima zi pînă la expirarea termenului stabilit la art.101¹ din Codul fiscal în redacția Legii nr.267 din 23 decembrie 2011 și art.101³ din Codul fiscal.

În cazurile stabilite la prezentul punct, organul fiscal nu este în drept să accepte cererea în cazul depunerii acesteia de către contribuabil după expirarea a 3 perioade fiscale din data efectuării investițiilor.

21. Restituirea sumei TVA, solicitată în temeiul art.101² din Codul fiscal, se efectuează în termen ce nu depășește 30 de zile de la data depunerii cererii. 12 zile din acest termen sînt destinate pentru efectuarea controlului fiscal cameral și adoptarea deciziei de restituire a sumei TVA. Celelalte 18 zile sînt destinate pentru efectuarea restituirii efective a sumei TVA.

22. Decizia șefului (șefului adjunct) al IFS teritorial sau decizia șefului (șefului adjunct) al IFPS pe marginea cazului de restituire a TVA poate fi contestată de către solicitant, conform modului stabilit în Titlul V al Codului fiscal.

23. În baza deciziei de restituire a TVA, contribuabilul depune la inspectoratul fiscal la care se deservește cererea privind stingerea obligației fiscale prin compensare și/sau restituirea mijloacelor acceptate spre restituire.

24. Trezoreria de Stat, după primirea documentelor de plată cu privire la restituirea sumelor TVA de la Inspectoratul Fiscal Principal de Stat asigură executarea lor.

25. Copiile documentelor ce confirmă dreptul la restituire, cusute într-un dosar special, numerotate și vizate de funcționarii fiscali care au efectuat controlul, se prezintă ca anexă la actul de control. După executare, documentele de restituire a sumelor TVA, cu copia deciziei de restituire, se arhivează la IFS la care se deservește subiectul impozabil. Copia contractului, în baza căruia s-au efectuat livrări impozabile la cota zero, anexat la materialele privind restituirea TVA, este confirmat prin semnătura colaboratorului fiscal și a conducătorului agentului economic, precum și prin aplicarea ștampilei lîngă inscripția "copia corespunde originalului".

În cazul ridicării documentelor în original de la solicitantul restituirii, funcționarii fiscali ce efectuează ridicarea lor, urmează să întocmească procesul-verbal de ridicare a documentelor, respectîndu-se prevederile art.145 din Codul fiscal.

26. În actul de control privind restituirea TVA din buget pentru fiecare perioadă fiscală se va înscrie separat suma TVA destinată trecerii în cont în perioada fiscală ulterioară, structurată după tipuri de achitări.

27. La determinarea sumelor TVA spre restituire se verifică sumele TVA aferente livrărilor și procurărilor, în modul stabilit de legislația în vigoare. În cazul existenței dubiilor în partea ce ține de autenticitatea raporturilor economice, financiare, la decizia șefului (șefului adjunct) al organului fiscal, se va efectua verificarea prin contrapunere la furnizorii de marfă și servicii, conform principiului – pînă la producător sau importator.

28. În cazul în care se solicită restituirea TVA pentru perioadele fiscale anterioare, se verifică sumele TVA aferente livrărilor și procurărilor pentru perioadele fiscale începînd cu prima perioadă fiscală care nu a fost supusă controlului pînă în ultima perioadă fiscală pentru care s-a prezentat declarația privind TVA și în care este reflectată suma solicitată spre restituire.

29. În cazul în care se solicită restituirea suplimentară a

sumelor TVA pentru perioadele fiscale pentru care anterior s-a solicitat spre restituire TVA, organul fiscal urmează să examineze cererea, cu inițierea acțiunilor de verificare a sumei solicitate spre restituire.

30. Subiectul impozabil are dreptul la restituirea sumei TVA, solicitată suplimentar pentru perioadele fiscale pentru care anterior s-a efectuat restituirea TVA, la îndeplinirea următoarelor condiții:

1) TVA aferent procurărilor, efectuate în perioadele indicate, este achitat furnizorilor prin intermediul conturilor bancare la momentul inițierii controlului tematic pe marginea cererii suplimentare depuse;

2) suma solicitată suplimentar spre restituire este în limita valorii minime a depășirii TVA aferentă procurărilor față de TVA aferentă livrărilor, înregistrată în perioadele fiscale, începând cu perioada fiscală pentru care se solicită suplimentar restituirea până la ultima perioadă fiscală, pentru care este prezentată ultima declarație TVA;

3) lipsește obligația de achitare a TVA la buget, începând cu perioada fiscală pentru care se solicită restituirea TVA suplimentar până la perioada fiscală în care se depune cererea de restituire a TVA.

IV. CERINȚELE PRIVIND CONFIRMAREA DOCUMENTARĂ LA SOLICITAREA RESTITUIRII TVA DIN BUGET, CU EXCEPȚIA CAZURILOR PREVĂZUTE DE ARTICOLELE 101² ȘI 101³ DIN CODUL FISCAL

31. În toate cazurile de solicitare a restituirii TVA prevăzute în prezentul capitol, cu excepția cazurilor de solicitare a restituirii TVA în temeiul art.101¹ alin.(3) al Codului fiscal în redacția legilor nr.299-XVI din 21 decembrie 2007 și nr.108-XVIII din 17 decembrie 2009, subiecții impozabili la care se efectuează controlul fiscal tematic privind restituirea TVA urmează să prezinte funcționarilor fiscali declarațiile privind TVA și registrele de evidență a livrărilor și procurărilor.

32. În scopul confirmării dreptului la restituirea TVA pe valorile materiale și serviciile procurate subiecții impozabili trebuie să dispună de:

1) pentru livrări de mărfuri:

a) contractul în baza căruia a fost efectuat exportul de mărfuri;

b) factura comercială (invoice);

c) declarația vamală de export a mărfurilor;

d) documentul de transport internațional al mărfurilor (copie), cu excepția livrărilor efectuate prin intermediul poștei;

e) confirmarea organelor vamale privind livrarea mărfurilor pentru export;

f) la livrarea mărfurilor la export prin intermediul poștei, suplimentar se prezintă:

documentul ce confirmă achitarea serviciilor și/sau factura pentru serviciile poștale prestate;

documentul indicat în borderoul documentelor anexate la declarația vamală de export, perfectat de către operatorul poștal pe faptul expedierii poștale.

Ținând cont de Circulara Uniunii Poștale Universale nr.152 din 19 iulie 2010, restituirea TVA pentru livrările expuse la lit.f) nu se efectuează în cazul produselor din tutun livrate la export prin intermediul poștei în Statele Unite ale Americii și în alte țări în care conform normelor internaționale sînt interzise trimerile poștale către acestea a produselor menționate;

2) pentru livrări de servicii:

a) confirmarea de la beneficiarul serviciilor exportate (în caz de necesitate, se prezintă traducerea perfectată de traducător autorizat conform legislației);

b) documentele de plată ce confirmă achitarea serviciului;

c) în cazul exportului de servicii legate de livrarea bunurilor materiale – declarația vamală și documentele ce atestă transportarea bunurilor materiale în cauză în afara teritoriului vamal al Republicii Moldova;

3) pentru serviciile de transport internațional de pasageri efectuate cu:

a) transportul auto, cu regularitate – foaia de parcurs, fișa de evidență a biletelor, pentru transportările unice – foaia de parcurs, borderourile de control;

b) transportul feroviar – fișa de evidență a biletelor;

c) transportul avia – misiunea de zbor;

d) transport naval – conosamentul;

4) la prestarea serviciilor de transport și expediție internațională de mărfuri efectuate cu:

a) transportul auto – contractul sau comanda ori copiile lor privind prestarea serviciului de transport sau expediție, documentele de plată ce confirmă achitățile pentru serviciile prestate, factura de transport internațional auto (CMR), cu înscirarea sosirii mărfurilor la locul de destinație și prezența ștampilelor organului vamal al Republicii Moldova, cu excepția cazurilor în care transportul se efectuează fără trecerea frontierei țării;

b) transportul feroviar – copia facturii de transport feroviar cu ștampilele organului vamal al Republicii Moldova, actele lucrărilor (serviciilor) executate pentru perioada de gestiune. Pentru serviciile de expediție se prezintă actele de verificare efectuate cu Î.S. „Calea Ferată din Moldova” și cu alți expeditori care au participat la prestarea serviciilor respective, factura de transport internațional pe cale ferată (forma 4A);

c) transportul aerian – factura de expediție avia (Air Waybill), cu nota de sosire a mărfurilor în țara de destinație;

d) transportul naval – conosamentul care, prin înscrierile și ștampilele aplicate, atestă prestarea serviciului de transport internațional;

5) pentru serviciile operatorului aerodrom (aeroport), pentru serviciile de comercializare a biletelor de călătorie în trafic internațional cu aeronave, de deservire la sol a aeronavelor, de securitate aeronautică și de navigație aeriană, aferente aeronavelor în trafic internațional; pentru serviciile de comercializare a biletelor de transport internațional auto, feroviar și fluvial – documentele ce confirmă prestarea serviciilor enumerate și valoarea acestora;

6) pentru serviciile acordate prin intermediul mijloacelor electronice:

a) confirmarea prin semnătură digitală și confirmarea primirii plății pentru serviciile respective (dacă aceasta a avut loc) sau informația privind mijloacele bănești încasate prin intermediul cardurilor sistemelor internaționale de plăți, prezentate de către bancă, în baza căreia va fi posibilă identificarea destinatarului străin;

b) în lipsa semnăturii digitale – confirmarea privind recepționarea serviciilor de către beneficiar cu semnătura olografă;

7) pentru energia electrică, energia termică și gaze la export:

a) confirmarea destinatarului străin privind recepționarea livrărilor;

b) declarațiile vamale, documentele ce atestă transportarea energiei electrice, termice și a gazelor în adresa importatorului;

c) confirmarea Serviciului Vamal privind veridicitatea operațiunilor de export efectuate de subiectul impozabil;

8) pentru serviciile de transport internațional prin conducte, rețele electrice:

a) contractul în baza căruia a fost efectuat transportul;

b) factura comercială (invoice);

c) documentele de plată ce confirmă achitățile pentru serviciile prestate;

d) documentele ce atestă livrările efectuate;

e) licența pentru activitatea pentru care se solicită restituirea;

9) pentru livrările efectuate de către producătorii de piine și produse de panificație, precum și de către întreprinderile ce prelucurează lapte și produc produse lactate – documentele (facturile fiscale) care atestă livrările;

10) pentru energia electrică, energia termică și apa caldă destinate populației – documentele care atestă livrările; în cazul livrării prin rețelele de distribuție de la întreprinderile producătoare – actele de verificare între rețelele de distribuție și producători, în celelalte cazuri – alte documente justificative (facturi fiscale) ce confirmă livrările;

11) pentru mărfurile, serviciile livrate în conformitate cu art.104 lit.f) din Codul fiscal, cu art.8 alin.(6) din Legea cu privire la Portul Internațional Liber „Giurgiulești” și cu art.5 alin.(3) din Legea cu privire la Aeroportul Internațional Liber „Mărculești”:

a) copia declarației vamale despre introducerea de către rezidentul zonei a mărfurilor în zona liberă de pe restul teritoriului vamal al Republicii Moldova;

b) contractul de livrare;

c) copia certificatului rezidentului zonei libere căruia îi este efectuată livrarea;

d) pentru livrările impozabile la cota zero a TVA:

- de mărfuri – factura fiscală cu aplicarea ștampilei organului vamal, în cazul în care este indicată zona economică liberă drept punct de destinație;

- de servicii – factura fiscală eliberată pe faptul acordării serviciilor, al căror loc de livrare reprezintă zona economică liberă;

12) pentru livrările efectuate în cadrul contractelor de leasing:

a) documentele (facturile fiscale) care atestă livrările;

b) facturile care atestă predarea bunului către locatar;

c) facturile fiscale care atestă primirea ratelor de leasing;

13) pentru livrările de mărfuri și servicii destinate realizării proiectelor Fondului de Investiții Sociale din Moldova (în continuare – FISM):

a) contractele încheiate între FISM și agenții economici care execută lucrări din resursele FISM;

b) contractele încheiate între unitățile administrativ-teritoriale, agențiile de implementare și agenții economici privind executarea lucrărilor finanțate din resursele FISM;

c) contractele încheiate între agenții economici antreprenori care solicită restituirea TVA și agenții economici care au încheiate contracte cu FISM sau cu unitățile administrativ-teritoriale, agențiile de implementare – în cazul solicitării restituirii TVA de către agenții economici antreprenori pentru livrările de mărfuri și servicii destinate realizării proiectelor FISM;

d) facturile fiscale eliberate pentru volumul de lucrări executate și documentele în baza cărora ele sunt eliberate (actele de îndeplinire a lucrărilor etc.);

14) pentru livrările de mărfuri în magazinele duty-free:

a) contractele de livrare a mărfurilor în magazinul duty-free;

b) facturile fiscale pentru livrările la cota zero a TVA, în care este indicat drept punct de destinație magazinul duty-free, având aplicată ștampila Serviciului Vamal;

c) confirmarea Serviciului Vamal privind introducerea mărfurilor în magazinul duty-free;

15) pentru efectuarea investițiilor (cheltuielilor) capitale:

a) la procurarea pe teritoriul Republicii Moldova a valorilor materiale, serviciilor, utilizate pentru efectuarea

investițiilor – facturile fiscale și documentele de plată ce confirmă achitarea valorii procurărilor în cauză, inclusiv TVA;

b) la procurarea valorilor materiale de la nerezidenți sau de la persoanele juridice și fizice rezidente care se află pe teritoriul Republicii Moldova, dar care nu au relații fiscale cu sistemul ei bugetar, utilizate pentru efectuarea investițiilor – documentele de plată ce confirmă achitarea TVA la Serviciul Vamal;

c) la beneficierea de servicii de la nerezidenți sau de la persoanele juridice și fizice rezidente care se află pe teritoriul Republicii Moldova, dar care nu au relații fiscale cu sistemul ei bugetar, utilizate pentru efectuarea investițiilor – documentele ce atestă achitarea la Serviciul Fiscal de Stat a TVA aferentă procurării lor, precum și documentele de plată ce atestă beneficierea de aceste servicii;

16) la prestarea pe teritoriul țării a serviciilor de prelucrare solicitantului plasării mărfurilor sub regim vamal de perfecționare activă de către agenții economici din industria ușoară:

a) contractele de prestare a serviciilor, încheiate cu solicitantul plasării mărfurilor sub regim vamal de perfecționare activă;

b) factura fiscală pentru serviciile prestate;

c) facturile care confirmă primirea materiei prime și returnarea produselor prelucrate;

d) actul de executare a lucrărilor, cu indicarea mențiunilor contractului în baza căruia acestea au fost executate;

e) documentele agenților economici ce confirmă achitarea serviciilor prestate.

V. CERINȚELE PRIVIND CONFIRMAREA

DOCUMENTARĂ LA SOLICITAREA RESTITUIRII TVA CONFORM ARTICOLELOR 101² ȘI 101³ DIN CODUL FISCAL

33. Subiecții impozabili ce solicită restituirea TVA în baza articolului 101² din Codul fiscal urmează să prezinte funcționarilor fiscali următoarele documente:

a) copia declarației privind TVA, din care rezultă suma TVA ce urmează a fi plătită la buget pentru perioada fiscală respectivă;

b) copiile registrelor de evidență a livrărilor și a procurărilor, în care sunt înregistrate operațiunile de vânzare-cumpărare;

c) copiile documentelor de plată în care este indicată suma TVA plătită în buget și perioada fiscală pentru care s-a efectuat plata (ordin de plată și extras bancar sau document de plată trezorerial).

34. Agenții economici care efectuează investiții (cheltuieli) capitale în autovehicule pentru transportul a minimum 22 de persoane, cu excepția șoferului, și nu sunt înregistrați în calitate de plătitori ai TVA, urmează să prezinte funcționarilor fiscali următoarele documente:

a) la procurarea autovehiculelor de la nerezidenți sau de la persoanele juridice și fizice rezidente care se află pe teritoriul Republicii Moldova, dar care nu au relații fiscale cu sistemul ei bugetar, utilizate pentru efectuarea investițiilor – documentele de plată ce confirmă achitarea TVA la Serviciul Vamal;

b) la procurarea autovehiculelor pe teritoriul Republicii Moldova, utilizate pentru efectuarea investițiilor – facturile fiscale și copiile documentelor de plată ce confirmă achitarea TVA la buget de către furnizorul lor;

c) confirmarea organului fiscal la care se deservește furnizorul, eliberată la solicitarea cumpărătorului care solicită restituirea TVA (anexa nr.3 la prezentul Regulament), despre sumele TVA care au fost solicitate deja spre restituire de alți cumpărători din suma TVA ce constituie obligația privind TVA față de buget a furnizorului achitată pentru perioada fiscală respectivă (anexa nr.4 la prezentul Regulament).

**VI. DETERMINAREA SUMEI TVA SPRE
RESTITUIRE PENTRU LIVRĂRILE DE MĂRFURI ȘI
SERVICII, IMPOZITATE LA COTA ZERO A TVA**

35. Pentru livrările de mărfuri și servicii, impozitate la cota zero a TVA, suma TVA spre restituire se determină în modul următor:

1) suma TVA trecută în cont în fiecare perioadă fiscală se formează din sumele TVA indicate în facturile fiscale primite, precum și sumele TVA achitate la importul mărfurilor (serviciilor);

2) se determină suma TVA, trecută în cont care este achitată la momentul controlului nemijlocit prin intermediul conturilor bancare (atât pentru perioada fiscală curentă, cât și pentru cea trecută în cont din perioadă fiscală precedentă). În suma TVA achitată prin intermediul conturilor bancare se includ și sumele transferate în contul stingerii datoriilor creditorilor față de bugetul de stat, bugetele unităților administrativ-teritoriale, bugetul asigurărilor sociale de stat, precum și în contul stingerii plăților administrate de organele vamale din sumele TVA anterior restituite;

3) se determină suma TVA aferentă valorii mărfurilor (serviciilor) livrate la cota zero, prin înmulțirea cotei standard a TVA în mărime de 20% cu valoarea acestei livrări. Pentru livrările impozitate la cota zero a TVA a mărfurilor nominalizate la lit.b) art.96 din Codul fiscal, efectuate începând cu 22 octombrie 2010, se determină suma TVA aferentă acestor livrări prin înmulțirea valorii lor la cota stabilită la lit.b) art.96 din Codul fiscal.

La determinarea valorii impozabile la serviciile de expediție și la serviciile de comercializare a biletelor la rutele internaționale, cota standard a TVA în mărime de 20% se va înmulți doar cu valoarea comisionului pentru serviciile de expediție prestate și serviciile de comercializare a biletelor;

4) se acceptă spre restituire pentru fiecare perioadă fiscală, separat, numai suma TVA determinată ca diferență dintre suma TVA trecută în cont, inclusiv din perioada fiscală precedentă, și suma TVA calculată pentru livrările efectuate, în limitele sumei specificate la subpunctul 2) al prezentului punct, dar nu mai mare decât suma absolută, determinată în subpunctul 3), adică TVA aferentă valorii mărfurilor (serviciilor) livrate la cota zero (anexa nr.2 la prezentul Regulament).

36. În conformitate cu prevederile lit.b) art.104 din Codul fiscal, livrarea energiei electrice, termice sau apei calde (după caz), destinate populației, cu impozitarea TVA la cota zero, se efectuează de către:

1) întreprinderile producătoare de energie electrică, termică sau apă caldă care livrează rețelelor de distribuție și populației;

2) rețelele de distribuție care livrează populației.

37. Pentru fiecare livrare de energie electrică, termică sau apă caldă (după caz), rețelele de distribuție, o dată în lună, remit întreprinderilor producătoare informația de formă liberă (notă) privind cantitatea de energie electrică, termică sau apă caldă (după caz) ce urmează a fi impozitată cu TVA la cota standard și la cota zero.

38. Pierderile tehnologice, în limitele stabilite, se repartizează de către rețelele de distribuție proporțional livrărilor impozabile cu TVA la cota standard și celor impozabile la cota zero.

**VII. DETERMINAREA SUMELOR TVA SPRE
RESTITUIRE PENTRU LIVRĂRILE EFECTUATE DE
CĂTRE PRODUCĂTORII DE PÂINE ȘI PRODUSE
DE PANIFICAȚIE, PRECUM ȘI DE CĂTRE
ÎNTEPRINDERILE CE PRELUCEAZĂ LAPTE ȘI
PRODUC PRODUSE LACTATE**

39. Pentru livrările efectuate de către producătorii de

piine și produse de panificație, precum și de către întreprinderile ce prelucrează lapte și produc produse lactate, determinarea sumei TVA spre restituire se face în modul următor:

1) se determină limita sumei TVA spre restituire prin înmulțirea cotei standard a TVA în mărime de 20% cu valoarea livrării ce se impune cu TVA la cota redusă de 8%;

2) se acceptă spre restituire numai suma TVA determinată ca diferență între suma TVA trecută în cont, inclusiv din perioada precedentă, și suma TVA calculată pentru livrările efectuate, dar nu mai mare decât suma specificată la subpunctul 1) al prezentului punct.

40. În cazul în care, în aceeași perioadă fiscală, se solicită concomitent restituirea sumelor TVA în baza alin.(3) și (5) art.101 din Codul fiscal, determinarea sumelor TVA se face în limitele sumelor TVA trecute în cont, achitate prin intermediul contului bancar.

**VIII. DETERMINAREA SUMEI TVA SPRE
RESTITUIRE ÎN CAZUL EFECTUĂRII LIVRĂRILOR ÎN
CADRUL CONTRACTELOR DE LEASING**

41. În cazul efectuării livrărilor în cadrul contractelor de leasing, determinarea sumei TVA spre restituire se face în modul următor:

1) se determină suma TVA prin înmulțirea cotei-standard a TVA în mărime de 20% cu suma valorii fără TVA și fără comision a ratelor de leasing, încasate sau care urmează a fi încasate în perioada fiscală pentru care se solicită restituirea;

2) se acceptă spre restituire, pentru fiecare perioadă fiscală separat, numai suma TVA determinată ca diferență dintre suma TVA trecută în cont, inclusiv din perioada fiscală precedentă, și suma TVA calculată pentru livrările efectuate, în limitele sumei absolute determinate la subpunctul 1) al prezentului punct.

**IX. DETERMINAREA SUMEI TVA SPRE
RESTITUIRE ÎN CAZUL INVESTIȚIILOR
(CHELTUIELILOR) CAPITALE**

42. În cazul investițiilor (cheltuielilor) capitale, determinarea sumei TVA spre restituire se efectuează în modul următor:

1) se determină suma TVA, achitată la momentul controlului prin intermediul contului bancar pentru mărfurile și serviciile utilizate la efectuarea investițiilor;

2) se determină depășirea sumei TVA achitate sau care urmează a fi achitate furnizorilor pentru valorile materiale, serviciile procurate față de suma TVA achitată sau care urmează a fi achitată de cumpărători pentru valorile materiale și serviciile livrate;

3) suma TVA, determinată în conformitate cu subpunctul 1) al prezentului punct, se compară cu suma TVA, determinată în conformitate cu subpunctul 2) al prezentului punct, și se acceptă valoarea cea mai mică, care constituie suma restituirii. Suma în cauză nu trebuie să fie mai mică de 100000 lei în cazul în care investițiile sînt efectuate în afara municipiilor Chișinău și Bălți, dar nu și în localitățile rurale.

43. Suma restituirii TVA efectuată în temeiul art.101¹ alin.(3) al Codului fiscal în redacția Legilor nr.299-XVI din 21 decembrie 2007 și nr.108-XVIII din 17 decembrie 2009, în declarația TVA nu se indică.

44. Pentru investițiile (cheltuielile) capitale efectuate de către investitor din contul mijloacelor obținute de la bugetul public național nu se admite spre restituire suma TVA aferentă lor.

X. DETERMINAREA SUMEI TVA SPRE RESTITUIRE ÎN CAZUL LIVRĂRIILOR PRODUCȚIEI DE FABRICAȚIE PROPRIE DIN FITOTEHNIE ȘI HORTICULTURĂ ÎN FORMĂ NATURALĂ ȘI PRODUCȚIE DE FABRICAȚIE PROPRIE DIN ZOOTEHNIE ÎN FORMĂ NATURALĂ, MASĂ VIE ȘI SACRIFICATĂ, EFECTUATE DE CĂTRE AGENȚII ECONOMICI PRODUCĂTORI AGRICOLI

45. În cazul livrărilor producției de fabricație proprie din fitotehnie și horticultură în formă naturală și producție de fabricație proprie din zootehnie în formă naturală, masă vie și sacrificată, efectuate de către agenții economici producători agricoli, suma TVA spre restituire din buget se determină pentru fiecare perioadă fiscală în parte și se face în felul următor:

1) se determină valoarea totală (în lei) fără TVA a livrărilor de producție agricolă de fabricație proprie, efectuate pe teritoriul țării;

2) se determină valoarea totală (în lei) fără TVA a livrărilor impozabile efectuate pe teritoriul țării;

3) se determină cota-parte a valorii livrărilor determinate conform subpunctului 1) în totalul valorii livrărilor determinate conform subpunctului 2);

4) în cazul în care sînt efectuate pe teritoriul țării livrări de lapte de producție proprie, cota-parte a valorii producției agricole de fabricație proprie în totalul livrărilor pe teritoriul țării se va determina prin următoarea formulă:

$$K = \frac{L \times 0,4 + A}{L \times 0,4 + V},$$

în care:

K – reprezintă ponderea valorii fără TVA a producției agricole de fabricație proprie pentru care se recuperează TVA în totalul valorii fără TVA a livrărilor efectuate pe teritoriul țării;

L – valoarea totală fără TVA a livrării laptelui de fabricație proprie efectuate pe teritoriul țării;

A – valoarea fără TVA a producției agricole de fabricație proprie pentru care se recuperează TVA, cu excepția laptelui livrat pe teritoriul țării;

V – valoarea fără TVA a mărfurilor livrate pe teritoriul țării, cu excepția producției agricole de fabricație proprie pentru care se recuperează TVA.

46. Mărimea sumei spre restituire se calculează prin înmulțirea indicelui determinat conform subpunctului 3) cu mărimea de 60% din suma TVA, calculată și plătită la buget pentru perioada fiscală respectivă. În cazul livrărilor de lapte de producție proprie impus cu TVA la cota de 8%, mărimea sumei recuperate se determină prin înmulțirea sumei TVA, achitată la buget pentru perioada fiscală respectivă cu indicele determinat la subpunctul 4) al punctului 45 din prezentul Regulament.

XI. DETERMINAREA SUMEI TVA SPRE RESTITUIRE ÎN CAZUL INVESTIȚIILOR (CHELTUIELILOR) CAPITALE EFECTUATE ÎN AUTOVEHICULE PENTRU TRANSPORTUL A MINIMUM 22 DE PERSOANE, CU EXCEPȚIA ȘOFERULUI

47. În cazul investițiilor (cheltuielilor) capitale efectuate în autovehicule pentru transportul a minimum 22 de persoane, cu excepția șoferului, determinarea sumei TVA spre restituire se efectuează în modul următor:

1) se determină suma TVA, aferentă autovehiculelor pentru transportul a minimum 22 de persoane, cu excepția șoferului, care reprezintă obiectul investițiilor (cheltuielilor) capitale, prin aplicarea cotei TVA aplicabilă la valoarea autovehiculelor;

2) se determină suma TVA achitată la buget în cazul procurării autovehiculelor pe teritoriul republicii – de către furnizor, Serviciului Vamal – în cazul procurării autovehiculelor de la nerezidenți sau de la persoanele juridice și fizice rezidente care se află pe teritoriul Republicii Moldova, dar care nu au relații fiscale cu sistemul ei bugetar;

3) suma TVA, determinată în conformitate cu subpunctul 1) al prezentului punct, se compară cu suma TVA, determinată în conformitate cu subpunctul 2) al prezentului punct, și se acceptă valoarea cea mai mică, care constituie suma restituirii.

XII. RESPONSABILITATEA ORGANULUI FISCAL PENTRU ÎNCĂLCAREA TERMENELOR DE RESTITUIRE A TVA

48. Responsabilitatea pentru încălcarea termenelor de restituire a TVA, stabilite de Codul fiscal și prezentul Regulament pentru procedurile administrate de Serviciul fiscal de stat, se pune pe seama șefilor, șefilor adjuncți ai IFS teritoriale și pe seama inspectorilor fiscali implicați în procedura de restituire a TVA.

49. Pentru încălcarea termenului de restituire a TVA, față de persoanele cu funcții de răspundere din organul cu atribuții de administrare fiscală se aplică sancțiunea stabilită de art.311 din Codul contravențional nr.218-XVI din 24 octombrie 2008, în mărime de pînă la 500 unități convenționale.

50. În conformitate cu art.402 din Codul contravențional nr.218-XVI din 24 octombrie 2008, sînt în drept să examineze cazurile de încălcare a termenului de restituire a TVA și să aplice sancțiunea prevăzută de art.311 al Codului contravențional: ministrul și viceministrul finanțelor, șefii inspectoratelor fiscale de stat de toate nivelurile și adjuncții lor.

51. În cazul încălcării termenului de restituire a TVA stabilit de Codul fiscal, contribuabilul este în drept să pretindă la plata dobînzii în conformitate cu art.176 alin. (3) din Codul fiscal.

Anexa nr.2
la Regulamentul privind restituirea
taxei pe valoarea adăugată

Modalitatea determinării sumei TVA spre restituire pentru subiecții impozabili,
înregistrați ca plătitori de TVA, care urmează să beneficieze de restituirea efectivă a
sumelor TVA în situațiile prevăzute de alin.(5) art.101 din Codul fiscal, având ca bază
livrările impozabile efectuate în conformitate cu lit.a) art.104 din Codul fiscal

Perioada fiscală „A”
(lei)

Indicii	Valoarea fără TVA	Suma TVA
Livrări de mărfuri și servicii pe teritoriul Republicii Moldova	10000	2000
Livrări pentru export (la cota zero TVA) TVA, aferență valorii mărfurilor livrate și serviciilor prestate la cota zero prin aplicarea cotei standard (15000×20%)	15000	3000
Procurări de mărfuri, servicii, inclusiv TVA:	5000	1000
achitate prin cont bancar		700
achitate altfel decât prin cont bancar		100
neachitate		200
Trecerea în cont a TVA din perioada precedentă, inclusiv TVA:	-	2500
achitate prin cont bancar la momentul controlului		500
achitate altfel decât prin cont bancar		
neachitate		2000
Depășirea TVA aferență procurărilor asupra TVA aferență livrărilor (1000+2500-2000)		1500
Suma TVA achitată prin cont bancar (700+500)		1200
TVA spre restituire (1200<1500<3000)		1200
TVA destinată trecerii în cont în perioada ulterioară (1500-1200), formată din TVA aferență procurărilor:		300
achitate altfel decât prin cont bancar		100
neachitate		200
achitate prin cont bancar la momentul controlului (dacă există)		0

Stingerea sumelor TVA aferente livrărilor de mărfuri și prestării de servicii se face în
modul următor:
cu sumele achitate altfel decât prin contul bancar;
cele neachitate;
achitate prin contul bancar.

Anexa nr.1
la Regulamentul privind restituirea
taxei pe valoarea adăugată

CERERE DE RESTITUIRE A TAXEI PE VALOAREA ADĂUGATĂ
Заявление на возмещение налога на добавленную стоимость

[M.F.]

CERERE DE RESTITUIRE
Заявление о возмещении

CODUL FISCAL
Фискальный код _____

DENUMIREA SUBIECTULUI IMPOZABIL
Наименование налогоплательщика _____

Sediul, _____ str. _____ nr. _____ №
Адрес _____ ул. _____

Solicit restituirea sumei de _____, în baza (legii, articolului) _____
Требую возмещения суммы _____ (на основании закона, статьи) _____

conform datelor din declarația/declarațiile TVA aferente lunii/lunilor _____, anul
_____ по данным декларации НДС/деклараций НДС за месяц/месяцы
год _____

După acceptarea sumelor TVA, supuse restituirii, va fi prezentată cererea privind
stingerea obligației fiscale prin compensare și/sau restituirea mijloacelor

После утверждения сумм НДС, подлежащих возмещению, дополнительно
будет представлено заявление о погашении налогового обязательства путем
компенсации и/или возмещения средств.

Data _____
Дата _____

Semnătura /funcția/ _____
Подпись /должность/ _____

Anexa nr.4
la Regulamentul privind restituirea
taxei pe valoarea adăugată

La nr. _____ din _____ 20____

CONFIRMARE
privind sumele TVA solicitate spre restituire de cumpărători,
conform prevederilor articolului 101³ din Codul fiscal

Nr. _____ (data)

ELIBERATĂ DE _____
(denumirea organului fiscal în raza căruia se deservește furnizorul)

DENUMIREA FURNIZORULUI _____
Наименование поставщика

CODUL FISCAL _____
Фискальный код

DENUMIREA _____

CUMPĂRĂTORULUI _____
Наименование покупателя

CODUL FISCAL _____
Фискальный код

Suma TVA achitată la buget de către furnizor în baza Declarației privind
TVA pentru perioada fiscală (LL/AAAA) _____ în mărime de
_____ lei, dispoziția de plată nr. _____ din _____,
referitor la care au fost eliberate următoarele confirmări solicitanților restituirii
TVA:

Numărul și data confirmării	Denumirea agentului economic	Codul fiscal	Suma ¹⁾ solicitată spre restituire, lei
TOTAL	XXXXXXXXXX	XXXXXXXXXX	

¹⁾ Suma solicitată spre restituire din confirmare pentru fiecare agent economic va
corespunde cu suma solicitată spre restituire conform cererii de restituire a TVA depuse de
către acesta la organul fiscal.

Semnătura /funcția/ _____
Подпись /должность/
L.Ș.

Anexa nr.3
la Regulamentul privind restituirea
taxei pe valoarea adăugată

Către Inspectoratul Fiscal de Stat
pe raionul (municipiu) _____

De la _____

Cod fiscal _____

Sediul _____

CERERE
privind eliberarea confirmării despre sumele TVA solicitate spre restituire
de cumpărători, conform prevederilor articolului 101³ din Codul fiscal

Nr. _____ 20____

Reieșind din prevederile articolului 101³ din Codul fiscal, solicit
confirmarea sumei TVA achitate la buget de către furnizor

(denumirea și codul fiscal al furnizorului)
_____ pentru perioada(perioadele) fiscală(LL/AAAA) _____
în care acesta a avut obligația achitării TVA la buget aferentă livrării
autovehiculelor pentru transportul a minimum 22 de persoane, cu excepția
șoferului.

Suma TVA solicitată spre restituire conform articolului 101³ din Codul
fiscal constituie _____ lei.

Semnătura /funcția/ _____

141 HOTĂRÎRE

cu privire la aprobarea obiectivelor, cerințelor generale privind selectarea partenerului privat, precum și a condițiilor parteneriatului public-privat pentru renovarea unor cămine ale Universității de Stat din Moldova

În temeiul lit. b) art.11 din Legea nr.179-XVI din 10 iulie 2008 cu privire la parteneriatul public-privat (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.165-166, art.605), cu modificările și completările ulterioare, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă obiectivele, cerințele generale privind selectarea partenerului privat precum și condițiile parteneriatului public-privat pentru renovarea unor cămine ale

Universității de Stat din Moldova.

2. Se desemnează Ministerul Educației în calitate de autoritate publică responsabilă pentru desfășurarea procedurii de selectare a partenerului privat și încheierea contractului cu acesta.

3. Controlul asupra executării prezentei Hotărâri se pune în sarcina Ministerului Educației și Ministerului Economiei, în limitele competențelor funcționale.

PRIM-MINISTRU

**Contrasemnează:
Viceprim-ministru,
ministrul economiei
Ministrul educației**

Nr. 95. Chișinău, 1 februarie 2013.

Vladimir FILAT

**Valeriu Lazăr
Maia Sandu**

Aprobate
prin Hotărârea Guvernului nr.95
din 1 februarie 2013

**OBIECTIVELE, CERINȚELE GENERALE
privind selectarea partenerului privat, precum și condițiile parteneriatului public-privat pentru renovarea
unor cămine ale Universității de Stat
din Moldova**

**Secțiunea 1. Cerințele generale privind
selectarea și procedura
de atribuire a concursului de selectare a
partenerului privat**

1. Selectarea partenerului privat va fi efectuată de către Comisia de selectare a partenerului privat, creată de Ministerul Educației în calitate de partener public, formată din cinci persoane fizice: un specialist în economie, un specialist în jurisprudență, un reprezentant al Agenției Proprietății Publice, un specialist în domeniul educației și un specialist în domeniul construcțiilor.

2. Comisia de selectare a partenerului privat va defini criteriile de selectare a partenerului privat, va aproba comunicatele informative privind desfășurarea concursului, va stabili mărimea taxei de participare, va desfășura concursul public, va deschide ofertele și va stabili oferta câștigătoare, va îndeplini și alte funcții stabilite de legislația în vigoare.

3. Procedura de selectare a partenerului privat va cuprinde o singură etapă, prin intermediul desfășurării concursului de selectare a partenerului privat.

4. La finalizarea concursului partenerul public va atribui contractul de parteneriat public-privat partenerului selectat.

5. Etapa de selectare a partenerului privat va cuprinde partea tehnică și partea financiară, iar ofertanții interesați vor prezenta o ofertă tehnică și una financiară. Oferta tehnică va fi evaluată în baza principiului „admis/respins”, aplicat criteriilor legale, tehnice, de capacitate financiară și de calitate și experiență minimă pe care ofertantul dovedește că le îndeplinește sau nu.

6. Ofertanții care au întrunit cerințele legale, tehnice și de capacitate financiară, cuprinse în partea tehnică a procedurii de selectare, vor fi evaluați în cadrul părții financiare. La evaluarea ofertelor financiare, ofertanții vor concura pe cerințele specificate în caietul de sarcini și comunicatul informativ, care vor fi stabilite de către Comisia de selectare a partenerului privat.

7. Partenerul public va asigura publicarea în Monitorul

Oficial al Republicii Moldova și pe pagina web a Agenției Proprietății Publice a comunicatului informativ de inițiere a concursului de selectare a partenerului privat, în conformitate cu forma și conținutul stabilite în documentația standard pentru realizarea parteneriatului public-privat. Comunicatul informativ va fi valabil 60 de zile din momentul publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

8. În perioada cuprinsă între data publicării comunicatului informativ de inițiere a concursului de selectare a partenerului privat și data-limită de depunere a ofertelor, partenerul public va asigura oricărui operator economic posibilitatea de a obține informații complete cu privire la condițiile de participare la procedura de concurs.

9. Ofertantul poate fi persoană juridică de drept privat, persoană fizică sau asociație a acestora.

10. Taxa de participare la concurs va fi stabilită de către Comisia de selectare a partenerului privat și va fi indicată în comunicatul informativ de inițiere a concursului de selectare a partenerului privat.

11. Înaintarea, deschiderea, evaluarea și desemnarea ofertei câștigătoare se va efectua de către Comisia de selectare a partenerului privat și se va finaliza cu elaborarea Raportului de evaluare a ofertelor recepționate, prin care se va atribui contractul de parteneriat public-privat ofertantului castigator.

12. În cazul în care ofertantul câștigător nu este rezident al Republicii Moldova, acesta va dispune sau va înființa o societate comercială pentru implementarea parteneriatului public-privat, înregistrată în Republica Moldova, în modul stabilit de legislația în vigoare.

**Secțiunea 2. Obiectivul general și obiectivele
specifice ale parteneriatului public-privat**

13. Obiectivul general al parteneriatului public-privat propus constă în dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de cazare a Universității de Stat din Moldova, prin reconstrucția și modernizarea căminelor nr. 1, nr. 2, nr. 3 și nr.4, din campusul universitar din mun.Chișinău, str. Tighina nr. 2.

14. Obiectivele specifice ale parteneriatului public-privat sînt:

1) îmbunătățirea condițiilor de locuit ale studenților prin:

a) sporirea calității serviciilor locative și comunale prestate: respectarea normativelor de asigurare a studenților cu spațiu locativ în cămine și asigurarea neîntreruptă și calitativă a căminelor cu tot spectrul de servicii comunale;

b) crearea în cămine a infrastructurii de dezvoltare intelectuală și de recreare: crearea în cămine a unor săli pentru odihnă și activități de agrement, a unor săli de lectură, a unor săli de calculatoare, a unei săli de sport, a cluburilor de interese; amenajarea pe teritoriul campusului a unor spații verzi, cu alei și bănci pentru odihnă;

c) oferirea unui spectru larg de servicii complementare studenților cazați: conectarea tuturor căminelor la rețeaua Internet și asigurarea în fiecare cameră a accesului gratuit la Internet; amenajarea pe teritoriul campusului a unor parcaje pentru automobile și biciclete;

2) extinderea nivelului de asigurare a studenților cu locuri în cămine prin:

a) sporirea capacităților de cazare a căminelor existente: construcția mansardelor la căminele existente, a căror structură de rezistență se află într-o stare tehnică bună și permite supraetajarea;

b) îmbunătățirea funcționalității spațiilor în căminele studențești: recompartimentarea spațiilor în cămine, pentru asigurarea utilizării mai eficiente a acestuia și a funcționalităților prevăzute de prezentele obiective;

3) soluționarea parțială a problemei privind asigurarea cu spațiu locativ a cadrelor didactice;

4) crearea sistemului eficient și durabil de administrare a căminelor prin transmiterea acestor activități în gestiune partenerului privat;

5) optimizarea plăților pentru cazare în cămine prin:

a) perfecționarea metodologiei de stabilire a taxelor pentru cazare în cămin;

b) contorizarea consumului de servicii comunale;

c) eficientizarea cheltuielilor implicate de activitatea și întreținerea căminelor;

6) majorarea eficienței energetice a campusului universitar din str. Tighina nr. 2 prin:

a) înnoirea capacităților energetice ale campusului;

b) construcția unei noi cazangerii de producere a energiei termice;

c) echiparea cazangeriei cu instalații noi de înaltă eficiență;

d) optimizarea consumului energetic al cazangeriei noi;

e) reducerea costurilor de operare a noii cazangerii.

7) reabilitarea termică a căminelor prin:

a) realizarea unui termosistem pe întreaga suprafață a căminelor;

b) termoizolarea corespunzătoare a clădirilor;

c) înlocuirea tâmplăriei existente cu tâmplărie P.V.C. cu geamuri și uși termopan.

Secțiunea 3. Condițiile parteneriatului public-privat

15. Condițiile de bază ale parteneriatului public-privat constau în dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de cazare a Universității de Stat din Moldova de către partenerul privat, prin reconstrucția și modernizarea căminelor nr. 1, nr. 2, nr. 3 și nr. 4, din campusul universitar din mun. Chișinău, str. Tighina nr. 2, care presupune reconstrucția clădirilor căminelor cu mansardarea acestora, soluția viabilă fiind supraetajarea cu un nivel a clădirilor existente ale căminelor.

16. Realizarea parteneriatului public-privat se va efectua în una din formele stabilite de lege, forma optimă fiind contractul de administrare fiduciară, dar Comisia de selectare a partenerului privat va analiza în detaliu și alte

modele de tranzacție.

17. Contractul încheiat între partenerul public și partenerul privat va trebui să conțină cel puțin următoarele:

1) date despre părțile contractante;

2) drepturile și obligațiile părților, după caz: obligația partenerului privat privind reconstrucția și mansardarea obiectului parteneriatului public-privat; obligația partenerului privind efectuarea reparației obiectului parteneriatului public-privat în cazul în care acest fapt a fost inclus în lista cerințelor partenerului public sau a fost asumat de partenerul privat la etapa desfășurării concursului de selectare a partenerului privat; obligația partenerului privat cu privire la păstrarea, în conformitate cu legislația, a facilităților pentru unele categorii ale populației; obligația partenerului public privind cofinanțarea obiectului parteneriatului public-privat;

3) nivelul de performanță și de calitate al activităților pe care partenerul privat le va efectua;

4) dreptul partenerului public de a verifica îndeplinirea cerințelor de performanță și calitate a activităților realizate de partenerul privat, inclusiv dreptul de a verifica documentele relevante realizării proiectului;

5) modalitatea de prezentare de către partenerul privat partenerului public a rapoartelor periodice sau la solicitarea acestuia;

6) descrierea (caracteristica tehnico-economică) a obiectului parteneriatului public-privat;

7) termenul contractului și etapele de realizare a parteneriatului public-privat, volumul investițiilor partenerului public și ale partenerului privat;

8) termenul de dare în exploatare a obiectului parteneriatului public-privat, după caz;

9) reguli privind modul de folosire a terenului aflat în proprietatea partenerului public;

10) date privind volumul bunurilor care urmează a fi produse, al lucrărilor care urmează a fi executate, al serviciilor care urmează a fi prestate, precum și date privind calitatea lor, după caz;

11) mărimea plății pentru utilizarea obiectului parteneriatului public-privat, forma, termenul și procedura de achitare;

12) clauze privind repartizarea riscurilor;

13) modalitatea și procedura de restituire a obiectului parteneriatului public-privat la momentul expirării termenului parteneriatului public-privat, după caz;

14) clauza de reparare/despăgubire a prejudiciilor;

15) răspunderea pentru neexecutarea obligațiilor în cazul rezoluțiunii, rezilierii și/sau revocării contractului, după caz;

16) criteriile de performanță în cazul contractului de administrare fiduciară.

18. Parteneriatul public-privat va fi implementat prin intermediul utilizării unei forme hibrid a diferitelor modalități de realizare a contractului de parteneriat public-privat – cea de proiectare-reabilitare-operare-transfer (PROT). Prin intermediul acesteia bunurile publice (căminele) vor fi transferate partenerului privat, care va avea obligația de a efectua proiectarea lucrărilor de reabilitare, reabilitarea propriu-zisă, operarea și întreținerea căminelor pentru perioada convenită în contract.

19. Bunurile publice (căminele) vor fi transmise partenerului privat (ofertantului câștigător) pentru o perioadă contractuală de pînă la 25 de ani.

20. Partenerul public va efectua controlul anual asupra modului de realizare a parteneriatului public-privat prin desemnarea unui auditor independent.

21. Partenerul privat va asigura partenerului public accesul liber la obiectul parteneriatului public-privat, precum și la toate informațiile și documentele aferente realizării

parteneriatului public-privat.

22. La expirarea contractului, bunurile publice (căminele) se vor retransfera cu titlu gratuit partenerului public în bună stare, funcționale și libere de orice sarcină sau obligație.

23. Costul de bază al proiectului va fi echivalent cu valoarea serviciilor de proiectare, reabilitare, operare și transfer al căminelor nr. 1, nr. 2, nr. 3 și nr. 4, din campusul

universitar din mun. Chișinău, str. Tighina nr. 2.

24. Rambursarea investițiilor se va efectua din contul încasărilor obținute din prestarea serviciilor de cazare în căminele respective de către partenerul privat, acesta acoperindu-și toate costurile cu investiția efectuată din veniturile obținute.

142 HOTĂRÎRE

cu privire la modificarea anexei nr.1 la Hotărîrea Guvernului nr.770 din 26 noiembrie 2009

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Anexa nr.1 la Hotărîrea Guvernului nr.770 din 26 noiembrie 2009 „Cu privire la Comisia interdepartamentală pentru protecția secretului de stat” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.173, art.852), cu modificările și completările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1) la poziția „vicedirector al Serviciului de Informații și Securitate”, cuvîntul „vicedirector” se substituie cu cuvintele

„director adjunct”;

2) poziția „director general al Aparatului Parlamentului” va avea următorul cuprins: „secretar general al Parlamentului”;

3) poziția „secretar al Consiliului Suprem de Securitate” va avea următorul cuprins: „șef al Serviciului Consiliului Suprem de Securitate al Aparatului Președintelui Republicii Moldova”.

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Nr. 96. Chișinău, 1 februarie 2013.

143 HOTĂRÎRE

pentru aprobarea Regulamentului privind modul de organizare a normării muncii în ramurile economiei naționale

În scopul acordării pentru salariați și angajatori, în conformitate cu art. 166 al Codului muncii al Republicii Moldova nr. 154-XV din 28 martie 2003 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr. 159-162, art. 648), cu modificările și completările ulterioare, a concursului

metodologic al statului în organizarea normării muncii, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă Regulamentul privind modul de organizare a normării muncii în ramurile economiei naționale (se anexează).

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

**Contrasemnează:
Ministrul muncii, protecției
sociale și familiei**

Valentina Buliga

Nr. 98. Chișinău, 4 februarie 2013.

Aprobat
prin Hotărîrea Guvernului nr. 98
din 4 februarie 2013

REGULAMENT

**privind modul de organizare a normării muncii
în ramurile economiei naționale**

Capitolul I

Dispoziții generale

1. Regulamentul privind modul de organizare a normării muncii în ramurile economiei naționale (în continuare – Regulament) determină sistemul de norme și normative pentru normarea muncii, modul de organizare a normării muncii, de elaborare a normelor de muncă interramurale, ramurale și locale științific motivate, modul de stabilire, înlocuire și revizuire a lor, precum și reglementarea problemelor normării muncii în convențiile colective și contractele colective de muncă.

2. Prezentul Regulament se aplică de întreprinderi, organizații și instituții, indiferent de tipul de proprietate și forma de organizare juridică la determinarea volumului de muncă necesar pentru executarea lucrărilor, stabilirea pentru salariați a sarcinii de muncă optimale, intensificarea dependenței salarizării angajaților de rezultatele finale ale activității, optimizarea consumului de muncă.

3. Prezentul Regulament este direcționat spre amplifi-

carea caracterului progresiv și extinderea sferei de aplicare a normelor de muncă cu intensificarea concomitentă a orientării lor sociale, asigurarea interacțiunii organizatorice și unității metodologice la elaborarea și perfecționarea materialelor normative de muncă, precum și creșterea eficacității organelor administrative de toate nivelurile în perfecționarea organizării normării muncii.

Capitolul II

Sistemul de norme și normative pentru normarea muncii

4. Normarea muncii reprezintă o parte componentă a administrării și include determinarea cheltuielilor de muncă (timp) necesare pentru îndeplinirea lucrărilor (fabricarea unității de producție) de către salariați și stabilirea pe această bază a normelor de muncă.

Necesare se consideră cheltuielile ce corespund utilizării efective pentru condițiile tehnico-organizatorice concrete a resurselor umane și materiale cu condiția respectării regimurilor de muncă și odihnă științific motivate.

5. Munca salariaților urmează a fi normată cu norme științific motivate.

Normele științific motivate reprezintă normele stabilite prin metoda analitică de normare a muncii în baza argumentării complexe a mărimii cheltuielilor de muncă cu luarea în considerare a factorilor tehnico-organizatorici, psihofiziologici, economico-sociali și de altă natură.

6. Normarea muncii angajaților se efectuează cu aplicarea următoarelor feluri de norme de muncă:

norma de timp – mărimea consumului timpului de muncă, stabilită pentru îndeplinirea unei unități de muncă de către un salariat sau un grup de salariați cu calificarea respectivă în condiții tehnico-organizatorice anumite;

norma de producție – volumul de muncă (numărul unităților de producție) pe care salariatul sau un grup de salariați cu calificarea respectivă sînt obligați să îl îndeplinească (fabricare, transport etc.) în unitate de timp de muncă în condiții tehnico-organizatorice anumite;

norma de deservire – numărul obiectelor de producție (unități de utilaj, locuri de muncă etc.) pe care salariatul sau un grup de salariați cu calificarea respectivă sînt obligați să le deservească/întrețină în decursul unei unități de timp de muncă în condiții tehnico-organizatorice anumite;

norma de administrare – numărul stabilit al salariaților, care trebuie să fie subordonați direct unui conducător;

norma de personal – efectivul stabilit de salariați cu anumită componentă profesională și calificare, necesar pentru îndeplinirea unor funcții de producere sau de administrare concrete sau a unor volume de lucrări în condiții tehnico-organizatorice anumite;

În scopul sporirii eficacității muncii salariaților retribuiți pe unitate de timp acestora li se stabilesc sarcini normate în baza normelor sus-menționate;

sarcina normată este volumul stabilit de lucrări, pe care salariatul sau un grup de salariați îl îndeplinesc în timpul schimbului de muncă sau în altă unitate de timp de muncă la lucrări retribuite pe unitate de timp.

7. Normele de muncă se stabilesc pentru o operație tehnologică aparte (norma operațională) sau pentru o grupă de operații interdependente, un complex finit de lucrări (norma combinată, complexă). Gradul de diferențiere a normelor se determină de tipul de producție, mărimea lotului de piese (produse) prelucrate, particularitățile producției fabricate, formele de organizare a producției și a muncii.

8. Normele de muncă se determină în baza normativelor de muncă elaborate în mod centralizat sau nivel local.

Normativele de muncă reprezintă mărimile reglementate ale cheltuielilor de muncă (timp) pentru îndeplinirea elementelor sau complexelor de lucrări, deservirea unei unități de utilaj, a locului de muncă, subdiviziuni interioare etc., precum și a efectivului de salariați necesar pentru îndeplinirea funcțiilor de producere și administrare sau a volumului de lucrări prevăzut pentru o unitate de măsură, în funcție de condițiile tehnico-organizatorice și factorii de producție.

Normativele de muncă cuprind:

normativele de timp, normativele întreruperilor reglementate, normativele de personal, normativele timpului de deservire, normativele regimurilor de funcționare a utilajului, precum și normele de timp, de producție și de deservire, diferențiate pe elementele procesului de muncă, nivelul de grupare a cărora este mai redus față de normele de muncă ce urmează a fi stabilite.

9. Conform domeniului de aplicare normativele de muncă se divizează în:

normative de muncă interramurale – normative de muncă cu caracter unificat elaborate ținînd cont de condițiile tehnico-organizatorice generalizate în unități din diferite ramuri;

normative de muncă ramurale – normative de muncă elaborate pentru lucrările specifice unei ramuri concrete. La elaborarea acestora se efectuează cercetări în unitățile unei ramuri aparte;

normative de muncă locale – normative de muncă elaborate nemijlocit în unități și la acele feluri de lucrări care sînt specifice pentru unitate și pentru care lipsesc norme interramurale sau ramurale.

10. Deopotrivă cu normele stabilite la lucrările executate în condiții tehnico-organizatorice stabile, se aplică și norme temporare și norme cu caracter unic.

Normele temporare se stabilesc în perioada de însușire a producției noi, a tehnicii, tehnologiei, organizării producției și muncii în condițiile lipsei normelor și normativelor pentru normarea muncii. Termenul de aplicare a normelor temporare se stabilește în contractul colectiv de muncă.

Normele cu caracter unic se stabilesc la unele lucrări cu caracter singular (lucrări neplanificate, lucrări de lichidare a urmărilor unor avarii).

Capitolul III

Metode de normare a muncii

11. Totalitatea procedurilor de stabilire a normelor de muncă care includ analiza procesului de muncă; stabilirea și luarea în considerare a factorilor constituanți ai normelor; proiectarea organizării raționale a muncii; calcularea normelor cheltuielilor de muncă, constituie metoda de normare a muncii.

Pentru normarea muncii se utilizează metoda de normare experimental-statistică (sumară) și metoda analitică.

Alegerea metodei de normare a muncii se determină de caracterul lucrărilor ce urmează a fi normate și condițiile de îndeplinire a lor.

12. Prin metoda experimental-statistică (sumară) se stabilesc normele de muncă fără diferențierea procesului de muncă pe elemente. Metoda experimental-statistică (sumară) se subdivizează în: metoda experimentală bazată pe utilizarea experienței individuale a normatorului; metoda statistică bazată pe date statistice privind efectuarea unor lucrări similare.

13. Metoda analitică presupune:

- a) analiza procesului de muncă concret;
- b) divizarea lui pe elemente;
- c) proiectarea procedurilor raționale și condițiilor tehnico-organizatorice de îndeplinire a lucrărilor;
- d) calculul cheltuielilor necesare de timp pe elementele procesului de muncă;
- e) stabilirea normelor de muncă.

Metoda analitică asigură elaborarea normelor și normativelor de cheltuieli de muncă științific argumentate.

Metoda analitică de stabilire a normelor de muncă se divizează în metoda analitică de calcul și metoda analitică de cercetare.

14. Metoda analitică de calcul prevede stabilirea normelor de muncă concrete în baza normativelor regimurilor de funcționare a utilajului, caracteristicilor tehnice și normativelor de timp pe elementele procesului de muncă disponibile. În funcție de gradul de diferențiere a proceselor de muncă calculul normelor se poate efectua cu aplicarea normativelor de microelemente, diferențiate sau complexe.

15. Metoda analitică de cercetare prevede stabilirea normelor de muncă conform rezultatelor cercetării directe a cheltuielilor de muncă ale salariaților și timpului utilizării utilajului cu secționarea procesului de muncă în elementele constituante. În urma analizei se evidențiază modul rațional de executare a fiecărui element al procesului de muncă și utilizarea cit mai deplină a capacității utilajului în timp.

16. Normele și normativele de muncă se vor calcula ținînd cont de procedeele și metodele de muncă optime.

În norme se va prevedea intensitatea medie a muncii salariaților.

Capitolul IV

Elaborarea, probarea și aprobarea normativelor interraturale și ramurale pentru normarea muncii

17. Elaborarea normativelor interraturale și ramurale pentru normarea muncii se efectuează de instituții de cercetări specializate în domeniu la comanda ministerelor și altor autorități administrative centrale.

18. Normativele interraturale se aprobă de Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei de comun acord cu Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova și Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova, iar normativele ramurale – de către ministerele de ramură de comun acord cu patronatele și sindicatele ramurale.

Normativele interraturale și ramurale se includ ca anexe în convențiile colective ramurale și sînt obligatorii pentru angajatorii și salariații care cad sub incidența convențiilor respective.

19. Normativele interraturale pentru normarea muncii reprezintă norme unice sau normative-tip de muncă utilizate la normarea muncii salariaților ocupați la executarea lucrărilor conform unei tehnologii unice în condiții de producție analogice în diferite ramuri ale economiei. Aceste normative au caracter unificat și reflectă condițiile tehnico-organizatorice generalizate pentru unități și cele mai raționale procedee și metode de îndeplinire a lucrărilor.

20. Normativele ramurale pentru normarea muncii reprezintă normativele-tip de muncă destinate normării muncii salariaților ocupați la executarea lucrărilor specifice pentru ramura respectivă, sau cele elaborate în ramură în cazul absenței pentru unele feluri de lucrări a normativelor interraturale.

21. Normativele servesc drept bază pentru stabilirea normelor de muncă în condiții tehnico-organizatorice concrete.

22. Elaborarea și verificarea normativelor (probarea) se efectuează în următoarea succesiune:

1) etapa a întâi:

a) stabilirea listei lucrărilor, pentru care se vor elabora normativele;

b) studierea materialelor metodice și normativelor disponibile, literaturii în domeniu, datelor privind îndeplinirea normativelor în vigoare;

c) selectarea pașapoartelor utilajului, caracteristicilor instrumentelor, dispozitivelor, materialelor, semifabricatelor și materiei prime utilizate;

d) elaborarea sarcinii tehnice și a metodicii de lucru;

e) studierea prealabilă a condițiilor tehnico-organizatorice și a metodelor de executare a lucrărilor la locurile de muncă;

f) identificarea factorilor care influențează asupra mărimii cheltuielilor de muncă;

g) elaborarea preliminară a machetelor tabelelor normativelor;

2) etapa a doua:

a) efectuarea observărilor prin cronometrare și fotocronometrare, efectuarea fotografiilor zilei de muncă și a altor lucrări de cercetare;

b) prelucrarea primară a materialelor selectate;

3) etapa a treia:

a) sistematizarea datelor inițiale pe materialele observațiilor normative;

b) precizarea listei factorilor de bază care influențează asupra mărimii cheltuielilor de muncă;

c) deducerea formulelor empirice privind dependența dintre valorile factorilor determinanți și mărimile cheltui-

lilor de muncă;

d) precizarea machetelor de tabeluri;

e) executarea calculelor mărimilor normative;

f) pregătirea primei redacții a normativului și a notei explicative;

4) etapa a patra:

a) pregătirea materialelor instructive privind modul de verificare a proiectului normativului în prima redacție în condiții de producție ;

b) prelucrarea și sistematizarea rezultatelor verificării;

c) colectarea materialelor suplimentare;

5) etapa a cincea:

a) introducerea modificărilor și completărilor (pregătirea redacției a doua a normativului);

b) pregătirea notei explicative la proiectul normativului;

c) aprobarea proiectului normativului în modul stabilit.

23. Normativele vor conține următoarele compartimente:

partea generală;

caracterizarea utilajului utilizat și tehnologia de lucru;

organizarea muncii;

partea normativă;

anexe.

24. În compartimentul „partea generală” se indică pentru care lucrări și pentru care tip de producție sînt destinate normativele; se specifică lista materialelor în baza cărora au fost elaborate normativele; se expun condițiile de aplicare a normativelor și indicațiile metodice generale privind utilizarea normativelor; se indică formulele principale și exemple de calculare a normelor de muncă conform normativelor respective. În prezentul compartiment se indică de asemenea unitățile de măsură a mărimilor normative și se face trimitere la îndrumările tarifare de calificare în corespundere cu care în normative sînt indicate profesiile salariaților și categoriile lucrătorilor.

25. În compartimentul „caracterizarea utilajului utilizat și tehnologia de lucru” se expun datele despre felurile și tipurile de utilaj, caracteristicile lor de bază tehnice și de exploatare, datele ce țin de echipamentul tehnologic, precum și cerințele privind calitatea producției fabricate.

26. În compartimentul „organizarea muncii” se va reflecta în deplină măsură organizarea muncii prevăzută de normative: modul de executare a procedeelelor de lucru prevăzute de normative; organizarea locurilor de muncă; sistemul de deservire a locurilor de muncă; condițiile de muncă corespunzătoare regulilor de securitate tehnică și normelor sanitaro-igienice.

27. Compartimentul „partea normativă” conține paragrafele sau fișele de normare, grupate conform principiului tehnologic sau în alt mod rațional, comod pentru utilizare.

28. Fiecare paragraf sau fișă de normare va conține:

a) conținutul lucrării;

b) componenta numerică și calificativă a executanților;

c) tabelele normativelor;

d) coeficienții de corecție și notele necesare.

29. Verificarea (probarea) proiectelor normativelor în prima redacție în condițiile de producție se efectuează de către unitatea-elaborator în scopul studierii utilizării practice în unități a normativului concret.

30. Verificarea (probarea) proiectului normativului se efectuează în trei etape:

1) etapă întâi – pregătirea pentru efectuarea verificării (probării) normativului în condiții de producție;

2) etapa a doua – efectuarea verificării (probării) normativului în condiții de producție;

3) etapa a treia – generalizarea rezultatelor verificării

(probării) normativului și pregătirea redacției finale.

31. Unitățile concrete pentru efectuarea verificării (probării) se stabilesc reieșind din posibilitățile reale ale unităților de a efectua la timp și calitativ această muncă.

32. Înfăptuirea verificării (probării) proiectului normativului în unități necesită executarea lucrărilor următoare:

1) analiza conținutului normativelor și precizarea componentei proiectate a lucrărilor în fișe (paragrafe) normative;

2) precizarea limitelor diapazoanelor factorilor care influențează cheltuielile de timp pe felurile de lucrări;

3) analiza corectitudinii categoriilor lucrărilor și profesiilor salariaților indicate în proiectul normativelor, a corespunderii unităților de măsură, precum și a nivelului de comasare, a preciziei și a altor caracteristici ale normativelor și a cerințelor înaintate față de ele;

4) pregătirea raportului despre rezultatele verificării (probării) normativelor.

33. Rezultatele verificării (probării) proiectului normativelor în condiții de producere se sistematizează și se perfectează în formă de notă analitică.

34. Ținând cont de obiecții, propuneri și alte date acceptate din nota analitică privind verificarea normativelor în condiții de producție unitate care a elaborat normativul introduce în proiect modificările și completările necesare și pregătește varianta finală a proiectului normativelor.

35. Ministerele de ramură, în caz de necesitate, pot elabora și aproba acte normative privind elaborarea normativelor de muncă specifice, cu corelarea lor cu prevederile prezentului Regulament. Normativele ramurale astfel elaborate și aprobate se vor aplica în modul stabilit în actele normative ramurale respective.

36. Se acceptă spre utilizare și normativele interraturale și ramurale elaborate în comun de către statele-membre ale Comunității Statelor Independente în cadrul Planului privind realizarea Bazelor conceptuale de colaborare a statelor-membre ale Comunității Statelor Independente în domeniul normării muncii, care au trecut procedura de verificare (probare) în unitățile economice din Republica Moldova.

37. La aprobarea normativelor interraturale și ramurale se stabilesc termenele de acțiune a lor în funcție de caracterul producției, procesului tehnologic, tipul de lucrări etc., dar nu mai mult de cinci ani.

38. Cu un an înainte de expirarea termenului de acțiune, normativele urmează a fi verificate în mod obligatoriu la corespunderea nivelului atins al tehnicii, tehnologiei, organizării producției și muncii.

39. În conformitate cu rezultatele verificării organul care a aprobat normativele respective adoptă decizia privind includerea normativelor examinate în planul de elaborare și perfecționare a normativelor, prolongarea termenului de acțiune sau de înlocuire cu includerea modificărilor și completărilor respective.

40. Finanțarea elaborării normativelor interraturale și ramurale noi și a perfecționării normativelor în vigoare se efectuează din bugetul de stat și din alte surse prevăzute de legislație.

Capitolul V

Modul de stabilire, înlocuire și revizuire a normelor de muncă

41. Normele de muncă la producerea producției (executarea lucrărilor, acordarea serviciilor) noi se elaborează concomitent cu proiectarea proceselor tehnologice în corespundere cu condițiile tehnico-organizatorice proiectate de producere a producției respective (lucrărilor, serviciilor) și volumul de muncă proiectat.

42. În scopul asigurării caracterului progresiv, intensității egale, reducerii termenelor și volumului de muncă la

elaborarea normelor de muncă în unități se vor utiliza mai ales materialele normative interraturale și ramurale pentru normarea muncii.

Activitatea privind stabilirea normelor de muncă, inclusiv a normelor ce urmează a fi înlocuite sau revizuite, în baza normativelor interraturale sau ramurale se realizează în următoarea consecutivitate:

1) se efectuează analiza materialelor normative și se pregătesc caracteristicile comparative ale abaterilor condițiilor tehnico-organizatorice de producție (organizarea muncii, tehnologia, utilajul, echipamentul etc.) existente față de cerințele ce se conțin în materialele normative;

2) se determină raționalitatea și posibilitățile tehnico-economice de reorganizare a organizării producției și muncii existente până la nivelul cerințelor proiectate în materialele normative interraturale și ramurale;

3) în conformitate cu rezultatele analizei efectuate, angajatorul, cu participarea reprezentanților salariaților, elaborează măsurile tehnico-organizatorice și economice privind perfecționarea organizării producției și muncii, precum și efectuează, în caz de necesitate, ajustarea materialelor normative în sensul aducerii lor la o formă potrivită pentru munca practică de calculare a normelor de muncă.

43. În cazul lipsei normativelor interraturale și ramurale sau când condițiile tehnico-organizatorice ale producției în unitate nu corespund cerințelor prevăzute de ele, se elaborează norme de muncă locale în următoarea consecutivitate:

a) se studiază regimurile de lucru ale utilajului, conținutul proceselor tehnologice și de muncă, procedeele și metodelor de lucru;

b) se aleg factorii ce influențează volumul cheltuielilor de muncă, precum și diapazonul acestor factori;

c) se cercetează efectivul executanților, sistemului de organizare și deservire a locurilor de muncă;

d) se selectează normativele și normele corespunzătoare, nivelul de grupare al cărora este mai jos decât al celor ce se elaborează;

e) se efectuează studierea cheltuielilor timpului de muncă prin metode de observare pe elementele procesului de muncă pentru care lipsesc normative;

f) se stabilește dependența funcțională dintre nivelurile de influență a factorilor și mărimile cheltuielilor de muncă;

g) se efectuează calculul mărimilor normate și se perfectează proiectul normelor de muncă (în prima redacție);

h) se efectuează aprobarea proiectului normelor de muncă în condiții de producție și pregătirea lui pentru aprobare.

44. Aprobarea noilor norme de muncă, inclusiv a celor înlocuite și revizuite, se efectuează de către angajator cu participarea sindicatelor.

Despre stabilirea, înlocuirea și revizuirea normelor de muncă salariații urmează să fie anunțați în scris sub semnătură, cel puțin cu 2 luni înainte.

Despre stabilirea unor norme temporare sau cu caracter unic salariații vor fi informați înainte de executarea lucrărilor.

45. Punerea în aplicare a normelor de muncă stabilite va fi precedată de instruirea și învățarea salariaților a procedeelelor și metodelor eficiente de îndeplinire a lucrărilor, utilizând atât forme individuale de însușire a lor, cât și în grup.

46. În perioada de valorificare a capacităților de producție, însușire a tehnicii și tehnologiei noi, noilor feluri de producție (lucrări, servicii) sau în cazul necorespunderii condițiilor tehnico-organizatorice de producție reale celor prevăzute în normele de muncă puse în vigoare, se stabilesc coeficienți de corecție față de normele științifice

motivate, determinate conform tehnologiei și organizării producției și a muncii proiectate.

Durata aplicării coeficienților se determină în fiecare caz concret în funcție de complexitatea producției, tehnicii, produsului (procesului tehnologic) însușite, de modul de pregătire a producției, calificarea salariaților, etc.

Pe măsura însușirii producției sau aducerii condițiilor tehnico-organizatorice în corespundere cu cele proiectate în normele de muncă, coeficienții de corecție se reduc și în final se anulează conform unor grafice prestabilite.

47. În cazul unor abateri temporare a condițiilor de muncă reale față de cele proiectate (necorespunderea materialului, sculelor, tehnologiei etc.) normele de muncă nu se modifică.

În acest caz salariatului i se stabilește un supliment la salariu pînă la aducerea condițiilor de muncă reale în corespundere cu cele proiectate.

48. Normele de muncă urmează a fi în mod obligatoriu înlocuite cu altele noi odată cu implementarea în producție a măsurilor tehnico-organizatorice ce asigură sporirea productivității muncii, indiferent de faptul că aceste măsuri au fost prevăzute sau nu în planul calendaristic de înlocuire și revizuire a normelor de muncă.

49. În scopul menținerii nivelului progresiv al normelor de muncă utilizate în unitate, ele urmează a fi supuse controlului corespunderii nivelului atins al tehnicii, tehnologiei, organizării producției și muncii. Controlul fiecărei norme se efectuează nu mai rar decît o dată la doi ani. În cazul depistării normelor învechite sau a normelor stabilite greșit, ele urmează a fi revizuite.

Norme învechite se consideră normele aplicate la lucrările al căror volum de muncă s-a redus în urma îmbunătățirii generale a organizării producției și muncii, creșterii măiestriei profesionale și perfecționării deprinderilor în producție ale salariaților.

Norme stabilite greșit se consideră normele la stabilirea cărora au fost eronat luate în calcul condițiile tehnico-organizatorice sau au fost comise inexactități la aplicarea materialelor normative sau la efectuarea calculelor. Revizuirea normelor stabilite greșit se efectuează pe măsura depistării lor.

50. Aplicarea de către salariați din inițiativă proprie a unor noi procedee de muncă și a experienței înaintate, perfecționarea cu forțe proprii a locurilor de muncă, sporirea măiestriei profesionale și atingerea pe această bază a unui nivel înalt de productivitate în perioada dintre verificările de norme, nu este temei pentru revizuirea normelor de muncă de către angajator. Revizuirea normelor în aceste cazuri poate fi efectuată doar din inițiativa salariaților, pentru care ei urmează a fi stimulați în modul și mărimile prevăzute în contractul colectiv de muncă.

51. În scopul organizării activității planificate privind reducerea cheltuielilor de muncă și asigurării caracterului progresiv al normelor de muncă în vigoare, în unități, pînă la începutul anului gestionar, urmează a fi elaborate planuri calendaristice de înlocuire și revizuire a normelor de muncă.

Capitolul VI

Modul de organizare a normării muncii

52. Normarea muncii în unități este asigurată de subdiviziunea interioară în sarcina căreia sînt puse funcțiile de organizare și normare a muncii sau de specialistul însărcinat de angajator să îndeplinească funcțiile indicate.

53. Organizarea lucrului de normare a muncii se realizează în baza planului calendaristic de înlocuire și revizuire a normelor de muncă, aprobat de angajator, elaborat cu participarea sindicatelor în baza planului de dezvoltare tehnică și perfecționare a organizării producției și altor măsuri ce asigură sporirea productivității muncii.

54. Contractul colectiv al unității poate să conțină regulamentul intern privind normarea muncii, în care pot fi prevăzute:

1) măsuri privind organizarea muncii și ridicarea eficienței producției, inclusiv privind stabilirea normelor noi, înlocuirea și revizuirea normelor de muncă în vigoare, termenele de acțiune a lor;

2) modul de normare a muncii în perioada de însușire a noilor procese de producție;

3) obligațiile angajatorului și ale salariaților privind ridicarea eficienței producției și a muncii în partea ce ține de scăderea volumului de muncă și majorarea volumului de producție;

4) tipurile de lucrări la care se prevede perfecționarea condițiilor tehnico-organizatorice de producție;

5) categoriile de personal pentru care se introduc norme reduse de producție și cuantumul reducerii lor;

6) listele normativelor interraturale, ramurale și locale care se utilizează pentru normarea muncii în unitate.

Capitolul VII

Reglementarea problemelor normării muncii în convențiile colective și contractele colective de muncă

55. În condițiile existenței diferitelor tipuri de proprietate și forme de organizare juridică a unităților, problemele ce țin de normarea muncii în cea mai mare măsură urmează a fi reglementate în convențiile colective și în contractele colective de muncă.

56. În convențiile colective la nivel ramural se stabilește procedura de revizuire sau înlocuire a normelor de muncă și se fixează lista normativelor interraturale și ramurale, care se vor aplica în mod obligatoriu sau cu caracter de recomandare la stabilirea normelor de muncă în unitățile de ramură.

57. În contractele colective de muncă la compartimentul ce ține de normarea muncii se concretizează obligațiile angajatorilor și salariaților privind ridicarea eficienței producției și muncii în partea ce ține de reducerea volumului de muncă și sporirea volumului producției, se stabilește lista normativelor interraturale, ramurale și locale utilizate pentru normarea muncii în unități.

În afară de aceasta părțile pot conveni asupra responsabilității angajatorului pentru:

a) lipsa normelor de muncă la unele locuri de muncă sau a descrierii sarcinilor de muncă ale salariatului;

b) revizuirea normelor de muncă fără modificarea corespunzătoare a condițiilor tehnico-organizatorice a producției;

c) neasigurarea condițiilor normale pentru îndeplinirea normelor de muncă.

58. În scopul intensificării interesării salariaților în elaborarea, implementarea și însușirea normelor de muncă progresive în contractul colectiv de muncă al unității pot fi prevăzute măsuri de stimulare materială:

a) a muncitorilor pentru lucrul pe norme progresive de muncă și însușirea lor;

b) a conducătorilor de subdiviziuni, specialiștilor și funcționarilor pentru elaborarea, implementarea și însușirea normelor progresive.

59. Stimularea muncitorilor pentru implementarea normelor de muncă progresive se efectuează prin stabilirea unor salarii tarifare majorate în cazul trecerii la lucrul pe norme progresive sau prin introducerea unui sistem de premii pentru îndeplinirea și depășirea normelor indicate.

60. Salariații ocupați direct cu lucrările ce țin de normarea muncii, inclusiv cu elaborarea și implementarea normelor, pot fi stimulați prin stabilirea unor sporuri la salariul de funcție pentru atingerea unui nivel înalt al normării muncii în unitate sau în subdiviziunea respectivă, pot fi

premiati pentru aportul individual al fiecăruia în sporirea cotei normelor de muncă progresive în cuantumul total al normelor aplicate în subdiviziunea interioară deservită.

61. Pentru însușirea noilor norme, stabilite în urma revizuirii sau înlocuirii normelor de muncă, conducătorii

subdiviziunilor de producție, specialiștii și funcționarii, care au participat direct la această muncă, pot fi premiați din contul economiei salariului realizate în urma reducerii volumului de muncă, utilizând în acest scop până la 50 la sută din mijloacele economisite.

144 HOTĂRÎRE
cu privire la repartizarea mijloacelor financiare
din bugetul de stat pentru reforma administrației publice

În temeiul art. 3 al Legii bugetului de stat pe anul 2013 nr. 249 din 2 noiembrie 2012 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 263-269, art. 853), Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se repartizează Comisiei Naționale de Integritate, din

PRIM-MINISTRU

Contrasemnează:
Ministrul finanțelor

Nr. 99. Chișinău, 4 februarie 2013.

Vladimir FILAT

Veaceslav Negruța

145 HOTĂRÎRE
cu privire la modificarea Hotărîrii Guvernului
nr. 972 din 18 octombrie 2010

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

În denumirea și conținutul Hotărîrii Guvernului nr. 972 din 18 octombrie 2010 „Cu privire la Programul-pilot de atragere a remitențelor în economie „PARE 1 + 1” pentru anii

2010-2012” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 211-212, art. 1091), precum și în denumirea și conținutul anexelor la aceasta, sintagma „pentru anii 2010-2012” se substituie cu sintagma „pentru anii 2010-2015”.

PRIM-MINISTRU

Contrasemnează:
Viceprim-ministru,
ministrul economiei

Nr. 100. Chișinău, 5 februarie 2013.

Vladimir FILAT

Valeriu Lazăr

146 HOTĂRÎRE
cu privire la Strategia energetică
a Republicii Moldova până în anul 2030

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Strategia energetică a Republicii Moldova până în anul 2030 (se anexează).

2. Ministerele și alte autorități administrative centrale, implicate în realizarea măsurilor stipulate în Strategia energetică a Republicii Moldova până în anul 2030, vor informa despre acțiunile întreprinse, semestrial, până la data de 15 a lunii ce urmează după perioada de gestiune, Ministerul Economiei, care, la rîndul său, va raporta Guvernului despre executarea prezentei hotărîri.

3. Monitorizarea și coordonarea procesului de realizare

a Strategiei energetice a Republicii Moldova până în anul 2030 se pune în sarcina Ministerului Economiei.

4. Se abrogă:

Hotărîrea Guvernului nr. 958 din 21 august 2007 „Cu privire la Strategia energetică a Republicii Moldova până în anul 2020” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.141-145, art.1012);

punctul 13 din anexa nr.2 la Hotărîrea Guvernului nr.485 din 12 august 2009 „Cu privire la aprobarea Regulamentului Agenției pentru Geologie și Resurse Minerale” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.124-126, art. 536).

PRIM-MINISTRU

Contrasemnează:
Viceprim-ministru,
ministrul economiei
Ministrul finanțelor
Ministrul mediului

Nr. 102. Chișinău, 5 februarie 2013.

Vladimir FILAT

Valeriu Lazăr
Veaceslav Negruța
Gheorghe Șalaru

Aprobată
prin Hotărârea Guvernului nr. 102
din 5 februarie 2013

**STRATEGIA ENERGETICĂ
a Republicii Moldova până în anul 2030**

I. INTRODUCERE

1. Strategia energetică a Republicii Moldova până în anul 2030 (în continuare – Strategie) oferă repere concrete pentru dezvoltarea sectorului energetic în Republica Moldova, cu scopul de a asigura baza necesară creșterii economice și a bunăstării sociale. Prin acest document, Guvernul Republicii Moldova prezintă viziunea și identifică oportunitățile strategice ale țării în contextul energetic aflat într-o rapidă schimbare din spațiul geopolitic ce include regiunea Europei Centrale, de Est și de Sud, Rusia și regiunea Caucazului. Strategia evidențiază problemele prioritare ale țării, care solicită soluții rapide și o redimensionare a obiectivelor în conformitate cu necesitatea realizării unui echilibru optim între: resursele interne (atât cele utilizate în prezent, cât și cele previzionate) și necesitățile de urgență ale țării, obiectivele Uniunii Europene și ale Comunității Energetice și țintele naționale, obligațiile internaționale privind tratatele, acordurile și programele (inclusiv politica de vecinătate) la care Republica Moldova este membră. Sunt definite obiectivele strategice generale pentru perioada 2013-2030 și obiectivele strategice specifice pentru etapele 2013-2020 și 2021-2030, cu specificarea măsurilor de implementare a acestora.

2. Prin poziția sa geografică, prin configurația rețelilor de transport regionale și potențialul de generare a energiei electrice, Republica Moldova a deținut dintotdeauna un avantaj strategic care nu a fost însă pe deplin valorificat în ultimul deceniu. Astfel, Guvernul Republicii Moldova își propune ca priorități ale Strategiei:

a) consolidarea statutului concret de țară de tranzit pentru energia electrică și gazele naturale prin întărirea bidirecțională a conexiunilor de transport;

b) construcția de capacități de generare noi și rețenologizarea celor existente pentru consolidarea și valorificarea comercială deplină a capacității interne de generare a energiei electrice.

3. În sectorul gazelor naturale, infrastructura de transport din regiune se confruntă cu un proces de diversificare a căilor de tranzit și de repriorizare a acestora. Această evoluție va fi permanent evaluată și previzionată, cu scopul menținerii și consolidării alianțelor actuale și al asigurării infrastructurii de transport necesare valorificării acestor alianțe, indiferent de schimbările care vor avea loc, precum și pentru a influența în limite rezonabile repriorizările menționate. Noile alternative de furnizare a gazelor naturale vor fi, de asemenea, analizate și valorificate pe măsura apariției unor rezultate concrete ale proiectelor internaționale aflate în derulare sau ale celor preconizate. Statutul de țară de tranzit va fi, în ansamblu, menținut și consolidat printr-o politică internațională deschisă față de valorificarea unor configurații regionale viitoare în sectorul energetic. Conexiunea reversibilă a sistemului de transport de gaze naturale cu sistemul magistralilor de transport al gazelor naturale din UE care va fi finalizată în 2013, va oferi alternative de aprovizionare în situații de urgență și va contribui la realizarea obiectivului strategic pe termen lung, care constă în beneficierea de conexiunile existente (cu Ungaria), în construcție (cu Bulgaria) și planificate (cu Serbia¹) ale României. Ulterior, până în 2020, odată cu dezvoltarea magistralilor de gaz ale Coridorului Sudic și South Stream, această conductă va oferi conexiunea suplimentară nu numai cu țările din Balcani.

4. Același an, 2020, este ultimul termen stabilit de Strategie pentru finalizarea conectării sistemului electro-energetic al Republicii Moldova la Rețeaua Europeană a Operatorilor de Transport și de Sistem pentru Energie Electrică (ENTSO-E), prin punerea în aplicare a celor mai eficiente soluții tehnice, în conformitate cu rezultatele studiului de fezabilitate privind realizarea proiectului.

5. Pentru a îndeplini obiectivul ambițios, dar realizabil, de conectare a rețelei naționale de energie electrică și a sistemului de transport de gaze naturale cu sistemele din UE, finanțarea proiectelor aferente, în funcție de concluziile studiului de fezabilitate, va fi asigurată în modul cel mai rapid și mai puțin costisitor, utilizând, după oportunități: granturi, credite pe termen lung, participarea investitorilor privați etc. Vor fi examinate toate alternativele, inclusiv Instrumentul european de vecinătate și parteneriat (2007-2013) și modalitățile de continuare a acestuia în cadrul Politicii Europene de Vecinătate, suportul instituțiilor financiare internaționale, alte surse de subvenționare, reglementarea stimulativă și investițiile private. Pe de altă parte, întreprinderile din complexul energetic, aflate în proprietatea statului, vor reglementa arieratele acumulate, ce reprezintă, în prezent, o povară pentru acestea și subminează credibilitatea țării în fața investitorilor.

6. Republica Moldova dispune deja de o capacitate internă de generare substanțială, raportată la consumul actual și la cel previzionat, superioară din punctul de vedere al acestui raport părților contractante din Comunitatea Energetică. Cele trei direcții de consolidare a acestei capacități sînt:

a) producția în regim de cogenerare, presupunînd dezafectarea tehnologiei actuale și reconstrucția pe baze tehnologice noi, cu extinderea substanțială a capacității;

b) integrarea în rețelele de transport și distribuție a unor noi capacități, inclusiv bazate pe surse regenerabile de energie electrică;

c) consolidarea capacității instalate la Moldavskaya GRES (MGRES) prin creșterea eficienței tehnologice și valorificarea superioară a generării sale pe piața regională.

În sectoarele cogenerare și regenerabile, acquis-ul comunitar permite (pentru cogenerare) și cere (pentru regenerabile) asigurarea accesului prioritar (scheme de sprijin și dispecerizare), ceea ce reprezintă cea mai bună garanție ce poate fi acordată investitorilor, iar Guvernul Republicii Moldova și, în mod special, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică vor asigura un cadru de reglementare stimulativ, transparent, nediscriminatoriu și predictibil. Vor fi urgentate acțiunile pe termen scurt de consolidare a conexiunii cu rețeaua ENTSO-E și de asigurare a condițiilor de natură tehnică optime de funcționare a acestei conexiuni (convenția de exploatare și întreținere a liniei electrice aeriene LEA 400 kV Vulcănești-Isaccea), vor fi asigurate pe termen mediu extinderea conexiunii și conectarea la sistemul ENTSO-E, precum și pe termen lung instrumente financiare de garantare a prețului², compatibile cu acquis-ul Tratatului Comunității Energetice. Aceste acțiuni vor stimula investițiile în capacitățile de generare. Doar în situația în care mecanismele menționate nu vor atrage investițiile private, sub imperativul îmbunătățirii calității și fiabilității aprovizionării, se va apela la utilizarea garanțiilor guvernamentale pentru investitori, sub rezerva

¹ Strategia Energetică a Comunității Energetice.

² Reglementarea unui contract pentru diferențe și, respectiv, identificarea partenerului contractual.

compatibilității condițiilor acestora cu acquis-ul aplicabil.

7. Ca fundament al strategiei sale, Republica Moldova a stabilit opțiunea clară de integrare în Uniunea Europeană și în piața ei internă a energiei. Solicitarea de aderare la Comunitatea Energetică și îndeplinirea cu succes a etapelor de aderare reprezintă o dovadă clară a acestei opțiuni. În cadrul Comunității Energetice, regiunea Balcanilor de Vest deține o capacitate de generare limitată și învechită, fiind mai puțin atrăgătoare pentru Republica Moldova ca sursă apropiată pentru aprovizionare cu energie electrică, în comparație cu Europa Centrală și de Est. Totuși, mixul de generare a energiei electrice din regiunea Balcanilor de Vest³ bazat aproape în totalitate pe resurse hidro face posibile fluxuri complementare cu blocul format din Republica Moldova, în care generarea este bazată, în mare măsură, pe gaze naturale și Ucraina, unde cărbunele și energia nucleară dețin o cotă ridicată în mixul de generare.

8. Procesul de integrare a piețelor de energie electrică și gaze naturale din Republica Moldova în piața energetică internă a UE va fi unul de durată, iar sistemul energetic al țării, economia în general și populația vor trebui să trăiască într-o perioadă de tranziție. Strategia vizează anul 2020 drept anul integrării depline în piața internă de energie a Uniunii Europene. În conformitate cu acest obiectiv, legislația țării va fi în timp util armonizată cu acquis-ul Comunității Energetice și convergentă cu acquis-ul UE, asigurându-se astfel compatibilitatea juridică și de reglementare cu aceste piețe.

9. Până în 2020, perioadă impusă de durata necesară realizării interconexiunilor de transport al gazelor naturale și al energiei electrice, precum și a realizării funcționalității lor depline, Republica Moldova va dezvolta din punct de vedere legislativ, instituțional și logistic o piață liberalizată funcțională a energiei, conștientizând totuși faptul că doar accesul la piețele Uniunii Europene de energie electrică și gaze naturale nu va aduce soluții ușoare pentru toate problemele energetice existente ale țării. În această perioadă, Guvernul Republicii Moldova va coordona realizarea acțiunilor politice și implementarea măsurilor tehnico-legislative, necesare, pe de o parte, pentru identificarea și valorificarea celor mai sigure surse de aprovizionare cu energie pe căile existente și, pe de altă parte, pentru reducerea perioadei necesare întăririi interconexiunilor și construirii piețelor concurențiale.

10. Perioada 2013-2020 va reprezenta, de asemenea, etapa în care sînt așteptate primele rezultate în implementarea unor măsuri mai puțin costisitoare de eficiență energetică pentru reducerea consumului de energie cu 20% pînă în anul 2020 și utilizarea surselor regenerabile de energie celor mai apropiate de costul energiei convenționale, pentru asigurarea unei contribuții a acestora de 20% în mixul energetic al anului 2020. Aceste măsuri vor coexista cu achiziția încă vulnerabilă a gazelor naturale și a energiei electrice, din cauza numărului limitat de surse alternative de aprovizionare. Pe lângă exploatarea resurselor eoliene și a celor solare, care se vor adăuga la exploatarea tradițională a biomasei pentru încălzire, prospectarea activă a resurselor naturale de hidrocarburi, inclusiv de gaze naturale neconvenționale, va putea contribui la diminuarea dependenței energetice a Republicii Moldova.

11. Evoluția sectorului energetic al Republicii Moldova în deceniul 2021 – 2030 va avea la bază implementarea cu succes a măsurilor și acțiunilor planificate pentru perioada precedentă, 2013-2020. Începutul acestei noi etape va beneficia de pe urma realizării îmbunătățirilor planificate ale mixului energetic, a reducerii consumului și a eficienței sporite în generare, transport, distribuție și consum, a conexiunilor mai puternice, a surselor de aprovizionare

mai diversificate, a concurenței reale în aprovizionarea cu energie și a concentrației mai mici a pieței, a definirii de către funcționarea mecanismelor concurențiale ale pieței a unui preț transparent, a managementului responsabil, onest și cu un nivel înalt de profesionalism, precum și a accesibilității sociale sporite. Toate aceste realizări vor reprezenta platforma durabilă pentru a începe o nouă etapă în dezvoltarea Republicii Moldova, caracterizată printr-un control performant al consumului de energie și o integrare eficientă în rețea a surselor de generare mici, distribuite. Acestea sînt caracteristicile esențiale ale conceptului de rețea inteligentă, ambele bazate pe introducerea tehnologiilor mai sofisticate, ajunse la acea dată la un nivel competitiv al costurilor de implementare. Pînă în 2020, tehnologiile de generare actuale în baza surselor regenerabile de energie, care sînt, în prezent, mai puțin mature vor avea timp să devină mai competitive, iar tehnologiile noi de producere și de stocare a energiei, precum și, eventual, tehnologiile de captare a carbonului, aflate în prezent doar într-o fază experimentală, vor dobîndi dimensiunea unei economii de scară.

12. Strategia abordează perioada 2021-2030 într-un mod diferit față de perioada 2013-2020. În Uniunea Europeană este adoptat un plan global cu indicatori concreți, ce urmează a fi atinși pînă în anul 2020, iar pentru perioada 2021-2030 există doar previziuni sub forma unor foi de parcurs, pentru a asigura o continuare lină după pragul rigid reprezentat de anul 2020.

Pe parcursul perioadei 2013-2020 Republica Moldova va avea întreaga imagine a modelelor vizate și va continua implementarea acestora, considerînd anul 2020 drept punctul de reper al integrării depline în piața UE. După 2020, Republica Moldova va urmări aceleași direcții pe care le va urma UE, împărțînd cu statele sale membre incertitudinile, riscurile și beneficiile unui larg spațiu comercial.

II. SITUAȚIA ACTUALĂ ȘI PROBLEMELE IDENTIFICATE

13. Prezenta Strategie se bazează atît pe date provenite din surse externe, în principal cele mai recente date publicate de EUROSTAT și de Direcția Generală pentru Energie a Comisiei Europene (Observatorul pieței), cît și pe date interne, care provin de la Biroul Național de Statistică, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, SA „Moldovagaz”, ÎS „Moldelectrica”, precum și din documentele de politici ale țării. În cazul în care au fost identificate diferențe între datele interne datorate utilizării unor surse sau metodologii de prelucrare diferite, datele Biroului Național de Statistică au prevalat. Armonizarea metodologiilor pentru colectarea, înregistrarea, prelucrarea și prognoza datelor statistice naționale cu privire la energie reprezintă o direcție principală de acțiune în perioada de implementare a obiectivelor Strategiei.

Sursele de energie și repartizarea consumului

14. Republica Moldova este un importator net de energie, gazele naturale achiziționate dintr-o sursă unică reprezentînd sursa majoră de combustibil (tabelele 1.1, 1.2 și figura 1.1 din anexa nr.1).

Există mai multe țări în UE, mai mici sau mai mari decît Republica Moldova, cu un grad de dependență energetică apropiată, în timp ce, an de an, însăși UE devine tot mai dependentă de importul de energie (figurile 1.2 și 1.3 din anexa nr.1). Cu toate acestea, structura mixului energetic al UE-27 (figura 1.4 din anexa nr.1) este foarte diferită de cea a Republicii Moldova în ceea ce privește participarea gazelor naturale (23,9% față de 40,5% în Republica Moldova, adică aproape jumătate), astfel încît impactul acestei dependențe este diferit. Contribuția combustibilului fosil lichid la mixul energetic este mai echilibrată. Rezervele de petrol ale Republicii Moldova sînt foarte mici. Ele sînt situate în

³ Generarea din resurse hidro constituie în Albania 96%, în timp ce în Bosnia, Herțegovina și Croația aproximativ 60%.

partea de sud a țării, fiind extrase în raionul Cahul, în timp ce rezervele identificate în raionul Cantemir nu au fost încă exploatate. Cărbunele are o participare mai redusă în mixul energetic din Republica Moldova. În lumina politicii UE de promovare a generării energiei electrice prin tehnologii cu emisii de carbon reduse, acest fapt trebuie perceput ca o precondiție favorabilă implementării în Republica Moldova a unei politici coerente cu politica UE privind mixul energetic viitor.

15. O comparație a structurii consumului pe activități (tabelul 1.3, figurile 1.5 și 1.6 din anexa nr.1) arată că 46,8% din consumul de energie din Republica Moldova este reprezentat de consumul casnic (figura 1.5 din anexa nr.1) comparativ cu numai 26,5% în UE (figura 1.6 din anexa nr.1) și numai 6,9% de consumul industrial comparativ cu 24,2% în UE. Aceleași proporții caracterizează structura pe activități a consumului de energie electrică în Republica Moldova, fiind prezentate în figura 1.7 din anexa nr.1.

16. Consumul de energie electrică în Republica Moldova a crescut rapid în ultimul deceniu, după cum este reflectat în tabelul 1.4 din anexa nr.1. Același tabel prezintă evoluția repartizării consumului de energie electrică pe sectoare pentru malul drept al râului Nistru în perioada 2003-2010, evoluție ce a contribuit la diferențele de structură față de țările UE prezentate anterior. Astfel, consumul în sectorul industrial a scăzut de la peste o treime pînă la aproape un sfert, în timp ce consumul rezidențial a crescut cu 10%.

Generarea energiei electrice și termice

17. Problemele principale ale activelor de generare, transport și distribuție ale energiei electrice și termice sînt inexistența conectării la sistemul ENTSO-E, capacitatea insuficientă a liniilor de interconexiune cu piața internă a UE și gradul de uzură avansat al unor active.

Capacitatea de generare a energiei electrice include:

1) MGRES (2520 MW, gaze naturale, păcură, construită în 1964-1982);

2) Chișinău CET-2 (240 MW capacitate electrică, 1200 Gcal/h capacitate termică, construită în 1976-1980);

3) Chișinău CET-1 (66 MW capacitate electrică, 254 Gcal/h capacitate termică, construită în 1951-1961);

4) CET Nord, Bălți (20,4 MW capacitate electrică, 200 Gcal/h capacitate termică, construită în 1956-1970);

5) CHE Dubăsari (48 MW, construită în 1954-1966);

6) CHE Costești (16 MW, construită în 1978);

7) alte centrale electrice, inclusiv 9 CET-uri ale fabricilor de zahăr (97,5 MW, gaz, păcură, construite în 1956-1981).

Din capacitatea totală nominală relativ mare de 2996,5 MW, în cogenerare și în baza hidro pot fi utilizați doar circa 346 MW în Chișinău și Bălți și doar aproximativ jumătate din capacitatea MGRES (din cauza condițiilor comerciale dificile). Cea mai mare parte a consumului țării (stabilizată la aproximativ 76-79% în perioada 2007-2010) este acoperită de generarea MGRES și de importurile din Ucraina. Cu toate acestea, prețul energiei electrice din aceste surse nu este stabil, în prezent el fiind de aproximativ 54 euro/MWh pentru ambele surse, ceea ce reprezintă o creștere cu 13% față de prețul contractelor anterioare și tinde să depășească prețurile de pe piața UE.

18. Generarea simultană a energiei electrice și termice este organizată la CET-1 și CET-2 din Chișinău și CET-Nord din Bălți. Energia termică este, de asemenea, produsă de centralele termice și cîteva CET-uri în orașe mai mici. Generarea energiei termice s-a redus în ultimii ani (figura 1.8 din anexa nr.1), după cum s-a redus și participarea industriei în structura consumului de energie termică (figura 1.9 din anexa nr.1).

Problemele identificate sînt următoarele:

1) nivelul scăzut al tarifului în perioada anterioară a generat datoriile, dar acumularea datoriilor a fost stopată, pentru eliminarea celor istorice fiind necesară respectarea strictă a prevederilor Conceptului cu privire la restructurarea corporativă, instituțională și financiară a sistemului centralizat de alimentare cu energie termică din municipiul Chișinău;

2) prețul ridicat (pentru a acoperi costul generării ineficiente) al energiei termice determină frecvent populația să găsească alte soluții de încălzire, care nu sînt optime și eficiente nici pentru consumator, nici pentru eficiența de cogenerare a centralelor;

3) costul energiei electrice produse în cogenerare depinde de volumul de energie termică și este mult mai mare decît prețurile de import pentru energia electrică. Prin includerea într-un tarif care reflectă costurile, perpetuarea acestei ineficiențe denaturează piața și majorează, an de an, prețul plătit de consumatorul final. Costul pentru consumatorul final de energie termică în Chișinău, principala piață de energie termică, este denaturat de doi factori, și anume: uzura cazanelor din oraș, care mărește costul general pentru aprovizionarea cu energie termică și sistemul de vînzare a energiei termice, care creează condiții de concurență între vînzarea de către CET-uri a volumelor de energie termică produse pentru întreprinderea municipală de furnizare SA „Termocom” și vînzarea celor generate de aceasta.

Calitatea/eficiența generării, transportului și distribuției

19. Evoluția indicatorilor de calitate a energiei electrice livrate arată o îmbunătățire continuă începînd cu 2007, dar, de asemenea, o stagnare sau chiar o evoluție negativă a duratei medii a unei întreruperi pentru un consumator final în 2010 la unul dintre operatorii de distribuție și a duratei medii a întreruperii în rețea, frecvenței medii a întreruperilor în rețeaua electrică în 2010 la toți operatorii de distribuție. Cu toate acestea, valoarea duratei medii a întreruperii în rețea a fost îmbunătățită semnificativ în 2011 de către toți cei trei operatori de distribuție. De asemenea, în pofida atenției acordate de rapoartele Agenției Naționale de Reglementare în Energetică indicatorilor de calitate ai serviciului de distribuție/furnizare, consumatorii finali arareori pretind la despăgubirile datorate pentru termenele restante pentru conexiuni/reconectări, prin urmare, sînt necesare mai multe campanii de informare și sensibilizare.

20. Aproximativ 70-75% din echipamentul din sectorul energetic este uzat. În perioada 2001-2008 pierderile de gaze din conducte au fost evaluate la o medie de 7%. Astăzi, pierderile sînt evaluate la 5,5% în sistemul de distribuție și la 2,3% în cel de transport. În perioada 2005-2010, nivelul pierderilor în rețelele electrice de distribuție a fost în scădere de la un nivel de peste 20% (SA „RED Nord” înregistrînd doar 14,39%) la un nivel de aproximativ 13%, operatorii rețelilor de distribuție fiind obligați să-și îmbunătățească prestațiile sub presiunea obligațiilor impuse de reglementările aprobate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică. În 2011 pierderile înregistrate de operatorii rețelilor de distribuție au constituit 13,11%.

În această perioadă, sectorul centralizat de alimentare cu energie termică din Republica Moldova s-a confruntat cu un nivel ridicat de pierderi de energie termică, reprezentînd 21% în 2009 și avînd în ultimii 10 ani o tendință de creștere cu aproximativ 6 puncte procentuale. În 2011, consumul tehnologic și pierderile de energie termică au constituit în total 19,8%⁴.

21. După nivelul de consum specific de combustibil, tehnologiile utilizate pentru generarea energiei electrice în Republica Moldova nu sînt la fel de eficiente comparativ cu

⁴ Raportul anual de activitate al Agenției Naționale de Reglementare, 2011.

tehnologiile moderne. Din cauza reducerii consumului de energie termică în ultimii ani, regimurile actuale de funcționare a CET-urilor sînt departe de cele nominale, determinînd o eficiență cu mult sub valoarea nominală. Eficiența generării energiei termice în regim de cogenerare nu poate compensa prețul ridicat pentru energia electrică, produsă în același mod. În consecință, tariful CET-urilor este ridicat, reflectînd starea precară a activelor în prezent și lipsa de viabilitate în viitor. 80% din consumatorii din Chișinău au probleme cu achitarea facturilor. În perioada 2007-2008 în Chișinău a scăzut volumul de furnizare a energiei termice, întrucît consumatorii au apelat la surse alternative de gaze, cărbune și lemn, ceea ce a avut un impact negativ asupra sistemului de aprovizionare cu energie termică, a rentabilității CET-urilor și a producerii de energie electrică.

Stadiul reformelor pieței în sector

22. Pașii timpurii întreprinși de Republica Moldova în direcția liberalizării pieței de energie nu diferă de primii pași ai Uniunii Europene și au avut loc sub egida parteneriatului UE-RM. În 1997, compania de stat „Moldenergo” a fost divizată, urmărindu-se trei direcții principale: generare (SA „CET-1 Chișinău”, SA „CET-2 Chișinău”, SA „CET-Nord din Bălți”), distribuție (SA „RED Chișinău”, SA „RED Nord”, SA „RED Nord-Vest”, SA „RED Centru”, SA „RED Sud”), transport și dispecerizare centrală (IS „Moldtransselectro”).

23. Operatorul rețelei de transport al energiei electrice ÎS „Moldelectrica” administrează rețeaua de transport intern pe malul drept al râului Nistru, inclusiv 5977,5 km linii de transport de 400, 330, 110 kV și 25877,4 km de linii radiale de 35 și 6-10 kV. Interconexiunile includ 7 linii de 330 kV și 11 linii de 110 kV cu Ucraina, 3 linii de 110 kV și o linie de 400 kV cu România. Sistemul de energie electrică din Moldova este operat sincron cu sistemul IPS/UPS și numai în mod insulă cu România în Republica Moldova sau în România. În timp ce în prezent conexiunea cu Ucraina este folosită în totalitate, o mare parte din utilizare fiind tranzitul realizat cu maximă securitate, exploatarea conexiunii cu România oferă un schimb transfrontalier redus, precum și o siguranță scăzută a aprovizionării.

24. În anul 2000 Republica Moldova a privatizat o mare parte din sectorul de distribuție (aproximativ 70%), adică trei dintre cele cinci unități de distribuție a energiei electrice, care ulterior au fuzionat în ÎCS „RED Union Fenosa” SA, în timp ce celelalte două au rămas întreprinderi în proprietatea statului: SA „RED Nord” și SA „RED Nord-Vest”. Pe malul stîng al râului Nistru serviciul este furnizat de SA „RED EP3C”.

25. În sectorul gazelor naturale a fost înființată SA „Moldovagaz”, societate pe acțiuni care deține sistemul de gaze naturale din Republica Moldova, inclusiv conductele de tranzit din amonte și include: două companii de transport SRL „Moldovatrangaz” (care funcționează pe malul drept) și SRL „Tiraspoltrangaz”, 12 operatori ai rețelelor de distribuție pe malul drept cu filiale în fiecare centru raional, 6 companii de distribuție în regiunea transnistreană și o companie specializată în importul și comercializarea gazelor petroliere lichefiate. Sistemul de transport al gazelor naturale include 4 conducte de tranzit și 5 stații de compresoare. În perioada 2008-2010 Republica Moldova a raportat o creștere a investițiilor în infrastructura de gaze de la aproximativ 15 milioane euro în 2008 la aproximativ 28 milioane euro în 2010. Rețeaua magistrală Bălți-Ungheni, pusă în funcțiune în anul 2009, a susținut conectarea unei mari părți din raioanele Fălești, Singerei, Ungheni, iar planurile de investiții pentru 2013-2014 prevăd construirea a peste 500 km de conducte cu conectarea clienților potențiali.

26. Conform Regulilor pieței de gaze naturale, SA

„Moldovagaz” i-a fost atribuit statutul de operator al sistemului național de gaze naturale. Pe piața gazelor naturale există 24 furnizori autorizați la tarife reglementate, unul la tarife nereglementate, un operator al rețelei de transport (SRL „Moldovatrangaz”) și 25 de titulari de licențe pentru distribuția de gaze naturale. În conformitate cu Hotărîrea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 408 din 6 aprilie 2011, piața de gaze naturale în Republica Moldova este stabilită drept necompetitivă din cauza existenței unei singure surse de import, acesta fiind realizat de către furnizorul la tarife reglementate – SA „Moldovagaz”.

27. Protocolul privind aderarea Republicii Moldova la Comunitatea Energetică a fost semnat la Viena la 17 martie 2010. În efortul său de a se alătura celei mai mari piețe regionale din lume, Republica Moldova a inițiat un al doilea set de reforme, începînd cu un pachet legislativ nou: Legea nr. 107-XVIII din 17 decembrie 2009 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (care amendează Legea nr. 1525-XIII din 19 februarie 1998 cu privire la energetică), Legea nr. 124-XVIII din 23 decembrie 2009 cu privire la energia electrică (care abrogă Legea nr. 137-XIV din 17 septembrie 1998 cu privire la energia electrică), Legea nr. 123-XVIII din 23 decembrie 2009 cu privire la gazele naturale (care abrogă Legea nr. 136-XIV din 17 septembrie 1998 cu privire la gaze). Modificările și completările cadrului legal în domeniu s-au făcut urmare adoptării Legii nr. 117-XVIII din 23 decembrie 2009 pentru aderarea Republicii Moldova la Tratatul de constituire a Comunității Energetice. De asemenea, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică a actualizat Regulile pieței de energie electrică prin Hotărîrea nr. 320 din 16 ianuarie 2009.

28. Pe piața de energie electrică există 6 producători autorizați, 3 furnizori la tarife reglementate, 9 furnizori la tarife nereglementate, 3 operatori ai rețelelor de distribuție și 1 operator al rețelei de transport (IS „Moldelectrica”). Cei 3 operatori ai rețelelor de distribuție acționează în calitate de furnizori implicați și joacă rolul de „furnizori de ultimă instanță”. Cel mai activ jucător de pe piața angro este „Energocom” – o societate pe acțiuni care gestionează contractele pentru livrările de energie electrică din Ucraina.

29. Gradul actual de deschidere a pieței de energie electrică este de doar pînă la 10% pentru consumatorii conectați la 110 și 35 kV, acesta fiind stabilit de către Hotărîrea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 62 din 30 mai 2002. În conformitate cu Tratatul de constituire a Comunității Energetice, liberalizarea pieței de energie din Republica Moldova este stabilită pentru 1 ianuarie 2015⁵, cu un termen intermediar de 1 ianuarie 2013 pentru consumatorii noncasnici.

Problemele critice care necesită măsuri adecvate și rapide

30. Evaluarea sectorului energetic din punct de vedere al activelor existente și al eficienței lor scoate în evidență următoarele probleme, care trebuie soluționate:

1) din cauza lipsei legăturii cu piața internă de energie electrică a UE, MGRES exploatează numai jumătate din capacitatea sa, ceea ce înseamnă că riscul principal pentru Republica Moldova nu este lipsa fizică a capacității de generare ca în Balcanii de Vest, ci pierderea poziției dominante pe piața de energie electrică de către MGRES, care, împreună cu poziția similară a importului din Ucraina, conduce la o evoluție negativă a prețurilor la energie. Sistarea livrărilor poate fi provocată de un eșec al negocierilor asupra prețului de achiziție și nu de insuficiența capacității de generare;

2) în pofida separării foarte timpurii a activităților în

⁵ D/2009/03/MC-C-En.

sectorul energiei electrice și în lipsa transmiterii unui mesaj foarte puternic privind intențiile de a liberaliza în continuare piața, aceste intenții nu s-au materializat în ultimii 15 ani. Pe lângă faptul că separarea activităților în sectorul de energie electrică nu a fost urmată de separarea acestora în sectorul gazelor naturale, chiar și separarea activităților în sectorul de energie electrică nu a oferit sprijin suficient și un impuls pentru îmbunătățirea eficienței și atragerea investițiilor. Principala cauză o constituie menținerea gradului oficial de deschidere de 10%, ceea ce nu a permis constituirea unei piețe stabile, predictibile, cu definirea unui preț transparent;

3) pentru moment, există un foarte pronunțat dezechilibru în atragerea finanțării, mai degrabă fiind atrase investiții/finanțări din partea donatorilor, decît a sectorului privat pentru a asigura investițiile necesare. Totuși, chiar și sprijinul donatorilor nu a fost în întregime valorificat în implementarea reală a măsurilor necesare identificate;

4) implementarea incompletă a acquis-ului și lipsa unor acțiuni concrete în vederea conectării la sistemul ENTSO-E și la sistemul de magistrale UE de transport a gazului natural pune sub semnul întrebării semnificația măsurilor de liberalizare a piețelor de energie.

31. Analiza cadrului existent al pieței energetice a relevat faptul că în Republica Moldova, în prezent, nu există o concurență reală, ceea ce constituie o problemă majoră ce trebuie rezolvată.

Numai separarea activităților și reflectarea costurilor în tarife nu poate oferi sprijin suficient pentru aprovizionarea cu energie la prețuri accesibile pentru consumatori. Dacă prețul mărfii este permanent în creștere din cauza lipsei concurenței, un sistem de reglementare bazat numai pe tarife poate acționa în direcția reducerii facturii consumatorilor numai prin acordarea unui nivel scăzut de recompensare transportatorului și distribuitorului la tariful de transport și distribuție, ceea ce nu va susține mult așteptatele investiții și proiecte de infrastructură. Acest lucru poate doar să mențină activele existente în condiții relativ bune și funcționale și nu va îmbunătăți capacitatea de investire a operatorilor.

O piață concurențială adevărată poate fi creată numai odată cu intrarea unor noi actori, iar aceștia, cel puțin cei din străinătate, vor solicita de la o piață emergentă existența unor produse de tranzacționare a energiei și a capacităților transfrontaliere similare celor de care ei beneficiază pe piața internă a energiei din UE.

Aderarea la Comunitatea Energetică solicită Republicii Moldova întreprinderea unor măsuri extrem de dificile într-o perioadă de timp foarte scurtă, care necesită întărirea capacității instituționale și operaționale.

32. Republica Moldova va întreprinde următoarele măsuri pentru implementarea acquis-ului Tratatului de constituire a Comunității Energetice:

1) implementarea acquis-ului la data aderării, nu mai târziu de 2014, răspunzînd la comentariile raportului anual al Comunității Energetice, inclusiv în domeniul legilor cu privire la concurență și ajutorul de stat;

2) implementarea actualizărilor acquis-ului Comunității Energetice intervenite după aderarea Republicii Moldova, acest lucru urmînd a fi finalizat nu mai târziu de luna ianuarie 2015, termen pe care, în cadrul ședinței a 9-a a Consiliului Ministerial al Comunității Energetice, Uniunea Europeană l-a declarat ca fiind o dată-limită;

3) pregătirea pentru implementarea liniilor directe ale Agenției pentru Cooperarea Autorităților de Reglementare în domeniul Energiei și a codurilor de rețea (piață) ale ENTSO-E, anunțată ca fiind o parte ulterioară a acquis-ului Comunității Energetice, și va fi solicitat de către Comunitate imediat ce acestea vor fi finalizate de ENTSO-E

și Rețeaua Europeană a Operatorilor de Transport și de Sistem pentru Gaze Naturale și vor fi aprobate de Comisia Europeană.

Evoluția așteptată la nivel național și mondial

33. Dezvoltarea economică pe termen lung în țară promite o creștere constantă a produsului intern brut (PIB). Dezvoltarea Republicii Moldova pe termen mediu este prezentată în tabelul 2.2 din anexa nr.2. Scenariile utilizate furnizează rezultate apropiate și, practic, fuzionează în grafice. Principalele rezultate ale prognozei sînt prezentate în tabelele 2.1 și 2.2 din anexa nr.2.

34. Tendințele consumului de energie în perioada 2003-2010 nu au fost foarte omogene din cauza restruc-turării rapide a economiei naționale a Republicii Moldova în această perioadă, precum și ca urmare a crizei globale din 2008-2009, care, de asemenea, s-a reflectat în consumul de energie al Republicii Moldova (figura 3.2 din anexa nr.3). Consumul de energie pe sectoare pînă în 2030 indică o creștere mult mai omogenă și este prezentat în figurile 3.3 și 3.4 din anexa nr.3.

35. Conform previziunilor (tabelul 2.1 din anexa nr.2), în Republica Moldova este preconizată o creștere a consumului de energie peste medie pînă în 2030 pentru sectoarele: construcții, agricultură și fabricarea produselor alimentare, transport și turism. Principalii indicatori economici pînă în anul 2030 sînt prezentați în același tabel. Consumul de energie pe locuitor va crește, în special în raport cu depopularea generală, cu care se va confrunta Republica Moldova pe termen scurt și lung.

36. Proporțiile de consum au fost calculate pe sectoare: industrie, agricultură, construcții și transport, în baza tendru-rilor sectoriale de dezvoltare, tendințele fiind construite diferențiat în baza creșterii PIB-ului. Pentru tendințele industriei și agriculturii nu se prevede o schimbare considerabilă în balanța națională a consumului de energie electrică pentru perioada analizată, prognoza avînd în vedere proporția existentă a acestor industrii. Rezultatele finale ale acestei previziuni sînt prezentate în anexa nr.3.

37. Rezultatele generale privind consumul populației au fost puternic afectate de situația demografică din Republica Moldova pentru perioada 2010-2020. Tendințele pentru acești zece ani sînt destul de pozitive în ceea ce privește demografia, deși următoarele decenii vor fi marcate de efectul negativ al depopulării și îmbătrînirii populației existente. Prognozele (tabelul 3.1 din anexa 3) confirmă această tendință negativă de depopulare.

38. Toate rezultatele estimate au fost prezentate fără a se lua în considerare fluxurile migraționiste, care doar vor agrava situația reală și nu demonstrează nici o scădere. Conform datelor statistice oficiale, volumul acestora variază în jurul valorii de 10% din populație. În conformitate cu prognoza pe termen lung, populația Republicii Moldova ar putea scădea la aproximativ 2,596 milioane de persoane pînă în 2030, conform scenariului pesimist, și la 3,13 milioane, conform scenariului optimist (figura 3.5 din anexa nr.3). În cazul în care nu ar exista nici o prognoză de depopulare, atunci consumul de energie electrică ar fi trebuit să fie și mai mare, deși consumul pe cap de locuitor va scădea treptat față de tendința estimată (figura 3.6 din anexa nr.3).

39. Rezultatele generale ale prognozei de consum indică o creștere substanțială a consumului de energie electrică în toate sectoarele, inclusiv în cazul populației. Au fost folosite atît tendințele și structura de consum din trecut, cît și previziunile de creștere pentru fiecare sector. Prioritatea în creștere a fost atribuită sectoarelor construcții, agricultură și transport (tabelele 3.2 și 3.3 din anexa nr.3).

40. Sursele informaționale internaționale consideră următoarele decenii drept epoca gazelor naturale, care va prelua rolul cărbunelui pînă în 2030. În același timp,

participarea energiei electrice în mixul de consum al energiei va depăși 40%⁶. Aceasta rezultă dintr-o contribuție relativ scăzută a generării de energie electrică bazată pe arderea gazului la setul de factori ce contribuie la schimbările climatice, din sprijinul pe care generarea bazată pe gaze naturale îl acordă echilibrării sistemului energetic pentru participarea în creștere a generării în baza surselor de energie regenerabilă în mixul sistemelor de energie electrică, existența noilor zăcăminte de gaze convenționale aflate în prezent în așteptarea condițiilor celor mai potrivite pe piață pentru demararea exploatarei. Gazele neconvenționale ar putea atinge o cotă de 40% în totalul aprovizionării cu gaze naturale, în baza tendinței actuale de dezvoltare, care asigură atingerea de către gazul natural a unei cote de 25% din totalul resurselor de energie primară în 2035.⁷ Un factor important în creșterea cererii de gaze naturale este creșterea cererii de energie electrică, până la 70% până în 2035, susținută de o dublare a generării energiei electrice în baza arderii gazului la mixul de generare a energiei electrice (figurile 2.1, 2.2 și 2.3 din anexa nr.2).

Prezentarea gradului de îndeplinire a obiectivelor Strategiei energetice a Republicii Moldova până în anul 2020: realizări până în prezent și argumente pentru elaborarea unei noi Strategii

41. În ceea ce privește realizarea obiectivelor securității energetice ale Strategiei energetice până în anul 2020 sunt evidențiate următoarele aspecte:

1) s-a realizat aderarea Republicii Moldova la Tratatul Comunității Energetice;

2) rețeaua internă de transport a energiei electrice a fost îmbunătățită datorită sprijinului oferit ÎS „Moldelectrica” de către Banca Mondială și au fost realizate investiții ale statului și ale SA „Moldovagaz” pentru extinderea conectării orașelor și satelor la rețeaua de gaze naturale. În aceeași direcție, Banca Europeană de Investiții (BEI) și Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD) au aprobat recent credite pentru consolidarea rețelei interne de transport a energiei electrice;

3) au fost îmbunătățiți indicatorii de calitate ai serviciilor de aprovizionare cu energie electrică și gaze naturale;

4) dintre acțiunile programate pentru asigurarea accesului real al sistemelor naționale de energie electrică și de gaze naturale la sistemele din UE au fost finalizate: linia electrică Fălcu – Gotești, studiul de fezabilitate pentru linia de 400 kV Suceava – Bălți și a fost obținută aprobarea de către programul operațional comun România – Republica Moldova – Ucraina a grantului pentru studiul de fezabilitate privind conectarea la sistemul ENTSO-E, iar finalizarea tuturor acțiunilor este un proces de durată, menit să permită realizarea beneficiilor estimate în urma aderării la Tratatul Comunității Energetice;

5) a fost stopat procesul de acumulare a datoriilor în sistemul centralizat de alimentare cu energie termică din municipiul Chișinău și a fost elaborat și aprobat Conceptul de restructurare corporativă, instituțională și financiară a acestuia;

6) sursele de aprovizionare cu energie electrică au fost diversificate față de anul 2007, dar beneficiile nu au contribuit la consolidarea concurenței, acest fapt având drept consecință, creșterea tarifelor;

7) nu au fost implementate tehnologii energetice eficiente de generare cu impact redus asupra mediului și, în general, nu au fost atrase investiții în noi capacități de generare de energie electrică și cele de cogenerare, precum și în sistemul centralizat de alimentare cu energie termică;

8) tipurile de resurse de energie și combustibili au fost diversificate prin extinderea rețelelor de distribuție a gazelor naturale, dar nu au fost diversificate sursele de energie regenerabilă prin utilizarea acestora pentru producerea energiei electrice;

9) consolidarea rolului Republicii Moldova de culoar de tranzit pentru energie electrică nu a putut fi realizată în lipsa finalizării procesului de extindere a interconexiunilor atât cu România, cât și cu Ucraina. În aceste condiții, valorificarea deplină a capacității de generare de la MGRES nu poate avea loc și nici concurența pe piață nu s-a intensificat.

42. În ceea ce privește eficiența energetică și promovarea concurenței pe piață, sunt evidențiate următoarele aspecte:

1) pe lanțul producere, transport, distribuție și furnizare, majorarea eficienței s-a manifestat prin reducerea nivelului pierderilor în rețelele de distribuție și de transport, însă eficiența generării energiei electrice și termice a rămas scăzută;

2) au fost lansate și realizate investiții în proiectele de eficiență energetică în sectorul industrial și în cel public, inclusiv cu suportul instituțiilor financiare internaționale;

3) potențialul existent de surse de energie regenerabilă în mixul energetic este încă insuficient valorificat;

4) a fost depolitizată activitatea de stabilire a tarifelor în sectorul sistemului centralizat de alimentare cu energie termică și, ca rezultat imediat, au fost introduse tarife care reflectă integral costurile, astfel fiind stopată acumularea datoriilor, singurele datorii care rămân de recuperat fiind cele istorice;

5) în condițiile cogenerării ineficiente și a sistemului de încălzire centralizat învechit, noile tarife nu au putut îmbunătăți abilitatea agenților economici de a investi ca singură posibilitate de a reduce costurile variabile, ci numai au redus accesibilitatea tarifelor pentru populație;

6) nu a fost realizată o liberalizare reală a pieței în pofida citorva actualizări ale cadrului normativ în vigoare, dat fiind faptul că deschiderea pieței este încă la nivelul anului 2002 și piețele nu sunt cu adevărat concurențiale (energie electrică) sau sunt oficial acceptate ca neconcurențiale (gaze naturale).

43. Obiectivele specifice ale Strategiei energetice a Republicii Moldova până în anul 2020, adoptate în 2007, nu au fost stabilite în condițiile unor cerințe avansate, care rezultă din directiva privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile și din cel de-al treilea pachet energetic, adoptate, ulterior, de Uniunea Europeană, iar după ce Republica Moldova a devenit parte contractantă – și de către Comunitatea Energetică. Reforma pieței în Republica Moldova s-a materializat prin tarife care reflectă variația costurilor, dar nu a condus la crearea unui cadru concurențial real, inclusiv existența unor noi mecanisme de tranzacționare și dispecerizare și a unui cadru instituțional adecvat. Pilonul emblematic al concurenței, care este deschiderea pieței, nu a fost indicat de strategia anterioară. Deschiderea oficială a pieței s-a menținut la un nivel de 10% pentru energia electrică, iar pentru gazele naturale, în pofida deschiderii de 100%, piața rămâne necompetitivă din cauza sursei unice de alimentare. Principalul argument în favoarea elaborării și punerii în aplicare a unei noi strategii este recunoașterea ratei limitate a realizărilor din ultimii cinci ani, cele mai importante fiind fortificarea rețelei cu sprijinul instituțiilor financiare internaționale, reducerea nivelului pierderilor în rețele, îmbunătățirea calității serviciului de furnizare, stoparea acumulării datoriilor prin depolitizarea reglementării tarifelor și aderarea la Tratatul Comunității

⁶ The Outlook Energy: 2040. EXXON Mobil, 2012.

⁷ Office of the Chief Economists (OCE) of the International Energy Agency (IEA). World Energy Outlook 2011. Special Report. (Biroul Economistilor Principali (OCE) al Agenției Internaționale de Energie (IEA)). Perspective energetice mondiale, 2011. Raport special.

Energetice.

44. Recunoașterea realităților geopolitice privind noul echilibru în regiunile Mării Negre și Mării Caspice, precum și a stadiului avansat al proiectelor de construcție a unei rețele de conducte de gaze în aceste regiuni și în Balcani, conștientizarea ca o realitate de necontestat a regionalizării piețelor de energie electrică din Estul și Sud-Estul Europei și a gradului înaintat de integrare a piețelor naționale de energie electrică din UE, acceptarea perspectivei de dezvoltare viitoare a pieței gazelor naturale în baza unui nou model, ca o perspectivă promițătoare în UE, reprezintă suficiente motive pentru a construi o nouă orientare strategică națională, care va conduce la ajustarea politicilor energetice și la realizarea practică a acestora pentru obținerea unor rezultate concrete.

III. OBIECTIVELE STRATEGICE GENERALE PENTRU ANII 2013-2030

45. Strategia energetică a Republicii Moldova pînă în anul 2030 se bazează pe rezultatele analizelor internaționale, care trasează următoarele direcții importante de dezvoltare a sectorului energetic mondial în perioada 2013-2030, diferențiat în două etape:

1) pînă în anul 2020 dezvoltarea internațională a sectorului energetic va respecta liniile directe de maximă prioritate pentru această perioadă:

a) dezvoltarea transportului (rețele și conducte magistrale) în termeni de investiții în infrastructură și îmbunătățirea operării sistemelor;

b) regîndirea mixului de generare din perspectiva eforturilor de evitare a schimbărilor climatice;

c) crearea și consolidarea cadrului instituțional pentru noile piețe energetice.

Pînă în 2020, este de așteptat ca marea majoritate a țărilor de pe glob să convină asupra unei forme pentru limitarea emisiilor de CO₂ de la centralele electrice din aceste țări. UE este, cu siguranță, în fruntea acestei evoluții și Republica Moldova va lua măsuri în ceea ce privește aceste limite viitoare asupra emisiilor de CO₂;

2) în următorul deceniu, 2021-2030, tehnologia de captare și de stocare a carbonului va trebui să se dovedească economic viabilă pentru a-i fi permis a intra în mod activ pe piață, modificînd astfel în mod substanțial, structura, valorile, prețurile și costurile de combustibil pentru tehnologiile de ultimă generație, în caz contrar, aceasta nu va avea impactul pozitiv așteptat asupra tehnologiilor de generare a energiei electrice. Acest eșec ar avea, în schimb, un impact negativ asupra contribuției cărbunelui la constituirea viitorului mix de generare a energiei electrice.

În perioada 2021-2030, tehnologiile și echipamentele de rețea inteligentă se vor dovedi în mod clar a fi economic viabile și vor deveni un standard de facto pentru industria energiei electrice. Acest tip de structurare a sistemului energetic va schimba foarte mult abordările existente ale topologiilor, echilibrării, măsurării, monitorizării și mixului energetic al sistemului. Toate aceste modificări vor acționa în favoarea asimilării unor cote în creștere de energie electrică din surse regenerabile.

46. Republica Moldova se află într-un context regional plin de provocări, cu un echilibru geopolitic aflat în permanentă evoluție. Aprovizionarea țării cu energie în condițiile cadrului existent este o parte din acest mozaic dificil și trebuie examinată în mod corespunzător.

47. Calitatea de membru al Comunității Energetice și de partener al Uniunii Europene cere eforturi considerabile din partea Republicii Moldova, iar pe termen scurt și mediu vor fi necesare eforturi chiar mai mari. Din cauza barierelor tehnice existente în prezent în calea integrării reale a pieței sale energetice în piața internă de energie a UE, Republica Moldova, pe termen scurt, va avea o rată mai mare de

creștere a obligațiilor comparativ cu rata de creștere a beneficiilor specifice.

48. Bazîndu-se pe „Tratatul privind Carta Energiei”, Comisia Europeană a lansat politica sa de vecinătate și cooperare cu un document programatic – Cartea albă „Pregătirea țărilor asociate din Europa Centrală și de Est pentru integrarea în Piața internă a Uniunii”, publicată în mai 1995. Republica Moldova și Uniunea Europeană au stabilit relații contractuale pentru prima dată pe 28 noiembrie 1994 prin intermediul unui Acord de parteneriat și cooperare, care a intrat în vigoare la 1 iulie 1998. În același an, un prim pachet legislativ energetic a fost adoptat de Republica Moldova într-o încercare de a reforma sectorul energetic conform tendințelor UE.

Obiectivele Uniunii Europene și contextul stabilirii acestora

49. Dincolo de obiectivele principale ale strategiilor energetice ale UE, împărțite, în linii mari, de Republica Moldova și acordînd atenție stabilirii priorităților sale în ceea ce privește contextul și interesele proprii ale țării, Strategia energetică a Republicii Moldova are în vedere cele mai importante realizări concrete ale politicilor UE, acestea fiind:

1) un model de piață paneuropeană de energie electrică funcțional și eficient, incluzînd alocarea capacităților transfrontaliere și tranzacționarea energiei electrice și a gazelor naturale ca mărfuri;

2) furnizarea unor semnale de preț convergente și stabile la bursele existente de energie electrică ale UE (figurile 4.1, 4.2 și 4.3 din anexa nr.4). În particular, bursele de energie electrică din Europa de Est care găzduiesc tranzacționarea energiei cu o cotă de circa 15-20% din piață, au fost capabile să stabilizeze prețurile în ultima perioadă la aproximativ 50 de euro/MWh livrare în bază (figura 4.3 din anexa nr.4);

3) punerea în aplicare a noului model de piață de gaze naturale, implementînd directivele succesive ale UE cu privire la gazele naturale (55/2003 și 73/2009), excluderea clauzelor de destinație și de tranzacționare mai bună a capacităților conductelor cu presiunea UE pentru a elimina concentrarea drepturilor asupra capacităților transfrontaliere, extinderea capacității de regazificare pentru a absorbi o creștere a volumului de gaze naturale lichificate, comasarea zonelor de echilibrare și a sistemelor de conducte, ceea ce va permite tranzacționarea centralizată, măsuri de îmbunătățire a transparenței, decuplarea prețului gazului natural tranzacționat pe termen scurt de prețul petrolului/cărbunelui (figura 4.4 din anexa nr.4), tendințe convergente ale prețurilor pentru gazele naturale de conductă (figura 4.6 din anexa nr.4). Totuși, se constată o divergență tot mai mare între prețurile pentru diferite centre de comercializare a gazelor naturale (figura 4.5 din anexa nr.4). Figura 4.7 din anexa nr.4 arată o evoluție constantă a prețurilor gazelor naturale pentru ziua următoare și pentru anul următor în centrul de comercializare din Regatul Unit „Punctul Național de Echilibrare”.

Obiectivele Comunității Energetice și contextul stabilirii acestora

50. Prioritatea acordată obiectivului „durabilitate” de Strategia UE, obiectiv reprezentat de economisirea de energie în condiții de concurență, se datorează faptului că UE a pus mult mai devreme accent pe concurență, precum și pe integrare. Astăzi, în UE rezultatele exemplare ale acestui accent timpuriu sînt evidente. Piețele de energie electrică ale părților contractante din Comunitatea Energetică arată, în schimb, că se află doar într-un stadiu de piețe emergente atît în ceea ce privește concurența, cît și integrarea.

51. Părțile contractante ale Comunității Energetice sînt, în principal, țări cu piețe energetice mici, situație care nu le

permite să obțină aceleași rezultate pe care o piață mare le poate obține în mod independent. Cooperarea și solidaritatea lor este, totuși, doar un prim pas spre integrarea regiunii într-un spațiu și mai mare, care este piața internă de energie a UE.

În ceea ce privește energia din surse regenerabile, Comunitatea Energetică a stabilit obiectivele naționale privind contribuția surselor regenerabile până în anul 2020 prin adoptarea directivei privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile.

În sectorul gazelor naturale, Comunitatea Energetică vizează construirea unui „inel de gaze naturale”, ca proiect principal în acest domeniu de care Republica Moldova nu beneficiază în mod direct, deoarece nici ramura de Sud, nici cea de Nord ale proiectului nu sînt direct legate de sistemul de conducte din Republica Moldova. Cu toate acestea, Republica Moldova și România sînt beneficiare ale unui grant pentru conexiune suplimentară și reversibilă, în timp ce alte două proiecte din interiorul Comunității Energetice, interconectările Ungaria – România și Ungaria – Croația, au fost finalizate înainte de sfîrșitul anului 2010. De asemenea, disponibilitatea cofinanțării în cadrul Programului energetic european pentru redresarea proiectelor de interconectare România – Bulgaria și Bulgaria – Grecia va conduce la îmbunătățirea alternativelor de conectivitate pentru România care, în același timp, reprezintă oportunități suplimentare și pentru Republica Moldova.

52. Comunitatea Energetică împărtășește, în linii mari, prioritățile Uniunii Europene. Aceasta își propune atît obiective de eficiență energetică și energie regenerabilă, cît și concentrarea pe obiectivul general de atragere a investițiilor, inclusiv în capacitățile de generare. Principalele priorități ale Comunității Energetice⁸ sînt:

- 1) crearea unei piețe de energie concurențiale integrate (regionale);
- 2) atragerea investițiilor în sectorul energetic;
- 3) asigurarea securității și durabilității aprovizionării cu energie a consumatorilor.

53. La nivel local, Strategia energetică a Comunității Energetice evidențiază premisele generale⁹ pentru elaborarea și realizarea eficientă a politicilor:

- 1) sensibilizarea publicului larg cu privire la obiectivele și măsurile necesare;
- 2) consensul politic intern și accentul pe prioritățile de politici;
- 3) capacitățile administrative adecvate pentru realizare.

Stabilirea obiectivelor strategice generale pentru perioada 2013-2030

54. Guvernul Republicii Moldova a stabilit în Strategie trei obiective generale:

- 1) asigurarea securității aprovizionării cu energie;
- 2) dezvoltarea piețelor concurențiale și integrarea lor regională și europeană;
- 3) asigurarea durabilității sectorului energetic și combaterea schimbărilor climatice.

55. Comparativ cu celelalte părți contractante din Comunitatea Energetică, Republica Moldova nu poate realiza implementarea unor piețe de energie concurențiale înaintea construirii infrastructurii necesare, care este o parte a securității aprovizionării. Situația foarte specifică a Republicii Moldova, care nu dispune de conexiuni fizice cu piețe mai mari de gaze naturale și energie electrică, reprezintă rațiunea acordării priorității principale în agenda energetică a țării extinderii interconexiunii cu UE și conectării la sistemul ENTSO-E. Cu toate că limitele de timp inevitabile pentru conformarea cu cerințele de conectare ale sistemului

electroenergetic la sistemul ENTSO-E pot fi considerate destul de descurajante, acest fapt trebuie doar să stimuleze descoperirea de soluții eficiente din punct de vedere tehnic și financiar pentru a gestiona această situație.

56. Republica Moldova nu poate asigura crearea pieței concurențiale a energiei prin intrarea pe piața energetică națională a unor noi participanți. Abordarea strategică va urma, însă, o paradigmă clară: noii jucători vor fi interesați să intre pe piața din Republica Moldova doar dacă aceasta va fi pe deplin concurențială, cu un cadru de reglementare transparent și predictibil, iar pentru ca investitorii să poată identifica costurile marginale pe termen scurt și pe termen lung (ca o condiție pentru ca proiectele să fie economic viabile) piața va furniza semnalele de preț necesare. Pentru aceasta, Republica Moldova va dezvolta capacitatea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică și a operatorilor rețelei de transport și pieței de energie electrică și gaze naturale pentru a furniza instrumentele de piață întru tranzacționarea concurențială a energiei electrice și a gazelor naturale, precum și a capacităților transfrontaliere.

57. Cele două piețe, de gaze naturale și de energie electrică, se vor afla în etape de dezvoltare diferite. Aceste etape nu vor fi aceleași ca și în UE și vor fi diferite pentru Republica Moldova în ceea ce privește calendarul fezabil. Numai după Reuniunea din cadrul Forumului de la Madrid din aprilie 2012, în cadrul căreia a fost aprobat noul model de piață de gaze naturale, piața de gaz a UE a fost direcționată de către Consiliul Autorităților Europene de Reglementare în Energetică și de Agenția pentru Cooperarea Autorităților de Reglementare în Domeniul Energiei să urmeze modelul existent pe piața internă de energie electrică. În perioada 2013-2020, Republica Moldova va avea, reieșind din practicile pieței integrate de energie electrică a UE, un model deja pregătit pentru piața de energie electrică și va împărtăși cu statele membre ale UE experimentul implementării noului model al pieței gazelor naturale. În ceea ce privește infrastructura de transport, va fi necesar mai mult timp pentru ca Republica Moldova să aibă asigurate condițiile necesare aderării la piața matură de energie electrică a UE, decît pentru a se alătura pieței europene emergente a gazelor naturale.

58. Pe măsură ce participarea surselor regenerabile la mixul energetic crește, multe țări își îndreaptă sectoarele de generare bazate pe surse regenerabile spre măsuri de sprijin bazate pe piață. Același lucru este valabil și pentru celelalte elemente de pe agenda dezvoltării durabile: limitarea emisiilor de CO₂ asigurînd acestora un preț stabilit de piață, măsuri pentru eficiență energetică, certificate verzi, albe și maro pentru sprijinul diferitelor măsuri de eficiență energetică etc. Sistemele specifice, care sprijină dezvoltarea energetică durabilă, se potrivesc mai bine și sînt mult mai accesibile atunci cînd sînt introduse într-un mediu de piață concurențial, decît în unul emergent. Ar fi foarte dificil de înțeles și implementat abordări bazate pe piață ale schemelor-suport pentru sursele regenerabile și ale economisirii energiei în condițiile în care piața de energie competitivă nu funcționează în prezent în țară. De aceea, în perioada 2013-2020, Republica Moldova va acorda atenție acelor mecanisme în creșterea utilizării resurselor regenerabile de energie, care nu necesită existența unei piețe concurențiale funcționale: tarifele fixe combinate cu licitații. Odată însă cu dezvoltarea pieței concurențiale, Republica Moldova se va alătura tendinței generale.

Țintele Republicii Moldova stabilite în raport cu obligațiile asumate prin aderarea la Tratatul Comunității Energetice și acquis-ul energetic al Uniunii Europene

⁸ Reuniunea PHLG din 7 iunie 2012 „Strategia energetică a Comunității Energetice”.

⁹ Reuniunea PHLG din iunie 2011 „Aspecte legate de politica de deschidere a pieței angro în cadrul Comunității Energiei”.

59. Țintele naționale energetice ale Republicii Moldova pentru anul 2020, cu un reper intermediar în 2015, sînt stabilite în mod coerent de către Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova 2020” și Programul Național pentru Eficiență Energetică 2011-2020, avînd în vedere angajamentele asumate de Republica Moldova prin aderarea la Tratatul Comunității Energetice:

1) în domeniul specific al securității energetice:

a) realizarea interconexiunilor energetice: 139 de km de linii de energie electrică și 40 de km de conducte de gaze naturale în 2020;

b) stimularea utilizării energiei produse din surse de energie regenerabilă raportate la consumul total brut intern: 20% în 2020, cu un obiectiv intermediar de 10% în anul 2015;

c) asigurarea ponderii biocarburanților din totalul carburanților de 10% în 2020, cu un obiectiv intermediar de 4%;

d) majorarea capacităților interne de producere a energiei electrice cu pînă la 800 MW în 2020;

e) asigurarea ponderii producției anuale de energie electrică din surse de energie regenerabile de 10% în 2020.

2) în domeniul specific al eficienței energetice:

a) reducerea intensității energetice cu 10% în 2020;

b) reducerea pierderilor în rețelele de transport și de distribuție cu pînă la 11% în 2020 (pînă la 13% în 2015) pentru energie electrică, cu 39% în 2020 (cu 20% în 2015) pentru gaze naturale și cu 5% în 2020 (cu 2 % în 2015) pentru energie termică;

c) reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră (comparativ cu 1990) cu 25% în 2020;

d) reducerea consumului de energie în clădiri cu 20% în 2020;

e) ponderea clădirilor publice renovate de 10% în 2020.

În conformitate cu obiectivele UE de îmbunătățire a eficienței energetice, Programul Național pentru Eficiență Energetică 2011-2020 stabilește pe termen lung economii de energie în proporție de 20% pînă în 2020. Obiectivul intermediar pentru economiile de energie, care urmează să fie realizat pînă în anul 2016, este 9%.

60. Obiectivele naționale pentru îmbunătățirea eficienței energetice și creșterea utilizării surselor regenerabile pentru anul 2020 sînt stabilite la nivele ambițioase, în conformitate cu țintele Uniunii Europene și urmînd deciziile și recomandările Comunității Energetice, Republica Moldova recunoscînd beneficiile și asumîndu-și eforturile. Cu toate acestea, cel mai important în acest deceniu va fi obiectivul asigurării securității aprovizionării cu energie, avînd la bază cele două direcții prioritare:

1) consolidarea tranzitului de energie electrică și gaze naturale prin extinderea interconexiunilor (adițional 139 km rețea energie electrică/40 km conducte gaze naturale pînă în 2020);

2) crearea platformei moderne de generare a energiei electrice (adițional 800 MW instalați, cu creșterea ponderii generării energiei electrice din surse regenerabile la peste 10% din consum).

În ceea ce privește țintele pentru 2030, acestea nu sînt stabilite, deocamdată, ca praguri precise, date fiind multiplele incertitudini care nu se aplică doar contextului Republicii Moldova, ci sînt legate de noile angajamente internaționale care încă nu au fost stabilite. Este cunoscut, totuși, faptul că principalul obiectiv va fi reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, la care va contribui un nou mix energetic și îmbunătățirea eficienței energetice, indiferent de faptul dacă pentru cele din urmă și pentru sursele regenerabile de energie se vor mai stabili sau nu ținte

procentuale individuale.

IV. OBIECTIVE STRATEGICE SPECIFICE PENTRU PERIOADA 2013-2020 ȘI MĂSURILE AFERENTE

61. Obiectivele specifice ale Republicii Moldova pentru perioada 2013-2020 sînt următoarele:

1) asigurarea securității aprovizionării cu gaze naturale prin diversificarea căilor și surselor de aprovizionare, a tipurilor de purtător (gaz convențional, neconvențional, gaz natural lichefiat) și prin depozite de stocare, concomitent cu consolidarea rolului Republicii Moldova de culoar de tranzit al gazelor naturale;

2) consolidarea rolului Republicii Moldova de culoar de tranzit al energiei electrice, prin construcția unor noi linii de interconexiune, conectarea la sistemul ENTSO-E și consolidarea rețelei interne de transport al energiei electrice;

3) crearea unei puternice platforme de generare a energiei electrice și termice prin rețehnologizare, încălzire centrală eficientă și marketing performant;

4) îmbunătățirea eficienței energetice și creșterea utilizării surselor regenerabile de energie;

5) asigurarea cadrului legislativ, instituțional și operațional pentru o concurență reală, deschiderea efectivă a pieței, stabilirea prețului pentru energie în mod transparent și echitabil, integrarea pieței energetice a Republicii Moldova în piața internă a UE;

6) asigurarea cadrului instituțional modern și competitiv pentru dezvoltarea industriei energetice.

62. Pentru realizarea acestor obiective, Strategia identifică patru principii generale de acțiune pentru perioada 2013-2020:

1) acționarea într-un mod rapid pentru atragerea finanțării (incluzînd subvenții de la bugetul de stat și împrumuturi externe) și/sau atragerea de investiții private pentru consolidarea rolului Republicii Moldova de culoar de tranzit energetic prin realizarea conexiunilor fizice de gaze naturale și energie electrică cu România (inclusiv funcționarea sincronă/asincronă a sistemului electroenergetic cu sistemul ENTSO-E) pentru integrarea în piața internă de energie. Consolidarea rețelei interne de energie electrică va reprezenta o prioritate.

2) asigurarea condițiilor și promovarea fără întârziere a unei transpuneri corecte și eficiente a legislației UE, în conformitate cu obligațiile Tratatului de constituire a Comunității Energetice și negocierea acordului cu UE, dar concentrîndu-se cu adevărat pe modul în care componentele acquis-ului funcționează în comun pentru a beneficia în final de o creștere economică și de o bunăstare socială. Atît compatibilitatea regulilor de piață cu cele ale UE și ale Comunității Energetice, cît și consolidarea rolului de țară de tranzit vor asigura condițiile necesare pentru viabilitatea platformei de generare, constituită din activele actuale și cele noi/rețehnologizate, bazate pe utilizarea combustibilului convențional și surse regenerabile de energie;

3) regindirea principiilor de management ale instituțiilor publice, inclusiv a întreprinderilor de stat din domeniul energetic, într-un mod durabil, printr-o guvernare corporativă modernă, eficientă, bazată pe o abordare strategică competentă și, nu în ultimul rînd, onestă, în care interesele cetățenilor sînt reprezentate în mod responsabil. Elaborarea și aprobarea unei baze legale pentru aceasta;

4) dezvoltarea unei rețele de alianțe strategice, care combină politica și interesele economice, care să includă vecinii și părțile interesate puternice din regiune și din întreaga lume (inclusiv organizații internaționale și corporații), pentru a ajuta la poziționarea mai bună a țării, ținînd cont de posibilitatea de a participa la proiecte comune, de a obține subvenții și împrumuturi și de a negocia prețurile pentru energie.

Obiectivul nr.1. Asigurarea securității aprovizionării cu gaze naturale prin diversificarea căilor și surselor de aprovizionare, a tipurilor de purtător (gaz convențional, neconvențional, gaz natural lichefiat) și prin depozite de stocare, concomitent cu consolidarea rolului Republicii Moldova de culoar de tranzit al gazelor naturale

63. Directiva privind securitatea aprovizionării cu gaze naturale va fi transpusă în legislația energetică primară, iar adoptarea ulterioară a reglementărilor specifice va garanta obținerea beneficiilor de pe urma unei implementări complete a acquis-ului.

64. Elementele de flexibilitate ce contribuie la siguranța aprovizionării cu gaze naturale, pe care Guvernul Republicii Moldova le are în vedere, sînt: diversificarea surselor de aprovizionare, gazelor naturale lichefiate și facilitățile de stocare a gazelor.

65. Diversificarea surselor de aprovizionare are la bază trei elemente: îmbunătățirea interconexiunilor de transport cu scopul de a oferi căi alternative de aprovizionare, un număr mai mare de furnizori alternativi și o evaluare/exploatare mai bună a rezervelor existente în Republica Moldova.

Din punctul de vedere al căilor de aprovizionare, Republica Moldova are doar două țări vecine, care pot furniza fluxuri de la una sau mai multe surse de aprovizionare. Cu toate acestea, legătura existentă de aprovizionare cu gaze naturale cu România nu permite un flux reversibil, singura direcție posibilă pînă în prezent fiind cea spre România. Consolidarea rolului actual al Republicii Moldova de țară de tranzit al gazelor naturale se bazează pe menținerea direcției actuale de tranzit și crearea unei căi de tranzit de siguranță în direcția alternativă.

Se planifică construcția de interconexiune a rețelilor de gaz din Republica Moldova și România prin tronsonul Ungheni-Iași ce va permite fluxul reversibil al gazelor naturale cu o capacitate de 1,5 miliarde de m³ pe an.

Din punctul de vedere al furnizorilor de gaze naturale, ambele țări vecine se bazează, în prezent, pe aceeași sursă în amonte, care este Concernul rus SAD „Gazprom”, în timp ce România mai are și propria producție de gaze naturale, iar Ucraina intenționează să își redescopere propriul potențial în domeniul gazelor naturale. Ambele țări au în viitor surse alternative de gaze naturale din gazul extras în largul mării și gazul de șist. Acești vecini au drept scop diversificarea surselor de aprovizionare cu pași specifici, care vizează gazul din Marea Caspică drept resursă, România prin proiectele Nabucco și Inițiativa Azerbaidjan, Georgia, România (AGRI), iar Ucraina prin construcția unui terminal de gaze naturale lichefiate.

De asemenea, vor fi efectuate lucrările de prospecțiune pe teritoriul Republicii Moldova pentru identificarea capacităților și rezervelor de zăcăminte de țiței și gaz natural în perioada 2013-2014.

Din perspectiva surselor interne, zonele din sudul Moldovei (bazinele cu gaz din zonele rezidențiale Gotestî, Baurci, Aluat, Manta) vor fi reevaluate, procesul fiind combinat cu implementarea unei politici clare de concesionare a zăcămintelor în beneficiul statului și al cetățenilor. Totodată, se vor efectua prospecțiuni și în alte zone, urmînd exemplul țărilor vecine și în strînsă cooperare cu acestea. Republica Moldova va manifesta deschidere pentru cooperarea cu companii experimentate în investigarea potențialului de resurse energetice și prudentă în negocierea redevențelor, potențialul natural identificat în urma acestor investigații urmînd a fi pus în valoare.

În ceea ce privește diversificarea surselor de furnizare a gazelor naturale, cel puțin pînă în anul 2015 nu va exista nici o sursă alternativă gazului rusesc și tranzitul prin Ucraina va rămîne relativ stabil.

Spre finalul acestei decade, tranzitul spre Europa prin Ucraina s-ar putea diminua¹⁰, avînd în vedere darea în folosință treptată a magistralei Nord Stream și planificarea construcției de către „Gazprom” a magistralei South Stream. La acea vreme, Republica Moldova va beneficia de avantajele calității de membru al Comunității Energetice prin participarea activă în viața comunității, aceasta fiind programată a fi aprovizionată la acea dată cu gaze naturale atît prin Coridorul Sudic¹¹, cît și prin South Stream, precum și cu gazele naturale din Asia atît din Azerbaidjan, cît și din Federația Rusă.

66. În cazul unui deficit, așa cum s-a întîmplat în timpul crizei gazelor din 2009, gazele naturale lichefiate ar putea reprezenta o cotă importantă de aprovizionări suplimentare. Gazul natural lichefiat este o șansă ca piața gazelor naturale din Europa de Sud-Est să crească în volum, precum și să își sporească lichiditatea, care ar putea oferi o bază pentru tranzacționarea pe termen scurt. Cu toate acestea, trebuie luate în considerare condițiile specifice atunci cînd Republica Moldova va decide să devină parte a inițiativei: investițiile în gazele naturale lichefiate sînt foarte mari în comparație cu conductele, iar Turcia, eventual, nu va permite tranzitul tancurilor cu gaze naturale lichefiate prin Bosfor.

Odată ce proiectele regionale privind gazele naturale lichefiate vor deveni fezabile, alternativele pentru Republica Moldova de a participa la aceste proiecte vor fi analizate în termeni de viabilitate atît din punct de vedere financiar, cît și tehnic.

67. Posibilitatea realizării standardelor de siguranță a alimentării folosind facilitățile de stocare localizate nu doar în Ucraina, ci și în România va fi valorificată ca parte a acordurilor legate de construcția unei interconectări suplimentare cu România printr-un acord bilateral specific. Între timp, posibilitățile pentru construcția capacității de stocare a gazelor naturale pe teritoriul Republicii Moldova au fost explorate în două studii, realizate în 2009 de compania Berkeley Associates¹² și în 2011 de Institutul pentru Geologie și Seismologie al Academiei de Științe a Moldovei¹³. Posibilitatea implementării rezultatelor studiilor va fi examinată în comun cu donatorii. Beneficiile capacității de stocare a gazelor naturale vor fi reprezentate de capacitatea îmbunătățită a sistemului de furnizare de a acoperi vîrfurile de consum, precum și de a asigura aprovizionarea în condiții de tranzit întrerupt.

Obiectivul nr.2. Consolidarea rolului Republicii Moldova de culoar de tranzit al energiei electrice, prin construcția unor noi linii de interconexiune, conectarea la sistemul ENTSO-E și consolidarea rețelei interne de transport al energiei electrice

68. Spre deosebire de gazele naturale, diversificarea aprovizionării cu energie electrică nu are o altă alternativă decît dezvoltarea rețelei de transport a energiei electrice. Proiectele de interconectare a Republicii Moldova cu piața internă de energie a UE prin linii electrice și conducte de gaze noi, precum și măsurile de fortificare a rețelilor/conductelor interne sînt esențiale atît pentru siguranța aprovizionării, cît și pentru bunăstarea socială din Republica Moldova.

69. Beneficiul constă în participarea la o piață mai mare de energie, participare care nu va fi posibilă pentru Republica Moldova în lipsa interconectării asincrone/sincrone a rețelei sale cu sistemul ENTSO-E. Conexiunea

¹⁰ 2019 este termenul final în contractul existent de alimentare cu gaz, semnat între Ucraina și „Gazprom”.

¹¹ TANAP și Nabucco Vest.

¹² Studiul de fezabilitate depozite subterane de înmagazinare a gazului.

¹³ Studiul geologo-geofizic al teritoriului de sud al Republicii Moldova în scopul evidențierii structurilor locale posibile pentru crearea rezervoarelor de gaze naturale.

cu UE oferă, pe lângă o securitate sporită, și prețuri mai bune pe piață prin perspectiva îmbunătățirii concurenței, ceea ce va rezulta într-un preț final al energiei mai puțin împovăraător pentru consumatori.

70. În prezent, interfața dintre Republica Moldova și România este formată de o linie electrică aeriană LEA de 400 de kV Vulcănești-Isaccea și trei linii LEA de 110 kV. Există o necesitate critică pentru alte linii de înaltă tensiune pentru a îndeplini criteriile de siguranță și de a crește capacitatea interfeței. Linia de 28 km de 110 kV cu România, Fălcu-Gotești, pentru care lucrările au început în anul 2008, a fost finalizată de partea moldovenească.

Până în 2020, viitoarea extindere a rețelei de electricitate va include două linii de 400 kV de interconexiune cu sistemul electroenergetic român:

1) LEA Suceava – Bălți,

2) LEA Strășeni – Ungheni – Iași (alternativ, Strășeni-Ungheni 330 sau 400 kV și Ungheni-Iași 400 kV).

71. La 18 februarie 2011 a fost semnat Memorandumul de înțelegere între ÎS „Moldelectrica” și SC „Transelectrica” privind construcția LEA-400 kV Bălți (Republica Moldova) – Suceava (România), pentru care studiul de fezabilitate a fost finanțat de BERD. Studiul a fost finalizat, costul implementării proiectului ridicându-se la 66.448 milioane euro, 36.886 milioane euro fiind costul proiectului pentru partea moldovenească (costul a 52 km pe teritoriul țării din totalul de 115 km, al extinderii SE Bălți pentru acomodarea unei LEA de 400 kV, instalație de distribuție 400 kV și autotransformatoare 400/330 kV)¹⁴. Se preconizează finanțarea proiectului din sursele financiare ale BERD și BEI.

72. Pentru linia Strășeni – Ungheni – Iași se va efectua un studiu de fezabilitate similar pentru a stabili condițiile tehnice și costurile asociate, acestea din urmă cerînd și identificarea sursei de finanțare. Estimarea preliminară a costului acestei linii se ridică la 64 milioane euro, 28 milioane euro pentru partea română și 36 milioane euro pentru partea moldovenească¹⁵.

73. Scenariile alternative pentru asigurarea fondurilor necesare sînt:

1) transformarea interconectării RM-UE într-o prioritate de vîrf pe agenda UE și ENTSO-E, utilizîndu-se toate căile de cooperare¹⁶ pe care calitatea de parte contractantă a Comunității Energetice și parteneriatul cu UE le oferă;

2) continuitatea sprijinului donatorilor și instituțiilor financiare internaționale, care au contribuit pînă în prezent într-un mod important la dezvoltarea rețelei interne de energie electrică a Republicii Moldova, precum și la îmbunătățirea operării acestora prin noi facilități, într-un efort final de a transforma sistemul de energie electrică al Republicii Moldova într-o componentă viabilă a sistemului UE. Implementarea eficientă a acquis-ului este condiționată de această conectare;

3) oportunitatea potențialilor investitori de a participa la proiectul de interconectare pentru facilitarea exportului de energie electrică printr-o linie comercială.

74. Congestia pe interconexiunea Republica Moldova – Ucraina limitează importul și tranzitul de energie electrică. Pentru a crește capacitatea interconectării Republica Moldova – Ucraina este necesară construcția celei de-a doua linii electrice aeriene de 330 kV „Bălți-CHE Dnestrovsk” cu lungimea 123 de km (87 de km pe teritoriul Republicii Moldova), studiul de fezabilitate fiind finalizat pe partea moldovenească. Costul este estimat la minimum 15 milioane

euro, 6 milioane euro pe partea ucraineană și 9 milioane euro de partea moldovenească. Ca și în cazul proiectului precedent, întreprinderea unor pași viitori depinde de proiectul de interconectare la sistemul energetic ENTSO-E CE, precum și de costurile de finanțare.

75. Referitor la reabilitarea și modernizarea rețelei de energie electrică, Banca Mondială a finanțat deja proiectul Energetic II, finalizat în aprilie 2012, care a asigurat modernizarea echipamentului energetic și un nou sistem de măsurare, precum și instalarea unui nou sistem SCADA. Ca o continuare a lucrărilor de reabilitare și consolidare a rețelei de transport a energiei electrice, ÎS „Moldelectrica” are posibilitatea să reabiliteze rețeaua de transport folosind creditele aprobate de BERD și BEI în valoare totală de 40 milioane dolari, precum și grantul oferit de Facilitatea de investiții pentru vecinătate a Comisiei Europene, în valoare de 8 milioane euro. Costul estimat al proiectului este de circa 36.6 milioane euro. Respectiv, reabilitarea va îmbunătăți eficiența energetică a rețelei ÎS „Moldelectrica”, va consolida stabilitatea furnizării de energie și va îmbunătăți operațiunile generale ale companiei, o precondiție pentru integrarea Republicii Moldova în sistemul european de transport ENTSO-E.

76. În cadrul reuniunii din februarie 2011, Consiliul de miniștri al UE a decis că anul 2014 va fi termenul-limită de integrare a pieței interne europene de energie. Evenimente recente demonstrează că acest termen este posibil de respectat. În același timp, Comunitatea Energetică estimează că integrarea sa va avea loc pînă în 2015. Pentru Republica Moldova integrarea are o importanță vitală pe termen mediu. Anul 2019 reprezintă termenul cel mai optimist pentru conectarea rețelilor, în timp ce un termen-limită dincolo de anul 2020 este inacceptabil. Pentru Republica Moldova aderarea la rețeaua ENTSO-E semnifică aderarea la piața regională lărgită a UE.

77. ÎS „Moldelectrica” și NEK Ukrenergo au semnat Memorandumul de înțelegere care vizează aderarea comună la ENTSO-E, CNTEE „Transelectrica” SA (România) fiind parte susținătoare. Înainte de termenul limită de 31 martie 2011, a fost depusă o cerere comună de către Republica Moldova, Ucraina și România la Programul Operațional Comun pentru finanțarea studiului de fezabilitate privind condițiile de aderare comună a Republicii Moldova și Ucrainei la ENTSO-E. Faza I a cererii a fost aprobată, iar faza II cu o propunere de proiect detaliată este în curs de pregătire. La începutul lunii mai 2012, Programul Comun a aprobat un grant de 5 milioane euro pentru studiul de fezabilitate. Costul total al studiului de fezabilitate este de circa 7 milioane euro¹⁷, iar durata de execuție este de 30 luni.

78. Studiul de fezabilitate urmează să analizeze scenarii diferite: conectarea sincronă versus conectarea asincronă. O anticipare a alternativelor, pe care studiul respectiv le va analiza, este prezentată în analiza SWOT a acestor alternative (compartimentul 5.1 din anexa 5). Conectarea asincronă la ENTSO-E¹⁸ semnifică posibilitatea de a alege oricînd fără constrîngerii între alternativa de a cumpăra energie din Est sau din Vest, independent de evoluția pieței din Ucraina, însă în funcție de nivelul prețurilor. De asemenea, această soluție permite Republicii Moldova arbitrajul comercial între cele două blocuri, precum și evitarea deconectării sistemului ucrainean de la sistemul IPS/UPS, deconectare care se consideră a fi foarte dificilă

¹⁴ Raport ME ianuarie-septembrie 2011.

¹⁵ Sursa: „Moldelectrica”.

¹⁶ Concluziile celei de-a noua reuniuni a Consiliului ministerial care a avut loc în Chișinău menționează invitația Consiliului ministerial ca toate instituțiile Comunității Energetice să înceapă lucrul în vederea creșterii cooperării dintre autoritățile publice și părțile interesate ale Părților Contractante cu ACER, ENTSO-E și direct cu ENTSG.

¹⁷ ME Programul de Dezvoltare Strategică 2012-2014.

¹⁸ A se vedea cazul Țărilor Baltice.

din punct de vedere tehnic și foarte costisitoare din punct de vedere financiar.

79. Conectarea asincronă (back-to-back) a Republicii Moldova cu un segment complet Moldova-România sincron cu ENTSO-E necesită instalarea stațiilor back-to-back în Moldova la:

1) LEA 400 kV Vulcănești – Isaccea (proiect strict necesar);

2) LEA 400 kV Bălți – Suceava (proiect suplimentar, conduce la dezvoltarea secțiunii sincrone Moldova – România cu conectare asincronă și majorarea fluxului posibil de export-import-tranzit);

3) LEA 400 kV Strășeni – Iași (proiect suplimentar, conduce la formarea secțiunii sincrone complete Moldova – România cu conectare asincronă, majorarea fluxului posibil de export-import-tranzit și asigurarea regimului n-2).

Astfel, soluția back-to-back este bazată pe linia existentă 400 kV Vulcănești – Isaccea ca soluție minimală, cu extinderi prin intermediul celorlalte două linii LEA. Pentru fiecare convertor de 500 MW costul estimat este de 70 de milioane euro. În cazul racordării asincrone, LEA 330 kV Bălți – CHE Dnestrovsk constituie un proiect suplimentar în vederea extinderii posibilităților de import din Ucraina.

80. Conectarea sincronă a Republicii Moldova la ENTSO-E, împreună cu Ucraina, păstrează beneficiul participării la piața internă de energie electrică și avantajele arbitrajului dintre sursele de energie electrică din Est și Vest, dar momentul în care Republica Moldova va avea acces la aceste beneficii și avantaje va fi amânat de perioada necesară trecerii cu succes a testelor de funcționare sincronă.

Obiectivul nr.3. Crearea unei puternice platforme de generare a energiei electrice și termice prin rețehnologizare, încălzire centrală eficientă și marketing performant

81. Capacitatea de generare a energiei electrice instalată în Republica Moldova reprezintă premisa creării unei platforme de generare, ce va contribui substanțial la creșterea economică și la bunăstarea socială în țară, cât și la echilibrarea consumului în cadrul Comunității Energetice, condiționat de realizarea integrării reale a pieței din Republica Moldova în piața regională. Această capacitate nu se limitează la activele de generare, care, în mare măsură, necesită acțiuni de reabilitare, rețehnologizare, inclusiv dezafectare și înlocuire. Se va acorda atenție și amplasamentului, integrării în rețea, dar și mediului, cadrului urbanistic, atragerii personalului calificat pentru operare și întreținere, se vor lua în considerare realizările științei specifice și tradiția acestui sector în Republica Moldova.

82. Pentru formarea și consolidarea platformei de generare, cu suportul analizei SWOT (compartimentul 5.2 din anexa nr.5) s-au identificat trei direcții principale de dezvoltare, cu constituirea în această bază a mixului țintă. Capacitățile de generare din componența platformei sînt: cogenerare, sursele regenerabile de energie, centralele termoelectrice (MGRES). MGRES și CET-urile din Chișinău necesită o abordare diferențiată, în direcția rețehnologizării pentru creșterea eficienței a celei dintii, respectiv înlocuirii integrale în cazul centralelor de cogenerare, avînd în vedere costul extrem de ridicat al electricității produse de acestea. În baza creșterii așteptate a cererii pentru energie electrică în Republica Moldova, va fi adaptată legislația primară și cea secundară, necesară integrării în sistem a unor noi capacități de generare, bazate pe utilizarea surselor regenerabile.

83. Premisa atragerii investitorilor constă în faptul că investițiile în noile capacități de generare atît prin utilizarea surselor regenerabile, cît și prin cogenerare vor fi realizate în termen lung, exclusiv în condițiile de risc ale pieței

Republicii Moldova. Aceasta înseamnă că aceste proiecte vor fi finanțate avînd la bază previziunea de a genera o rată rezonabilă de rentabilitate prin veniturile obținute din vânzarea energiei electrice produse pe piața autohtonă.

84. Ca o condiție principală pentru stimularea investițiilor viitoare în reabilitări, rețehnologizări și construcția de noi capacități, există unele premise economice majore în ceea ce privește relațiile dintre costurile investițiilor și veniturile așteptate. Aceste corelații sînt importante pentru fiecare investitor rezonabil atît din Republica Moldova, cît și din orice altă țară.

85. Pe termen lung, pentru cele trei direcții de formare a capacității platformei de generare, adoptate de Guvernul Republicii Moldova, din partea investitorilor există așteptarea ca prețurile stabilite de piața angro să reflecte costul marginal de sistem pe termen scurt, cu condiția ca piața să fie gestionată într-un mod eficient, prin urmare, costul marginal de sistem pe termen scurt al sistemului va fi egal cu costul marginal de sistem pe termen scurt al unității inframarginale al cărei preț de ofertă stabilește prețul de echilibru. De regulă, într-o piață funcțională, fără o penurie de unități de generare, are loc determinarea prețurilor costului marginal de sistem pe termen scurt. Costurile investițiilor vor trebui recuperate în timpul orelor de vîrf prin prețuri mai mari.

86. Fără o piață de capacitate (sau plăți pentru capacitate), orientată spre recuperarea costurilor fixe ale unităților de generare, așa cum este cazul pe piața energetică a Republicii Moldova, toate unitățile, cu excepția unităților inframarginale, vor profita pe piața concurențială de diferența dintre prețul de echilibru de pe piață și prețul lor de ofertă, care, teoretic, ar trebui să reflecte costul marginal de sistem pe termen scurt al acestora. Cu toate acestea, piețele doar de energie (fără piață de capacitate sau plăți pentru capacitate) sînt predispuse spre volatilitatea prețurilor. Astfel, condiția necesară pentru a fi îndeplinită de către toate proiectele viitoare este de a putea obține un nivel al prețului care să reflecte costul marginal pe termen lung al centralei. Acest lucru va permite atingerea unui randament al investițiilor bazat pe piață, precum și fezabilitatea din punct de vedere financiar.

87. În direcția energiei electrice generate din surse regenerabile de energie, o mai bună investigare a potențialului țării în ceea ce privește sursele regenerabile de energie este condiția prealabilă necesară introducerii stimulentei adecvate pentru sector. Măsurile de susținere, ce urmează a fi adoptate, includ nu numai calculul tarifelor fixe pentru energia electrică generată din surse regenerabile de energie, dar și definiția mecanismului de transfer al costurilor suplimentare de la un generator la consumator, procedurile de dispescherizare prioritară, regulile și procedurile de conectare la rețea, inclusiv distribuția între investitor și operatorul rețelei a costurilor determinate de conectare. Vor fi definite tarife feed-in pentru diverse tehnologii privind energia electrică generată din surse regenerabile de energie și vor fi organizate licitații pentru proiecte referitoare la energia electrică generată din surse regenerabile de energie, urmate de aranjamente contractuale aferente pieței, pentru a echilibra generarea intermitentă pe bază de surse regenerabile și pentru a asigura îmbunătățirea rețelelor.

88. În afară de capacitatea actuală de generare a energiei electrice (MGRES) și capacitățile noi, pentru a acoperi consumul prognozat în ce privește energia și capacitatea pînă la conectarea la ENTSO-E, Republica Moldova va avea în vedere, în mod obligatoriu, alternativele existente la importul din Ucraina și constrîngerile de transport actuale.

89. Eficiența energetică la generare, precum și în

distributie, va deveni un criteriu esențial pentru autorizarea capacităților de generare, fiind necesare eforturi suplimentare pentru a mări substanțial implementarea cogenerării de înaltă eficiență, termoficării și răcirii centralizate.

90. Pe parcursul a mai multor ani, energia electrică de la MGRES și alternativ/împreună cu cea din Ucraina a avut un preț mai mic decât cel din UE. În acest moment, este, însă, evident faptul că importul de energie electrică din UE a devenit competitiv. Singura modalitate de a păstra un echilibru în stabilirea concurențială a prețului în piața din Republica Moldova va fi de a pune față în față capacitățile existente cu cele ale altor concurenți.

91. Odată stabilite direcțiile prioritare de creare a unei puternice platforme de generare, un rol important îl au deciziile privind proporțiile mixului de generare:

1) obiectivul propus pentru anul 2020 este extinderea capacității existente cu 800MW. Aceasta se va realiza prin dezafectarea celor 250MW existenți în prezent în cogenerare (Chișinău CET-1, CET-2) și construirea unor capacități noi, totalizând 1050 MW;

2) 650MW din cei 1050MW vor fi realizați prin construcția unei centrale noi în mun. Chișinău, în baza tehnologiilor eficiente de generare a energiei electrice și termice, inclusiv de tip „turbină cu gaz cu ciclu combinat”, în funcție de evaluarea cererii viitoare pentru energie termică. Având în vedere costurile aproximative de instalare de 950 Euro/kW, pentru cei 650MW pe gaze naturale (tehnologia „turbină cu gaz cu ciclu combinat”) rezultă o investiție totală necesară de circa 617,5 milioane euro. Presupunând un factor de capacitate de 0,5, cei 650MW vor genera 2,85 TWh. Studiul de fezabilitate va analiza posibilitățile de valorificare optimă a amplasamentului, infrastructurii și construcțiilor actuale, precum și pregătirea personalului actual pentru exploatarea noii tehnologii. Una dintre consecințele extinderii capacității va fi crearea unor noi locuri de muncă. Se va analiza, de asemenea, oportunitatea extinderii capacității CET Nord, în măsura sarcinii termice;

3) 400 MW din cei 1050MW, produse de capacitățile noi de generare, vor fi bazați pe generarea energiei electrice din surse regenerabile (eoliene și solare). În conformitate cu angajamentul de a produce 10% din volumul energiei electrice consumat pînă în 2020, considerînd un factor de capacitate de 0,25, capacitatea minimă necesară energiei electrice generate din surse regenerabile de energie este de circa 250 MW. O capacitate sporită față de această țintă minimă de 400 MW va putea acoperi cca 16% din consumul estimat în 2020. Se presupune că investițiile în tehnologiile energiei electrice generate de sursele regenerabile de energie vor veni din sectorul privat. O contribuție de 15% a surselor regenerabile la acoperirea consumului prognozat de energie electrică al țării pentru anul 2030 (8,491TWh) va fi acoperită din capacitățile de generare utilizînd surse regenerabile de energie de 600MW (aplicînd același factor de capacitate de 0,25). La creșterea cu 200 MW își va putea aduce contribuția potențialul de surse de energie solară, în condițiile unei scăderi a costurilor în deceniul următor.

4) Volumul de gaze naturale consumat anual de capacitatea nouă în cogenerare de 650MW, respectiv de CET din Chișinău, va afecta consumul total de gaze naturale în Republica Moldova cu un volum de cca 496 milioane m³ anual. În 2011 volumul total al gazelor naturale consumate de sectorul energetic pe malul drept al râului Nistru (circa 350MW) a fost de 430,8 milioane m³.

În cazul în care scenariul propus mai sus nu va fi posibil de realizat din considerentele ce vizează activitatea MGRES, Guvernul va considera un scenariu alternativ pentru acoperirea capacităților noi de generare pe gaze naturale sau alte tipuri de hidrocarburi, în baza tehnologiilor moderne prietenoase mediului.

Va fi promovat sistemul centralizat de încălzire și cogenerare în raioane și orașe, inclusiv în baza utilizării surselor regenerabile de energie, ca fiind una dintre măsurile necesare pentru reducerea emisiilor și utilizarea eficientă a combustibilului. Ca prioritate se va avea în vedere utilizarea descentralizată a surselor regenerabile de energie.

92. O problemă-cheie a analizei capacităților noi de generare a electricității în Republica Moldova este posibilitatea de atragere a investițiilor private. În acest sens, atît pentru reglementarea datoriilor sectorului termoeenergetic, cît și pentru datoriile întreprinderilor de furnizare și distribuție a gazelor naturale, vor fi aplicate măsuri prevăzute în Conceptul privind restructurarea corporativă, instituțională și financiară a sistemului centralizat de alimentare cu energie termică din municipiul Chișinău, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 983 din 22 decembrie 2011.

93. În acest document sînt definite atribuțiile Ministerului Economiei, Consiliului Municipal Chișinău, Primăriei mun. Chișinău, Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică și este definit mecanismul de livrare a energiei termice în mun. Chișinău prin sistemul centralizat de alimentare cu energie termică. De asemenea, este definit procesul de fuziune a „Termocom” SA și a celor două CET-uri, iar reglementarea datoriilor curente și a celor înghețate va urma împreună cu reorganizarea celor trei întreprinderi, incluzînd și aspectele de administrare.

94. Pentru a asigura funcționarea sistemului centralizat de alimentare cu energie termică și, de asemenea, pentru promovarea în continuare a generării energiei electrice și termice, întregul sistem centralizat de alimentare cu energie termică trebuie reevaluat din punct de vedere tehnic, cu scopul de a reduce pierderile de energie prin reabilitare, precum și de a reduce consumul de gaze naturale prin aplicarea tehnologiilor de trigenerare. Investiția va fi asigurată prin atragerea potențialilor investitori și/sau a instituțiilor financiare internaționale. Cel mai mare beneficiu va fi realizat dacă investiția, susținută de contracte de procurare obligatorie a energiei electrice produse în cogenerare, va atrage interesul unei companii experimentate în afacerile de furnizare a gazelor naturale.

95. Vor fi aplicate următoarele acțiuni pentru asigurarea funcționării eficiente a sistemului centralizat de alimentare cu energie termică:

1) asigurarea viabilității întreprinderilor termoeenergetice prin:

- a) soluționarea problemei datoriilor;
- b) dezactivarea (înciderea temporară) a cazanelor uzate din regiunea mun. Chișinău care afectează costul general al alimentării cu căldură;
- c) evitarea vînzării volumelor de energie termică în baza unei competiții neloiale (SA „Termocom” și CET-uri) și dezvoltarea unei concurențe în condiții echitabile pe piață și cu divizarea transparentă a costurilor;

2) reducerea prețului energiei termice și asigurarea cadrului de reglementare pentru sprijinirea unui consum mare de agent termic pentru a transforma cogenerarea într-o tehnologie durabilă de trigenerare pentru a genera atît energie termică, cît și electrică;

3) transformarea energiei electrice produse într-o generare competitivă.

96. În vederea implementării Conceptului menționat, se vor realiza inclusiv etapele succesive ce țin de evaluarea rețelilor de gaze naturale proprietate publică în conformitate cu metodologia aprobată, agrearea juridică a reglementării datoriilor și transferul rețelilor de gaze în contul stingerii datoriilor.

97. Va fi implementată o tehnologie eficientă, astfel ca CET-urile să poată funcționa și să furnizeze beneficiile reale

așteptate de la combinarea generării energiei termice cu cea electrică. Până în anul 2020, tarifele fixe vor susține cogenerarea, iar mai târziu va fi asigurat cadrul de reglementare pentru participarea în piață a energiei electrice produse în cogenerare. O schemă bonus va permite acestuia să intre pe piața concurențială. Va fi adoptată legea energiei termice și cadrul normativ aferent privind furnizarea, utilizarea și contorizarea apei calde și energiei termice la populație, instituțiile publice și agenții economici, acordarea ajutoarelor, precum și a unor facilități populației pentru plata energiei termice și a apei calde, racordarea la sistemele publice de alimentare cu energie termică, serviciul public de alimentare cu energie termică, contractul-cadru privind furnizarea energiei termice etc.

Obiectivul nr.4. Îmbunătățirea eficienței energetice și creșterea utilizării surselor regenerabile de energie

98. Pe lângă nivelul redus al resurselor energetice și dependența foarte mare de importuri, eficiența energetică scăzută și intensitatea energetică mare sînt motivele pentru care eficiența energetică este considerată drept unul dintre obiectivele principale ale Strategiei. Ca și în cazul dezvoltării utilizării surselor regenerabile de energie, îmbunătățirea eficienței energetice are un statut excepțional, comparativ cu alte obiective specifice, contribuind atât la securitatea aprovizionării cu energie, cît și la durabilitatea mediului înconjurător și la combaterea schimbărilor climatice. Evoluția intensității energetice arată o reducere de trei ori mai mare în cinci ani (1997-2002), în timp ce în 2007 intensitatea a fost redusă la jumătate în comparație cu anul 2001. Aceasta înseamnă că aceste modificări relativ pozitive ale indicatorilor de eficiență energetică au fost în mare parte furnizate de dezvoltarea economiei Republicii Moldova în anii 2002-2007.

99. Estimările recente ale Comisiei Europene¹⁹, care vizează obiectivele naționale pentru eficiența energetică pentru 2020, pe care statele membre le-au stabilit în contextul Strategiei Europa 2020, sugerează că UE va atinge doar jumătate din obiectivul de 20% în anul 2020. Aceasta confirmă încă o dată complexitatea politicilor de economisire a energiei și de implementare practică a acestora chiar și pentru țările care au experiență mai mult sau mai puțin extinsă în măsurile de economisire a energiei și de eficiență energetică. În ceea ce privește Republica Moldova, abordările și experiența națională, care vizează eficiență energetică, sînt mai puțin dezvoltate, deci acțiunile vor fi concentrate pe cele mai productive măsuri și politici, în acest mod evitîndu-le pe cele mai puțin eficiente.

100. Ministerul Economiei, în colaborare cu Agenția pentru Eficiență Energetică și alte autorități publice centrale, vor elabora un cadru de reglementare necesar pentru a promova și a stimula îmbunătățirea eficienței energetice și utilizarea surselor de energie regenerabilă. Acesta este motivul pentru care prima prioritate în măsurile destinate realizării obiectivului strategic de îmbunătățire a eficienței energetice și de creștere a utilizării surselor regenerabile de energie va fi acordată instituirii unui cadru modern de reglementare a eficienței energetice.

101. În conformitate cu obiectivele UE de îmbunătățire a eficienței energetice și avînd în vedere angajamentele asumate de Republica Moldova, aliniate la acquis-ul comunitar, Programul Național pentru Eficiență Energetică 2011-2020 stabilește economii de energie pe termen lung de pînă la 20% pînă în 2020. Un obiectiv intermediar pentru economiile de energie, care urmează să fie realizat pînă în 2016, este stabilit la 9%.

102. Țintele stabilite de Programul Național pentru Eficiență Energetică 2011-2020 sînt:

1) 20% – energie din surse regenerabile în consumul final de energie în țară;

2) 10% – energie din surse regenerabile în toate formele de transport.

Obiectivele intermediare pentru anul 2015 sînt:

1) 10% – ponderea energiei regenerabile în consumul final de energie;

2) 6% – volumul amestecului de etanol și benzină, în volumul de benzină vîndut;

3) 5% – volumul de amestec de biomotorină și volumul de motorină vîndut.

103. Măsurile principale care urmează să fie puse în aplicare pentru îmbunătățirea eficienței energetice includ:

a) crearea sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică;

b) achiziționarea și dispecerizarea cu prioritate a energiei electrice generate de CET-uri;

c) sisteme performante de măsurare și dispozitive pentru căldură și energie;

d) etichetarea tuturor dispozitivelor electrice, în funcție de clasa de eficiență energetică a acestora, consumul de energie și nivelul zgomotului;

e) clădiri eficiente energetic etc.

În cadrul tuturor măsurilor posibile de eficiență energetică, cele care sînt relativ simple în implementare și oferă un efect rapid și vizibil vor fi puse în aplicare mai devreme. Această abordare va duce la creșterea nivelului de conștientizare a acestor probleme și la vizibilitatea rezultatelor după ce măsurile au fost luate.

104. O atenție deosebită în domeniul promovării eficienței energetice va fi acordată școlarizării și formării personalului, studenților din universități și elevilor din școli și a populației în sens larg în ceea ce privește utilizarea eficientă a energiei, economisirea energiei și a acțiunilor conexe. În acest scop, vor fi elaborate o serie de programe educaționale de sensibilizare a opiniei publice, vor fi organizate concursuri și vor fi demonstrate realizări în acest domeniu.

105. Principalul motiv al acestei abordări este lipsa experienței practice în domeniul eficienței energetice și a cadrului instituțional în țară. În acest sens, nu va fi o problemă dacă Planul național de acțiuni pentru eficiență energetică va fi dedicat, în cea mai mare parte, creării cadrului instituțional ca o bază pentru evoluția viitoare în economiile de energie și măsurile de eficiență.

106. Acest nou cadru instituțional și de reglementare a eficienței energetice include, ca un element-cheie, Agenția pentru Eficiență Energetică. Planul național de acțiuni pentru eficiență energetică, ce urmează a fi elaborat de agenție la fiecare 3 ani, va deveni coloana vertebrală a implementării strategiei privind eficiența energetică.

107. Direcțiile de dezvoltare a utilizării surselor regenerabile de energie în perioada 2013-2020 vor fi similare la nivel conceptual cu cele utilizate pentru îmbunătățirea eficienței energetice. Prioritatea generală pentru dezvoltarea utilizării surselor regenerabile de energie în Republica Moldova va fi crearea cadrului instituțional național, care va oferi un suport corespunzător pentru această dezvoltare, integrare armonizată în infrastructura energetică existentă și recuperarea așteptată a investiției în generarea suplimentară de energie curată, un impact redus asupra mediului și îndeplinirea cerințelor Comunității Energetice și a cerințelor UE în domeniu.

108. Avînd în vedere consumul relativ redus de energie electrică, destinația tradițională a biomasei pentru încălzire și costurile actuale și în viitorul apropiat ale tehnologiei bazate pe energie solară, în perioada 2013-2020, pentru integrarea în sistem a volumului programat de generare a energiei electrice din surse regenerabile de energie se

¹⁹ Evaluarea de impact însoțind Planul de eficiență energetică 2011 [SEC(2011)277].

vor organiza licitații centralizate pentru o capacitate limitată bazată, în principal, pe energie eoliană și, într-o măsură mai mică, pe energia solară, urmînd ca potențialul de energie solară, deși mai mare decît cel eolian, să fie exploatat în perioada 2021-2030, în măsura în care așteptările privind scăderea costurilor se vor confirma.

109. Un volum de cca 400 MW capacitate de generare, bazată pe sursele eoliană și solară, va fi integrat în sistem. Organizarea licitațiilor va permite Guvernului Republicii Moldova să controleze volumul capacităților instalate, precum și să anticipeze amplasările în teritoriu, ceea ce se află într-o strînsă legătură cu investițiile necesare pentru extinderea rețelilor de transport și distribuție pentru a face față modificărilor formatului fluxurilor de energie electrică. Metoda va asigura, totodată, optimizarea costurilor pentru consumatorul final și o retribuire economic viabilă pentru investitori. Fiind susținută de o obligație de cumpărare la preț final al licitației, organizarea licitațiilor pentru aceste capacități va atrage interesul potențialilor investitori.

Obiectivul nr.5. Asigurarea cadrului legislativ, instituțional și operațional pentru o concurență reală, deschiderea efectivă a pieței, stabilirea prețului pentru energie în mod transparent și echitabil, integrarea pieței energetice a Republicii Moldova în piața internă a UE

110. Pentru o perioadă lungă de timp, pe piața de energie electrică și a gazelor naturale tarifele reglementate și contractele bilaterale au constituit singurul mecanism de formare a prețurilor. Nereflectarea costurilor în tarifele aprobate în trecut reprezintă încă o povară istorică pentru agenții economici remunerați conform acestor tarife, la fel ca și neplățile ca urmare a unor clauze contractuale neclare și a lipsei unei discipline financiare stricte. De asemenea, reflectarea costului de generare, combinat cu existența unor active neeficiente în zona de încălzire centralizată/cogenerare, rezultă într-un preț inaccesibil și pierderea clienților, finalizîndu-se într-o eficiență și mai scăzută. Absența concurenței a condus an de an la un efect similar și la majorarea prețurilor de import la energie electrică.

111. Noile fenomene care caracterizează astăzi piața gazelor naturale a UE²⁰ au schimbat și în următorii cîțiva ani vor continua să schimbe întregul cadru de tranzacționare a gazului natural. În condițiile unei diferențe de preț de pînă la 10 euro între tranzacționarea spot²¹ și contractele pe termen lung (figurile 4.2 și 4.3 din anexa nr.4), devine din ce în ce mai dificil de menținut contractele existente de vânzare-cumpărare a gazelor naturale²², această dificultate fiind și mai evidentă în condițiile unei piețe în contracție, după cum s-a întîmplat în 2009. În acest moment nu se poate prognoza dacă prețurile contractelor de lungă durată vor scădea sau prețurile pieței spot se vor majora sau mai degrabă ambele se vor schimba, dar poate fi așteptată o viitoare convergență. Această convergență va fi mai pronunțată acolo unde piața este mai bine dezvoltată și eficiența pieței este mai evidentă. Decizia fie de a renegocia aceste acorduri²³, fie de a integra vertical producătorii în afacere în aval și cumpărătorii în amonte pentru a tempera aceste diferențe prin împărțirea riscurilor și beneficiilor²⁴ depinde de evidența existenței deja a unei piețe sau a lipsei acestei piețe și, în cel din urmă caz, previziunea perioadei

necesare pentru a dezvolta această piață. În cazul în care există o piață eficientă sau aceasta poate fi dezvoltată într-o perioadă scurtă de timp, procesul de integrare poate fi evitat și ar putea fi asumat riscul de a negocia un nou contract de vânzare-cumpărare a gazelor naturale. Dacă, însă, va fi nevoie de o perioadă lungă de timp, atunci integrarea ar putea fi o soluție corectă, avînd în vedere limitele acceptabile în conformitate cu acquis-ul Uniunii Europene.

112. O piață a gazelor naturale eficientă în Republica Moldova reprezintă o perspectivă pe termen lung, condiționată de construcția unei noi conexiuni cu România și de coordonare a acțiunilor cu țările din regiune (România, Bulgaria, Ungaria) sub egida Comunității Energetice, în vederea asigurării comune a pragurilor critice pentru o piață lichidă în ce privește consumul gazelor naturale, precum și tranzacționarea și crearea unei punți cu UE. În funcție de dezvoltarea interconexiunilor, piața gazelor naturale va urma modelul european, cu precizările pe care codurile Rețelei Europene a Operatorilor de Transport și de Sistem pentru Gaze Naturale le vor aduce. Procesul va deveni operațional pînă în 2020, în funcție de sinergia acestor acțiuni. Următoarele negocieri ale contractelor pe termen lung prezintă premise pentru condiții noi (inovative) de fixare a prețului, posibil combinînd o componentă indexată în funcție de petrol și o componentă indexată în funcție de piață, cu o proporție bine selectată și un concept potrivit de indexare.

113. Integrarea în aval a furnizorilor de gaze naturale noi sau tradiționali, prin intermediul investițiilor în capacitățile de generare a energiei electrice prin arderea gazelor naturale, va fi benefică pentru securitatea furnizării energiei electrice. Aceasta va consolida interesul furnizorilor față de furnizarea gazelor naturale în Republica Moldova, indiferent de configurarea căilor de transport în anul 2020.

114. O evoluție pozitivă a pierderilor în rețeaua de electricitate, ca o componentă a prețurilor la energie electrică, a compensat parțial creșterea constantă a costurilor în amonte în factura pentru energie electrică, însă se poate prezice că, în curînd, declinul acestor pierderi în rețelele de transport și distribuție va încetini sau chiar va înceta. În acest mod, o eventuală creștere a costului combustibilului reflectată în întregime și proporțional în prețul final al energiei electrice nu va mai fi compensată nici măcar parțial de scăderea pierderilor. Între timp, ineficiența activelor de termoficare a fost în întregime reflectată în prețurile la energia termică și energie electrică și această situație nu se va schimba dacă nu vor fi luate măsuri eficiente de înlocuire a acestor active în timp util.

115. Cadrul normativ va defini mecanismele de preț conforme cu cadrul de piață liberă. În pofida liberalizării pieței, o cotă de piață încă semnificativă va aparține prețurilor reglementate datorită introducerii unor scheme de sprijin pentru sursele regenerabile de energie și pentru cogenerare sub forma unor tarife fixe. Acest fapt are un dezavantaj clar în ceea ce privește nivelul prețurilor, precum și contracția pieței libere, dar și un avantaj potențial pentru investitori legat de o predictibilitate mai mare asupra prețurilor și pentru Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică de control asupra acestora. Agenția va analiza alternativele existente și va decide în favoarea celor mai

²⁰ Împreună cu orientarea livrărilor de gaze naturale lichiefiate către piețele UE, datorită succesului în utilizarea gazelor de sist în SUA și scăderii cererii de gaze naturale din cauza crizei ce a rezultat în supraabundența de gaze naturale în 2009, dezvoltarea pieței gazelor naturale în 2011 și hotărîrea Forumului de la Madrid în favoarea tranzacționării pe termen scurt, evoluția de la fragmentare la integrare.

²¹ Aproximativ 5-15% spot în Germania. Potrivit hotărîrii Autorității Federale a Cartelului care a intrat în vigoare în septembrie 2010, 20% din achiziții trebuie să fie efectuate în baza contractelor cu termen de pînă la doi ani, 30% cu termen de pînă la patru ani și 50% fără termen.

²² Contractele ruso-germane pe termen lung (20, 25, 30 de ani) au intrat în vigoare în 1973 avînd și prevederea prin care contractantul este obligat să accepte sau să plătească o penalizare, față de 75-85% din cantitatea contractată, precum și alte prevederi referitoare la ajustarea prețurilor la intervale exacte, în conformitate cu o formulă matematică care unește prețul la gaze naturale cu prețurile la petrol brut și produse petroliere precum combustibil lichid ușor/greu (determinarea prețului potrivit indicelui petrolului), posibil cărbune.

²³ Renegocierile au demarat încă în 2010, însă au apărut dificultăți de natură juridică, inclusiv cu privire la hotărîrile instanțelor de arbitraj.

²⁴ A se vedea integrarea companiei Gazprom în aval și a companiei Wintershall în amonte începînd cu anii '90, precum și a companiei E-On după anul 2000, inclusiv cooperarea strînsă cu compania Nord Stream.

accesibile alternative de piață, precum și a soluțiilor orientate cel mai mult pe piață. Stabilirea tarifelor fixe pentru o producție prioritară poate fi înlocuită, de la caz la caz, cu organizarea licitațiilor pentru a garanta condiții favorabile generării energiei electrice bazate pe folosirea surselor regenerabile, însă va limita impactul asupra prețului energiei electrice. În ceea ce privește cogenerarea, aceasta poate fi sprijinită de tarife fixe stabilite doar pentru o perioadă de tranziție, în timp ce concurența deplină pentru energia electrică produsă în condiții de cogenerare și schema bonus de sprijin vor fi introduse după această perioadă.

116. În prezent, în Republica Moldova nu există o concurență reală atât în sectorul gazelor naturale, cât și în cel al energiei electrice. O concurență reală poate să apară doar ca urmare a deschiderii oficiale și reale a pieței, care va permite intrarea unor noi participanți. În cadrul procesului de intrare pe piață a unor noi companii, participanții străini vor solicita ca în piața emergentă să existe produsele similare celor de care acestea beneficiază pe piața internă a energiei electrice în UE. Aceasta va însemna introducerea produselor de tranzacționare potrivite pentru orizonturi de timp consecutive: licitații publice pentru contracte bilaterale (din 2013), piața pentru ziua următoare (din 2015), tranzacționarea intrazilnică (din 2020), servicii de sistem, o piață de echilibrare etc. Compartimentul 5.3 din anexa nr.5 prezintă o analiza SWOT a modalităților de tranzacționare pe termen scurt (spot) și pe termen lung (contracte bilaterale) în piața de energie electrică și în cea de gaze naturale.

117. Directivele privind energia electrică și gazele naturale vor fi transpuse cu fermitate în legislația națională: Legea cu privire la energetică, Legea cu privire la energia electrică, Legea cu privire la gazele naturale, Legea energiei regenerabile și Legea cu privire la eficiența energetică vor fi modificate în vederea transpunerii și punerii în aplicare a pachetului trei energetic, precum și a altor directive în conformitate cu deciziile aplicabile ale Comunității Energetice, ca urmare a angajamentelor Republicii Moldova.

118. În conformitate cu Tratatul Comunității Energetice, liberalizarea pieței energetice din Moldova este stabilită pentru 1 ianuarie 2015 (D/2009/03/MC C-En). Legislația primară și secundară actualizată a Republicii Moldova va asigura faptul că, în sensul Directivelor 2003/54/CE și 2003/55/CE, toți consumatorii noncasnici de la 1 ianuarie 2013 și toți consumatorii de energie de la 1 ianuarie 2015 sînt consumatori eligibili. Consumatorii eligibili au dreptul de a contracta energia electrică în mod direct cu orice furnizor, inclusiv din străinătate.

119. Legislația va prevedea definiții precise ale noțiunilor de consumator vulnerabil, servicii publice, furnizor de ultimă opțiune, precum și scenariile pentru selectarea și numirea furnizorilor de ultimă opțiune și mecanismele contractuale pentru a sprijini achiziția de energie de către aceștia.

120. Modul de procurare a energiei pentru consumatorii casnici de către furnizorul/furnizorii de ultimă opțiune va respecta prevederile legislației naționale, armonizate cu directivele UE²⁵. Principalele modalități sînt achiziționarea prin licitații publice pe o piață concurențială angro, combinată cu achiziționarea de energie electrică produsă din surse regenerabile de energie.

121. Legislația primară va fi actualizată pentru a reflecta rolurile specifice și responsabilitățile Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică și ale operatorilor rețelei de transport și de sistem, în conformitate cu prevederile legislației Comunității Energetice și cele mai bune practici disponibile în UE.

122. Pentru ambii operatori ai rețelei de transport și de

sistem (gaze și energie electrică) va fi dezvoltată capacitatea de a administra piața de echilibrare și capacitatea de organizare a licitațiilor pentru capacitatea de transport transfrontalieră. Accesul părții terțe va fi pe deplin implementat în conformitate cu angajamentele asumate de către Republica Moldova prin aderarea la Tratatul Comunității Energetice.

123. Securitatea aprovizionării cu energie necesită planificarea dezvoltării rețelei de energie electrică și a sistemului de transport al gazelor naturale de către operatorii sistemelor de transport, precum și obligația reglementatorului de a asigura prin stabilirea tarifului de transport disponibilitatea resurselor investiționale necesare pentru ambii operatori ai sistemului de transport și de a recunoaște la aprobarea tarifului investițiile făcute. Astfel, va fi consolidat rolul de planificare și cel investițional al operatorilor pentru dezvoltarea rețelei electrice și a conductelor magistrale de gaze naturale, pentru a asigura un răspuns adecvat la provocările privind integrarea pieței și accesul la surse regenerabile de energie. Planurile naționale de dezvoltare se vor încadra în cele regionale, în scopul unei dezvoltări regionale optimizate.

124. Pentru ca Republica Moldova să fie gata să îndeplinească cerințele unei piețe liberalizate în 2015, va fi creat cadrul instituțional, iar după finalizarea acestuia, sistemul real și personalul operativ vor parcurge un proces de adaptare și, respectiv, instruire practică. Operatorii piețelor de electricitate și gaze naturale vor fi numiți după 2013 pentru a oferi servicii de tranzacționare, decontare și, după caz, de contraparte centrală, precum și servicii de cuplare a piețelor după 2020. Împreună cu operatorii rețelei de transport și de sistem, operatorii pieței vor furniza mecanisme de piață și produse eficiente pentru a facilita comercializarea transparentă și lichidă a energiei, conform diferitor condiții și perioade de timp (licitarea publică/electronică a contractelor bilaterale, piața pentru ziua următoare, piața intra-zilnică, piața de echilibrare etc.)

125. Produsele de tranzacționare, oferite de operatorii pieței atât pentru piața de gaze naturale, cât și pentru energia electrică, se vor baza pe mecanisme adecvate și un calendar cu momente clare, raționale și eficiente de transmitere a ofertelor, iar rezultatele tranzacționării trebuie să reprezinte informația necesară și pîrghiile pentru programarea sistemului. Capacitatea de interconectare disponibilă va fi alocată în mod regulat și pe perioade de timp standard, prin intermediul mecanismelor de licitație convenite și administrate de comun acord cu operatorii rețelei de transport și de sistem vecini. Calendarul acestei alocări trebuie să fie sincronizat cu calendarul de tranzacționare a energiei.

Obiectivul nr.6. Asigurarea cadrului instituțional modern și competitiv pentru dezvoltarea industriei energetice

126. Datoriile acumulate legate de furnizarea energiei termice în municipiul Chișinău și de consumul de gaze în regiunea transnistreană reprezintă nu doar o povară pentru agenții economici din sectorul energetic, dar și bariere în calea restructurării acestora, a creșterii capacității de a realiza investiții, precum și o barieră în calea credibilității pieței și a investițiilor private. Problema datoriilor acumulate va fi rezolvată, întrucît privatizarea va rămîne în suspans atîta timp cît această problemă este în așteptare. Rezolvarea ei va reprezenta, de asemenea, un semnal pozitiv pentru investițiile private. Atît timp cît rolul pieței în dezvoltarea sistemului nu va fi înțeles și acceptat și această piață nu va deveni funcțională, există riscul continuării instabilității financiare.

²⁵ Potrivit directivei UE, reglementatorul nu este obligat să asigure tarife reduse sectorului rezidențial, ci să asigure „dreptul de a primi energie electrică de o calitate specificată, la prețuri rezonabile, ușor și clar comparabile, prețuri transparente și nondiscriminatorii”.

127. Întreprinderile de stat vor stabili și vor dezvălui publicului obiectivele lor corporative și indicatorii de monitorizare, iar managementul acestor întreprinderi va respecta reguli stricte de conduită și va evita conflictul de interese posibil. Managerii vor fi numiți după criterii de nivel înalt, iar activitatea lor va fi evaluată pe baza unor criterii de performanță bine definite.

128. În perioada 2012-2015, piața de energie electrică va fi deschisă progresiv, inclusiv prin eliminarea, după caz, a tarifelor reglementate la energia electrică în conformitate cu foia de parcurs publică, în care se vor prevedea termenii generali prevăzuți de deciziile Comunității Energetice. În urma liberalizării pieței, conducerea întreprinderilor de stat va fi responsabilă pentru utilizarea mecanismelor de piață pentru a procura și pentru a vinde energie electrică. Acțiunile întreprinderilor din domeniul energiei electrice vor fi listate la bursele de valori pentru a susține investițiile și a evidenția performanța. Sectorul energetic are nevoie de capitalizare. Politicile de reglementare vor oferi sprijin pentru capitalizarea economiilor în activitățile de zi cu zi ale operatorilor și furnizorilor, făcându-i capabili să efectueze investițiile ulterioare în rețele și în dezvoltarea afacerii. Va fi pus în aplicare un sistem de reglementare stimulat.

V. OBIECTIVELE SPECIFICE ALE STRATEGIEI PENTRU PERIOADA 2021-2030 ȘI MĂSURILE AFERENTE

129. În ceea ce privește obiectivele pentru perioada 2021-2030, Strategia indică faptul că există și alternative mai puțin costisitoare decât utilizarea surselor regenerabile pentru abordarea securității aprovizionării, precum și pentru reducerea schimbărilor climatice, propunând o suplimentare a contribuției surselor regenerabile (cu 200 MW instalați), dar nu și o creștere procentuală a acestei contribuții (doar 15% în 2030). În condițiile diversificării surselor de alimentare (Est-Vest) prin conectarea cu sistemul ENTSO-E și a apariției unei concurențe reale în piață, o politică judicioasă a importurilor, care combină contractele pe termen mediu cu tranzacționarea pe termen scurt, poate să aducă aceleași rezultate în ce privește securitatea alimentării cu energie și reducerea emisiilor de CO₂, dar o povară mai mică privind prețul final al energiei electrice. Se are în vedere și faptul că previziunile privind politicile UE pentru această perioadă nu indică promovarea surselor regenerabile ca linie directoare, ci reducerea emisiilor de CO₂.

130. În conformitate cu imaginea de ansamblu asupra politicilor UE pe termen lung și cu așteptările privind evoluția globală în perioada 2021-2030, precum și cu accesibilitatea socială a țării, Strategia energetică a Republicii Moldova după anul 2020 acordă atenție și oferă o prioritate mai mare acelor factori care, în prezent, implică tehnologii și abordări prea costisitoare, în special în domeniul surselor regenerabile și al eficienței energetice. Pe parcursul noii decade 2021-2030, acestea pot să devină accesibile și acceptate de către piață. De asemenea, o atenție specială va fi acordată dezvoltării rețelei de distribuție prin folosirea conceptului de rețele electrice inteligente în scopul de a integra în mod optim controlul asupra surselor regenerabile și eficienței energetice. Astfel, obiectivele specifice ale Republicii Moldova pentru perioada 2021-2030 sînt următoarele:

1) asigurarea creșterii utilizării surselor regenerabile de energie. Scenarii privind disponibilitatea pe termen lung a tehnologiei de captare și stocare a carbonului;

2) îmbunătățirea eficienței energetice;

3) introducerea rețelilor electrice inteligente.

Obiectivul nr. 1. Asigurarea creșterii utilizării surselor regenerabile de energie. Scenarii privind disponibilitatea pe termen lung a tehnologiei de

captare și stocare a carbonului

131. Pe parcursul perioadei 2021-2030 tehnologia de captare și stocare a carbonului poate deveni o forță motrice importantă pentru determinarea contribuției utilizării resurselor regenerabile în mixul tehnologic al energiei electrice, un eventual succes al captării și stocării carbonului la scara industrială transformând cărbunele într-un potențial contracandidat pentru regenerabile. Tehnologia de captare și stocare a carbonului este o tehnologie promițătoare, dar nu suficient de matură, de eliminare a CO₂ din emisiile centralelor electrice cu combustibil fosil. În prezent, tehnologia respectivă este într-un stadiu incipient de dezvoltare, existind puține proiecte implementate în întreaga lume.

132. Incertitudinea în jurul acestei tehnologii și lipsa studiilor privind experiența practică în Europa și în întreaga lume în ceea ce privește locurile posibile de stocare a CO₂ și/sau facilitățile pentru transport pot adăuga multe rezerve față de opțiunile strategice privind scenariile energetice. Dacă va fi implementată ca o tehnologie complet comercială pe piață, captarea și stocarea carbonului ar putea constitui o puternică provocare la adresa întregului mix tehnologic al generării energiei la nivel mondial. Politica internațională privind schimbările climatice și emisiile de gaze cu efect de seră este mai mult sau mai puțin clară în ceea ce privește abordările pe termen lung. Această problemă ar putea deveni importantă pentru Republica Moldova în perioada 2021-2030, dacă va fi luată în considerare implementarea în țară a generării energiei electrice bazate pe cărbune.

133. În cazul Republicii Moldova sînt considerate două scenarii:

1) fără o dezvoltare a captării și stocării carbonului: pentru că tehnologia nu va atinge niciodată economiile de scară și rezultatele promițătoare dorite sau din cauza lipsei locurilor de stocare, deci acest scenariu va considera că nu există nici o dezvoltare disponibilă;

2) o dezvoltare limitată a captării și stocării carbonului: acest scenariu presupune o capacitate limitată de stocare a CO₂ în Moldova, reducînd astfel posibila dezvoltare a proiectelor pentru capacitățile de generare care ar folosi această tehnologie.

134. Dezvoltarea utilizării resurselor regenerabile în Republica Moldova nu poate avea loc înaintea implementării reformelor instituționale necesare, care includ nu numai tarifele care vor fi stabilite, dar, de asemenea, și cadrul concurențial de piață. Abordarea Republicii Moldova în ce privește dezvoltarea utilizării surselor regenerabile de energie trebuie să fie diferită de cea din alte țări. Alte țări consideră această oportunitate ca un instrument pentru schimbarea structurii de generare cu scopul de a proteja mediul ambiant, de a crește eficiența generării, folosind resursele existente de energie electrică generată de surse regenerabile de energie. Pentru Republica Moldova utilizarea surselor autohtone de energie regenerabilă are, în primul rînd, scopul asigurării securității aprovizionării. Datorită acestui criteriu, tehnologiile de generare bazate pe energia electrică generată din surse regenerabile de energie utilizate în Republica Moldova vor trece prin filtrul eficienței economice și al disponibilității resurselor.

135. Avînd în vedere creșterea dependenței Republicii Moldova de sursele energetice de bază importate, securitatea aprovizionării cu energie a țării este o motivație puternică pentru adoptarea și implementarea unor strategii noi și actualizate privind sursele regenerabile de energie. Alte beneficii sociale și economice publice în urma dezvoltării acestor surse, cum ar fi reducerea impactului asupra mediului, crearea noilor industrii și întreprinderi, efectele structurale pozitive asupra economiilor regionale sau crearea locurilor de muncă sînt motive pentru a le sprijini în țară.

136. Încercarea de a valorifica sursele regenerabile de energie are o istorie lungă în Republica Moldova, scopul fiind reducerea dependenței de combustibilii fosili și a emisiilor de gaze cu efect de seră și de CO₂. În prezent, penetrarea energiei regenerabile în Republica Moldova este relativ scăzută, însă Guvernul și ANRE sînt în curs de elaborare a unui cadru normativ pentru a promova sursele regenerabile de energie.

137. Există trei documente importante privind politica în domeniul energiei regenerabile în Republica Moldova: Legea energiei regenerabile nr. 160-XVI din 12 iulie 2007, Metodologia determinării, aprobării și aplicării tarifelor pentru energia electrică produsă din surse regenerabile de energie și biocombustibil, aprobată prin Hotărîrea nr. 321 a Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică din 22 ianuarie 2009, precum și Regulamentul privind garanțiile de origine pentru energia electrică produsă din surse regenerabile de energie, aprobat prin Hotărîrea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 330 din 3 aprilie 2009.

138. Politica Republicii Moldova privind energia regenerabilă este gestionată de următoarele autorități: Ministerul Economiei, Ministerul Mediului, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică și Agenția pentru Eficiența Energetică pe lângă Ministerul Economiei. Ministerul Economiei este responsabil, în general, de strategia energetică națională și politicile de dezvoltare, inclusiv sursele regenerabile de energie. Ministerul Mediului este responsabil de promovarea mecanismelor naționale și internaționale privind realizarea obiectivelor de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră, în timp ce Agenția pentru Eficiența Energetică trebuie să dezvolte și să pună în aplicare planurile naționale de acțiuni pentru eficiență energetică și sursele regenerabile de energie. Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică este responsabilă de integrarea politicii de suport a surselor regenerabile și acțiunilor aferente în cadrul de reglementare național și piața energetică, prin stabilirea tarifelor și reglementarea pieței.

139. Ca membru al Comunității Energetice, Republica Moldova va trebui să urmeze și să implementeze anumite obligații impuse Părților Contractante. Aceste obligații includ o prevedere privind elaborarea unui plan de implementare pentru dezvoltarea generării energiei din surse regenerabile la nivel național, reglementat de Directivele (2001/77/CE și 2003/30/CE), modificate ulterior de Directiva 2009/28/CE, care a stabilit o țintă obligatorie de 20% de surse regenerabile pînă în 2020, cu ținte predeterminate și adaptate pentru fiecare stat membru.²⁶

140. Planul național de acțiuni în domeniul energiei regenerabile va contribui la realizarea obiectivului pe termen lung: cota de 20% de surse regenerabile pînă în 2020 și va forma cele mai eficiente acțiuni pentru al realiza.

Obiectivul nr.2. Îmbunătățirea eficienței energetice

141. A doua etapă de îmbunătățire a eficienței energetice în Republica Moldova după 2020 se va baza pe cadrul instituțional dezvoltat, infrastructura existentă, experiența practică în diferite industrii, nuclee tehnologice și proprietate. Acest context va permite Republicii Moldova să elaboreze o politică și acțiuni mult mai sofisticate decît în perioada anterioară anului 2020.

142. Obiectivul Republicii Moldova este aderarea la Uniunea Europeană, ceea ce înseamnă că țara va adera în

mod obligatoriu la Sistemul UE de tranzacționare a certificatelor de emisii. În acest caz, politica privind emisiile de CO₂ va deveni un factor important în politica de eficiență energetică în Republica Moldova. Nu există nici o soluție finală la nivel internațional privind cadrul politicilor care reglementează emisiile de CO₂, însă un lucru este mai mult sau mai puțin clar, și anume faptul că politicile se vor baza pe instrumente de piață și plafonarea prețului. Ceea ce confirmă o astfel de abordare este o decizie cu privire la limitele emisiilor de CO₂ și stabilirea prețurilor acestora, deja aplicată de UE.

143. Sectorul aviatic, care influențează cu 2% emisiile globale de gaze cu efect de seră, va fi în mod obligatoriu inclus în Sistemul UE de comercializare a certificatelor de emisii. Aceasta înseamnă că toate companiile aeriene, care zboară din și în UE, trebuie să compenseze în mod obligatoriu emisiile în zbor prin cumpărarea de permisiile de emisii UE (EUA)²⁷ sau reduceri de emisii certificate (CER).²⁸ Plafonul emisiilor pentru 2012 este de 3%, iar pentru 2013-2020, respectiv, 5%, comparativ cu emisiile din anul de bază în perioada 2004-2006 (Directiva UE 2008/101/CE, 2008). Prin urmare, reglementările UE pentru zborurile din Republica Moldova către Uniunea Europeană și invers sînt, de asemenea, valabile pentru Republica Moldova. Astfel, sectorul aviatic al Republicii Moldova este primul sector din Moldova care urmează să fie obligatoriu inclus în Sistemul UE de comercializare a certificatelor de emisii cu un plafon de emisii oficial. Există discuții pentru a include și alte sectoare în următorii cîțiva ani, care pot avea un impact asupra economiei și dezvoltării energiei în perioada 2021-2030.

144. Inițiativa privind emisiile de CO₂ în transportul aerian a provocat deja o reacție activă a mai multor companii aviatice din Europa (Airbus, Lufthansa, British Airways, Safran, MTU, Virgin Atlantic), care așteaptă măsuri inverse de la companiile non-europene afectate, precum și de la țările din afara Europei (SUA, China, Rusia).

145. Răspunsul cel mai probabil ar putea fi inițierea unui sistem de comercializare a emisiilor de gaze cu efect de seră în viitorul apropiat, cel puțin de către SUA și, probabil, Rusia. Aceasta înseamnă că Republica Moldova trebuie să lanseze modificările instituționale și să schimbe paradigma în activitatea tuturor entităților emitente a gazelor cu efect de seră, inclusiv centralelor electrice, deoarece odată implementat un astfel de sistem, acesta va acoperi rapid nu numai poluarea traficului aerian, dar și restul.

146. În ceea ce privește implementarea scenariului carbonului, cadrul general corespunde cu faptul că atît costurile de generare a energiei termice, cît și cele de formare a prețurilor la energia electrică vor lua în considerare impactul prognozei prețului carbonului, prezentat în tabelul 4.1 și în figura 4.8 din anexa nr.4.

147. Aceste prețuri presupun o evoluție a prețurilor CO₂ pe termen lung spre 60 euro/tonă, prețurile pe termen scurt/mediu sînt aliniate cu piețele actuale și viitoare, după cum se vede din tabelul 4.1 din anexa nr.4. Celelalte scenarii pot presupune, de asemenea, pe termen lung un preț de 100 euro/tonă și 40 euro/tonă pentru variantele pesimistă și optimistă.

148. Un alt element-cheie al acestui stadiu de dezvoltare viitoare în Republica Moldova va fi conceptul unui nou sistem intelectual distribuit, bazat în mare parte pe surse regenerabile, în care consumatorii de energie vor juca rolul

²⁶ Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, Directiva 2009/28/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile și de modificare și ulterior, de abrogare a Directivelor 2001/77/CE și 2003/30/CE, Belgia, 2009.

²⁷ Permisele de emisii ale Uniunii Europene (EUA) sînt unități standardizate negociabile la EU ETS. Un EUA este o unitate de comercializare a certificatelor de 1 t CO₂e.

²⁸ Certificatele generate de CDM și, prin urmare, unități standardizate negociabile, sînt numite reduceri de emisii certificate (CER). O CER este o unitate de comercializare a certificatelor de 1 t CO₂e.

lor în echilibrarea sistemului, în conformitate cu baza de generare și sistemul de transport.

Obiectivul nr.3. Introducerea rețelelor electrice inteligente

149. Structura consumului de energie electrică în Republica Moldova relevă faptul că principalii consumatori de resurse energetice sînt consumatorii casnici. Dezvoltarea economică viitoare în țară poate și ar trebui să permită deschiderea și dezvoltarea rapidă a întreprinderilor mici și mijlocii. Acest tip de clienți, împreună cu consumatorii casnici, sînt mici, dispersați și aspiră să aibă un control mai bun al consumului de energie. Rețeaua inteligentă permite realizarea acestui tip de control în beneficiul economiilor de energie și asigurarea eficienței finale a operațiunilor.

150. Din punct de vedere al integrării energiei electrice generate din surse regenerabile de energie în rețea, distribuția resurselor regenerabile în Republica Moldova este dispersată pe întreg teritoriul țării, ceea ce este un alt argument puternic în favoarea implementării rețelei inteligente pentru a integra aceste surse relativ mici de generare distribuite și neirosirea acestora în cazul în care energia eoliană și solară fluctuează. Integrarea resurselor energetice intermitente la nivel industrial prezintă o serie de provocări pentru operarea și gestionarea sistemului energetic. Integrarea sigură și eficientă a proiectelor parcurilor eoliene la scară industrială este un beneficiu-cheie al instalațiilor rețelei inteligente. Rețeaua inteligentă este, de asemenea, un vehicul de dezvoltare pentru sistemul de telemetrie și comunicații al rețelei. În majoritatea cazurilor, exact sistemul de comunicații devine baza instalației și ar putea, în același timp, deveni și o barieră pentru dezvoltare.

151. Pentru a permite dezvoltarea proiectului, va fi necesar de a oferi un cadru de reglementare specific pentru a implementa prevederile legislației actualizate, în conformitate cu cele mai bune practici la nivel mondial. Va urma identificarea resurselor regenerabile distribuite aplicabile și investigarea grupurilor potențiale de consumatori-țintă pentru a oferi o platformă de răspuns la cerere, însoțită de promovarea intensivă a oportunităților de investiții, alternativ organizată prin licitații. Va fi necesară, de asemenea, atragerea fondurilor conform unei analize detaliate a costurilor de investiții pe termen scurt și a beneficiilor sistemice pe termen lung, precum și dezvoltarea unui model echitabil de partajare a costurilor. Îndreptarea țării către o abordare a rețelelor inteligente va conduce la o certă deplasare a locurilor de muncă din administrația centralizată a rețelelor la o modalitate de afaceri distribuită, dar acest lucru va avea un impact pozitiv asupra ocupării forței de muncă, prin integrarea surselor regenerabile în rețea pe care rețelele inteligente o susțin.

VI. SINTEZA MĂSURILOR NECESARE PENTRU REALIZAREA OBIECTIVELOR SPECIFICE ÎN PERIOADA 2013-2020

152. Obiectivele strategice generale ale Strategiei, precum asigurarea securității aprovizionării cu energie, crearea piețelor concurențiale, asigurarea durabilității sectorului energetic și combaterea schimbărilor climatice vor fi transpuse în acțiunile strategice ce urmează.

153. Guvernul Republicii Moldova va elabora un program pentru obiectivul specific al realizării unei capacități suplimentare de transport al energiei, incluzînd implementarea noilor interconexiuni electrice și conectarea sistemelor electrice ale Republicii Moldova și Ucrainei la sistemul ENTSO-E prin monitorizarea atentă a elaborării studiului de fezabilitate de către consorțiul ENTSO-E. Obiectivul unic al programului este de a asigura această integrare în funcție de rezultatul studiului de fezabilitate pînă în 2019 și nu mai tîrziu de 2020, fiind responsabil de asigurarea finanțării și de implementarea proiectului. Soluția tehnică, ce poate fi o

conexiune asincronă sau sincronă, va reprezenta rezultatul studiului de fezabilitate și va decide asupra unor investiții suplimentare pentru a suporta costul convertoarelor CA/CC în cazul conexiunii asincrone sau al consolidării liniilor interne de rețea, dacă studiul de fezabilitate va indica această necesitate, pentru a susține un nou model al fluxurilor de electricitate în rețeaua de energie electrică a Republicii Moldova.

154. Rezultatul așteptat de la conectarea la sistemul ENTSO-E este suportul tehnic pentru diversificarea surselor de aprovizionare cu electricitate și integrarea pieței energiei electrice din Republica Moldova în piața internă a energiei electrice din UE.

Etapele implementării cuprind:

1) executarea studiului de fezabilitate de către consorțiul ENTSO-E, care va fi finalizat în 2015, a cărui sursă principală de finanțare este un grant de 5 milioane de euro, aprobat de către Programul comun România – Republica Moldova – Ucraina;

2) aprobarea deciziei asupra selectării alternativei tehnice;

3) proiectul se va finaliza în 2016, iar execuția proiectului în 2019, cu o perioadă ulterioară de testare a funcționării sincrone pînă dincolo de 2020, dacă va fi selectată o alternativă tehnică sincronă.

155. În ceea ce privește liniile de interconexiune, se prevede construcția a două linii de 400 kV, ca parte a interconectorului cu România (Bălți – Suceava și Strășeni – Ungheni – Iași), studiul de fezabilitate fiind finalizat pentru prima linie și necesar pentru cea de a doua, termenul-limită planificat, inclusiv execuția proiectului tehnic și construcția liniilor, fiind anul 2019. Consolidarea interconectorului cu România este, de asemenea, susținută de linia de 110 kV Fălciu – Gotești finalizată.

156. Pentru consolidarea interconectorului cu Ucraina este necesară o linie de 330 kV Bălți – Novodnestrovsk, studiul de fezabilitate fiind elaborat de partea moldovenească, fapt care va asigura finalizarea întregului proiect pînă în 2018. Realizarea etapelor de implementare: studiul de fezabilitate și execuția proiectului tehnic, precum și construirea liniilor și efectuarea lucrărilor aferente, vor constitui indicatori de progres.

157. Impactul acestor două acțiuni, consolidarea interconexiunilor și aderarea la rețeaua ENTSO-E, depinde de rezultatul studiului de fezabilitate. Următoarele estimări sînt avute în vedere:

1) dacă această conexiune va fi sincronă, costul total al celor trei linii va fi de 85,8 milioane euro;

2) dacă va fi o conectare asincronă, fluxurile nu se vor schimba substanțial, însă vor fi necesare costuri adiționale de circa 210 milioane euro pentru procurarea și instalarea convertoarelor CA/CC. De asemenea, costul noii linii cu Ucraina constituie 9 milioane euro pentru Moldova. Aceasta rezultă într-o sumă totală de 219 milioane euro;

3) din punct de vedere comercial, impactul conectării sincrone va fi schimbarea modelului de tranzacționare a electricității prin reorientarea acesteia de la Est la Vest, în timp ce conexiunea asincronă va reprezenta bazele existenței unei combinații între modelul curent și tranzacționarea cu UE, proporția fiind dependentă de prețurile celor două surse și capacitatea interconectorului asincron.

Suma totală a investițiilor va fi evaluată mai exact prin studii individuale de fezabilitate, iar sursele de finanțare vor fi instituțiile financiare internaționale (în special BERD și BEI).

158. Diversificarea aprovizionării cu energie și purtători de energie va susține obiectivul-cheie al securității aprovizionării cu energie. Măsurile pentru asigurarea obiectivului specific al flexibilității aprovizionării cu gaze naturale sînt

următoarele:

1) diversificarea surselor convenționale de gaz în ceea ce privește atât furnizorii, cât și căile alternative de aprovizionare. Diversificarea va fi susținută de conectarea fizică la cele mai fiabile surse (conducele regionale/europene și rețeaua de electricitate UE) prin efectuarea fermă a pașilor concreți în aceste direcții. Proiectul-cheie este conducta magistrală Ungheni – Iași, rezultatul așteptat fiind asigurarea unei alternative de aprovizionare de urgență, dar, de asemenea, și contribuția la diversificarea alternativă atât a direcțiilor, cât și a surselor. Studiile de fezabilitate au fost finalizate de ambele părți, etapele de implementare fiind:

a) proiectul tehnic de execuție și execuția proiectului până la sfârșitul anului 2014;

b) construcția gazoductului Ungheni – Iași.

2) din costul total de 20 milioane euro al proiectului, 7 milioane euro constituie un grant din partea programului comun România – Moldova – Ucraina. Partea cheltuielilor de proiect, pe care trebuie să o asigure Republica Moldova, constituie 6 milioane euro;

3) existența în partea de Sud a Moldovei a unor resurse interne de gaze naturale a fost presupusă de mult timp. Cu toate acestea, lipsa capacității deținătorilor concesiunii a împiedicat efectuarea unor pași semnificativi în valorificarea acestor resurse. Guvernul Republicii Moldova va combina finanțarea investigării profesionale ale resurselor presupuse cu politica de acordare a concesiunilor;

4) rezultatul imediat pentru Republica Moldova al succesului unor negocieri pentru a deveni beneficiară a proiectelor de dezvoltare privind gazul natural lichefiat, fie AGRI sau cel ucrainean, ar fi o nouă sursă alternativă, dar acest lucru este, de asemenea, necesar în perspectiva conectării la un cadru de tranzacționare pe termen scurt cu țările vecine;

5) urmărirea unor beneficii din evoluția exploatarea gazului nonconvențional (gaz de șist) din vecinătate: Polonia, România, Ucraina, în funcție de capacitatea și dorința statelor în cauză de a acționa în continuare în acest sens.

Facilitățile de stocare a gazului lipsesc în Republica Moldova. Ministerul Economiei, împreună cu SA „Moldovagaz”, vor crea un program pentru a asigura accesul la facilitățile de stocare a gazului prin semnarea acordurilor cu țările vecine și dezvoltarea capacităților interne, precum și utilizarea studiilor efectuate pentru identificarea unor asemenea locații în țară. Instituțiile financiare internaționale vor asigura fondurile necesare. Semnarea unor asemenea acorduri pentru depozite externe și proiectul tehnic de execuție pentru depozite în Republica Moldova, precum și implementarea proiectului, vor constitui indicatorii de progres.

159. Deschiderea piețelor gazului natural și energiei electrice, conform termenelor-limită solicitate în protocolul de aderare la Comunitatea Energetică din 17 martie 2010 și Legii nr.117-XVIII din 23 decembrie 2009 pentru aderarea Republicii Moldova la Tratatul de constituire a Comunității Energetice, trebuie efectuată în termenele stabilite conform angajamentelor la tratat. Liberalizarea pieței energiei electrice din Republica Moldova este stabilită pentru data de 1 ianuarie 2015, cu ținta intermediară 1 ianuarie 2013 pentru consumatorii non-casnici. Transpunerea Directivei 2009/73/EC pentru piața gazelor naturale va fi efectuată conform termenilor stabiliți în decizia Consiliului Ministerial al Comunității Energetice din 6 octombrie 2011, iar pentru art. 9 al Directivei – conform deciziilor consiliului din 18 octombrie 2012 și 5 decembrie 2012.

160. Ca obiectiv specific pentru perioada 2013-2020, Republica Moldova va demara implementarea unui cadru de piață instituțional și operațional eficient atât pentru sectorul energiei electrice, cât și pentru cel al gazelor naturale cu

actori de piață licențiați, înregistrați ca participanți pe piață și complet responsabili de acțiunile lor în cadrul zilnic de pe piață, însemnând furnizare și consum conform aranjamentelor comerciale (bilaterale și/sau participarea pe piața spot).

161. Rezultatul așteptat este compatibilitatea pieței naționale cu piața regională/piața UE pentru a sprijini integrarea pieței și definirea prin aplicarea mecanismelor concurențiale a unui preț transparent, astfel susținând atragerea investițiilor.

162. Măsurile necesare sînt:

1) crearea operatorului/operatorilor de piață pentru gaze naturale și energie electrică;

2) cooperarea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică și a operatorilor sistemului de transport și de sistem și, de asemenea, a operatorilor pieței, cu sprijinul deplin al grupurilor de lucru formate din reprezentanții părților interesate, pentru a crea:

a) cele mai adecvate mecanisme de echilibrare; aceste mecanisme vor asista operatorii de sistem la asigurarea în timp util a corectării dezechilibrelor dintre producție și consum și, de asemenea, vor defini obligațiile părților responsabile cu echilibrarea de a acoperi costul dezechilibrelor provocate;

b) cele mai adecvate produse de tranzacționare care să fie administrate de operatorii de piață pentru diverse perioade de timp: termen lung, scurt și foarte scurt;

3) cooperarea Agenției Naționale de Reglementare în Energetică, a operatorilor rețelei de transport și de sistem și a operatorilor pieței cu omologii lor din Comunitatea Energetică pentru crearea cadrului instituțional și operațional pentru alocarea capacităților transfrontaliere și managementul congestiilor.

163. Etapele implementării sînt:

1) crearea operatorilor pieței, inclusiv în cadrul operatorului rețelei de transport și de sistem, și dezvoltarea capacității lor administrative și a cadrului pentru tranzacționarea și înregistrarea contractelor bilaterale până în 2015;

2) înregistrarea, la necesitate, a unui operator unificat de piață ca entitate separată sau în proprietatea ambilor operatori ai rețelei de transport și de sistem până în 2015 și dezvoltarea cadrului pentru tranzacționare pe termen scurt și foarte scurt până în anul 2018;

3) integrarea în piața regională a pieței de energie electrică până în 2018 / 2020 și a pieței gazelor naturale până în 2016 / 2018.

164. Indicatorii de progres vor fi:

1) transpunerea componentelor pachetului trei energetic în legislația internă;

2) adoptarea modelului de piață în conformitate cu pachetul al treilea, cu liniile directe și cu codurile de rețea, atunci cînd vor fi adoptate de ACER și, respectiv, de ENTSO-E, conform deciziilor existente și a celor așteptate ale Consiliului Ministerial al Comunității Energetice;

3) adoptarea codurilor de rețea la nivel național;

4) adoptarea foilor de parcurs pentru gaze naturale și energie electrică și a codurilor comerciale;

5) adoptarea unor reglementări ferme și orientate spre piață pentru electricitate și gaz natural.

165. Componentele impactului unui nou cadru de piață vor fi:

1) existența unui număr mai mare de participanți pe piață, reducînd, prin urmare, concentrarea pieței, și limitarea poziției dominante pe piață deținută astăzi de energia electrică provenind din Ucraina, ca import de jure, și de electricitatea de la MGRES, ca import de facto;

2) un preț volatil, care va solicita dezvoltarea unui management al acoperirii și transferului riscului în cadrul instituțional intern al participanților pieței.

Mai multă fermitate a regulilor de piață, pe de o parte, și oportunități de afaceri mai atractive care vin odată cu integrarea țării în piața UE, pe de altă parte, vor obliga și stimula MGRES la o participare mai activă și mai responsabilă pe piața din Republica Moldova, în special componenta pieței privind mecanismele de echilibrare, oferind acestora șansa de a deveni o piață internă. De asemenea, o creștere a concurenței adusă de cîțiva noi participanți pe piață va determina o altă politică de preț din partea MGRES.

166. În ceea ce privește cadrul instituțional, Republica Moldova trebuie să-și construiască propriile instituții. În timp ce, pe de o parte, nu este rațional să-și creeze platforme proprii de alocare a capacităților transfrontaliere și pentru tranzacționarea energiei electrice, pe de altă parte, Moldova are nevoie de instituții puternice pentru administrarea capacităților transfrontaliere și a proceselor de tranzacționare și, de asemenea, pentru înregistrarea participanților și monitorizarea performanțelor piețelor. Folosirea oportunităților aduse de piețele regionale/piețele interne ale energiei nu va diminua responsabilitățile instituțiilor moldovenești. Din acest punct de vedere, ÎS „Moldelectrica” se va integra în mecanismele de coordonare regionale privind alocarea capacităților transfrontaliere și tranzacționarea energiei electrice.

Programul propus va necesita sprijinul donatorilor pentru a dezvolta capacitatea operatorilor de piață și pentru creșterea capacității Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică și, de asemenea, a operatorilor de transport și de sistem. Numai asigurarea cunoștințelor pentru dezvoltarea capacităților și regulilor va necesita o sumă de circa 5 milioane euro.

167. În timpul ultimului deceniu, piețele UE de gaze naturale și energie electrică au fost capabile să ofere prețuri medii, care sînt acum mai mici sau cel puțin la același nivel cu oferta curentă a furnizorilor din Republica Moldova. Pe piețele UE proporția dintre comerțul centralizat pe termen scurt și contractele bilaterale pe termen lung se deplasează în favoarea primelor.

Pentru a obține disponibilitatea unei energii accesibile, politica de tranzacționare a energiei din Republica Moldova pentru perioada 2013-2020 va combina prudent aceste două metode prin:

1) crearea celor mai bune alianțe pentru a spori puterea de negociere a prețurilor contractelor bilaterale; în timp ce integrarea în amonte a părților interesate din Moldova nu este fezabilă, luînd în considerare condiția lor financiară, integrarea în aval a furnizorilor tradiționali sau noi de energie va fi încurajată. Rezultatele așteptate sînt, în același timp, condiții mai bune pentru negocierea prețurilor și o securitate ameliorată a aprovizionării cu energie prin participarea capitalului lor la acționariatul utilităților existente și noi. Condițiile oferite și beneficiile obținute vor fi negociate cu atenție;

2) dezvoltarea abilităților și experienței pentru comercializarea anonimă prin accesarea platformelor comerciale mari ce aparțin piețelor UE, care oferă lichiditate și diminuarea șocului de preț. Participarea Republicii Moldova în comerțul centralizat poate fi organizată independent prin angajarea acestor servicii de platformă sau prin participarea în administrarea lor, ca și, de asemenea, prin înregistrarea participanților pieței la aceste platforme prin convenții de participare. Atunci cînd interconexiunile vor permite, zona de tranzacționare moldovenească poate adera la o piață regională.

168. Obiectivul principal al securității aprovizionării cu energie electrică în Republica Moldova poate fi atins nu doar prin diversificarea surselor de aprovizionare, dar și prin construirea unei capacități de generare. Construcția

unei capacități adiționale de generare a energiei electrice, utilizînd cogenerarea, producerea doar a energiei electrice cu combustibil convențional și utilizînd sursele regenerabile, și care, în același timp, să minimizeze participarea financiară a statului, necesită o fundamentare a alternativelor și efectuarea celor mai bune alegeri. Pentru atragerea unor participanți privați în construcția capacităților de generare a energiei electrice sînt necesare:

- 1) îmbunătățirea climatului investițional;
- 2) dezvoltarea unui cadru de reglementare predictibil;
- 3) deschiderea și dezvoltarea pieței de energie;
- 4) demonstrarea unor acțiuni reale pentru realizarea noilor interconectări cu piețele UE;
- 5) încurajarea parteneriatului public-privat.

169. Republica Moldova intenționează mărirea capacității convenționale de generare a energiei cu 400 MW și înlocuirea capacității de 250 MW disponibile în prezent în mun. Chișinău ca producție în cogenerare. Aceasta înseamnă o capacitate nouă de 650 MW energie electrică produsă în cogenerare, la care se vor adăuga 400 MW generare în baza surselor regenerabile de energie. Principalul impact al noilor capacități de generare va fi asupra comportamentului de piață al surselor existente, în timp ce un alt impact va consta în consumul unui volum redus de gaze naturale, cu o îmbunătățire substanțială a eficienței. Pentru a putea face față creșterii consumului de energie electrică pînă în 2030, contribuția surselor regenerabile va crește pînă la 600 MW.

170. Indicatorii de progres vor fi reprezentați de:

- 1) autorizarea centralei electrice în cogenerare și execuția proiectului, cu conectarea și livrarea în rețea;
- 2) licitarea cu succes a capacităților pentru utilizarea sursei eoliene, executarea proiectelor, conectarea și generarea de energie electrică în rețea.

Realizarea ambelor obiective va asigura atingerea indicatorului de progres prevăzut în Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova 2020”: 800 MW suplimentari instalați în sistem.

171. Cogenerarea, problemele privind sistemul centralizat de alimentare cu energie electrică, inclusiv problema datoriilor acumulate în sectorul termoeenergetic, vor fi soluționate prin intermediul următoarelor măsuri:

- 1) transferul de active pentru lichidarea datoriilor existente;
- 2) crearea unei noi capacități în mun. Chișinău, în baza tehnologiilor eficiente de generare a energiei electrice și termice, inclusiv de tip „turbină cu gaz cu ciclu combinat”, cu o capacitate electrică de 650 MW, majorînd astfel cu cca 450 MW capacitatea disponibilă existentă;
- 3) reevaluarea, reconstruirea și reabilitarea, acolo unde este fezabil, a sistemului de încălzire centralizată existent;
- 4) implementarea unui cadru de reglementare menit să evite diminuarea eficienței condiționate de competiția inutilă dintre sursele de încălzire;
- 5) implementarea unui cadru de reglementare care să sprijine cogenerarea, inițial prin tarife fixe, iar mai tîrziu printr-o schemă bonus.

172. Principalele rezultate așteptate sînt:

- 1) menținerea credibilității pieței și a viabilității agenților economici;
- 2) micșorarea facturilor pentru agentul termic;
- 3) transformarea producției de electricitate prin cogenerare în una competitivă.

173. Facilitarea unei dezvoltări durabile ca obiectiv de bază, însemnînd îmbunătățirea eficienței energetice care aduce bunăstare, confort pentru cetățeni, precum și economisirea energiei, contribuie la reducerea emisiilor de CO₂, se va efectua prin intermediul următoarelor măsuri:

- 1) dezvoltarea unor campanii de informare și sensibi-

lizare a opiniei publice;

2) asigurarea fondurilor necesare pentru îmbunătățirea performanței energetice a clădirilor publice;

3) dezvoltarea unei piețe a contractelor bazate pe performanță pentru serviciile energetice.

174. Avansarea pe calea dezvoltării durabile prin utilizarea surselor regenerabile de energie se va realiza prin:

1) asigurarea unor scheme accesibile care să stimuleze investitorii;

2) asigurarea integrării în rețea, însemnând conectarea, capacitatea de rezervă și dispecerizarea cu prioritate.

175. Acțiunile necesare și sursele financiare asociate²⁹ sint următoarele:

1) Proiectul MOSEFF este susținut de BERD cu un buget de 20 milioane euro și va sprijini investițiile în domeniul eficienței energetice a întreprinderilor din Republica Moldova;

2) Programul de suport bugetar în domeniul reformelor sectorului energetic cu buget de 40 milioane euro ce reprezintă asistență financiară directă acordată bugetului de stat în schimbul implementării matricei de politici în domeniul sectorului energetic;

3) asistența tehnică pentru implementarea programului de suport bugetar cu un buget de 2,6 milioane euro va sprijini implementarea reformelor în domeniul energetic;

4) Proiectul „Energie și biomasă” cu un buget total de 14 mil. euro (UE) și 0,56 mil. euro (Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare), obiectivul fiind peste 130 de grădinițe, școli, centre medicale, alte instituții publice rurale și peste 500 de gospodării casnice încălzite cu energie produsă

local din biomasă.

5) Programul regional „SYNERGY” cu un buget total de 8 milioane euro, finanțat de Guvernul Greciei și de Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională, destinat pentru susținerea unui mediu favorabil pentru investiții și creșterea securității energetice; consolidarea planificării în sectorul energetic la nivelul autorităților publice; îmbunătățirea eficienței energetice în clădiri rezidențiale și publice.

6) Proiectul „Întărirea capacităților pentru gestionarea durabilă a energiei” cu un buget de 1,6 milioane euro din partea Agenției Suedeze pentru Dezvoltare Internațională, sub formă de asistență tehnică destinată suportului Ministerului Economiei și Agenției pentru Eficiență Energetică pentru revizuirea Strategiei Energetice; elaborarea cadrului normativ în domeniul eficienței energetice și SRE, elaborarea și implementarea planului de dezvoltare a capacităților instituționale ale beneficiarilor.

7) Proiectul „Modernizarea serviciilor publice locale în Republica Moldova”, finanțat de Societatea Germană pentru Cooperare Internațională și de Agenția Suedeză pentru Dezvoltare Internațională, cu un buget de 2,1 mil euro, scopul fiind oferirea asistenței tehnice pentru componenta „Eficiența energetică a clădirilor publice” etc.

176. Tabelul de mai jos prezintă indicatorii de progres pentru perioada 2013-2020 în domeniul securității energetice, deschiderii și conectării piețelor la UE, precum și cei referitori la eficiența energetică.

LISTA
indicatorilor de progres

SECURITATEA APROVIZIONĂRII CU ENERGIE			
Indicatorii	Unitatea de măsură	2015	2020
Interconexiuni energetice: linii electrice	km		139
conduce de gaze naturale			40
Surse alternative de alimentare cu gaz natural: furnizor pe termen lung, exploatarea relevantă a resurselor interne, piața pe termen scurt		2	3
Stimularea utilizării energiei produse din sursele regenerabile de energie din consumul intern brut	%	10	20
Asigurarea cotei de biocombustibil din totalul combustibilului folosit	%	4	10
Utilizarea energiei din surse regenerabile în toate tipurile de transport: volumul amestecului de etanol și benzină în volumul de benzină vândut;	%	6	10
volumul amestecului de biomotorină în volumul de motorină vândut		5	
Sporirea capacității interne de generare a energiei electrice	MW		cu 800
Asigurarea ponderii generării anuale de energie electrică din sursele regenerabile de energie	%		10
DESCHIDEREA PIEȚELOR ȘI CONECTAREA LA PIEȚELE EUROPENE			
Transpunerea pachetului energetic trei Adoptarea foilor de parcurs, a codurilor comerciale și de rețea pentru energie electrică și gaze naturale		√ (parțial)	√ (integral)
Adoptarea cadrului de reglementare privind liberalizarea și concurența pe piață		√	
Desemnarea unui operator de piață		√	
Aderarea ÎS „Moldelectrica” la mecanismele coordonate de licitare a capacităților transfrontaliere		√	
Integrarea piețelor administrate de operatorul pieței din Moldova în piața internă a energiei			√
Deschiderea oficială a piețelor	%	100	
Interconectarea cu sistemele Uniunii Europene: Energie electrică			√
Gaz			√
EFICIENȚA ENERGETICĂ			
Reducerea intensității energetice	%		cu 10
Reducerea pierderilor de energie electrică în rețelele de transport și distribuție	%	cu 13	cu 11
Reducerea pierderilor de gaze naturale în rețelele de transport și distribuție	%	cu 20	cu 39
Reducerea pierderilor de căldură în rețelele de transport și distribuție	%	cu 2	cu 5
Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră (comparativ cu 1990)	%		cu 25
Reducerea consumului de energie în clădiri	%		cu 10
Pondere clădirilor publice renovate	%		10

²⁹ Strategia sectorială de cheltuieli în domeniul energetic, 2013 – 2015.

VII. IMPLEMENTAREA, RAPORTAREA ȘI MONITORIZAREA STRATEGIEI

177. Pentru a asigura îndeplinirea indicatorilor de progres la timp și în concordanță completă cu legislația în vigoare, atribuțiile de gestionare și monitorizare, precum și obligațiile de raportare, trebuie să fie distribuite legal și eficient.

178. Indicatorii generali de progres pentru proiecte, care reprezintă cele mai simple elemente ale implementării Strategiei, sînt studiile de fezabilitate, proiectul tehnic și procesul de execuție a proiectului în sine. Dezvoltarea proiectelor reprezintă un proces în serie, iar conformitatea realizărilor cu termenele-limită ai indicatorilor de progres constituie o condiție pentru demararea lucrului în timp util la următorul indicator de progres. Fiecare realizare a unui indicator de progres în timpul planificat sporește șansele ca proiectul să fie finalizat la timp și într-o manieră adecvată. Desemnarea managerului de proiect pentru fiecare proiect reprezintă un atribut al conducerii fiecărei instituții abilitate cu dezvoltarea proiectului, administrația proiectului fiind responsabilă pentru raportarea în mod regulat Consiliului de administrație al instituției. Documentele tehnice ale proiectului vor fi supuse aprobării comitetului tehnico-economic al fiecărei instituții abilitate cu dezvoltarea proiectelor.

179. Cu toate acestea, fiecare proiect va fi parte a unui plan, domeniile principale din care planurile individuale decurg din Strategie fiind:

- 1) sprijinirea transportului energiei electrice, incluzînd dezvoltarea interconexiunilor;
- 2) asigurarea securității aprovizionării cu gaze naturale;
- 3) dezvoltarea noilor capacități de generare a energiei, inclusiv generarea energiei în baza surselor regenerabile de energie;
- 4) cogenerarea, sectorul de încălzire centralizată și soluționarea problemei datoriilor acumulate;
- 5) liberalizarea pieței, reglementarea bazată pe stimulente, cadrul de piață concurențial;
- 6) îmbunătățirea guvernării corporative, incluzînd abilitățile tehnice și de management, codul de conduită.

180. Nu toate aceste domenii vor fi abordate prin documente de politici în termeni de planificare, prin urmare, nu toate domeniile vor aparține Guvernului (Ministerului Economiei). Această abordare ia în calcul faptul că ministerul nu își poate asuma toate responsabilitățile, dar și faptul că o abordare diferită poate să nu fie conformă cu rolurile și activitățile definite de legislația primară. În cazul specific al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică este clar că aceasta nu va fi coordonată și monitorizată de către minister, ci de către Parlament. Aceste planuri vor fi bine definite la nivel individual și, de asemenea, comprehensive în sine, dar și coerente și cu alte planuri.

181. Împreună cu o coordonare internă a dezvoltării proiectelor în cadrul acestor planuri și luînd în considerare structura verticală diferită a coordonării ierarhice, este necesară o coordonare orizontală a planurilor, incluzînd aspectele de monitorizare, raportare și evaluare. Diverse planuri vor contribui la realizarea aceluiași obiectiv major sau specific și vor implica interacțiunea cu instituțiile care se află sau nu într-o relație ierarhică.

182. Documentele de politici generale vor permite coordonarea a mai multor planuri pentru realizarea obiectivului principal și ale celor specifice. Aceste documente de politici vor fi „Foaie de parcurs în domeniul energiei electrice pentru Republica Moldova pînă în anul 2030” pentru acoperirea domeniilor 1), 3), 4) și 5), „Foaie de parcurs în domeniul gazelor naturale pentru Republica Moldova pînă în anul 2030” pentru acoperirea domeniului 2) și un plan specific de acțiune pentru domeniul 6) sub coordonarea

integrală a Ministerului Economiei și monitorizarea de către Cancelaria de Stat. Pentru coordonarea implementării celor două foi de parcurs, două comitete diferite vor fi desemnate de Guvern. Conducerea celor două comitete va fi împărțită între reprezentanții Ministerului Economiei și Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, reflectînd astfel cele două autorități paralele, care trebuie să participe la procesul de coordonare. Statutul de membru va fi atribuit tuturor actorilor importanți din domeniul energiei electrice/termice, cel al gazului natural și protecției mediului. Cele două comitete se vor întruni trimestrial ca parte a implementării Strategiei și vor raporta semestrial Guvernului asupra implementării acesteia.

183. Celelalte două planuri naționale principale, Planul național de acțiuni pentru eficiență energetică și Planul național de acțiuni în domeniul energiei regenerabile, sînt documente care implică un proces de raportare/monitorizare dublu: Guvernului și Secretariatului Comunității Energetice. Prevederile acestor două documente vor fi conforme cu stipulările Strategiei energetice și a celorlalte documente legislative și normative în vigoare, cit și cu standardele de raportare/planificare ce decurg din angajamentele aderării la Tratatul Comunității Energetice.

184. După aprobarea de către Guvern a Strategiei și celor două foi de parcurs derivate din Strategie ca planuri de acțiune pe termen mediu, administrarea, reprezentativitatea și responsabilitatea implementării acestora se va repartiza asupra unor entități diferite, ca, de altfel, și atribuțiile de raportare și monitorizare. Atunci cînd pîrghiile de implementare și termenele-limită sînt legate de politicile de energie, atributul monitorizării îi va aparține Guvernului. Acesta este cazul domeniilor 3) și 4). Întrucît atribuțiile gestiunii și monitorizării acestor planuri se pot afla în conflict și dezvoltarea proiectului necesită capacități speciale de management, acolo unde este implicată proprietatea publică este necesară crearea unei entități juridice, care să îndeplinească un obiectiv definit pe un orizont de timp limitat, acolo unde se prevede doar proprietatea privată (în mod sigur este cazul generării bazate pe utilizarea energiei regenerabile) organizarea licitațiilor și monitorizarea planurilor se vor afla în responsabilitatea Ministerului Economiei.

185. Dacă aspectele de implementare țin de conformitatea cu reglementarea, atribuțiile de administrare i se conferă Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică. La baza definirii domeniului și calendarului de implementare va fi elaborat Planul strategic instituțional al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, atribuțiile de aprobare și monitorizare aparținînd Parlamentului.

186. În cazul transportului energiei electrice, rolul de planificare și responsabilitățile de administrare a implementării aparțin Ministerului Economiei prin intermediul ÎS „Moldelectrica”. Există instrumente definite prin lege, cum ar fi planul de investiții și planuri de perspectivă. Atribuțiile de planificare ale ÎS „Moldelectrica” includ, de asemenea, capacitatea de generare, care înseamnă crearea unei conexiuni cu domeniile 3) și 4). Din punctul de vedere al politicilor energetice, atribuția de monitorizare îi este conferită Guvernului (Ministerului Economiei) prin reprezentanții acestuia în Consiliul de Administrație, iar din punct de vedere al reglementării (inclusiv al aspectelor financiare ca investițiile, utilizarea ratei congestiei și tarifului de transport) atribuțiile îi sînt conferite Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică.

187. În domeniul securității aprovizionării cu gaze naturale, toate atribuțiile referitoare la planificare și execuție aparțin Ministerului Economiei prin intermediul SA „Moldovagaz”. În urma separării activităților, rolurile vor fi divizate

conform separării instituționale a transportului, distribuției și furnizării. Din perspectiva politicii, atribuția monitorizării aparține Guvernului (Ministerului Economiei) prin reprezentanții acestuia în Consiliul de administrație, iar din punctul de vedere al reglementării (inclusiv al aspectelor financiare ca investițiile, utilizarea ratei congestiei și tariful de transport) atribuțiile îi sunt conferite Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică.

188. Evaluarea indicatorilor de progres este un proces atât calitativ, cât și cantitativ. Activitatea de evaluare cantitativă va fi atribuită entităților autorizate independente, în timp ce colectarea datelor primare și procesate va fi efectuată de entități publice specializate, cum este Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică. Evaluarea indicatorilor progresului calitativ va constitui rezultatul activității entităților ce monitorizează în baza raportării de către entitățile de implementare.

VIII. CONCLUZII

189. Prezenta Strategie are în vedere realitățile din sectorul energetic al țării, recunoscând situația geopolitică inevitabilă și moștenirea incontestabilă aflate la baza acestor realități. Factorii de decizie actuali și viitori vor formula și vor implementa cu fermitate contramăsurile necesare pentru consecințele acestor realități, dacă acestea sunt negative sau reprezintă o amenințare, și trebuie să găsească soluții la noile provocări. Atunci când soluțiile sunt identificate, vor fi selectate cele mai accesibile alternative.

190. Provocarea implementării acquis-ului în baza obligațiilor ce decurg din aderarea la Comunitatea Energetică și din parteneriatul cu UE este acceptată ca o condiție suplimentară în elaborarea Strategiei. Cu toate acestea, trebuie recunoscut faptul că acquis-ul comunitar nu a fost elaborat în baza modelelor foarte abstracte, ci în conformitate cu o abordare medie a statelor membre ale UE în ceea ce privește necesitățile, nivelul de dezvoltare atins și experiența din trecut, ceea ce, în general, trebuie să facă pașii mai accesibili. Acquis-ul în sine este menit să asigure o creștere economică stabilă în UE și bunăstarea cetățenilor. Aparținând comunității internaționale, tratatelor și asocierilor, Republica Moldova trebuie și poate folosi experiența prevederilor acquis-ului energetic și în domeniul concurenței, ca parte a acquis-ului general al UE, cu scopul de a găsi soluții pentru problemele proprii în domeniul energetic. Implementarea acquis-ului trebuie să fie folosită ca un vehicul eficient și sigur pentru integrarea pieței de energie a Republicii Moldova în cea a pieței de energie internă a UE.

191. Integrarea în piața internă de energie a UE va plasa Republica Moldova în poziția de a împărți cu părțile contractante ale Comunității Energetice și statele membre UE atât beneficiile, cât și riscurile specifice pentru o comunitate mare. Dar cel mai important este faptul că Republica Moldova nu se va confrunta de una singură cu provocările energetice existente și va beneficia cu siguranță de calitatea de membru al unei comunități energetice mari. Utilizând mecanismele de cooperare în mod înțelept și în timp util, Republicii Moldova îi va fi permis să maximizeze beneficiile complementarității platformei sale de generare a energiei electrice cu capacitățile de generare din Balcanii de Vest și să reducă riscurile de securitate energetică manifestate în această regiune și cele datorate particularităților Republicii Moldova³⁰.

192. Apartenența la o comunitate mare aduce beneficiile de a evolua într-un spațiu comercial mare, cu o evoluție mult mai stabilă și previzibilă a aprovizionării cu resurse energetice și a costurilor legate de achiziții. Principiul fundamental al liberei circulații a mărfurilor, cerințele reglementărilor pentru a asigura condițiile egale de activitate, precum și conductele interconectate de gaze și rețelele de energie electrică vor oferi economiei Republicii Moldova acces concurențial la principala resursă economică a creșterii economice și o componentă indispensabilă a bunăstării cetățenilor – energia.

193. Accesul pe piața internă de energie din UE, atunci când Republica Moldova va fi efectiv integrată prin inter-

mediul infrastructurii, reglementării și practicilor, va duce la o securitate a aprovizionării, bazată pe o concurență loială și durabilitate. Republicii Moldova îi va fi permis atât să valorifice potențialul platformei sale de generare a energiei electrice, cât și să consolideze rolul său de culoar de tranzit al energiei electrice și al gazelor naturale.

194. Asimilarea celor mai bune practici UE este cea mai bună cale de integrare efectivă și eficientă a pieței. Cu toate acestea, înainte de asimilare, practicile trebuie să fie evaluate în ceea ce privește aplicabilitatea lor și valoarea reală pe care o aduc. Ca practici trebuie să fie înțelese nu numai reglementările tehnice și comerciale și crearea infrastructurii, dar și excelența guvernantei corporative, responsabilitatea și administrarea prudentă și profitabilă a activelor, precum și poziționarea strategică inteligentă a jucătorilor și a părților interesate pe piața internă.

195. Este adevărat că piețele individuale ale statelor membre UE au avut mai multe carente atunci când în ultimul deceniu au implementat strategiile sale, dar acestea au fost mai degrabă din cauza unor erori individuale, cum ar fi o transpunere incompletă a directivelor, elaborarea inadecvată a reglementărilor, implementarea defectuoasă a cadrului instituțional, o lipsă de fundamentare tehnică, matematică și juridică, lipsă de conștientizare, interferență politică și, prin urmare, acest lucru nu dovedește că acquis-ul eșuează, ci mai degrabă arată abateri de la acesta.

196. În special, sunt importante resursele energetice și piețele interne din țările vecine: Ucraina și România. Strategiile energetice în ambele țări provin din perioada anterioară punerii în aplicare a pachetului trei energetic³¹, precum și a pachetului de măsuri în domeniul schimbărilor climatice și al energiei. Ambele țări, în prezent, sunt în proces de revizuire a strategiilor. Elementele relevante pentru Strategia Republicii Moldova referitor la aceste piețe sunt:

1) adoptarea în anul 2012 a noii legi a energiei electrice și a gazelor naturale în România, care este însoțită de o foaie de parcurs pentru liberalizarea deplină a piețelor de energie electrică și a gazelor naturale, proces care va dura până în anul 2017 (cu o prelungire posibilă până în 2018), cu un termen intermediar pentru consumatori noncasnici. Evoluția prevederilor legislative și normative, care abordează exportul gazelor naturale și eliminarea progresivă a prețurilor reglementate pentru energie electrică și gaze naturale, este importantă pentru Republica Moldova în vederea planificării integrării piețelor din Republica Moldova și României în cadrul Comunității Energetice și negocierii importurilor de gaze naturale pe direcția Vest;

2) procesul curent de dezvoltare a infrastructurii de transport a energiei electrice³² și rețehnologizarea sistemului de generare a energiei electrice bazate pe cărbune și resurse nucleare în Ucraina, sprijinit de BERD și BEI, precum și de peste jumătate din mijloacele de finanțare din partea Facilității de investiții pentru vecinătate în Ucraina.

197. Parteneriatul strategic politic și economic cu țările care nu sunt membre ale UE rămâne critic pentru Republica Moldova. Permanenta schimbare și regroupare a alianțelor în regiunea Mării Negre și a Asiei Centrale și impactul său evident în domeniul energetic din Moldova necesită o prezență mult mai activă la mesele de negociere în ceea ce privește lansarea proiectelor de infrastructură și reconstrucția, în consecință, a coridoarelor de tranzit. Rusia, Ucraina, Azerbaidjan, Turcia, România, Bulgaria, precum și Grecia, Ungaria și Slovacia vor reprezenta centrul atenției Republicii Moldova în anii următori. Totodată, în multe cazuri, interesele transnaționale și omniprezența companiilor multinaționale sunt coordonate importante ale relațiilor în domeniul energetic, iar zona Mării Negre și Asiei Centrale nu reprezintă o excepție. Republica Moldova va examina cu atenție oportunitățile de colaborare la nivel politic, tehnic și comercial cu guvernele, companiile multinaționale, operatorii și organizațiile din această zonă geopolitică, în baza înțelegerii intereselor acestora și în interesul realizării avantajului reciproc.

³⁰ Principalele particularități sunt dependența Balcanilor de energia din resurse hidro și dependența Republicii Moldova de resurse de gaz.

³¹ Strategia energetică a Ucrainei din 2006, Strategia energetică a României din 2007.

³² Proiectele de rețea de transport elaborate de Ukrenrgo și coridorul preconizat de transport pentru a conecta centralele de acumulare prin pompă și centralele nucleare.

Anexa nr. 1
la Strategia energetică a Republicii
Moldova până în anul 2030

Mixul energetic și repartizarea consumului resurselor energetice în Republica Moldova

Tabelul 1.1. Structura principalelor resurse energetice
(Republica Moldova, 2003-2010)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Resurse, total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Cărbune	9,3	7,7	6,8	6,7	6,6	8,3	7,1	6,8
Motorină	15,0	15,3	15,1	15,1	16,6	17,3	17,4	19,5
Picură	1,7	1,4	1,1	1,1	0,9	1,1	2,6	1,9
Benzină auto	11,0	10,8	10,6	9,7	10,2	10,5	11,2	9,8
Gaze naturale	46,2	43,5	47,1	47,7	45,3	41,7	40,0	40,5
Gaze lichificate	3,1	2,9	2,8	2,6	2,7	2,9	3,2	3,3
Lezne de foc	3,0	2,5	2,5	2,9	2,7	2,9	2,9	2,6
Energie electrică	7,1	12,2	10,6	10,5	10,8	10,9	11,1	11,1
Alte	3,6	3,7	3,4	3,7	4,3	4,4	4,4	4,5

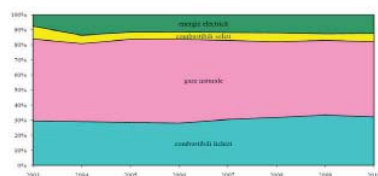
Sursa: Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova: Balanța energetică națională 2010, fig. 3.2.

Tabelul 1.2. Balanța energetică
(Republica Moldova, 2003-2010)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Resurse, total	2189	2377	2465	2430	2358	2410	2312	2401
Surse interne:								
combustibili lichizi	87	84	87	92	88	110	124	104
combustibili solizi	70	71	70	78	69	77	81	66
energie hidroelectrică	6	5	7	7	3	7	5	7
Import	1956	2096	2185	2157	2115	2104	1973	2071
combustibili lichizi	577	609	622	603	643	668	659	666
gaze naturale	1062	1083	1205	1201	1110	1057	977	1033
combustibili solizi ⁽¹⁾	166	115	103	105	110	124	84	112
energie electrică	151	289	255	248	252	255	253	260
Stocuri de combustibil la începutul anului	146	197	191	181	155	196	215	226
Distribuție, total	2189	2377	2465	2430	2358	2410	2312	2401
Consum intern ⁽²⁾	1978	2144	2278	2271	2140	2191	2071	2209
transformări în alte tipuri de energie	681	783	842	817	767	764	716	737
necesități tehnologice de producție:	1297	1361	1436	1454	1393	1427	1355	1472
industrie și construcții	124	130	161	163	156	142	85	107
agricultură	80	71	61	59	52	51	46	48
transporturi	279	254	267	285	325	336	291	358
casuri și necesități comunale	137	126	120	123	119	120	172	157
vișilor populației	575	656	704	691	598	632	660	689
alte ⁽³⁾	102	124	123	133	143	146	101	113
Export	12	42	3	4	7	5	15	18
Stocuri de combustibil la sfârșitul anului	199	191	182	155	191	214	226	174

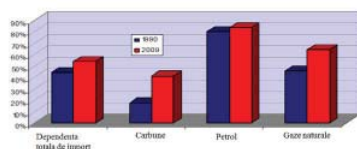
Sursa: Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova: Balanța energetică națională, 2010, fig. 1.5.

Figura 1.1. Structura importului de combustibil și energie (Republica Moldova, 2003-2010)

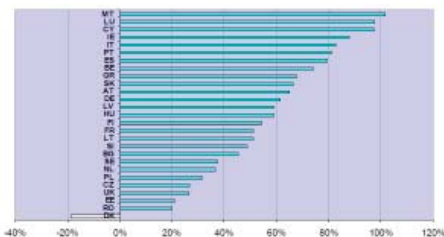
Sursa: Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova: Balanța energetică națională, 2010, fig. 1.6.

Figura 1.2. Dependența energetică de import a țărilor UE-27

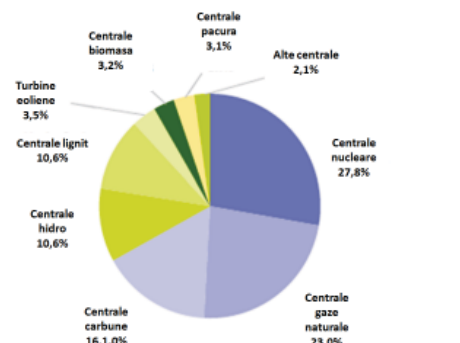
Sursa: EUROSTAT, mai 2011 – cărbune și alți combustibili solizi, DG EN, Observatorul pieței pentru energie, date principale, iunie 2011, 2. Dependența energetică a UE.

Figura 1.3. Dependența de importul de energie în statele membre în 2009

Sursa: EUROSTAT, mai 2011, Observatorul pieței pentru energie, date principale, iunie 2011, 2. Dependența energetică a UE, Dependența de importul de energie în statele membre în 2009.

Figura 1.4. Generarea energiei electrice după combustibilul utilizat de centralele electrice, UE-27, 2008

Sursa: EUROSTAT Europa în date – Anuarul Eurostat 2011, Energie, Generarea energiei electrice după combustibilul utilizat în centralele electrice, UE – 27, 2008.

Tabelul 1.3. Consumul de energie electrică în principalele activități ale economiei naționale (Republica Moldova, 2003-2010)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Resurse de energie electrică, total	4629	4585	4196	4074	4031	4058	3974	4097
Consumul energie electrică	2527	2634	2921	3215	3364	3428	3378	3486
Industria	865	871	974	1026	1040	948	872	975
Construcții	8	10	10	14	15	14	13	13
Transporturi	51	47	50	58	65	62	50	46
Agricultură	52	48	51	55	50	54	59	54
Casuri și servicii comunale	581	539	671	753	745	841	866	783
Vișilor populației	836	964	1041	1154	1295	1371	1450	1514
Alte lucrări și necesități	134	155	124	155	145	138	68	101

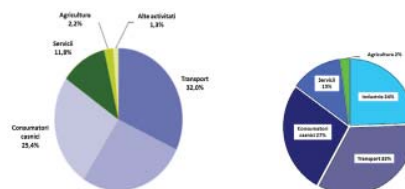
Sursa: Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova: Balanța energetică națională, 2010, fig. 4.3.

Figura 1.5. Repartizarea consumului final de resurse energetice și de combustibil pe principalele activități ale economiei naționale (Republica Moldova, 2003-2010)

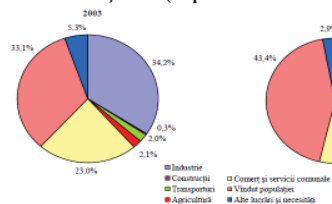
Sursa: Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova: Balanța energetică națională, 2010, fig. 2.2.

Figura 1.6. Repartizarea resurselor energetice pe consumatori (Republica Moldova, 2008, 2009)

Sursa: EUROSTAT, Europa în date, Anuarul Eurostat 2011, Energie, 12.6: Consumul final de energie, UE-27, 2008. EUROSTAT mai 2011, DG EN Observatorul pieței pentru energie, date principale, 4. Consumul final de energie UE (2009).

Figura 1.7. Structura consumului de energie electrică pe principalele activități ale economiei naționale (Republica Moldova 2003-2010)

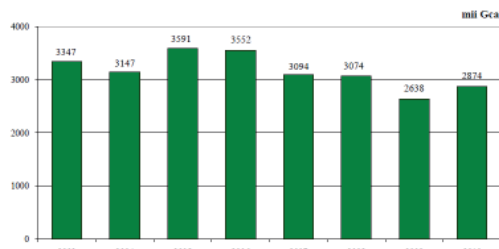
Sursa: Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova: Balanța energetică națională, 2010, fig.4.5.

Tabelul 1.4. Structura de generare a energiei electrice pe producători și repartizarea consumului de energie electrică pe furnizori

Indicii	2001	2005	2009	2010	2011
Producția de energie electrică (livrată de la linile electrice de plecare) – total, mil. kWh	1042,9	999,8	865,8	888,1	854,3
incl.: CET-1	115,4	128,9	116,7	82,0	59,8
CET-2	812,6	724,7	639,2	665,4	655,9
CET-Nord	31,5	55,5	53,5	57,1	57,8
NHE Costegii	72,2	83,8	54,0	78,3	75,5
alți producători interni	11,2	6,9	2,4	5,3	5,3
Procurările de energie electrică – total, mil. kWh	3194,8	3465,1	3799,6	3915,6	3993,7
incl.: RED Nord	569,7	588,1	638,6	651,0	662,9
RED Nord-Vest	314,9	287,1	330,6	342,4	344,1
RED Union Fenosa	2310,2	2484,3	2749,2	2842,2	2902,5
consumatori eligibili		105,6	81,1	80,0	84,2

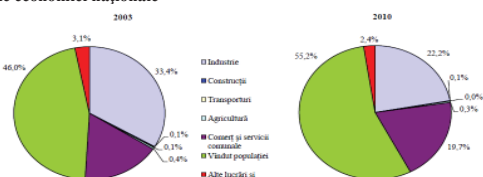
Sursa: Raport anual de activitate ANRE, 2011.

Figura 1.8. Producția de energie termică (Republica Moldova 2003-2010)

Sursa: Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova: Balanța energetică națională, 2010, fig.5.2.

Figura 1.9. Structura consumului de energie termică pe principalele activități ale economiei naționale

Sursa: Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova: Balanța energetică națională, 2010, fig. 5.5.

Tabelul 1.5. Dinamica indicatorilor relevanți ai sectorului de gaze naturale

Indicatori	2005	2007	2009	2010	2011
Volumul gazelor importate, milioane m ³	1418,5	1305,4	1126,3	1187,8	1152,1
Volumul gazelor tranzitate, milioane m ³	25313,0	23692,8	17891,0	16670,0	19989,5
Lungimea rețelelor de gaze, km	12259,2	15456,5	18472,4	21025,6	21884,9
inclusiv rețele magistrale, km	1307,6	1379,1	1474,5	1527,3	1559,6

Sursa: SA „Moldovagaz”.

Anexa nr.2
la Strategia energetică a Republicii
Moldova până în anul 2030

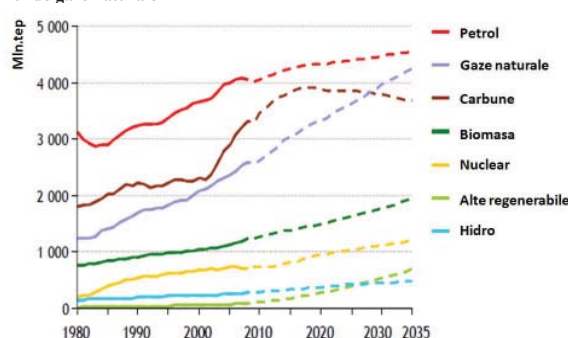
Dinamica principalilor indicatori economici în Republica Moldova

Tabelul 2.1. Principalii indicatori economici din Republica Moldova până în anul 2030 (scenariul de bază)

Indicatori	2015	2020	2025	2030
PIB (în prețuri curente) miliarde lei	118,3	173,331	238,958	320,705
Industria (în prețuri curente) miliarde lei	49,5	67,9	92,5	121,3
Agricultură (în prețuri curente) miliarde lei	27,1	32,9	40,1	48,9
Populație, milioane	3,532	3,437	3,357	3,327
Consumul total de energie, TWh	4,241	5,556	6,996	8,491

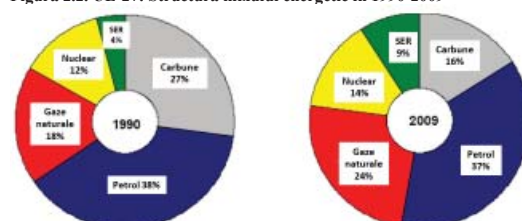
Sursa: Fondul Monetar Internațional (FMI), WEO, aprilie 2012; prognoza actualizată a Ministerului Economiei pentru anul 2015.

Figura 2.1. Cererea mondială de energie primară de combustibil în scenariul de gaze naturale

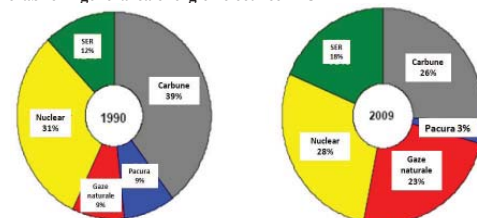
Sursa: IEA, World Energy Outlook 2011, raport special.

Figura 2.2. UE-27: Structura mixului energetic în 1990-2009

Sursa: EUROSTAT, mai 2011 – Cărbune și alți combustibili solizi – SRE: Surse de energie regenerabilă, DG EN Observatorul Pieței pentru Energie, date principale, 3. Consumul de energie al UE pe combustibili. Consumul intern brut de combustibil în 1990 și 2009.

Figura 2.3. Rolul în creștere al gazelor naturale și al energiei regenerabile în generarea energiei electrice în UE

Sursa: EUROSTAT, mai 2011 – Cărbune și alți combustibili solizi: RES: Surse de energie regenerabile, DG EN Observatorul pieței pentru energie, Date principale, 6. Producție de energie electrică în UE, Producția de energie electrică în UE după tipul combustibilului în 1990 și 2009.

Tabelul 2.2. Principalii indicatori economici pe termen mediu din Republica Moldova

Indicatori	Scara	Unități	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
PIB, prețuri constante*	lei	miliarde	9,425	10,030	10,331	10,847	11,389	12,016	12,653	13,323
PIB, prețuri constante	% schimb		7,09	6,41	3,00	5,00	5,00	5,50	5,30	5,30
PIB, prețuri curente*	lei	miliarde	71,885	82,174	90,141	99,380	109,567	121,373	134,196	148,373
PIB, prețuri curente**	lei	miliarde	71,9	82,2	88,3	97,4	107,3	118,3	129,007	138,841
PIB, prețuri curente	US \$	miliarde	5,813	7,003	7,589	8,216	8,969	9,776	10,640	11,671
PIB, deflator	Index		762,70	819,31	872,57	916,20	962,01	1010,108	1060,61	1113,64
PIB-ul pe cap de locuitor, prețuri constante*	lei	unități	2649,00	2819,98	2907,68	3053,06	3025,72	3382,03	3561,28	3750,03
PIB-ul pe cap de locuitor, prețuri curente	lei	unități	20211,67	23104,46	25371,50	27982,08	30839,22	34162,14	37771,37	41761,92
PIB-ul pe cap de locuitor, prețuri curente	US \$	unități	1634,52	1968,95	2135,92	2312,64	2524,43	2751,73	2994,74	3284,85
PIB-ul pe baza evaluării PPP a PIB-ului țării	\$ curent internațional	miliarde	11,039	11,997	12,558	13,362	14,231	15,261	16,370	17,599
PIB-ul pe baza PPP a PIB-ului pe cap de locuitor	\$ curent internațional	unități	3103,75	3373,24	3534,74	3761,00	4005,62	4295,57	4607,60	4953,44
Rata implicită de conversie a PPP	monedă națională per \$ curent internațional		6,512	6,849	7,178	7,437	7,699	7,953	8,198	8,431
Total investiții	% din PIB		23,524	24,491	25,210	25,936	25,943	26,057	26,180	26,469
Economii naționale brute	% din PIB		15,615	12,973	13,825	15,282	15,869	16,455	17,000	17,691
Înflația, prețurile medii de consum	index		33525,17	36089,71	37946,69	39834,70	41833,10	43924,68	46118,93	48424,55
Populația	persoane	milioane	3,557	3,557	3,553	3,553	3,553	3,553	3,553	3,553

* Prognoza WEO, anul de referință – 1995.

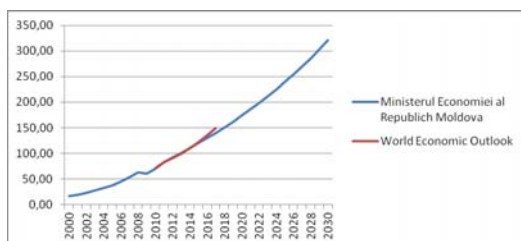
** Prognoza Ministerului Economiei al Republicii Moldova din 15 octombrie 2012.

Sursa: IMF, World Economic Outlook, octombrie 2012; prognoza Ministerului Economiei.

 Anexa nr.3
 la Strategia energetică a Republicii
 Moldova până în anul 2030

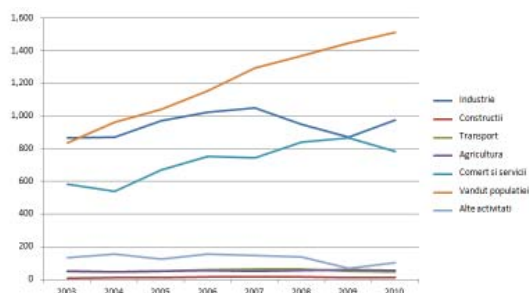
Prognoza consumului de energie electrică

Figura 3.1. Tendințele de creștere a PIB-ului (Republica Moldova, 2000-2030)

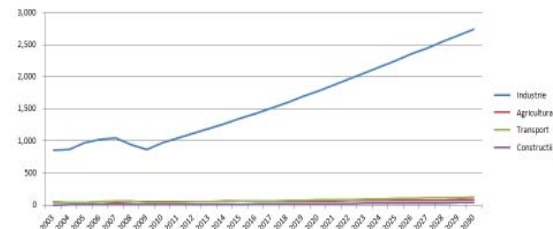
Sursa: FMI, World Economic Outlook, aprilie 2012; prognoza actualizată a Ministerului Economiei pentru anul 2015.

Figura 3.2. Consumul de energie pe sector (Republica Moldova, 2003-2010), kWh

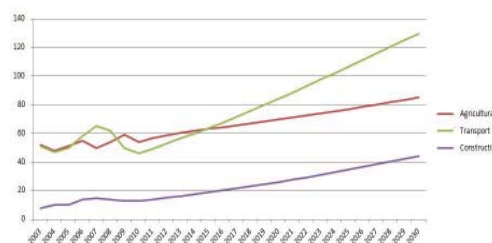
Sursa: Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova, Balanța Energetică a Republicii Moldova. Culegere Statistică, 2010.

Figura 3.3. Consumul energiei electrice în sectoarele de bază din Republica Moldova până în 2030, mil. kWh

Sursa: Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova, Balanța Energetică a Republicii Moldova. Culegere Statistică, 2010.

Figura 3.4. Consumul energiei electrice în sectoarele de bază din Republica Moldova până în 2030 (fără industrie), mil. kWh

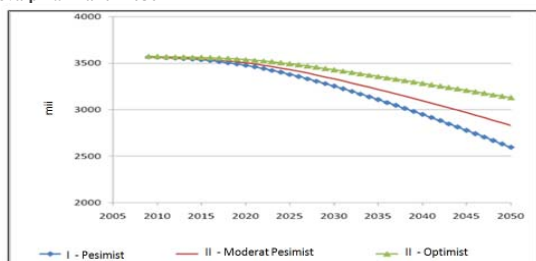
Sursa: Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova, Balanța Energetică a Republicii Moldova. Culegere Statistică, 2010.

Tabelul 3.1. Prognoza demografică pentru Republica Moldova până în anul 2050

Organizații responsabile	Tipurile de scenarii	Populație, mii			Coeficientul de îmbătrânire		
		2010	2025	2050	2010	2025	2050
ONU, Departamentul de Afaceri Economice și Sociale*	scăzut	3576	3254	2558	15,9	23,7	36,7
	mediu	3576	3291	2734	15,9	22,7	31,2
	ridicat	3576	3426	3202	15,9	21,8	26,7
Centrul Independent de Actuarial și Informare, Moscova, Rusia	pesimist	-	3354,7	2593,6	-	-	-
	moderat-pesimist	-	3356,7	3004,0	-	-	-
Institutul de Integritate Europeană și Științe Politice, Academia de Științe a Moldovei	pesimist	3563,6	3379,8	2596,2	14,3	20,3	30,3
	moderat-pesimist	3563,8	3430,0	2830,8	14,3	20,4	30,8
	optimist	3572,6	3493,5	3129,8	14,4	20,8	31,9

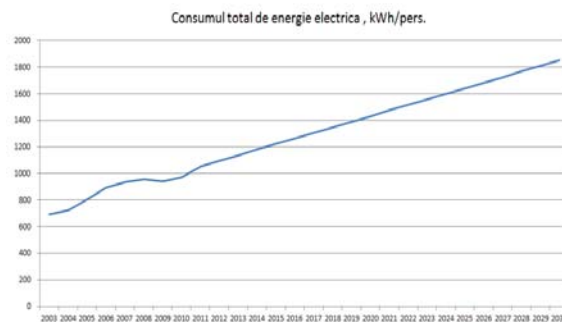
Sursa: Prospecte Mondiale privind Populația. Revizia 2010. Sistemul de pensii al Republicii Moldova: expertiză actuarială. Edit. V.N.Baskakov, Moscova, 2007.

Figura 3.5. Tendințele populației pe termen lung în Republica Moldova până în anul 2050

Sursa: Gagauz O., Penina O. Perspective demografice ale Moldovei. în: Principalele provocări ale securității demografice: deosebiri și asemănări, Chișinău, Știința, 2010.

Figura 3.6. Consumul energetic per capita în Republica Moldova până în anul 2030

Sursa: Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova, Balanța Energetică a Republicii Moldova. Culegere Statistică, 2010.

Tabelul 3.2. Creșterea indicatorilor consumului de energie în 2011-2030 pe sector, %

Descrierea subiectului	Scara	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
PIB, prețuri curente, miliarde.	lei	82,1	91,6	101	110,8	120,238	129,701	139,963	150,977	161,864	173,331
PIB (creștere în condiții de deflație)	%	105	105	105	104,5	104,9	104,5	104,6	104,5	104,1	104
Industria (creștere în condiții de deflație)	%	107,5	107	107	106,5	106	106	106	105,5	105,5	105,5
Agricultură (creștere în condiții de deflație)	%	105	103,5	103	102,5	102	102	102	102	102	102
Construcții (creștere în condiții de deflație)	%	106	106	106	105,5	105,9	105,5	105,6	105,5	105,1	105
Transport (creștere în condiții de deflație)	%	105	103,5	103	102,5	102	102	102	102	102	102
Alte sectoare (creștere în condiții de deflație)	%	107,4	106,8	106,8	106,3	105,8	105,8	105,9	105,4	105,4	105,4
Populație, mii*	persoane	3557	3553	3553	3553	3553	3534	3515	3495	3476	3456

Descrierea subiectului	Scara	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
PIB, prețuri curente, miliarde	Lei	185,556	198,147	211,517	224,802	238,958	253,935	269,943	285,697	303,122	320,705
PIB (creștere în condiții de deflație)	%	104	104	104	103,5	103,5	103,5	103,5	103	103	103
Industria (creștere în condiții de deflație)	%	105	105	105	104,5	104,5	104,5	104	104	104	1035
Agricultură (creștere în condiții de deflație)	%	102	102	102	102	102	102	102	102	102	102
Construcții (creștere în condiții de deflație)	%	105	105	105	104,5	104,5	104,5	104,5	104	104	104
Transport (creștere în condiții de deflație)	%	102	102	102	102	102	102	102	102	102	102
Alte sectoare (creștere în condiții de deflație)	%	105	105	105	104,4	104,4	104,4	104	104	104	1035
Populație, mii*	persoane	3437	3417	3397	3377	3357	3337	3317	3297	3277	3257

* Neluind în considerare fluxurile migraționiste

Sursa: Prognoza World Economic Outlook.

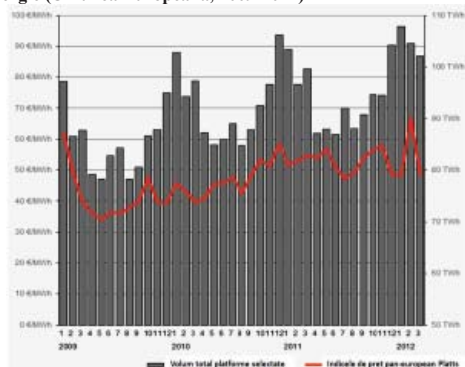
Tabelul 3.3. Creșterea indicatorilor consumului de energie în 2011-2030, pe sector

Descrierea subiectului	Scara	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Total consumat, inclusiv:	milioane kWh	3303,5	3528,7	3749,1	4007,3	4241,4	4488,1	4750,5	5005	5274,3	5556
Industrie	milioane kWh	1003	1073,2	1148,4	1223	1296,4	1374,2	1456,6	1536,7	1621,2	1710,4
Agricultură	milioane kWh	67	69	71	73	75	76	78	79	81	81
Construcții	milioane kWh	14,1	15,2	16,5	17,7	19	20,2	21,7	23,1	24,6	26,2
Transport	milioane kWh	49,5	53	56,6	60,3	63,9	67,7	71,8	75,8	80	84,3
Populație	milioane kWh	1518,9	1622,8	1733,6	1843,3	1951	2065	2185,7	2303,3	2427,3	2557,9
Alte sectoare	milioane kWh	651	695,5	723	790	836,1	885	936,7	987,1	1040,2	1096,2
Total consum, per capita	kWh/pers.	9385	1003,8	1072,3	1140,2	1206,8	1277,3	1352,1	1424,7	1501,4	1582,2

Descrierea subiectului	Scara	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Total consumat, inclusiv:	milioane kWh	5829,6	6115,8	6415	6699,3	6996,1	7306,2	7594	7894,1	8206	8490,8
Industrie	milioane kWh	1796	1885,7	1980	2069,1	2162,2	2259,5	2350	2443,9	2541,6	2630,6
Agricultură	milioane kWh	84	86	87	89	91	93	94	96	98	100
Construcții	milioane kWh	27,7	29,4	31,1	32,9	34,7	36,6	38,4	40,4	42,4	44,3
Transport	milioane kWh	88,5	93	97,6	102	106,6	111,4	115,9	120,5	125,3	129,7
Populație	milioane kWh	2683,4	2815,2	2953,5	3084,4	3221,1	3364	3497	3635,3	3779,1	3910,3
Alte sectoare	milioane kWh	1150	1206,5	1265,8	1321,9	1380,5	1441,7	1498,7	1558	1619,6	1675,9
Total consum, per capita	kWh/pers.	1716,0	1810,7	1910,8	2007,4	2108,9	2215,6	2317,1	2423,33	2534,6	2638,7

Sursa: Prognoza World Economic Outlook. .

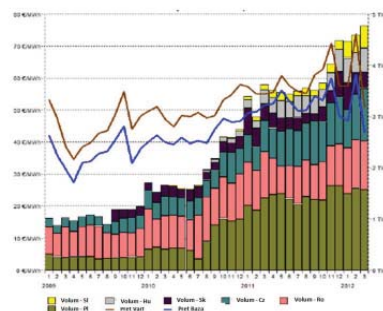
Anexa nr.4
la Strategia energetică a Republicii
Moldova până în anul 2030

Evoluția prețurilor pentru energie electrică, gaze și CO₂ în UE**Figura 4.1. Prețurile medii lunare pentru energie electrică la bursele de energie (Uniunea Europeană, 2009-2011)**

Sursa: Comisia Europeană, DG EN, Observatorul pieței pentru energie electrică, trimestrul 1, 2012. Indexul de preț lunar paneuropean Platts și volumele agregate lunar (piețe de energie electrică selectate: Norvegia, Suedia, Finlanda, Danemarca, Olanda, Franța, Belgia, Austria, Italia, Spania, Republica Cehă, Slovacia, Polonia, Ungaria, Regatul Unit, România, Slovenia).

Figura 4.2. Evoluția indicelui Platts paneuropean pentru energie electrică pentru ziua următoare, bază iulie 2011-iulie 2012

Sursa: DG EN, Observatorul pieței, Raport zilnic privind prețurile pentru energie electrică, iulie 2012.

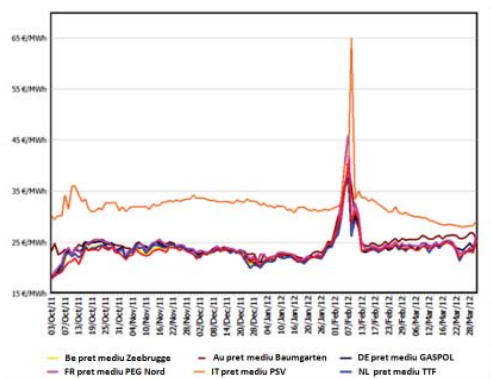
Figura 4.3. Evoluția prețurilor și a volumelor la bursele de energie electrică (Europa de Est, 2009-2011)

Sursa: Comisia Europeană, DG EN, Observatorul pieței pentru energie electrică, trimestrul 1, 2012. Volumele și prețurile lunare în Europa Centrală și de Est: Polonia, Republica Cehă, Slovacia, Ungaria, România, Slovenia.

Figura 4.4. Decuplarea prețurilor spot pentru gazele naturale (Punctul național de echilibrare al Regatului Unit (UK NBP) petrol și cărbune, trimestrul 1, 2012.

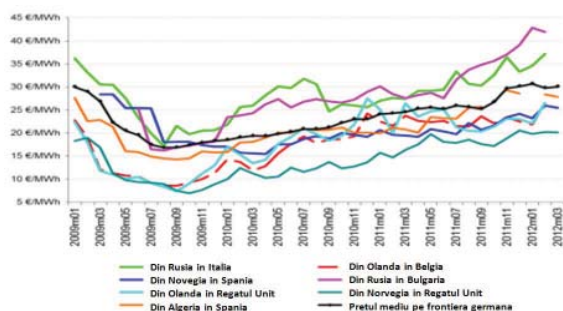
Sursa: Comisia Europeană, DG EN, Observatorul pieței, Raportul trimestrial privind piețele gazelor naturale, trimestrul 4, 2011, trimestrul 1, 2012.

Figura 4.5. Prețurile spot pentru gazele naturale în centrele de comercializare UE, trimestrul 1, 2012

Sursa: Comisia Europeană, DG EN, Observatorul pieței, Raport trimestrial privind piețele gazelor naturale, trimestrul 4, 2011, trimestrul 1, 2012, preț mediu zilnic pentru ziua următoare în centrele de comercializare din UE.

Figura 4.6. Evoluția prețului gazelor naturale de conductă în UE, 2008-2012

Sursa: Comisia Europeană, DG EN, Observatorul pieței, Raport trimestrial privind piețele gazelor naturale, trimestrul 4, 2011, trimestrul 1, 2012.

Figura 4.7. Evoluția prețurilor pentru ziua următoare și pentru anul următor în centrul de comercializare gaze naturale, UK NBP, iulie 2011 – iulie 2012

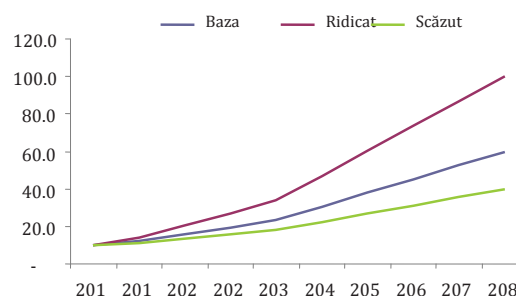
Sursa: DG EN, Observatorul Pieței, Raportul zilnic privind prețurile pentru energie, iulie 2012, Gaze naturale – angro.

Tabelul 4.1. Prețurile pentru CO₂ în euro/tonă

AN	Scenariu		
	Baza	Maxim	Minim
2012	10,0	10,0	10,0
2015	12,2	14,0	11,3
2020	15,9	20,6	13,5
2025	19,6	27,2	15,7
2030	23,2	33,8	17,9
2040	30,6	47,1	22,4
2050	37,9	60,3	26,8
2060	45,3	73,5	31,2
2070	52,6	86,8	35,6
2080	60,0	100,0	40,0

Sursa: Centrul de informare pentru mediu (CIM).

Figura 4.8. Comparația prețurilor pentru CO₂

Sursa: Centrul de informare pentru mediu.

Anexa nr.5

la Strategia energetică a Republicii
Moldova până în anul 2030

ANALIZA SWOT A OPȚIUNILOR STRATEGICE ANALIZATE

5.1. Analiza SWOT a alternativelor de integrare a sistemului electric al Republicii Moldova cu sistemul ENTSO-E al UE

Integrarea împreună cu Ucraina

Puncte tari și oportunități:

- cel mai mic cost – circa 85,8 milioane de euro;
- păstrarea stabilității existente a sistemului;
- cele mai extinse opțiuni de tranzacționare, inclusiv arbitrajul;
- o presiune mai scăzută pentru creșterea volumului de energie produs intern;
- condiții investiționale mai bune pentru capacitățile de generare a energiei;
- posibilitatea de aderare la piața de echilibrare

română.

Puncte slabe și provocări:
alternativa care necesită cel mai mult timp, întârziind progresul real.

Integrarea fără Ucraina (posibil integrarea doar împreună cu insula Burshtin din Ucraina)

Puncte tari și oportunități:

- nu este alternativa cea mai costisitoare – 142,8 milioane de euro;
- opțiuni largi de tranzacționare prin conectarea la piața UE, inclusiv complementaritățile cu Balcanii de Vest;
- o presiune redusă pentru creșterea volumului de energie generat intern;
- condiții investiționale mai bune;

e) posibilitatea de aderare la piața de echilibrare română.

Puncte slabe și provocări:

a) costuri mai mari pentru Republica Moldova comparativ cu cazul racordării împreună cu Ucraina;

b) condiții noi de stabilitate a sistemului electroenergetic;

c) durata de timp mai mare pentru executarea proiectului din cauza necesității de a întâri rețeaua internă, comparativ cu racordarea asincronă;

d) nu oferă cele mai largi opțiuni de tranzacționare.

Integrare asincronă (stații back-to-back)

Puncte tari și oportunități:

a) cea mai rapidă soluție;

b) opțiuni largi de tranzacționare prin conectarea la cea mai sigură piață, inclusiv complementaritățile cu mixul de generare din Balcanii de Vest;

c) cele mai bune condiții de arbitraj Est-Vest;

d) presiune redusă pentru creșterea generării interne de energie electrică;

e) condiții investiționale mai bune;

f) posibilitatea de aderare la piața de echilibrare română.

Puncte slabe și provocări:

a) cel mai mare cost dintre toate alternativele – 219 milioane euro;

b) nu se oferă cele mai bune condiții de concurență, posibil ca arbitrajul să nu fie în beneficiul direct al consumatorilor.

5.2. Analiza SWOT a alternativelor de extindere a capacității interne de generare a energiei electrice

Integrarea MGRES în piața Republicii Moldova

Puncte tari și oportunități:

a) capacitate deja operațională;

b) poate fi stimulată să participe la construirea unei linii comerciale pe bază de parteneriat pentru a exporta în regiunea balcanică, ceea ce ar putea majora sarcina sa și ar remodela profilul său de afaceri;

c) emisii scăzute de carbon pe partea de gaze;

d) într-un cadru de piață îmbunătățit, MGRES ar putea participa la construirea unui mecanism local de echilibrare.

Puncte slabe și provocări:

a) contextul relațiilor tensionate din cauza precedentelor politice și comerciale;

b) informații nesigure cu privire la starea reală a capacităților de producție;

c) necesită rețehnologizări.

Eficiență și capacitate majorată pentru (noua) CET din Chișinău

Puncte tari și oportunități:

a) eficiența de cogenerare trebuie să fie îmbunătățită;

b) va fi viabilă în piață beneficiind de prioritatea pentru cogenerare;

c) emisii scăzute de carbon.

Puncte slabe și provocări:

prețul ar putea fi ridicat; pentru a-l atenua poate fi folosit un tarif fix pentru o perioadă, în funcție de data de conectare la sistemul de transport ENTSO-E și, eventual, o schemă bonus după aceasta.

Utilizarea surselor regenerabile de energie (în special energie eoliană) în baza licitațiilor având tarifele feed-in ca preț de pornire

Puncte tari și oportunități:

a) generare curată;

b) contribuie la îndeplinirea angajamentelor internaționale;

c) reduce dependența de importuri.

Puncte slabe și provocări:

a) stimulentele necesare atragerii investitorilor se pot dovedi costisitoare.

b) generarea în baza SRE interferează cu soluțiile bazate pe arderea gazelor, întrucât necesită soluții de echilibrare mai sofisticate;

c) o nouă capacitate hidro nu a fost considerată, deoarece chiar dacă mici centrale hidro pot fi luate în

calcul pentru investigarea potențialului tehnic și economic, percepția generală este că nu pot fi volume relevante.

Capacitate de generare nouă (pe bază de cărbune) cu funcționare la etapa inițială conectată la rețeaua ENTSO-E în regim de insulă

Puncte tari și oportunități:

a) contribuie la reducerea dependenței de importul gazelor naturale;

b) poate aduce soluțiile pentru întărirea interconectării vestice (linie comercială), care este importantă, deoarece ar putea susține importurile din UE;

c) după conectarea la rețeaua ENTSO-E, exportul energiei electrice generate de aceste capacități către piața internă de energie va majora capacitatea de a importa în același timp din această piață.

Puncte slabe și provocări:

a) emisii de carbon ridicate;

b) disponibilitate doar parțială de a contribui la acoperirea consumului domestic în perioada inițială de funcționare „în regim de insulă”.

O alternativă la construirea capacităților noi pe bază de cărbune, construirea unei capacități noi de tip „turbina cu gaz cu ciclu combinat”

Puncte tari și oportunități:

a) mult mai curat comparativ cu tehnologiile bazate pe cărbune;

b) susține integrarea generării energiei din surse regenerabile în rețea;

c) aceleași aspecte benefice ca și în cazul capacității noi bazate pe utilizarea cărbunelui.

Puncte slabe și provocări:

a) arderea gazului necesită interfețe adecvate între regimurile piețelor de electricitate/gaz în termeni de prețuri/echilibrare;

b) atragerea unui furnizor tradițional de gaze pentru o integrare în amonte ar putea fi vitală pentru implementarea proiectului.

5.3. Analiza SWOT a proporțiilor de combinare a alternativelor de tranzacționare a energiei electrice și gazelor naturale în Republica Moldova

Tranzacționarea gazelor naturale în baza contractelor de lungă durată

Puncte tari și oportunități:

a) modul de tranzacționare bine cunoscut cu un impact potențial al contextului politic;

b) nu este necesară existența unei piețe centralizate;

c) mai puțină dependență de existența condițiilor de stocare a gazelor.

Puncte slabe și provocări:

a) costuri mai mari;

b) puțini furnizori alternativi.

Tranzacționarea gazelor naturale pe termen scurt

Puncte tari și oportunități:

a) preț mai mic;

b) optimizarea achizițiilor conform consumului.

Puncte slabe și provocări:

a) este necesară o piață lichidă;

b) sînt necesare facilități de stocare.

Tranzacționarea energiei electrice în baza contractelor de lungă durată

Puncte tari și oportunități:

a) evitarea riscului volatilității prețurilor;

b) folosirea unui model bine cunoscut de negocieri și clauze contractuale.

Puncte slabe și amenințări:

a) prețul rezultă din prețul de referință, care ar putea fi nerelevant în general (piață fără lichiditate) sau condiții speciale (criză economică);

Tranzacționarea energiei electrice prin produse pe termen scurt

Puncte tari și oportunități:

a) evitarea riscului de volum;

b) plăți rapide, ajustarea pozițiilor rezultate din tranzacții anterioare.

Puncte slabe și provocări:

existența riscului de lichiditate redusă și volatilitate ridicată.

147 H O T Ă R Î R E
cu privire la modificarea și completarea
Hotărîrii Guvernului nr.657 din 6 noiembrie 2009

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Hotărîrea Guvernului nr.657 din 6 noiembrie 2009 „Pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea, structurii și efectivului-limită ale Cancelariei de Stat” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 162, art.724), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1) la punctul 2 din hotărîre, cifra „233” se substituie prin cifra „234”;

2) în anexa nr.1:

la punctul 3, cuvîntul „trei” se substituie cu cuvîntul „patru”;

punctul 28 se completează cu următorul alineat:

„Pentru corespondența referitoare la adresările petițiilor și corespondența ce ține de domeniile de competență ale unor subdiviziuni structurale ale Cancelariei de Stat, prin ordinul secretarului general al Guvernului poate fi stabilită o altă modalitate de semnare.”;

punctul 30 se exclude.

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Nr. 104. Chișinău, 6 februarie 2013.

148 H O T Ă R Î R E
privind suspendarea din funcție
a domnului Gheorghe ȚURCANU

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se suspendă din funcție, la cerere, pînă pe data de

14 februarie 2013, domnul Gheorghe ȚURCANU, viceministru al sănătății.

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Nr. 105. Chișinău, 6 februarie 2013.

PARTEA III**Acte ale ministerelor, departamentelor și ale Băncii Naționale a Moldovei****Acte ale Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare
al Republicii Moldova****118 O R D I N**

**cu privire la aprobarea Regulamentului
despre organizarea și desfășurarea concursului
pentru ocuparea funcției de director al instituției
publice din sfera științei și inovării, față de care
Ministerul exercită calitatea de fondator**

În conformitate cu prevederile art. 135 alin. (4) din Codul
cu privire la știință și inovare nr.259-XV din 15.07.2004,

ORDON:

1. Se aprobă Regulamentul cu privire la organizarea
și desfășurarea concursului pentru ocuparea funcției de
director al instituției publice din sfera științei și inovării, față
de care Ministerul exercită calitatea de fondator.

2. Prezentul ordin se publică pe pagina web a Minis-
terului Agriculturii și Industriei Alimentare și în Monitorul
Oficial al Republicii Moldova.

3. Se abrogă ordinul nr.183 din 06.10.2011 privind
aprobarea unui regulament.

4. Controlul asupra executării prezentului ordin îl exercită
personal.

**MINISTRUL AGRICULTURII
ȘI INDUSTRIEI ALIMENTARE**

Nr. 18. Chișinău, 1 februarie 2013.

Vasile BUMACOV

Anexa la Ordinul nr. 18
din 1 februarie 2013

REGULAMENT

**cu privire la organizarea și desfășurarea concursului pentru ocuparea funcției de
director al instituției publice din sfera științei și inovării față de care Ministerul Agriculturii și Industriei
Alimentare exercită calitatea de fondator.**

I. DISPOZIȚII GENERALE

1. Prezentul Regulament este elaborat în conformitate
cu prevederile art. 135 alin. (4) din Codul cu privire la
știință și inovare nr.259-XV din 15.07.2004, cu modificările
și completările ulterioare.

2. Regulamentul stabilește:

a) procedura de organizare și desfășurare a concu-
rsului pentru ocuparea funcției de director (*în continuare*
– concurs) al instituției publice din sfera științei și inovării
(*în continuare* – instituție publică), față de care Ministerul
Agriculturii și Industriei Alimentare exercită calitatea de
fondator;

b) condițiile de participare la concurs;

c) modul de constituire, componența nominală și activi-
tatea comisiei de concurs.

3. Funcția de director al instituției publice se ocupă prin
concurs, pentru un termen de patru ani.

4. Concursul se organizează și se desfășoară în baza
următoarelor principii:

a) competiție deschisă – informarea societății privind
funcțiile de conducere pentru care se organizează
concursul, asigurarea accesului liber și egal de participare
la concurs al oricărei persoane care întrunește condițiile
stabilite;

b) competență și merit profesional – selectarea celor
mai competente persoane în baza unor criterii clar definite
și a unei proceduri unice de evaluare;

c) imparțialitate - aplicarea în mod nediscriminatoriu a
criteriilor unice de selecție;

d) transparentă – prezentarea informației referitoare la
modul de organizare și desfășurare a concursului tuturor
persoanelor interesate.

II. ORGANIZAREA CONCURSULUI

5. Concursul se declară prin ordinul Ministerului Agricul-
turii și Industriei Alimentare.

6. Anunțul despre funcția pentru care se organizează
concursul, termenul și condițiile desfășurării acestuia se
publică în presa oficială de către Comisia de concurs,
precum și se plasează pe pagina web a organizatorului.

7. Anunțul conține în mod obligatoriu:

a) denumirea și sediul organizatorului concursului;

b) denumirea funcției pentru care se organizează
concursul;

c) condițiile de participare la concurs;

d) actele ce urmează a fi prezentate, modalitatea
de depunere a actelor și termenul-limită de depunere a
acestora;

e) numărul de telefon, adresa electronică și poștală,
persoana responsabilă de oferirea informației suplimentare
și de primire a actelor.

8. Cheltuielile pentru organizarea concursului (publi-
carea anunțului, informației privind condițiile de desfășurare
a concursului, serviciile poștale etc.) sînt suportate de
instituția pentru funcția de director al căreia se organizează
concursul.

9. Cheltuielile pentru participare la concurs (depla-
sarea la locul de desfășurare a concursului, cazarea,
utilizarea mijloacelor de comunicare, autentificarea copiilor
de pe documente etc.) sînt suportate de participanții la
concurs.

10. La funcția de director al instituției publice pot candida
persoanele fizice care întrunesc cumulativ următoarele
condiții:

a) este cetățean al Republicii Moldova;

b) are studii superioare în domeniul agriculturii;

c) are gradul științific de doctor sau doctor habilitat în
domeniu;

d) are vechime în muncă științifică de cel puțin 4 ani în
domeniul agrar;

e) are vechime în muncă de cel puțin 4 ani în calitate

de manager;

f) nu a împlinit vârsta necesară obținerii dreptului la pensie pentru limită de vîrstă;

g) posedă limba de stat;

h) este aptă din punct de vedere medical (fizic și neuropsihic) pentru exercitarea funcției;

i) nu are antecedente penale.

11. Candidatul pentru ocuparea funcției de director al instituției publice prezintă comisiei de concurs, în termen de 30 zile din ziua publicării anunțului, următoarele acte obligatorii pentru participare la concurs:

a) cererea de înscriere;

b) curriculum vitae;

c) copia actului de identitate;

d) copiile autentificate notarial ale actelor de studii;

e) copiile diplomelor ce confirmă gradul științific, titlul științific;

f) lista publicațiilor științifice;

g) copia autentificată notarial a carnetului de muncă;

h) certificatul medical din care rezultă că este apt medical, fizic și neuropsihic;

i) certificat de cazier judiciar;

j) recomandare din partea persoanelor/instituțiilor competente din domeniu;

k) programul de activitate în viitoarea funcție, pentru 4 ani.

12. Actele se prezintă în două exemplare, fiecare set de exemplare fiind îndosariat. Filele din dosar se număratează, iar numărul total de file trebuie să fie consemnat în cuprins.

13. Dosarele se depun personal de către candidat sau de către un reprezentant împuternicit al acestuia la Serviciul documentare (cancelaria) al organizatorului concursului. Un exemplar al dosarului se restituie candidatului sau reprezentantului acestuia, pe care se aplică data și semnătura persoanei care a recepționat dosarul.

14. Concursul este organizat și desfășurat de comisia de concurs, instituită prin ordinul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare.

15. Comisia de concurs pentru alegerea candidatului la funcția de director al instituției publice este constituită din 11 membri, inclusiv președintele și secretarul comisiei.

16. În componența comisiei de concurs pentru alegerea candidatului la funcția de director al instituției publice sînt incluși:

a) reprezentanți ai Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare;

b) un reprezentant al Academiei de Științe a Moldovei;

c) un reprezentant al sindicatului de ramură;

d) un reprezentant al Colectivului de muncă al instituției publice.

17. Ședințele comisiei de concurs se consideră deliberative, dacă la ele participă cel puțin 2/3 din numărul total al membrilor desemnați.

18. Comisia adoptă hotărîri cu majoritatea simplă de voturi a membrilor prezenți la ședință.

19. Ședințele Comisiei de concurs sînt conduse de președintele Comisiei.

20. Membrii Comisiei de concurs au obligația de a participa la ședințele Comisiei.

21. Ședința Comisiei de concurs se consemnează în procesul-verbal, perfectat de secretarul Comisiei și contra-semnat de membrii comisiei.

22. Procesul-verbal se prezintă în termen de 5 zile după desfășurarea concursului fondatorului împreună cu dosarul candidatului ales pentru funcția de director al instituției publice.

23. Procesele-verbale și dosarele participanților la

concurs se păstrează la Minister, pe o perioadă de 8 ani.

24. Comisia de concurs are următoarele competențe:

a) verifică îndeplinirea condițiilor de participare la concurs de către candidații la concurs;

b) decide admiterea/neadmiterea candidaților la concurs;

c) stabilește lista candidaților admiși la concurs;

d) evaluează dosarele și programele de activitate ale candidaților, precum și competențele profesionale și manageriale ale acestora pe bază de interviu;

e) elaborează documentele finale referitoare la rezultatele concursului și le prezintă angajatorului;

f) asigură comunicarea rezultatelor concursului.

III. DESFĂȘURAREA CONCURSULUI

25. Concursul pentru ocuparea funcției de director cuprinde două etape:

a) verificarea îndeplinirii condițiilor de participare la concurs;

b) evaluarea programului de activitate și susținerea interviului.

26. Dosarele se depun în termenul-limită stabilit.

27. Dosarele depuse după termenul-limită se restituie de către comisia de concurs, fără a fi examinate.

28. Comisia de concurs verifică îndeplinirea condițiilor de participare la concurs și decide pentru fiecare candidat admiterea sau neadmiterea la concurs.

Concursul continuă numai pentru candidații care au fost declarați "Admiși" în urma verificării îndeplinirii condițiilor de participare.

29. La data stabilită de către Comisie, dar nu mai mult de 10 zile de la data admiterii candidaților, are loc evaluarea programului de activitate și susținerea interviului.

30. În cadrul interviului, membrii Comisiei de concurs evaluează cunoașterea specificului și a principiilor care reglementează organizarea și funcționarea instituției publice, cunoașterea legislației și actelor normative din domeniu, capacitățile profesionale și manageriale ale candidatului.

31. Durata interviului se stabilește de către Comisia de concurs și este aceeași pentru fiecare candidat.

32. Fiecare membru al Comisiei de concurs adresează întrebări candidatului. Nu pot fi adresate întrebări referitoare la opiniile politice ale candidatului, religie, etnie, stare materială, origine socială sau alte întrebări discriminatorii.

33. Întrebările și răspunsurile se consemnează în procesul-verbal.

34. Fiecare membru al Comisiei de concurs acordă punctajul conform criteriilor din Fișa de evaluare individuală, prevăzută în anexă, în baza analizei actelor depuse de candidat și a interviului.

35. Nota finală, cu două zecimale, reprezintă media aritmetică a notelor acordate de fiecare membru al Comisiei de concurs, conform Fișei de evaluare individuală.

36. Este declarat învingător candidatul care a obținut cel mai mare punctaj.

37. Rezultatele concursului se comunică fondatorului și participanților la concurs.

38. Concursul se anunță repetat în cazul în care:

a) a depus dosarul doar un singur candidat;

b) după examinarea dosarelor, la concurs a fost admis doar un singur candidat.

39. Ordinul de numire a directorului ales prin concurs este emis de către Minister în baza deciziei Comisiei de concurs și a contractului individual de muncă, după consultarea Academiei de Științe a Moldovei.

40. Rezultatele concursului pot fi contestate în instanța de judecată.

Anexă
la Regulamentul cu privire la organizarea și
desfășurarea concursului pentru ocuparea funcției
de director al instituției publice din sfera științei și
inovării, față de care Ministerul exercită calitatea
de fondator

FIȘA DE EVALUARE

Nr. d/o	Criterii	Punctaj maxim	Punctaj obținut
1.	Activitate profesională		
1.1.	Studii de masterat, studii postuniversitare, studii postuniversitare de specializare	0-1	
1.2.	Stagii de formare/de perfecționare în specialitate și/sau în management (pe ultimii 5 ani)	0-1	
1.3.	Experiență în funcții de conducere	0-1	
1.4.	Coordonare/participare la programe/proiect	0-1	
2.	Calitatea ofertei manageriale		
2.1	Contextul general	0-1	
2.2	Analiza SWOT	0-2	
2.3	Viziunea managerială	0-1	
2.4	Priorități	0-2	
2.5	Planificare operațională. Analiza costurilor. Surse de finanțare	0-3	
2.6	Plan de acțiuni administrative	0-1	
3.	Cunoștințe și aptitudini legate de procesul decizional		
3.1	Cunoașterea specificului și a principiilor de organizare și funcționare a instituțiilor publice din domeniul științei și inovării	0-2	
3.2	Cunoașterea legislației în domeniu	0-2	
3.3	Motivația candidatului	0-1	
3.4	Abilități de comunicare	0-1	
3.5	Capacități de analiză și sinteză	0-3	
3.6	Cultura managerială	0-1	

Acte ale Ministerului Sănătății al Republicii Moldova

119 O R D I N
cu privire la înregistrarea prețurilor
de producător la medicamente

În conformitate cu prevederile Legii nr.1456-XII din 25 mai 1993 cu privire la activitatea farmaceutică (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr.59-61, art.200), cu modificările și completările ulterioare, Legii nr. 1409-XIII din 17 decembrie 1997 cu privire la medicamente, cu modificările și completările ulterioare, Hotărârii Guvernului nr. 603 din 2 iulie 1997 despre aprobarea Regulamentului privind formarea prețurilor la medicamente și alte produse farmaceutice și parafarmaceutice, Hotărârii Guvernului nr. 525 din 22 iunie 2010 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de aprobare și înregistrare a prețurilor de producător la medicamente și în scopul asigurării securității farmaceutice a populației Republicii Moldova,

ORDON:

MINISTRUL SĂNĂTĂȚII

Nr. 1366. Chișinău, 28 decembrie 2012.

Anexa nr. 1
la Ordinul MS al RM
nr. 1366 din 28.12.2012

LISTA
medicamentelor cu prețuri de producător reinregistrate

F.Hoffmann-La Roche Ltd (prod.: Catalent Germany Schorndorf GmbH, Germania; Cenexi S.A.S., Franța; F.Hoffmann-La Roche Ltd, Elveția; Roche SpA, Italia)

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de MS, fără TVA (MDL)	Preț în valută (EUR)
1.	1500140010	Tamiflu®	caps.	75 mg	N10	187,21	11,83

F.Hoffmann-La Roche Ltd (prod.: Cenexi S.A.S., Franța; F.Hoffmann-La Roche Ltd, Elveția)

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de MS, fără TVA (MDL)	Preț în valută (EUR)
1.	1300450025	Dormicum®	sol. inj.	5 mg/5 ml	5 ml N10	99,38	6,28
2.	1300450014	Dormicum®	sol. inj.	5 mg/ml	1 ml N5x2	17,09	1,08

F.Hoffmann-La Roche Ltd (prod.: Chugai Pharma Manufacturing Co. Ltd, Japonia)

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de MS, fără TVA (MDL)	Preț în valută (EUR)
1.	2008450029	Actemra® 200 mg	conc./sol. perf.	20 mg/ml	10 ml N1	4825,01	304,89
2.	2008450041	Actemra® 400 mg	conc./sol. perf.	20 mg/ml	20 ml N1	9826,62	620,94
3.	2008450063	Actemra® 80 mg	conc./sol. perf.	20 mg/ml	4 ml N1	1932,44	122,11

F.Hoffmann-La Roche Ltd (prod.: F.Hoffmann-La Roche Ltd, Elveția; Genentech Inc., SUA; Roche Diagnostics GmbH, Germania)

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de MS, fără TVA (MDL)	Preț în valută (EUR)
1.	2700080014	Avastin®	conc./sol. perf.	100 mg/4 ml	N1	4175,53	263,85
2.	2700080025	Avastin®	conc./sol. perf.	400 mg/16 ml	N1	16241,13	1026,27
3.	2700700017	Herceptin®	pulb./sol. perf.	150 mg	N1	7994,99	505,20

F.Hoffmann-La Roche Ltd (prod.: F.Hoffmann-La Roche Ltd, Elveția; Roche Diagnostics GmbH, Germania)

1. Aprobarea listei medicamentelor cu prețuri reinregistrate și includerea lor în Catalogul național pentru un an calendaristic (anexa nr.1).

2. Reevaluarea prețurilor medicamentelor generice în urma aprobării prețurilor medicamentelor originale și includerea lor în Catalogul național pentru un an calendaristic (anexa nr.2).

3. Plasarea prezentului ordin pe site-urile Ministerului Sănătății și a Agenției Medicamentului și Dispozitivelor Medicale.

4. Publicarea prezentului ordin în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

5. Controlul executării prezentului ordin mi-l asum.

Andrei USATII

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de MS, fără TVA (MDL)	Preț în valută (EUR)
1.	2700580019	Pegasy®	sol. inj. ser. preump.	180 mcg/0,5 ml	N1	2310,98	146,03
2.	1609140016	Pegasy®	sol. inj. ser. preump.	135 mcg/0,5 ml	N1	1897,15	119,88
3.	0901530013	Bondronat®	conc./sol. perf.	6 mg/6 ml	N1	2875,32	181,69

F.Hoffmann-La Roche Ltd (prod.: Hoffmann-La Roche Inc, SUA; Patheon Inc, Canada)

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de MS, fără TVA (MDL)	Preț în valută (EUR)
1.	1800130018	Copegus®	comp. film.	200 mg	N168	772,28	48,80

F.Hoffmann-La Roche Ltd (prod.: Hoffmann-La Roche Inc, SUA; Productos Roche SA de CV, Mexic; Syntex SA de CV, Mexic)

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de MS, fără TVA (MDL)	Preț în valută (EUR)
1.	300080030	Xeloda®	comp. film.	150 mg	N10x6	629,38	39,77
2.	300080041	Xeloda®	comp. film.	500 mg	N10x12	3481,59	220,00

F.Hoffmann-La Roche Ltd (prod.: Patheon Inc, Canada)

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de MS, fără TVA (MDL)	Preț în valută (EUR)
1.	2200050016	Valcyte®	comp. film.	450 mg	N60	17247,47	1089,86

F.Hoffmann-La Roche Ltd (prod.: R.P. Scherer GmbH&Co.KG, Germania)

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de MS, fără TVA (MDL)	Preț în valută (EUR)
1.	0900280034	Roaccutane®	caps.	20 mg	N10x3	240,86	15,22

F.Hoffmann-La Roche Ltd (prod.: Roche Diagnostics GmbH, Germania; Vetter Pharma-Fertigung GmbH&Co.KG, Germania)

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de MS, fără TVA (MDL)	Preț în valută (EUR)
---------	----------------------	----------------------	--------------------	------	----------	---	----------------------

1.	1608100060	Mircera®	sol. inj. ser. preump.	50 mcg/0,3 ml	0,3 ml N1	1222,35	77,24
2.	1608100082	Mircera®	sol. inj. ser. preump.	100 mcg/0,3 ml	0,3 ml N1	2499,46	157,94
3.	1309020045	Mircera®	sol. inj. ser. preump.	120 mcg/0,3 ml	0,3 ml N1	3020,91	190,89
4.	1309020056	Mircera®	sol. inj. ser. preump.	30 mcg/0,3 ml	0,3 ml N1	756,61	47,81
5.	1309020012	Mircera®	sol. inj. ser. preump.	360 mcg/0,6 ml	0,6 ml N1	9344,74	590,49

F.Hoffmann-La Roche Ltd (prod.: Roche Products Ltd T/A, Roche Consumer Health PP Prod., Marea Britanie; Roche SpA, Italia)

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de MS, fără TVA (MDL)	Preț în valută (EUR)
1.	1302010012	Cellcept®	comp. film.	500 mg	N10x5	936,86	59,20

F.Hoffmann-La Roche Ltd; Roche Pharma (Schweiz) Ltd (prod.: F.Hoffmann-La Roche Ltd, Elveția)

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de MS, fără TVA (MDL)	Preț în valută (EUR)
1.	300770052	Lexotan	comp.	3 mg	N10x3	17,57	1,11
2.	100130021	Neupogen	sol. inj. ser. preump.	30 MIU	0,5 ml N1	1061,88	67,10
3.	300310526	Roleron-A	sol. inj. ser. preump.	3 MIU/0,5 ml	N1	186,90	11,81

F.Hoffmann-La Roche Ltd; Roche Pharma (Schweiz) Ltd (prod.: F.Hoffmann-La Roche Ltd, Elveția; Genentech Inc., SUA; Roche Diagnostics GmbH, Germania)

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de MS, fără TVA (MDL)	Preț în valută (EUR)
1.	2700610015	MabThera®	conc./sol. perf.	100 mg/10 ml	10 ml N2	6748,11	426,41
2.	2700610026	MabThera®	conc./sol. perf.	500 mg/50 ml	50 ml N1	16948,21	1070,95

F.Hoffmann-La Roche Ltd; Roche Pharma (Schweiz) Ltd (prod.: F.Hoffmann-La Roche Ltd, Elveția; JHP Pharmaceuticals LLC, SUA)

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de MS, fără TVA (MDL)	Preț în valută (EUR)
1.	705820013	Cymevene	liof./sol. perf.	500 mg	N1	285,33	18,03

F.Hoffmann-La Roche Ltd; Roche Pharma (Schweiz) Ltd (prod.: F.Hoffmann-La Roche Ltd, Elveția; Roche Diagnostics GmbH, Germania; Vetter Pharma-Fertigung GmbH&Co.KG, Germania)

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de MS, fără TVA (MDL)	Preț în valută (EUR)
1.	2700260029	Recormon®	sol. inj. ser. preump.	2000 UI/0,3 ml	N3x2	1024,69	64,75
2.	2700260030	Recormon®	sol. inj. ser. preump.	5000 UI/0,3 ml	N3x2	2976,76	188,10

F.Hoffmann-La Roche Ltd; Roche Pharma (Schweiz) Ltd (prod.: F.Hoffmann-La Roche Ltd, Elveția; Roche Farma SA, Spania)

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de MS, fără TVA (MDL)	Preț în valută (EUR)
1.	300897920	Rivotril	comp.	0,5 mg	N50	17,88	1,13
2.	400201304	Rivotril	comp.	2 mg	N30	16,30	1,03

F.Hoffmann-La Roche Ltd; Roche Pharma (Schweiz) Ltd (prod.: F.Hoffmann-La Roche Ltd, Elveția; Roche SpA, Italia)

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de MS, fără TVA (MDL)	Preț în valută (EUR)
1.	300770063	Madopar® 250	comp.	200 mg + 50 mg	N30	56,97	3,60

F.Hoffmann-La Roche Ltd; Roche Pharma (Schweiz) Ltd (prod.: R.P. Scherer GmbH&Co.KG, Germania)

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de MS, fără TVA (MDL)	Preț în valută (EUR)
1.	400201315	Roaccutane	caps.	10 mg	N10x3	128,19	8,10

F.Hoffmann-La Roche Ltd; Roche Pharma (Schweiz) Ltd (prod.: Roche Products Ltd T/A, Roche Consumer Health PP Prod., Marea Britanie; Roche SpA, Italia)

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de MS, fără TVA (MDL)	Preț în valută (EUR)
1.	600120036	Cellcept®	caps.	250 mg	N10x10	765,32	48,36

F.Hoffmann-La Roche Ltd; Roche Registration Ltd (prod.: F.Hoffmann-La Roche Ltd, Elveția), Marea Britanie

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de MS, fără TVA (MDL)	Preț în valută (EUR)
---------	----------------------	----------------------	--------------------	------	----------	---	----------------------

1.	0109100010	Bonviva® 150 mg	comp. film.	150 mg	N1	250,36	15,82
2.	0901190017	Bonviva® 150 mg	comp. film.	150 mg	N3	858,69	54,26

F.Hoffmann-La Roche Ltd; Roche Registration Ltd (prod.: Roche Diagnostics GmbH, Germania; Vetter Pharma-Fertigung GmbH&Co.KG, Germania), Marea Britanie

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de MS, fără TVA (MDL)	Preț în valută (EUR)
1.	0901010016	Bonviva® 3 mg/3 ml	sol. inj. ser. preump.	3 mg/3 ml	N1	1007,44	63,66

F.Hoffmann-La Roche Ltd; Roche Registration Ltd (prod.: F.Hoffmann-La Roche Ltd, Elveția; Ivers-Lee AG, Elveția; Kremers Urban Pharmaceuticals Inc., SUA; Roche SpA, Italia)

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de MS, fără TVA (MDL)	Preț în valută (EUR)
1.	0501160023	Tarceva®	comp. film.	100 mg	N10x3	20247,65	1279,44
2.	0501160034	Tarceva®	comp. film.	150 mg	N10x3	25497,57	1611,18
3.	0501160012	Tarceva®	comp. film.	25 mg	N10x3	6119,21	386,67

F.Hoffmann-La Roche Ltd; Ltd Roche Registration Ltd (prod.: F.Hoffmann-La Roche AG, Elveția; Roche Farma SA, Spania), Marea Britanie

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de MS, fără TVA (MDL)	Preț în valută (EUR)
1.	1400130016	Viracept®	comp. film.	250 mg	N270	3414,49	215,76

F.Hoffmann-La Roche Ltd; Roche Registration Ltd (prod.: F.Hoffmann-La Roche Ltd, Elveția; Roche (Segrate) SpA, Italia), Marea Britanie

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de MS, fără TVA (MDL)	Preț în valută (EUR)
1.	1400130016	Viracept®	comp. film.	250 mg	N270	3414,49	215,76

F.Hoffmann-La Roche Ltd; Roche Registration Ltd (prod.: F.Hoffmann-La Roche Ltd, Elveția; Roche (Segrate) SpA, Italia)

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de MS, fără TVA (MDL)	Preț în valută (EUR)
1.	1500110017	Xenical®	caps.	120 mg	N21	208,10	13,15

Bayer Pharma AG, Germania

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de MS, fără TVA (MDL)	Preț în valută (USD)
1.	2200090043	Levitra™	comp. film.	10 mg	N4	326,74	26,50
2.	2200090054	Levitra™	comp. film.	20 mg	N4	425,38	34,50

Beecham Group PLC, Marea Britanie

1.	0108850248	Augmentin SR	comp. film. elib. prel.	1000 mg + 62,5 mg	N4x7	141,79	11,50
2.	0100550597	Augmentin™	comp. film.	875 mg + 125 mg	N7x2	73,98	6,00
3.	0100550036	Augmentin™	comp. film.	500 mg + 125 mg	N7x2	56,72	4,60

Glaxo Group Ltd, Marea Britanie

1.	1200050020	Zeffix™	comp. film.	100 mg	N14x2	644,23	52,25
2.	0608500010	Arixtra™	sol. inj. ser. preump.	2,5 mg/0,5 ml	N5x2	554,84	45,00
3.	0608500021	Arixtra™	sol. inj. ser. preump.	7,5 mg/0,6 ml	N5x2	1874,13	152,00

Glaxo Operations UK Ltd, Marea Britanie

1.	0300320697	Zinacef™	pulb./sol. inj.	750 mg	N10	215,77	17,50
2.	0300320284	Zinacef™	pulb./sol. inj.	1,5 g	N1	38,22	3,10

Glaxo Wellcome UK Ltd, Marea Britanie

1.	0308940040	Dermovate® soluție cutanată	sol. cutan.	0,05%	25 ml N1	51,79	4,20
2.	1900480059	Imigran™	spray naz., sol.	20 mg	N2	130,70	10,60
3.	0600250010	Flixonase™	spray naz., susp.	0,05%	N1	97,41	7,90
4.	0300320103	Zinnat™	gran./susp. orală	125 mg/5 ml	50 ml N1	56,72	4,60

GlaxoSmithKline Export Ltd, Marea Britanie

1.	0308460047	Dermovate 0,5 mg/g unguent	ung.	0,5 mg/g	25 g N1	33,29	2,70
2.	1900480026	Imigran™	comp. film.	50 mg	N2	38,84	3,15

SmithKline Beecham Ltd, Marea Britanie

1.	0100551273	Augmentin BIS (2 ani - 6 ani)	pulb./susp. orală	400 mg + 57 mg/5 ml	35 ml N1	30,58	2,48
2.	0100550601	Augmentin BIS (2 luni - 2 ani)	pulb./susp. orală	400 mg + 57 mg/5 ml	35 ml N1	30,58	2,48
3.	0100550612	Augmentin BIS (7 - 12 ani)	pulb./susp. orală	400 mg + 57 mg/5 ml	70 ml N1	49,32	4,00
4.	1800220032	Requip™	comp. film.	5 mg	N21	289,75	23,50
5.	1800220010	Requip™	comp. film.	1 mg	N21	62,88	5,10
6.	1800220021	Requip™	comp. film.	2 mg	N21	117,13	9,50

The Wellcome Foundation Ltd, Marea Britanie						
1.	2200020013	Valtrex™	comp. film.	500 mg	N10	198,51 16,10
GlaxoSmithKline SAE, Egipt						
1.	0200340043	Oxybral®	caps. elib. prel.	30 mg	N10x2	64,11 5,20
2.	2000230014	Theo™ SR 200 mg	caps. elib. prel.	200 mg	N10	25,89 2,10
3.	2000220024	Theo™ SR 300 mg	caps. elib. prel.	300 mg	N10	30,82 2,50
GlaxoSmithKline Pharmaceuticals SA, Polonia						
1.	0400200178	Diclofenac	sup.	100 mg	N5x2	19,73 1,60
2.	0300810026	Clotrimazol	cremă	10 mg/g	20 g N1	18,49 1,50
3.	0300810048	Clotrimazol	comp. vag.	100 mg	N6	24,66 2,00
Stiefel Laboratories Ltd, Marea Britanie						
1.	0309350017	Duac	gel	10 mg + 50 mg/g	15 g N1	123,30 10,00

Novartis Consumer Health SA, Elveția

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de MS, fără TVA (MDL)	Preț în valută (EUR)
1.	1609210016	Fenistil® Pencivir	cremă	1%	2 g N1	53,81	3,40
2.	1600141456	Excedrin®	comp. film.	250 mg + 250 mg + 65 mg	N10	33,23	2,10
3.	2000120098	Lamisil®	cremă	1%	15 g N1	99,70	6,30
4.	2000120102	Lamisil® DermGel	gel	1%	15 g N1	99,70	6,30
5.	2000120504	Lamisil® UNO	sol. cutan.	1%	4 g N1	180,41	11,40
6.	2000550026	Procto-Glyvenol®	sup.	400 mg + 10 mg	N5x2	66,47	4,20
7.	300720068	Tavegil®	sol. inj.	1 mg/ml	2 ml N5	34,82	2,20
8.	300720057	Tavegil®	comp.	1 mg	N10x2	30,07	1,90
9.	1600140644	Theraflu® Cold and Flu Extra cu aromă de măr și scortisoară	pulb./sol. orală	650 mg + 20 mg + 10 mg	N2x5	63,30	4,00
10.	1600141102	Theraflu® cold and flu Berry	pulb./sol. orală	325 mg + 20 mg + 10 mg	N10	63,30	4,00
11.	300893209	Theraflu® Cold and Flu cu aromă de lămâie	pulb./sol. orală	325 mg + 20 mg + 10 mg + 50 mg	N2x5	63,30	4,00
12.	1600141434	Theraflu® Extra cold and flu cu aromă de lămâie	pulb./sol. orală	650 mg + 20 mg + 10 mg	15 g N10	63,30	4,00
13.	400200525	Voltairen® Emulgel®	gel	1%	20 g N1	39,56	2,50
14.	400200536	Voltairen® Emulgel®	gel	1%	50 g N1	72,80	4,60

Novartis Consumer Health Schweiz AG, Elveția

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de MS, fără TVA (MDL)	Preț în valută (EUR)
1.	400260015	Fenistil®	gel	1 mg/g	30 g N1	60,14	3,80
2.	400260037	Fenistil® new	pic. orale, sol.	0,1%	20 ml N1	49,06	3,10
3.	2400030124	Otrivin®	spray naz., sol.	0,1%	10 ml N1	39,56	2,50
4.	2400030113	Otrivin®	pic. naz., sol.	0,05%	10 ml N1	34,82	2,20
5.	2000550015	Procto-Glyvenol®	cremă rect.	50 mg + 20 mg/g	30 g N1	64,88	4,10
6.	307140290	Pulmex® Baby	ung.		20 g N1	28,96	1,83
7.	200410065	Sinecod®	sirop	1,5 mg/ml	200 ml N1	58,55	3,70
8.	200410076	Sinecod®	pic. orale, sol.	5 mg/ml	20 ml N1	44,31	2,80
9.	208350028	TheraFlu® LAR	spray bucofarin g.	2 mg + 1,5 mg/ml	30 ml N1	47,48	3,00
10.	208350017	TheraFlu® LAR	pastile	1 mg + 1 mg	N8x2	34,82	2,20
11.	2006380014	TheraFlu® BRO	ung.		40 g N1	47,48	3,00
12.	1800270026	Venoruton®	gel	20 mg/g	40 g N1	58,55	3,70
13.	400290018	Vibrocil®	spray naz., sol.	0,25 mg + 2,5 mg/ml	10 ml N1	44,31	2,80
14.	400290029	Vibrocil®	pic. naz., sol.	0,25 mg + 2,5 mg/ml	15 ml N1	44,31	2,80

Novartis Pharma Schweiz AG, Elveția

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de MS, fără TVA (MDL)	Preț în valută (EUR)
1.	2000120113	Lamisil®	spray cutan., sol.	1%	15 ml N1	83,87	5,30
2.	2000120124	Lamisil®	spray cutan., sol.	1%	30 ml N1	128,19	8,10

Sanofi-Aventis Deutschland GmbH

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de MS, fără TVA (MDL)	Preț în valută (RON)
1.	0100520066	Amiripitylin	comp. film.	25 mg	N10x5	20,47	5,86
2.	0100450701	Mucosin	comp.	30 mg	N10x2	21,80	6,24
3.	1600250408	Pentoxifilină SR Zentiva 600	comp. film. elib. prel.	600 mg	N10x2	33,86	9,69
4.	1600250419	Pentoxifilină SR Zentiva 600	comp. film. elib. prel.	600 mg	N10x5	90,46	25,89
5.	1600250420	Pentoxifilină	comp. film.	600 mg	N10x10	180,88	51,77

1.	900160017	Lantus® 100 U/ml	sol. inj.	100 unități/ml	10 ml N1	470,29	134,60
----	-----------	------------------	-----------	----------------	----------	--------	--------

A.Nattermann&Cie GmbH (prod.: A.Nattermann&Cie GmbH, Germania; Sanofi Aventis S.A., Spania; Sanofi-Aventis Zrt, Ungaria)

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de MS, fără TVA (MDL)	Preț în valută (RON)
1.	0300890035	Essentiale® N	sol. inj.	250 mg	5 ml N5	101,89	29,16

Sanofi-Aventis France (prod.: Sanofi Winthrop Industrie, Franța)

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de MS, fără TVA (MDL)	Preț în valută (RON)
1.	1900460068	Eglonyl®	sol. inj.	100 mg/2 ml	2 ml N6	34,52	9,88
2.	1900460079	Eglonyl® 200 mg	comp.	200 mg	N12	32,18	9,21
3.	1900460080	Eglonyl® 50 mg	caps.	50 mg	N15x2	30,99	8,87
4.	109300027	Solan® 400 mg	comp. film.	400 mg	N10x3	329,41	94,28
5.	1300020112	Magne-B6®	draj.	470 mg + 5 mg	N10x5	74,81	21,41
6.	2600110110	Imovane®	comp. film.	7,5 mg	N20	46,75	13,38

Sanofi-Aventis France (prod.: Sanofi Winthrop Industrie, Franța; Sanofi-Aventis Zrt, Ungaria)

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de MS, fără TVA (MDL)	Preț în valută (RON)
1.	1300030043	Magne-B6® Premium	comp. film.	100 mg + 10 mg	N15x2	72,68	20,80

Chinoin Pharmaceutical and Chemical Works Co. Ltd (prod.: Chinoin Pharmaceutical and Chemical Works Co. Ltd, Ungaria; Sanofi-Aventis Zrt, Ungaria)

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de MS, fără TVA (MDL)	Preț în valută (RON)
1.	0800190051	Hypothiazid®	comp.	25 mg	N20	22,43	6,42
2.	0800190040	Hypothiazid®	comp.	100 mg	N20	30,12	8,62
3.	0400500395	No-spa®	comp.	40 mg	N20	18,48	5,29
4.	0400500409	No-spa®	comp.	40 mg	N60	41,79	11,96
5.	0400500410	No-spa®	comp.	40 mg	N100	45,32	12,97

Sanofi Aventis Romania SRL (prod.: Sanofi Winthrop Industrie, Franța; Sanofi-Aventis SpA, Italia)

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de MS, fără TVA (MDL)	Preț în valută (RON)
1.	0700190302	Amaryl® 1 mg	comp.	1 mg	N15x2	13,84	3,96
2.	0700190313	Amaryl® 2 mg	comp.	2 mg	N15x2	20,20	5,78
3.	0700190324	Amaryl® 3 mg	comp.	3 mg	N15x2	34,87	9,98
4.	0700190335	Amaryl® 4 mg	comp.	4 mg	N15x2	35,99	10,30
5.	0700190346	Amaryl® 6 mg	comp.	6 mg	N15x2	82,46	23,60
6.	1800030716	Tritace 10 mg	comp.	10 mg	N14x2	70,58	20,20
7.	1800030727	Tritace 5 mg	comp.	5 mg	N14x2	34,63	9,91
8.	1800030705	Tritace® 2,5 mg	comp.	2,5 mg	N14x2	28,41	8,13
9.	1806050237	Tritace® 2,5 Plus	comp.	2,5 mg + 12,5 mg	N14x2	32,01	9,16
10.	1806050248	Tritace® 5 Plus	comp.	5 mg + 25 mg	N14x2	49,20	14,08

Sanofi-Aventis OTC (prod.: Sanofi-Aventis SpA, Italia)

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de MS, fără TVA (MDL)	Preț în valută (RON)
1.	100250174	Maalox® suspensie orală	susp. orală	4 g + 3,5 g/100 ml	250 ml N1	35,11	10,05

Zentiva a.s. Slovacia

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de MS, fără TVA (MDL)	Preț în valută (RON)
1.	0100520066	Amiripitylin	comp. film.	25 mg	N10x5	20,47	5,86
2.	0100450701	Mucosin	comp.	30 mg	N10x2	21,80	6,24
3.	1600250408	Pentoxifilină SR Zentiva 600	comp. film. elib. prel.	600 mg	N10x2	33,86	9,69
4.	1600250419	Pentoxifilină SR Zentiva 600	comp. film. elib. prel.	600 mg	N10x5	90,46	25,89
5.	1600250420	Pentoxifilină	comp. film.	600 mg	N10x10	180,88	51,77

		SR Zentiva 600	elib. prel.				
6.	0300895236	Pinosol®	pic. naz., sol.	10 ml	10 ml N1	19,95	5,71
7.	2000500755	Tralgit SR 200	comp. elib. prel.	200 mg	N10	50,49	14,45
8.	2000500216	Tralgit® SR 150	comp. elib. prel.	150 mg	N10	39,13	11,20
9.	2000470058	Uroflow® 1	comp. film.	1 mg	N14x2	87,42	25,02
10.	2000470070	Uroflow® 2	comp. film.	2 mg	N14x2	138,22	39,56
11.	2007250071	Vitamin E 100	caps. moi	100 mg	N30	27,78	7,95
12.	2007250082	Vitamin E 200	caps. moi	200 mg	N30	39,13	11,20
13.	1600250394	Pentoxifilină SR Zentiva 400	comp. film. elib. prel.	400 mg	N10x10	93,29	26,70

Zentiva SA, SC România

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de MS, fără TVA (MDL)	Preț în valută (RON)
1.	0100090312	Antinevralgic® P	comp.	250 mg + 150 mg + 20 mg	N10x2	18,27	5,23
2.	0400350143	Dipiridamol Zentiva 25 mg	comp. film.	25 mg	N10x3	13,28	3,80
3.	0600030300	Famotidină Zentiva 20 mg	comp. film.	20 mg	N10x3	16,00	4,58
4.	1400350162	Nitroglicerină 0,5 mg	comp. subling.	0,5 mg	N10x2	11,74	3,36
5.	0600030311	Famotidină Zentiva 40 mg	comp. film.	40 mg	N10x3	27,95	8,00

Zentiva k.s. Cehia

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de MS, fără TVA (MDL)	Preț în valută (RON)
1.	0502280081	Artizia	draj.	0,02 mg + 0,075 mg	N21	45,18	12,93
2.	1500040590	Helicid® 20	caps. gastrorez.	20 mg	N28	46,47	13,30
3.	0900010396	Ibalgin®	comp. film.	200 mg	N12	22,71	6,50
4.	0900010400	Ibalgin®	comp. film.	200 mg	N12x2	34,38	9,84
5.	0900010422	Ibalgin® Forte	comp. film.	400 mg	N12	28,20	8,07
6.	0900010433	Ibalgin® gel	gel	50 mg/g	50 g N1	35,88	10,27
7.	0909060017	Ibalgin® Sport	cremă	0,2% + 5%	50 g N1	57,79	16,54
8.	0905810018	Modafen®	comp. film.	200 mg + 30 mg	N12	33,82	9,68
9.	0100450701	Mucosin	comp.	30 mg	N10x2	21,80	6,24
10.	2105680019	Mycoseptin	ung.		30 g N1	34,24	9,80
11.	0600140681	Mycomax® 150	caps.	150 mg	N1	35,11	10,05
12.	1500020200	Ofloxin® 200	comp. film.	200 mg	N10	45,74	13,09
13.	1800200270	Rispen® 1	comp. film.	1 mg	N10x5	60,97	17,45
14.	1800200281	Rispen® 2	comp. film.	2 mg	N10x5	133,79	38,29
15.	1800200292	Rispen® 3	comp. film.	3 mg	N10x5	206,22	59,02
16.	1800200306	Rispen® 4	comp. film.	4 mg	N10x5	278,61	79,74
17.	1209070276	Zenaro® 5 mg	comp. film.	5 mg	N10x2	45,77	13,10
18.	1809120010	Evertas® 1,5 mg	caps.	1,5 mg	N10x3	295,94	84,70
19.	1809120021	Evertas® 3 mg	caps.	3 mg	N10x3	334,34	95,69
20.	1809120032	Evertas® 4,5 mg	caps.	4,5 mg	N10x3	347,48	99,45
21.	1809120043	Evertas® 6 mg	caps.	6 mg	N10x3	361,04	103,33
22.	0304950249	Trombex® 75 mg	comp. film.	75 mg	N30	73,72	21,10
23.	0304950250	Trombex® 75 mg	comp. film.	75 mg	N30x3	231,93	66,38
24.	0304950261	Trombex® 75 mg	comp. film.	75 mg	N30 (flacon)	73,72	21,10
25.	0304950272	Trombex® 75 mg	comp. film.	75 mg	N90 (flacon)	231,93	66,38
26.	1600141526	Ultracod®	comp.	500 mg + 30 mg	N10x3	81,72	23,39

Zentiva SA, SC (prod.: Galenica Pharmaceutical Industry S.A., Grecia)

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de MS, fără TVA (MDL)	Preț în valută (RON)
1.	2008620011	Ibutin® 300 mg	comp. film. elib. prel.	300 mg	N10x2	106,71	30,54

Sandoz Private Ltd, India

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de MS, fără TVA (MDL)	Preț în valută (EUR)
1.	2400030191	Dlianos®	pic. naz., sol.	0,05%	10 ml N1	22,16	1,40
2.	2400030205	Dlianos®	spray naz., sol.	0,1%	10 ml N1	25,32	1,60

Nobel Ilac Sanayii ve Ticaret AŞ (prod.: Nobelfarma Ilac Sanayii ve Ticaret AŞ, Turcia)

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de MS, fără TVA (MDL)	Preț în valută (EUR)
1.	500360055	Etol® Fort	comp. film.	400 mg	N4	20,73	1,31
2.	908530067	Funit®	caps. cu micropelete	100 mg	N2	9,02	0,57
3.	1207560036	Lansoprol 30 mg	caps. gastrorez. cu micropelete	30 mg	N4	13,61	0,86
4.	1200070114	Lansoprol 30 mg	gastrorez. cu micropelete	30 mg	N14	48,43	3,06
5.	1307930119	Melox®	comp.	7,5 mg	N10	8,23	0,52
6.	1300160061	Melox®	comp.	7,5 mg	N10x3	21,84	1,38
7.	1307930108	Melox® Fort	comp.	15 mg	N10	16,30	1,03
8.	1307930289	Melox®	comp.	7,5 mg	N4	3,32	0,21
9.	1307930290	Melox® Fort	comp.	15 mg	N4	6,49	0,41
10.	1300160050	Melox® Fort	comp.	15 mg	N10x3	43,68	2,76
11.	1900110145	Misol 50	comp. film.	50 mg	N14	22,95	1,45
12.	0309330037	Prefix®	comp. film.	500 mg	N7x2	134,52	8,50
13.	0309330026	Prefix®	comp. film.	500 mg	N10	95,27	6,02
14.	0309330015	Prefix®	comp. film.	500 mg	N10x2	190,38	12,03
15.	1800250161	Remora®	comp. film.	150 mg	N4	18,99	1,20
16.	307480134	Siprobrel	comp. film.	500 mg	N4	12,19	0,77

Bayer Pharma AG (prod.: Bayer Pharma AG, Germania; Stegemann Lohnverpackung & Logistischer Service e.K., Germania), Germania

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de MS, fără TVA (MDL)	Preț în valută (EUR)
1	1809090047	Xarelto®	comp. film.	15 mg	N28	954,43	60,31
2	1809090069	Xarelto®	comp. film.	20 mg	N28	954,43	60,31

Berlin-Chemie AG (Menarini Group) (prod.: Berlin-Chemie AG (Menarini Group), Germania; Menarini-Von Heyden GmbH, Germania), Germania

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de MS, fără TVA (MDL)	Preț în valută (EUR)
1.	100070011	Falimint®	draj.	25 mg	N20	22,16	1,40

Les Laboratoires Servier, Franța

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de MS, fără TVA (MDL)	Preț în valută (EUR)
1.	0408470029	Detralex®	comp. film.	450 mg + 50 mg	N15x2	75,01	4,74

Terapia SA, SC, Romania

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de MS, fără TVA (MDL)	Preț în valută (EUR)
1.	100090334	Aspenter® 75 mg	comp. film. gastrorez.	75 mg	N10x3	20,57	1,30

The Mentholatum Company Ltd, M.Britanie

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de MS, fără TVA (MDL)	Preț în valută (USD)
1.	300894505	Deep Heat	cremă		67 g N1	39,70	3,22
2.	900010112	Deep Relief	gel	50 mg + 30 mg/g	50 g N1	39,09	3,17
3.	307352109	Deep Heat	cremă		15 g N1	22,32	1,81
4.	900010341	Deep Relief	gel	50 mg + 30 mg/g	15 g N1	29,34	2,38
5.	900010330	Deep Relief	gel	50 mg + 30 mg/g	100 g N1	63,25	5,13

Bristol-Myers Squibb, Franța

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de MS, fără TVA (MDL)	Preț în valută (USD)
1.	400480046	Donormyl	comp. film.	15 mg	N30	57,09	4,63
2.	1600140448	Efferalgan	sup.	150 mg	N5x2	25,52	2,07
3.	1600140518	Efferalgan	sup.	80 mg	N5x2	25,52	2,07
4.	1600660180	Efferalgan	sirop	30 mg/ml	90 ml N1	34,77	2,82
5.	1600140471	Efferalgan 500 mg	comp. eferv. secab.	500 mg	N4x4	30,21	2,45
6.	1600140460	Efferalgan Vitamin C	comp. eferv. secab.	330 mg + 200 mg	N10	25,52	2,07
7.	1600660261	Efferalgan	sup.	300 mg	N5x2	26,14	2,12
8.	1600140068	Fervex pentru adulți cu aromă de	pulb./sol. orală	500 mg + 200 mg + 25 mg/13,1 g	N8	52,28	4,24

		lămâie					
9.	1600140482	Fervex pentru adulți fără zahăr	pulb./sol. orală	500 mg + 200 mg + 25 mg/4,95 g	N8	50,68	4,11
10.	1600140079	Fervex pentru copii	pulb./sol. orală	280 mg + 100 mg + 10 mg/3 g	N8	48,33	3,92
11.	1600141342	Fervex® pentru adulți cu aromă de zmeură	pulb./sol. orală	500 mg + 200 mg + 25 mg/12,75 g	N8	55,98	4,54
12.	105630010	Upsarin UPSA	comp. eferv.	500 mg	N4x4	31,07	2,52
13.	105640011	Upsarin UPSA cu vitamina C	comp. eferv.	330 mg + 200 mg	N10	24,41	1,98

Medinova Ltd, Elveția

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de MS, fără TVA (MDL)	Preț în valută (USD)
1.	0409030019	Fluomizin®	comp. vag.	10 mg	N6	84,71	6,87
2.	1209020019	Gynoflor®	comp. vag.	50 mg (100 ml) + 30 mcg	N6	84,71	6,87

Poifa SA, Warszawa, Polonia

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de MS, fără TVA (MDL)	Preț în valută (USD)
1.	400110213	Dexamethason 0,1 %	pic. oft., susp.	1 mg/ml	5 ml N1	15,47	1,25
3.	2400030261	Galazolin®	pic. naz., sol.	0,05%	10 ml N1	13,32	1,08
4.	2400030272	Galazolin®	pic. naz., sol.	0,1%	10 ml N1	14,30	1,16
5.	1607360010	Plafed	emuls. inj.	10 mg/ml	20 ml N5	595,04	48,26

Medana Pharma SA, Polonia

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de MS, fără TVA (MDL)	Preț în valută (USD)
1.	300860010	Aquadetrim Vitamina D3	pic. orale, sol.	15000 UI/1 ml	10 ml N1	16,77	1,36
2.	1800100071	Vitamina A + D3	pic. orale, sol.	20000 UI + 10000 UI/1 ml	10 ml N1	12,95	1,05
3.	1100050430	Ultrafastin	gel	2,5 %	50 g N1	32,06	2,60
4.	1100050371	Ultrafastin	comp. film.	100 mg	N10	12,58	1,02

Medochemie Ltd, Cipro

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de MS, fără TVA (MDL)	Preț în valută (EUR)
1.	0600220039	Magrilan®	caps.	20 mg	N10x3	58,24	3,68
2.	0300190056	Medoclor®	gran./susp. orală	125 mg/5 ml	100 ml N1	71,21	4,50
3.	0108850134	Medoclav® 1000 mg	comp. film.	875 mg + 125 mg	N7x2	55,13	3,48
4.	0307000086	Sulcef® 2 g	pulb./sol. inj./perf.	2 g (1 g + 1 g)	N10	633,02	40,00

TEVA Pharmaceutical Industries Ltd (prod.: Teva Operations Poland Sp. z o. o., Polonia)

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de MS, fără TVA (MDL)	Preț în valută (USD)
1.	0309110095	Finlepsin®	comp.	200 mg	N10x5	36,99	3,00
2.	0309110109	Finlepsin® 200 retard	comp. elib. prel.	200 mg	N10x5	49,94	4,05
3.	0309110132	Finlepsin® 400 retard	comp. elib. prel.	400 mg	N10x5	73,98	6,00

Pliva Hrvatska d.o.o., Croația

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de MS, fără TVA (MDL)	Preț în valută (USD)
1	2008500027	Diuver®	comp.	10 mg	N10x2	33,17	2,69
2	2008500016	Diuver®	comp.	5 mg	N10x2	20,47	1,66

AWD.pharma GmbH&Co.KG (prod.: AWD.pharma GmbH&Co.KG, Germania; Pliva Hrvatska d.o.o., Croația), Germania

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de MS, fără TVA (MDL)	Preț în valută (USD)
1.	0800180016	Triampur® compositum	comp.	25 mg + 12,5 mg	N50	67,81	5,50

Chauvin ankerpharm GmbH (prod.: aeropharm GmbH, Germania; Chauvin ankerpharm GmbH, Germania), Germania

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de MS, fără TVA (MDL)	Preț în valută (EUR)
1.	400130019	Panthenol Spray	spumă cutan.	46,30 mg/g	130 g N1	55,39	3,50

Bilim Pharmaceuticals, Turcia

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de MS, fără TVA (MDL)	Preț în valută (USD)
1.	600140038	Flucoral	caps.	150 mg	N1	48,09	3,90

Sopharma PLC, Bulgaria

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de MS, fără TVA (MDL)	Preț în valută (EUR)
1.	0200350228	Bromhexin Sopharma	sirop	4 mg/5 ml	125 ml N1	23,11	1,46
2.	0700160011	Broncholytin®	sirop	5,75 mg + 4,6 mg/5 ml	125 g N1	25,32	1,60
3.	0706990010	Broncholytin-Neo	sirop		110 ml N1	31,81	2,01
4.	1900170059	Carsil	comp. film.	35 mg	N10x8	42,25	2,67
5.	0300650105	Cinnarizine Sopharma	comp.	25 mg	N50	5,06	0,32
6.	0900140152	Indometacin Sopharma	comp. gastrorez.	25 mg	N30	6,96	0,44
7.	0900140185	Indometacin Sopharma	ung.	10%	N1	6,01	0,38
8.	1100070111	Ketotifen Sopharma	comp.	1 mg	N10x3	10,91	0,69
9.	0700030015	Nivalin	comp.	10 mg	N10x2	171,38	10,83
10.	0100370098	Sophanax	comp.	0,5 mg	N10x3	33,87	2,14
11.	1300260282	Spasmalgon®	sol. inj.	500 mg + 2 mg + 0,02 mg/ml	2 ml N10	78,65	4,97
12.	1300260466	Spasmalgon®	sol. inj.	500 mg + 2 mg + 0,02 mg/ml	2 ml N5	50,17	3,17
13.	1300260293	Spasmalgon®	sol. inj.	500 mg + 2 mg + 0,02 mg/ml	5 ml N10	117,11	7,40
14.	1300260503	Spasmalgon®	sol. inj.	500 mg + 2 mg + 0,02 mg/ml	5 ml N5	66,94	4,23
15.	2000010016	Tabex®	comp. film.	1,5 mg	N20x5	171,23	10,82
16.	1300260433	Tempalgin	comp. film.		N10x10	64,25	4,06
17.	1306180010	Tempalgin	comp. film.		N10x2	16,93	1,07
18.	2000700072	Troxerutin Sopharma	gel	2%	40 g N1	13,29	0,84
19.	2000700083	Troxerutin Sopharma	caps.	300 mg	N10x5	64,40	4,07

Depofarm SRL, Republica Moldova

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de MS, fără TVA (MDL)
1.	108720301	Acid ascorbic	pulb./sol. orală	0,5 g	N30	21,00
2.	108720312	Acid ascorbic	pulb./sol. orală	1 g	N30	36,00
3.	100780057	Acid ascorbic	draj.	50 mg	N200	9,2
4.	200320041	Acid boric	sol. cutan.	3%	40 ml N1	4,6
5.	109050089	Acid boric	pulb./sol. cutan.	10 g	N25	25,00
6.	600300029	Acid formic	sol. cutan.	1,4%	50 ml N1	4,5
7.	1900020028	Acid salicilic	sol. cutan.	1%	40 ml N1	4,5
8.	0100540013	Amoniac	sol.	10%	25 ml N1	8,5
9.	307353184	Anti-P	spray cutan., sol.		100 ml N1	20,20
10.	307353195	Anti-P	spray cutan., sol.		50 ml N1	15,20
11.	300891009	Anti-P	sol. cutan.		50 ml N1	14,90
12.	307140809	Arfazetin	prep. vegetal/ceai		1,5 g N20	12,99
13.	307140810	Arfazetin	prod. vegetal/ceai		50 g N1	12,99
14.	307140854	Bronhoherba	prep. vegetal/ceai		1,5 g N20	13,00
15.	307140865	Bronhoherba	prod. vegetal/ceai		100 g N1	18,00
16.	300070039	Camfor	sol. cutan.	10%	40 ml N1	5,50
17.	300450017	Clorhexidină bigluconat	sol. cutan.	0,05%	100 ml N1	11,50
18.	307140876	Detoxiherba	prep. vegetal/ceai		1,5 g N20	13,00
19.	307140887	Detoxiherba	prod. vegetal/ceai		100 g N1	18,00
20.	300060267	Flori de gălbenele	prod. vegetal		25 g N2	13,05
21.	300060245	Flori de gălbenele	prep. vegetal/ceai		1,5 g N20	12,96
22.	1300060116	Flori de mușetel	prod. vegetal		50 g N1	14,04
23.	1300060105	Flori de mușetel	prod. vegetal frag.		1 g N20	12,96
24.	800050065	Flori de siminoc	prod. vegetal		25 g N2	13,83
25.	1900050043	Flori de soc	prod. vegetal/ceai		50 g N1	12,96
26.	2000340063	Flori de tei	prod. vegetal frag.		1,5 g N20	12,96
27.	2000340074	Flori de tei	prod. vegetal		50 g N1	17,82

28.	600290014	Formidron	sol. cutan.		50 ml N1	5,20
29.	600290070	Formidron	spray cutan., sol.		100 ml N1	20,20
30.	600290069	Formidron	spray cutan., sol.		50 ml N1	15,20
31.	1900160025	Fructe de armurariu	prod. vegetal/ceai		N1	13,95
32.	608570017	Fructe de fenicul	prod. vegetal/ceai		100 g N1	18,50
33.	1800230103	Fructe de măceș	prod. vegetal frag.		2 g N20	12,96
34.	1800230125	Fructe de măceș	prod. vegetal/ceai		100 g N1	14,48
35.	1300190064	Frunze de izmă bună	prod. vegetal frag.		1,5 g N20	12,48
36.	1300190075	Frunze de izmă bună	prod. vegetal/ceai		50 g N1	14,04
37.	1500130064	Frunze de ortosifon	prep. vegetal/ceai		1,5 g N20	14,90
38.	1600540129	Frunze de pătașină	prod. vegetal		50 g N1	12,53
39.	2000720052	Frunze de podbal	prod. vegetal		50 g N1	12,96
40.	1300150048	Frunze de roiniță	prep. vegetal/ceai		1,5 g N20	14,50
41.	1900040086	Frunze de salvie	prod. vegetal		50 g N1	14,10
42.	300180114	Frunze de siminichie	prep. vegetal/ceai		1,5 g N20	12,96
43.	300180125	Frunze de siminichie	prod. vegetal/ceai		50 g N1	12,53
44.	2100060081	Frunze de urzică	prod. vegetal		50 g N1	13,05
45.	307140898	Gastroherba	prep. vegetal/ceai		1,5 g N20	13,00
46.	307140902	Gastroherba	prod. vegetal/ceai		100 g N1	18,00
47.	700270026	Glicerol	sol. cutan.		25 g N1	3,90
48.	307140913	Hepatoherba	prep. vegetal/ceai		1,5 g N20	13,00
49.	307140924	Hepatoherba	prod. vegetal/ceai		100 g N1	18,00
50.	307140935	Imunoherba	prod. vegetal/ceai		100 g N1	18,00
51.	307352442	Ingalori	spray bucofaring.		20 g N1	16,50
52.	1200110029	Lăstări de rozmarin sălbatic	prod. vegetal/ceai		75 g N1	14,50
53.	300430417	Levomicetină	sol. cutan.	5%	25 ml N1	5,15
54.	900200313	Lugol	spray bucofaring., sol.	1%	25 g N1	16,20
55.	900200302	Lugol	spray bucofaring., sol.	1%	50 g N1	21,60
56.	300890976	Lugol cu glicerol	sol. bucofaring.		25 g N1	5,80
57.	2600040073	Mătase de porumb	prod. vegetal/ceai		25 g N2	12,96
58.	2600040051	Mătase de porumb	prep. vegetal/ceai		1,5 g N20	12,96
59.	1300200024	Menovazin	sol. cutan.		40 ml N1	5,00
60.	208380010	Muguri de mesteacăn	prod. vegetal		5 g N10	31,61
61.	307140957	Nefroherba	prep. vegetal/ceai		1,5 g N20	13,00
62.	307140946	Nefroherba	prod. vegetal/ceai		100 g N1	18,00
63.	300430059	Otitep	pic. auric., sol.		25 ml N1	14,90
64.	2000320072	Părți aeriene de cimbrisor	prep. vegetal/ceai		1,5 g N20	12,96
65.	2000320061	Părți aeriene de cimbrisor	prod. vegetal/ceai		50 g N1	12,96
66.	500180051	Părți aeriene de coada-calului	prod. vegetal		50 g N1	13,90
67.	105380027	Părți aeriene de coada-șoricelului	prod. vegetal		50 g N1	14,04
68.	200210047	Părți aeriene de dențiță	prep. vegetal/ceai		1,5 g N20	12,96
69.	200210036	Părți aeriene de dențiță	prod. vegetal		50 g N1	14,86
70.	1300150060	Părți aeriene de roiniță	prep. vegetal/ceai		1,5 g N20	14,50
71.	1300150059	Părți aeriene de roiniță	prod. vegetal/ceai		50 g N1	14,50
72.	300400056	Părți aeriene de rostopască	prod. vegetal		50 g N1	13,05
73.	1500100038	Părți aeriene de sovarv	prep. vegetal/ceai		1,5 g N20	11,02
74.	1500100027	Părți aeriene de sovarv	prod. vegetal/ceai		50 g N1	11,64
75.	802410023	Părți aeriene de sunătoare	prep. vegetal/ceai		1,5 g N20	12,96
76.	802410034	Părți aeriene de sunătoare	prod. vegetal		50 g N1	12,96
77.	1601140032	Părți aeriene de trosot	prod. vegetal		50 g N1	10,00
78.	1100010207	Permanganat de potasiu	pulb./sol. cutan.		N30	33,00
79.	800210034	Peroxid de hidrogen	sol. cutan.	3%	40 ml N1	3,40
80.	800210218	Peroxid de hidrogen	sol. cutan.	3%	100 ml N1	5,20
81.	2200040037	Picături cardiace	pic. orale, sol.		25 ml N1	5,16
82.	2200040059	Picături cardiace	pic. orale, sol.		50 ml N1	9,50
83.	104130029	Pol-pala	prod. vegetal/ceai		50 g N1	13,48
84.	1605550044	Propolis	spray bucofaring.		20 g N1	16,80
85.	1605550055	Propolis	spray bucofaring.		40 g N1	30,50
86.	300890998	Pudră pentru copii	pulb. cutan.		50 g N1	11,50
87.	300897159	Rehidol	pulb./sol. orală	20,9 g	N10	50,00
88.	300890921	Revit	draj.		N80	9,54
89.	900190032	Rizomi cu rădăcini de iarbă mare	prod. vegetal		100 g N1	13,52

90.	2200040406	Rizomi cu rădăcini de odolean	prod. vegetal		50 g N1	14,74
91.	1700020022	Scoarță de stejar	prod. vegetal		100 g N1	15,44
92.	1200260038	Semințe de in	prod. vegetal		100 g N1	12,04
93.	307351663	Specie colagogă N2	prep. vegetal/ceai		2 g N20	12,96
94.	307351652	Specie colagogă N2	prod. vegetal/ceai		50 g N1	12,96
95.	307351799	Specie Elecasol	prod. vegetal/ceai		60 g N1	15,40
96.	307351814	Specie pectorală N1	prep. vegetal/ceai		1,5 g N20	12,96
97.	307351803	Specie pectorală N1	prod. vegetal/ceai		50 g N1	12,96
98.	307351836	Specie pectorală N2	prep. vegetal/ceai		1,5 g N20	12,96
99.	307351825	Specie pectorală N2	prod. vegetal/ceai		50 g N1	12,96
100.	307351674	Specie sedativă N2	prep. vegetal/ceai		1,5 g N20	12,96
101.	307351685	Specie sedativă N2	prod. vegetal/ceai		50 g N1	12,53
102.	1300020226	Sulfat de magneziu	pulb./sol. orală	20 g	N15	43,80
103.	300060016	Tinctură de gălbenele	sol. cutan.		50 ml N1	5,50
104.	2200040048	Tinctură de odolean	pic. orale, sol.		25 ml N1	4,50
105.	300910029	Tinctură de păducel	pic. orale, sol.		25 ml N1	4,50
106.	1200130010	Tinctură de talpa-gâștei	tinctură		25 ml N1	4,50
107.	300070109	Ulei de camfor	sol. cutan.	10 %	25 g N1	6,20
108.	300070028	Ulei de camfor	sol. cutan.	10%	30 g N1	5,50
109.	1800150054	Ulei de ricin	ulei		25 g N1	5,90
110.	300890954	Urolesan	pic. orale, sol.		15 ml N1	19,80

Farmaco, Republica Moldova

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de MS, fără TVA (MDL)
1.	100110351	Aciclovir	caps.	200 mg	N10x2	25,00
2.	100110362	Aciclovir	caps.	200 mg	N10x5	62,50
3.	0100090138	Acid acetilsalicilic	comp.	500 mg	N10	1,40
4.	105650023	Acid aminocapronic	sol. perf.	5%	100 ml N1	9,80
5.	108720194	Acid ascorbic	sol. inj.	5%	2 ml N10	13,80
6.	100780183	Acid ascorbic	sol. inj.	5%	2 ml N5x2	13,80
7.	108720275	Acid ascorbic	sol. inj.	10%	2 ml N5x2	15,40
8.	108720286	Acid ascorbic	sol. inj.	10%	2 ml N10x5	77,00
9.	108720297	Acid ascorbic	sol. inj.	10%	2 ml N20x5	154,00
10.	100780080	Acid ascorbic	sol. inj.	10%	2 ml N10	15,40
11.	106740033	Acid ascorbic cu glucoză	comp.	100 mg+ 878 mg	N10	1,50
12.	200320133	Acid boric	sol. cutan.	3%	10 ml N1	3,20
13.	200320144	Acid boric	ung.	5%	25 g N1	6,00
14.	600300052	Acid formic	sol./uz extern	1,4%	50 ml N1	5,40
15.	1400240032	Acid nicotinic	sol. inj.	1%	1 ml N10	11,20
16.	1900020051	Acid salicilic	sol. cutan.	1%	40 ml N1	5,40
17.	1900290098	Alcool etilic 70%	sol. cutan.	70%	100 ml N1	7,60
18.	1900290711	Alcool etilic 70%	sol. cutan.	70%	1000 ml N1	32,00
19.	1900290700	Alcool etilic 96%	sol. cutan.	96%	100 ml N1	8,00
20.	1900290696	Alcool etilic 96%	sol. cutan.	96%	1000 ml N1	36,00
21.	100530218	Amlodipină - 10	comp.	10 mg	N10x2	25,20
22.	100530207	Amlodipină - 5	comp.	5 mg	N10x2	17,40
23.	100540035	Amoniac	sol.	10%	10 ml N1	3,50
24.	100551099	Amoxicilină - 250	caps.	250 mg	N10x2	12,00
25.	100551354	Amoxicilină - 250	caps.	250 mg	N10	6,00
26.	100551103	Amoxicilină - 500	caps.	500 mg	N10x2	19,00
27.	100551365	Amoxicilină - 500	caps.	500 mg	N10	9,50
28.	0100551620	Amoxicilină 0,5 g	pulb./sol. inj.	0,5 g	N1	5,75
29.	0100551631	Amoxicilină 0,5 g	pulb./sol. inj.	0,5 g	N10	57,52
30.	0100551642	Amoxicilină 1,0 g	pulb./sol. inj.	1 g	N1	8,35
31.	0100551653	Amoxicilină 1,0 g	pulb./sol. inj.	1 g	N10	83,49
32.	100571127	Ampicilină	caps.	250 mg	N10x2	10,20
33.	100571149	Ampicilină	caps.	500 mg	N10x2	14,70
34.	0100571596	Ampicilină - 0,5	pulb./sol. inj.	0,5 g	N100	114,00
35.	0100571460	Ampicilină - 0,5	pulb./sol. inj.	0,5 g	N50	57,00
36.	0100570175	Ampicilină - 0,5	pulb./sol. inj.	0,5 g	N1	1,14
37.	0100570810	Ampicilină - 0,5	pulb./sol. inj.	0,5 g	N10	11,40
38.	0100570186	Ampicilină - 1,0	pulb./sol. inj.	1 g	N1	1,71

70.	0300250387	Cefazolină 1,0	pulb./sol. inj.	1 g	N10	66,00
71.	0300250701	Cefazolină 1,0	pulb./sol. inj.	1 g	N5	33,00
72.	0300250538	Cefazolină 1,0	pulb./sol. inj.	1 g	N50	330,00
73.	0300320273	Cefex-0,75	pulb./sol. inj.	0,75 g	N10	140,70
74.	0300320251	Cefex-0,75	pulb./sol. inj.	0,75 g	N5	70,35
75.	0300320398	Cefex-0,75	pulb./sol. inj.	0,75 g	N50	703,50
76.	300290071	Cefoxim-0,5	pulb./sol. inj.	0,5 g	N1	6,80
77.	300290428	Cefoxim-0,5	pulb./sol. inj.	0,5 g	N5	34,00
78.	300290439	Cefoxim-0,5	pulb./sol. inj.	0,5 g	N10	68,00
79.	300290440	Cefoxim-0,5	pulb./sol. inj.	0,5 g	N50	340,00
80.	0300290082	Cefoxim-1,0	pulb./sol. inj.	1,0 g	N1	7,87
81.	0300290314	Cefoxim-1,0	pulb./sol. inj.	1,0 g	N10	78,70
82.	0300290196	Cefoxim-1,0	pulb./sol. inj.	1,0 g	N5	39,35
83.	0300290370	Cefoxim-1,0	pulb./sol. inj.	1,0 g	N50	393,50
84.	0300300282	Ceftazidim 0,5 g	pulb./sol. inj.	0,5 g	N1	10,00
85.	0300300411	Ceftazidim 0,5 g	pulb./sol. inj.	0,5 g	N5	50,00
86.	0300300422	Ceftazidim 0,5 g	pulb./sol. inj.	0,5 g	N10	100,00
87.	0300300396	Ceftazidim 1,0 g	pulb./sol. inj.	1 g	N5	75,00
88.	0300300400	Ceftazidim 1,0 g	pulb./sol. inj.	1 g	N10	150,00
89.	0300300190	Ceftazidim 1,0 g	pulb./sol. inj.	1 g	N1	15,00
90.	300310180	Ceftriaxon	pulb./sol. inj.	0,5 g	N1	6,80
91.	0300310179	Ceftriaxon	pulb./sol. inj.	1 g	N1	12,40
92.	300940099	Cianocobalamină	sol. inj.	1000 mcg/ml	1 ml N10	11,60
93.	0300940011	Cianocobalamină	sol. inj.	500 mcg/ml	1 ml N10	9,50
94.	0100090127	Citramon M	comp.	240 mg + 180 mg + 30 mg	N10	1,80
95.	300700332	Clartromicină	caps.	250 mg	N10	48,00
96.	300700321	Clartromicină	caps.	250 mg	N10x2	94,60
97.	1200240232	Clorhidrat de lidocaină	sol. inj.	2%	2 ml N10	9,80
98.	1200240069	Clorhidrat de lidocaină	sol. inj.	2%	2 ml N5x2	9,80
99.	1200240221	Clorhidrat de lidocaină	sol. inj.	1%	5 ml N5x2	16,80
100.	1600130034	Clorhidrat de papaverină	sol. inj.	2%	2 ml N10	11,44

39.	0100570821	Ampicilină - 1,0	pulb./sol. inj.	1 g	N10	17,10
40.	0100571585	Ampicilină - 1,0	pulb./sol. inj.	1 g	N100	171,00
41.	0100571415	Ampicilină - 1,0	pulb./sol. inj.	1 g	N50	85,50
42.	100570197	Ampicilină trihidrat-250	comp.	250 mg	N10	4,60
43.	100571404	Ampicilină trihidrat-250	comp.	250 mg	N10x2	9,20
44.	100570201	Ampicilină trihidrat-500	comp.	500 mg	N10	9,20
45.	100571574	Ampicilină trihidrat-500	comp.	500 mg	N10x2	18,40
46.	1300260134	Analgină	comp.	500 mg	N10	2,40
47.	1308430144	Analgină	sol. inj.	50%	2 ml N5x2	8,20
48.	300998167	Antal	comp.	1 mg	N10x2	20,60
49.	030098156	Antal	comp.	1 mg	N10	10,30
50.	100780194	Ascorutin	comp.	50 mg + 50 mg	N10	2,00
51.	104590016	Ascorutin	comp.	50 mg + 50 mg	N100	20,00
52.	108070028	Ascorutin	comp.	50 mg + 50 mg	N10x3	6,00
53.	108070039	Ascorutin	comp.	50 mg + 50 mg	N30	6,00
54.	108070040	Ascorutin	comp.	50 mg + 50 mg	N50	10,00
55.	0100810466	Atenolol-F	comp.	50 mg	N10x2	4,72
56.	0100810020	Atenolol-F	comp.	50 mg	N10	2,36
57.	100810477	Atenolol-F	comp.	100 mg	N10x2	9,60
58.	0100810019	Atenolol-F	comp.	100 mg	N10	4,80
59.	206310019	Balsam "K-50" Maritim®	sol. orală		200 ml N1	26,39
60.	1300200057	Bom-Benghe	ung.	39 mg + 202 mg/g	40 g N1	11,20
61.	300891397	Calmocord picături cardiace	tinctură		25 ml N1	5,40
62.	0300891401	Calmocord picături cardiace	tinctură		50 ml N1	8,30
63.	0300891375	Calmocord picături cardiace	tinctură		100 ml N1	12,50
64.	300070051	Camfor	sol. cutan.	10%	40 ml N1	6,20
65.	0300250712	Cefazolină 0,5	pulb./sol. inj.	0,5 g	N5	28,00
66.	0300250723	Cefazolină 0,5	pulb./sol. inj.	0,5 g	N50	280,00
67.	0300250077	Cefazolină 0,5	pulb./sol. inj.	0,5 g	N1	5,60
68.	0300250376	Cefazolină 0,5	pulb./sol. inj.	0,5 g	N10	56,00
69.	0300250088	Cefazolină 1,0	pulb./sol. inj.	1 g	N1	6,60

130.	0100500248	Eufilină	sol. inj.	2,4%	5 ml N5x2	13,00
131.	0100500259	Eufilină	sol. inj.	2,4%	5 ml N5x10	65,00
132.	0100500260	Eufilină	sol. inj.	2,4%	5 ml N5x20	130,00
133.	100350018	Extract fluid de abe	sol. inj.		1 ml N10	9,50
134.	607610419	Flucofarm - 150	caps.	150 mg	N1	18,40
135.	600290036	Formidron	sol. cutan.	10%	50 ml N1	5,20
136.	600380153	Furosemid	comp.	40 mg	N10	1,36
137.	600380050	Furosemid	comp.	40 mg	N50	6,80
138.	600380245	Furosemid	comp.	40 mg	N10x2	3,40
139.	600380049	Furosemid	sol. inj.	10 mg/ml	2 ml N10	8,00
140.	0700120062	Gentamicină	sol. inj.	4%	2 ml N5x2	5,98
141.	0700120073	Gentamicină	sol. inj.	4%	2 ml N5x10	29,90
142.	0700120084	Gentamicină	sol. inj.	4%	2 ml N5x20	59,80
143.	0700110061	Gentamicină	sol. inj.	4%	2 ml N10	5,98
144.	300892154	Geucamen	ung.		40 g N1	15,60
145.	300020067	Gluconat de calciu	comp.	500 mg	N10	1,38
146.	300020621	Gluconat de calciu	sol. inj.	10 %	5 ml N5x2	17,40
147.	0400160159	Glucoză 5%	sol. perf.	5%	400 ml N1	6,42
148.	0400160148	Glucoză 5%	sol. perf.	5%	200 ml N1	5,07
149.	706480014	Gripofarm	caps.	100 mg	N10	48,70
150.	1600630017	Hemodez-F	sol. perf.		200 ml N1	27,20
151.	1600630040	Hemodez-F	sol. perf.		400 ml N1	35,00
152.	1600570029	Hidrotartrat de platilină	sol. inj.	0,2%	1 ml N5x2	25,00
153.	1600560017	Hidrotartrat de platilină	sol. inj.	0,2%	1 ml N10	25,00
154.	1800230011	Holosas	sirop		130 g N1	14,20
155.	0907750161	Indapamid - 2,5	caps.	2,5 mg	N10x3	14,40
156.	0900130139	Indapamid - 2,5	caps.	2,5 mg	N10x2	9,60
157.	0907750138	Indapamid - 1,5	caps.	1,5 mg	N10x2	6,40
158.	0907750149	Indapamid - 1,5	caps.	1,5 mg	N10x3	9,60
159.	900200117	Iodinol	sol. cutan.	1 mg/ml	100 ml N1	6,80
160.	908530115	Itral	caps.	100 mg	N10	128,00

101.	1600130148	Clorhidrat de papaverină	sol. inj.	2%	2 ml N5x2	11,44
102.	1600880111	Clorhidrat de piridoxină (Vitamina B6) 5%	sol. inj.	5%	1 ml N5x2	10,60
103.	1600880122	Clorhidrat de piridoxină (Vitamina B6) 5%	sol. inj.	5%	1 ml N5x20	106,00
104.	1600880133	Clorhidrat de piridoxină (Vitamina B6) 5%	sol. inj.	5%	1 ml N5x10	53,00
105.	1600880029	Clorhidrat de piridoxină (Vitamina B6) 5%	sol. inj.	5%	1 ml N10	10,60
106.	2000260017	Clorhidrat de tiamină	sol. inj.	5%	1 ml N10	10,30
107.	1400100183	Clorură de sodiu	sol. perf.	0,9%	200 ml N1	9,37
108.	1400100194	Clorură de sodiu	sol. perf.	0,9%	400 ml N1	7,22
109.	1400890367	Clorură de sodiu	sol. perf.	0,9 %	250 ml N1	4,17
110.	1400890356	Clorură de sodiu	sol. perf.	0,9 %	500 ml N1	6,10
111.	1400890264	Clorură de sodiu	sol. inj.	0,9%	5 ml N5x10	59,00
112.	1400890275	Clorură de sodiu	sol. inj.	0,9%	5 ml N5x20	118,00
113.	1400890149	Clorură de sodiu	sol. inj.	0,9%	5 ml N5x2	11,80
114.	200060013	Dibazol	sol. inj.	1%	1 ml N10	10,64
115.	200060150	Dibazol	sol. inj.	1%	5 ml N5x2	14,80
116.	200060172	Dibazol	sol. inj.	1%	5 ml N5x10	74,00
117.	200060183	Dibazol	sol. inj.	1%	5 ml N5x20	148,00
118.	400200134	Diclofenac sodic	ung.	1%	40 g N1	12,60
119.	400320298	Diclofenac sodic	sol. inj.	75 mg/3 ml	3 ml N5x2	16,80
120.	400340049	Dimedrol	comp.	50 mg	N10	1,20
121.	0400340153	Dimedrol	sol. inj.	1%	1 ml N10	8,40
122.	400500373	Drotaverină-Farmaco	sol. inj.	2%	2 ml N5x2	18,00
123.	508720015	Esomeprazol	caps.	20 mg	N10	166,60
124.	508720026	Esomeprazol	caps.	20 mg	N10x2	320,00
125.	508720037	Esomeprazol	caps.	20 mg	N10x5	833,00
126.	508720048	Esomeprazol	caps.	40 mg	N10	290,00
127.	508720059	Esomeprazol	caps.	40 mg	N10x2	580,00
128.	508720060	Esomeprazol	caps.	40 mg	N10x5	1450,00
129.	0100500042	Eufilină	comp.	150 mg	N30	7,20

191.	1600700039	Novocaină 2%	sol. inj.	2%	2 ml N5x2	11.80
192.	1500040408	Omeprazol	caps.	20 mg	N10x2	10.00
193.	1600030019	Pacovirină	comp.	50 mg	N30	240,74
194.	1600030020	Pacovirină	comp.	50 mg	N10x3	240,74
195.	1600030031	Pacovirină	comp.	50 mg	N10x5	401,23
196.	1600030042	Pacovirină	caps.	50 mg	N30	240,74
197.	1600030053	Pacovirină	caps.	50 mg	N10x3	240,74
198.	1600140127	Paracetamol	comp.	200 mg	N10	0.90
199.	1600660054	Paracetamol	comp.	200 mg	N10x2	2.60
200.	1600140138	Paracetamol	comp.	500 mg	N10	1.80
201.	1600660032	Paracetamol	comp.	500 mg	N10x2	4.00
202.	1600250361	Pentoxifilină - Farmaco	sol. inj.	2%	5 ml N5x2	16.80
203.	8002100067	Peroxid de hidrogen	sol. cutan.	3%	40 ml N1	3.60
204.	800210229	Peroxid de hidrogen	sol. cutan.	3%	100 ml N1	5.60
205.	800210230	Peroxid de hidrogen	sol. cutan.	3%	1000 ml N1	11.50
206.	5004300088	Pertusin	sirop	120 mg + 10 mg/g	100 g N1	11.20
207.	1600500561	Piracetam	sol. inj.	20%	5 ml N5x2	17.60
208.	1600500608	Piracetam	sol. inj.	20%	5 ml N5x10	88.00
209.	1600500619	Piracetam	sol. inj.	20%	5 ml N5x20	176.00
210.	400140043	Poliglucin	sol. perf.		200 ml N1	30.00
211.	400140054	Poliglucin	sol. perf.		400 ml N1	52.40
212.	0400140283	Poliglucin	sol. perf.		400 ml N1x6	314.40
213.	400140331	Poliglucin	sol. perf.		250 ml N1	38.00
214.	400140342	Poliglucin	sol. perf.		500 ml N1	60.00
215.	1400180011	Prozerină	sol. inj.	0.05%	1 ml N10	11.70
216.	1400180022	Prozerină	sol. inj.	0.05%	1 ml N5x2	11.70
217.	400140320	Reopoliglucin	sol. perf.		250 ml N1	48.60
218.	400140319	Reopoliglucin	sol. perf.		500 ml N1	70.20
219.	400140021	Reopoliglucin	sol. perf.		200 ml N1	36.80
220.	400140032	Reopoliglucin	sol. perf.		400 ml N1	58.00
221.	900150267	Riboxină	comp. film.	200 mg	N50	12.50

161.	900260032	Izoniazidă - 300	comp.	300 mg	N100	28.40
162.	900260191	Izoniazidă - 300	comp.	300 mg	N40	12.50
163.	900260021	Izoniazidă -100	comp.	100 mg	N100	16.00
164.	900260216	Izoniazidă -100	comp.	100 mg	N40	7.50
165.	1100040082	Ketoconazol	comp.	200 mg	N10	12.00
166.	1105930094	Ketoconazol	comp.	200 mg	N10x2	24.00
167.	1105930289	Ketoconazol	comp.	200 mg	N10x5	60.00
168.	300430093	Levomecol	ung.	7,5 mg + 40 mg/g	40 g N1	10.20
169.	3004301130	Levometicetină	comp.	250 mg	N10	3,76
170.	301590055	Levometicetină	comp.	500 mg	N10	6,85
171.	300892143	Liniment Balsamic Wisniewsky	liniment	30 mg + 30 mg/g	40 g N1	8,80
172.	1200280328	Lisinopril	comp.	10 mg	N10x2	16.00
173.	1200280339	Lisinopril	comp.	20 mg	N10x2	26.10
174.	900200128	Lugol cu glicerină	sol. bucofarîng. / cutan.		25 g N1	6,40
175.	300130393	Medicas E	caps.	200 mg	N10	2,60
176.	1300200116	Menovazin	sol. cutan.	2,5 g + 1 g + 1 g/100 ml	40 ml N1	6,00
177.	1300400455	Metoprolol	comp.	100 mg	N10	7,50
178.	1300400466	Metoprolol	comp.	100 mg	N10x2	13.00
179.	1300400444	Metoprolol	comp.	50 mg	N10	5,20
180.	1300400433	Metoprolol	comp.	50 mg	N10x2	9,60
181.	1400290233	Nimesulid	comp.	100 mg	N10x2	12.00
182.	1400290347	Nimesulid	comp.	100 mg	N10	6,50
183.	1400460247	Nistatină	comp. film.	500000 UI	N10	6,50
184.	1400440278	Norfloxacină	caps.	400 mg	N10	12,40
185.	1400440289	Norfloxacină	caps.	400 mg	N10x2	24,80
186.	1600700051	Novocaină 0,5%	sol. inj.	0,5%	2 ml N10	10,60
187.	1600700213	Novocaină	sol. inj.	0,5%	5 ml N5x2	13,60
188.	1600700246	Novocaină	sol. inj.	0,5%	5 ml N5x20	136,00
189.	1600700235	Novocaină 0,5 %	sol. inj.	0,5%	5 ml N5x10	68,00
190.	1600700224	Novocaină	sol. inj.	2%	2 ml N10	11,80

253.	2000140012	Terebentină	ung.	0,2 g/g	25 g N1	7,00
254.	300060197	Tinctură de găbenele	tinctură		25 ml N1	4,50
255.	300060201	Tinctură de găbenele	tinctură		40 ml N1	5,20
256.	300060120	Tinctură de găbenele	tinctură		50 ml N1	6,00
257.	2200040118	Tinctură de odolean	tinctură		30 ml N1	5,20
258.	1800150021	Ulei de ricin	ulei		30 g N1	7,30
259.	2200100047	Ulei de vaselină	ulei	25 g	25 g N1	6,50
260.	1900440011	Unguent cu sulf	ung.	66,7 mg/g	50 g N1	7,80
261.	0109070025	Ursfarm	caps.	250 mg	N10x5	156,00
262.	2200100070	Vaselină	ung.		25 g N1	6,00
263.	2200210041	Vinpocetină	comp.	5 mg	N10x2	14,32
264.	2200210199	Vinpocetină	comp.	5 mg	N10x5	35,81
265.	2200210306	Vinpocetină	sol. inj.	10 mg/2 ml	2 ml N5x2	24,40
266.	0600210094	Fluorouracil-Farmaco	sol. inj.	5%	5 ml N5x2	70,00
267.	0600210108	Fluorouracil-Farmaco	sol. inj.	5%	5 ml N5x10	350,00
268.	0600210119	Fluorouracil-Farmaco	sol. inj.	5%	5 ml N5x20	700,00
269.	0500120044	Adrenalin-Farmaco	sol. inj.	0,18 %	1 ml N2x5	15,00
270.	0500120055	Adrenalin-Farmaco	sol. inj.	0,18 %	1 ml N5x10	75,00
271.	0500120066	Adrenalin-Farmaco	sol. inj.	0,18 %	1 ml N5x20	150,00

NEW TONE SRL, SC, Republica Moldova

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de MS, fără TVA (MDL)
1.	0100110410	Aciclovir	caps.	200 mg	N10x2	30,78
2.	0100551239	Amoxicilin	caps.	500 mg	N10	11,58
3.	0100551435	Amoxicilin	caps.	250 mg	N10x2	12,66
4.	0100810374	Atenolol	comp.	100 mg	N10x2	9,69
5.	0100810363	Atenolol	comp.	50 mg	N10x2	9,42
6.	0300100334	Captopril	comp.	25 mg	N10x2	7,26
7.	0300100345	Captopril	comp.	50 mg	N10x2	11,04
8.	0300110254	Carbamazepin	comp.	200 mg	N10x5	29,16
9.	0300220351	Cefalexin	caps.	250 mg	N10	9,42

222.	900150175	Riboxină	comp. film.	200 mg	N10	2,50
223.	900150038	Riboxină	comp. film.	200 mg	N10x5	12,50
224.	900150212	Riboxină	comp. film.	200 mg	N30	7,50
225.	0900150131	Riboxină	sol. inj.	2%	5 ml N5x2	12,40
226.	0900150278	Riboxină	sol. inj.	2%	5 ml N5x10	62,00
227.	0900150289	Riboxină	sol. inj.	2%	5 ml N5x20	124,00
228.	300180022	Senadexin	comp.	70 mg	N10	3,20
229.	300180147	Senadexin	comp.	70 mg	N10x2	6,90
230.	1600650248	Septolod-Farmaco	sol. cutan.	10%	100 ml N1	25,00
231.	1600650237	Septolod-Farmaco	sol. cutan.	10%	1000 ml N1	114,80
232.	1909120057	Silimarina "Farmaco"	caps.	140 mg	N10	12,60
233.	1909120046	Silimarina "Farmaco"	caps.	140 mg	N10x2	25,20
234.	1909120035	Silimarina "Farmaco"	caps.	70 mg	N10	8,60
235.	1909120024	Silimarina "Farmaco"	caps.	70 mg	N10x2	17,20
236.	1900300139	Spironolactona- 50	caps.	50 mg	N10x2	34,80
237.	1900300151	Spironolactona- 50	caps.	50 mg	N10	17,40
238.	1900420031	Streptocidă	ung.	5%	25 g N1	6,80
239.	1900420020	Streptocidă	comp.	300 mg	N10	3,00
240.	108610042	Sulfat de atropină	sol. inj.	0,1%	1 ml N5x2	10,20
241.	100840012	Sulfat de atropină	sol. inj.	0,1%	1 ml N10	10,20
242.	1300020259	Sulfat de magneziu	sol. inj.	25%	5 ml N5x2	12,50
243.	1300020466	Sulfat de magneziu	sol. inj.	25%	5 ml N5x10	62,50
244.	1300020477	Sulfat de magneziu	sol. inj.	25%	5 ml N5x20	125,00
245.	500080069	Tensiopril-10	comp.	10 mg	N10	4,63
246.	507490072	Tensiopril-10	comp.	10 mg	N10x2	9,26
247.	500080070	Tensiopril-2,5	comp.	2,5 mg	N10	3,20
248.	507490234	Tensiopril-2,5	comp.	2,5 mg	N10x2	6,40
249.	500080081	Tensiopril-20	comp.	20 mg	N10	7,70
250.	507490083	Tensiopril-20	comp.	20 mg	N10x2	15,40
251.	500080092	Tensiopril-5	comp.	5 mg	N10	3,98
252.	507490061	Tensiopril-5	comp.	5 mg	N10x2	7,96

11.	0300730014	Clindabrox	ovule	100 mg	N3	107,46
12.	0307351962	Clometryl	ovule		N6x2	92,25
13.	1300420170	Clomezol	ovule	500 mg + 150 mg + 200 mg	N5x2	37,00
14.	0301110055	Cloromicol	ung.	7,5 mg + 40 mg/g	15 g N1	6,45
15.	0301110077	Cloromicol	ung.	7,5 mg + 40 mg/g	40 g N1	10,20
16.	0307350312	Cloromicol-S	ung.		40 g N1	19,75
17.	1400030149	Clotifin	cremă	1%	15 g N1	32,50
18.	0300810392	Clotrimazol	cremă	1%	15 g N1	7,50
19.	0300810015	Clotrimazol	ovule	100 mg	N6	9,50
20.	0600180216	Dermaflucin	ung.	0,025%	15 g N1	8,20
21.	0600180238	Dermaflucin	gel	0,025%	15 g N1	9,50
22.	0400320405	Diclaigon	gel	5 %	40 g N1	27,50
23.	0400320151	Diclofenac	gel	1%	20 g N1	8,00
24.	0400320162	Diclofenac	gel	1%	40 g N1	12,50
25.	0400320070	Diclofenac	sup.	100 mg	N6	6,00
26.	0400200167	Diclofenac	sup.	50 mg	N3x2	5,75
27.	0400200156	Diclofenac	sup.	100 mg	N5x2	9,00
28.	0400201016	Diclofenac-M	gel	10 mg + 100 mg + 50 mg/g	30 g N1	19,50
29.	1609210038	Diminuvir	cremă	1%	2 g N1	44,50
30.	0400400015	Diskineton®	sup.	10 mg	N5x2	15,93
31.	0400400037	Diskineton®	sup.	60 mg	N5x2	22,95
32.	0400400026	Diskineton®	sup.	30 mg	N5x2	18,63
33.	0409080047	Dixipantol	cremă	52,5 mg + 8 mg/g	30 g N1	57,50
34.	0409080036	Dixipantol	ovule	100 mg + 16 mg	N5x2	108,50
35.	0500030075	Ecofungin	cremă	1%	10 g N1	14,50
36.	0500030020	Econazol	ovule	150 mg	N3	42,66
37.	0500030031	Econazol	ovule	50 mg	N5x3	59,40
38.	0500260018	Estriol	ovule	0,5 mg	N5x3	98,50
39.	0800200206	Exocort	ung.	10 mg + 30 mg/g	10 g N1	10,25
40.	1100050267	Fastalgin	gel	2,5%	50 g N1	29,25
41.	0700120051	Gentamicină	cremă	0,1%	15 g N1	8,50
42.	0800090243	Hepavenol 1000	gel	1000 UI/g	50 g N1	65,00
43.	0800090265	Hepavenol 1000	gel	1000 UI/g	45 g N1	58,50
44.	0800090184	Hepavenol Plus	gel	300 UA + 2,5 mg +	40 g N1	25,50

10.	0300220362	Cefalexin	caps.	500 mg	N10	16,98
11.	0400470218	Doxiciclin	caps.	100 mg	N10	11,04
12.	0600140821	Fluconazol	caps.	150 mg	N1	36,18
13.	0600140832	Fluconazol	caps.	50 mg	N7	58,86
14.	0500080829	Hiperipril	comp.	10 mg	N10x2	14,55
15.	0500080830	Hiperipril	comp.	20 mg	N10x2	18,90
16.	0500080818	Hiperipril	comp.	5 mg	N10x2	9,42
17.	0900100022	Imuheptin	caps.	150 mg	N10x3	377,46
18.	0900120024	Imupurin	caps.	150 mg	N10x3	242,46
19.	1105930038	Ketoconazol	comp.	200 mg	N10	15,63
20.	1306950011	Miacardin	comp.	200 mg	N10x3	27,00
21.	1400440223	Norfloxacina	caps.	400 mg	N10	14,82
22.	1800040485	Ranitidin	comp.	150 mg	N10x2	8,61
23.	1806960017	Rinipax	comp.	10 mg	N10	18,90
24.	1900170118	Silimarina	comp.	35 mg	N10x8	29,16
25.	0100450332	Tonoxol	comp.	30 mg	N10x2	15,36
26.	2406970013	Xenocef	caps.	250 mg	N10	76,68

Farmaprim, Republica Moldova

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de MS, fără TVA (MDL)
1.	0100110487	Aciclovir	cremă	5%	10 g N1	14,25
2.	0100170025	Adenoprosin	sup.	250 mg	N5x2	137,16
3.	0205700046	Aneczem	cremă	0,5 mg + 10 mg + 1000 UI	15 g N1	40,50
4.	0205700057	Aneczem	ung.	0,5 mg + 10 mg + 1000 UI	15 g N1	40,50
5.	0300891478	Anuzol-Farmaprim	sup.	100 mg + 30 mg + 50 mg	N5x2	13,00
6.	0500430055	Beladonă extract	sup.	15 mg	N5x2	7,75
7.	0200120171	Benzilbenzoat	cremă	20%	30 g N1	8,61
8.	0200120182	Benzilbenzoat	cremă	20%	50 g N1	12,39
9.	0200280011	Bisacodil	sup.	10 mg	N5x2	11,75
10.	0800150013	Cătină Ulei	sup.	500 mg	N5x2	13,75

79.	1600530210	Piroxicam	sup.	20 mg	N5x2	21.00
80.	1600630051	Povidon-iodin	ovule	200 mg	N7x2	43.75
81.	1600670192	Prednisolon	ung.	0.5%	10 g N1	7.50
82.	1400080018	Primalungin	ovule	100 mg	N3	62.75
83.	1400080052	Primalungin	cremă	2%	30 g N1	55.50
84.	0200080255	Primatex	cremă vag.	1.2%	72 g N1	45.25
85.	0200080015	Primatex®	ovule	18.9 mg	N5x2	41.50
86.	0300891489	Proctastezin	sup.		N5x2	11.31
87.	1608780011	Proctotrombin	sup.	120 UI + 1,675 mg + 30 mg	N5x2	27.50
88.	0800110031	Sanhexin	sol. bucofaring.	0.1%	200 ml N1	29.00
89.	0300430129	Sintomicin	ovule	250 mg	N5x2	10.00
90.	0301590181	Sintomicin	liniment	10%	25 g N1	11.50
91.	0400500052	Spazmolizin®	sup.	40 mg	N5x2	18.50
92.	1900440077	Sulf precipitat	ung.	33.3%	40 g N1	9.75
93.	1900440055	Sulf precipitat	ung.	8%	40 g N1	8.50
94.	1600660113	Tamepyrin 500	sup.	500 mg	N6	15.39
95.	2000120490	Terbimicin	cremă	1%	15 g N1	42.50
96.	2000700186	Venotroxin	gel	2%	40 g N1	15.50
97.	0307140588	Wishnevsky	liniment		25 g N1	7.50
98.	0307140599	Wishnevsky	liniment		40 g N1	9.50
99.	2600080088	Zinc oxid	ung.	10%	25 g N1	9.25
100.	1200240254	Dentissin	gel	0.5 %	10 g N1	41.50
101.	0600180283	Dermatucin - N	ung.	0.25 mg + 5 mg	15 g N1	12.50
102.	1600650260	Povidon-iodin	ung.	10 %	20 g N1	14.00
103.	0800090313	Proctotrombin	ung.	65 UI + 2,233 mg + 30 mg	20 g N1	27.50
104.	1600660227	Tamepyrin 100	sup.	100 mg	N6	8.50
105.	1600660238	Tamepyrin 250	sup.	250 mg	N6	9.25
106.	1600660249	Tamepyrin 50	sup.	50 mg	N6	8.25
107.	0100450608	Tonoxol	sup.	15 mg	N5x2	14.58
108.	0100450619	Tonoxol	sup.	30 mg	N5x2	18.36
109.	0100450620	Tonoxol	sup.	60 mg	N5x2	25.38
110.	2600080114	Zoxitin	ung.	40 %	40 g N1	45.00

Flumed-Farm SRL, Republica Moldova

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de MS, fără TVA (MDL)
---------	----------------------	----------------------	--------------------	------	----------	---

				2.5 mg/g		
45.	0800090302	Hepavenol Plus	ung.	300 UI + 3 mg + 4 mg	40 g N1	25.50
46.	0900140060	Indometacin	sup.	100 mg	N3x2	7.25
47.	0900140082	Indometacin	sup.	50 mg	N5x2	8.25
48.	0900140266	Indometacin	sup.	50 mg	N6	5.00
49.	0900140325	Indometacin	sup.	100 mg	N6	7.25
50.	0900140314	Indometacin	ung.	10%	40 g N1	9.50
51.	0900140277	Indorutin	gel	30 mg + 20 mg/g	45 g N1	33.50
52.	1100040107	Ketoconazol	ovule	400 mg	N5	54.27
53.	1105930083	Ketoconazol	cremă	2%	10 g N1	8.50
54.	1100050038	Ketoprofen	sup.	100 mg	N5x2	27.50
55.	1300420169	Levometrin®	ovule	225 mg + 100 mg + 75 mg	N5x2	35.00
56.	1307930094	Meloxicam	sup.	15 mg	N5x2	39.15
57.	1307930083	Meloxicam	sup.	7.5 mg	N5x2	36.46
58.	1300250063	Mesalazol®	sup.	250 mg	N7x2	99.09
59.	1300250074	Mesalazol®	sup.	500 mg	N7x2	126.90
60.	1300380014	Metiluracil	sup.	500 mg	N5x2	10.25
61.	1300380128	Metiluracil	ung.	10%	15 g N1	9.75
62.	1300420181	Metromicon	ovule	100 mg + 100 mg	N5x2	39.15
63.	1300420206	Metromicon-Neo	ovule	500 mg + 100 mg	N7x2	61.83
64.	1300420192	Metronidazol	ovule	500 mg	N5x2	12.75
65.	1300420745	Mexidazol	gel	10 mg + 0.5 mg/g	20 g N1	19.50
66.	0307352039	Miconetrin	ovule		N6x2	55.00
67.	1300440013	Miconazol	ovule	100 mg	N7	27.50
68.	0300891490	Neo-Anuzol	sup.		N5x2	13.50
69.	1400460029	Nistatin	ovule	250000 UA	N5x2	10.75
70.	1400460030	Nistatin	ovule	500000 UA	N5x2	14.50
71.	1500190060	Oxolină	ung. naz.	3%	10 g N1	23.75
72.	1500190059	Oxolină	ung. naz.	0.25%	10 g N1	6.50
73.	1600130023	Papaverin	sup.	20 mg	N5x2	6.90
74.	1600140150	Paracetamol	sup.	250 mg	N6	9.25
75.	1600140149	Paracetamol	sup.	125 mg	N6	8.75
76.	1600660098	Paracetamol	sirop	150 mg/5 ml	90 ml N1	13.50
77.	1600540130	Pătlagină	sirop	50 mg/ml	100 ml N1	19.50
78.	1308950015	Pimetafen	sup.		N6	23.45

8.	400270061	Dimexid	sol. cutan.	0	100 ml N1	17.59
9.	700270037	Glicerol	sol. cutan.	0	25 g N1	4.81
10.	700270048	Glicerol	sol. cutan.	0	50 g N1	6.67
11.	1300310017	Hexametilentetramină	sol. cutan.	40%	100 ml N1	11.57
12.	1400460270	Nistatină	comp. film.	500000 UI	N10	8.25
13.	800210115	Peroxid de hidrogen	sol. cutan.	3%	40 ml N1	3.52
14.	800210090	Peroxid de hidrogen	sol. cutan.	3%	100 ml N1	5.09
15.	800210104	Peroxid de hidrogen	sol. cutan.	3%	1000 ml N1	12.04

Balkan Pharmaceuticals SRL, SC Republica Moldova

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de MS, fără TVA (MDL)
1.	109370035	Acetofenac	comp.	100 mg	N10x3	42.30
2.	100060032	Acetazolamidă	comp.	250 mg	N10x3	38.60
3.	100080263	Aceticisteină	caps.	200 mg	N10x3	20.54
4.	100080252	Aceticisteină	pulb./sol. orală	100 mg	3 g N10	17.50
5.	100080241	Aceticisteină	pulb./sol. orală	600 mg	3 g N10	55.80
6.	0100080300	Aceticisteină	pulb./sol. orală	200 mg	3 g N10	19.00
7.	100260197	Albendazol	comp.	200 mg	N10x3	198.00
8.	0100260120	Albendazol	comp.	400 mg	N10x3	245.00
9.	109470094	Alendronat	comp.	10 mg	N20x3	470.00
10.	109470049	Alendronat	comp.	70 mg	N10x3	476.00
11.	0300500118	Alergostop	comp.	25 mg	N20x3	96.50
12.	0300500130	Alergostop	sol. inj.	20 mg/ml	1 ml N10	65.00
13.	100370319	Alprazolam	comp.	0.25 mg	N20x3	26.40
14.	100370283	Alprazolam	comp.	0.5 mg	N20x3	37.20
15.	100370250	Alprazolam	comp.	1 mg	N20x3	50.00
16.	109500034	Aminoglutetimidă	comp.	250 mg	N10x3	437.50
17.	100510180	Amiodaronă	sol. inj.	50 mg/ml	3 ml N5x2	40.00
18.	1509100064	Anapolon	comp.	50 mg	N20x3	361.55
19.	109190020	Anastrozol	comp.	0.25 mg	N20x3	310.00
20.	109190019	Anastrozol	comp.	1 mg	N20x3	1200.00
21.	2000170761	Aquatest	susp. inj.	100 mg/ml	1 ml N5	226.00
22.	2000170819	Aquatest	susp. inj.	50 mg/ml	1 ml N5	220.00
23.	0309090056	Artromed	caps.	400 mg + 500	N10x6	115.10

1.	0300130315	Ingalipt	spray bucofaring.		20 ml N1	18.00
2.	0307352718	Ingalipt	spray bucofaring.		30 ml N1	21.00
3.	0300130304	Cameton	spray bucofaring, naz.		20 ml N2	20.00
4.	1605500022	Proposol	spray bucofaring.		20 ml N2	20.00
5.	2400030283	Xilometazolină	spray naz., sol.	0.05%	10 ml N1	12.50
6.	2400030294	Xilometazolină	spray naz., sol.	0.1%	10 ml N2	12.75
7.	1809070023	Rinoxil	spray naz., sol.	0.1%	10 ml N1	21.50
8.	1809070012	Rinoxil	spray naz., sol.	0.05%	10 ml N1	21.00
9.	1808030022	Rinospray	spray naz., sol.	0.05%	10 ml N1	21.50
10.	1808030011	Rinospray	spray naz., sol.	0.025%	10 ml N2	21.00
11.	1501090075	Rino Baby	pic. naz., sol.	0.01%	10 ml N1	22.50
12.	1501090086	Rino Baby	pic. naz., sol.	0.025%	10 ml N1	22.50
13.	0200390037	Buserelin acetat	spray naz., sol.	0.15 mg/doză	17.5 ml N1	1326.00
14.	1900480060	Sumatriptan	spray naz., sol.	5 mg/doză	4 ml N1	48.71
15.	1900480071	Sumatriptan	spray naz., sol.	10 mg/doză	2 ml N1	48.71
16.	1306870065	Flurastin	sol. cutan.	0.01 %	50 ml N1	55.50
17.	1200240243	Lidocain	spray bucofaring./c. utan., sol.	10%	50 ml N1	52.00
18.	0200110088	Bloverde	spray bucofaring.	1.5 mg/ml	30 ml N1	49.00
19.	2407700028	Xylowin	spray naz., sol.	5 mg + 6 mg/10 ml	10 ml N1	35.00

Medpreparate, Republica Moldova

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de MS, fără TVA (MDL)
1.	200320177	Acid boric	pulb. cutan.	10 g	N1	11.11
2.	300070084	Camfor	sol. cutan.	10%	50 ml N1	8.34
3.	300480010	Cloroflipt	sol. alc.	1%	50 ml N1	16.67
4.	300480021	Cloroflipt	sol. alc.	1%	100 ml N1	26.48
5.	300490022	Cloroflipt	sol. uleioasă	2%	20 ml N1	12.87
6.	300490033	Cloroflipt	sol. uleioasă	2%	50 ml N1	23.61
7.	400270072	Dimexid	sol. cutan.	0	50 ml N1	9.81

62.	0400120063	Dexketoprofen	comp.	25 mg	N20x3	200,00
63.	0400120096	Dexketoprofen	sol. inj.	25 mg/ml	2 ml N5x2	93,00
64.	400520032	Didrogesteronă	comp.	10 mg	N20x3	238,83
65.	0400400174	Domperidon	comp.	10 mg	N20x3	44,75
66.	400460114	Doxorubicină	sol. inj.	2 mg/ml	5 ml N1	39,00
67.	400500443	Drotaverin	comp.	40 mg	N10x3	19,50
68.	400500476	Drotaverin	comp.	80 mg	N10x3	34,86
69.	0507490304	Enalaprilat	sol. inj.	1,25 mg/ml	1 ml N10	105,20
70.	2000020073	Esculap	comp.	20 mg	N20x3	1500,00
71.	2000020132	Esculap	comp.	20 mg	N5	125,00
72.	500200045	Exedrol	comp.	25 mg	N20x3	593,00
73.	0600030414	Famotidină	comp.	20 mg	N20x3	18,95
74.	0600030447	Famotidină	comp.	40 mg	N20x3	28,30
75.	606150053	Finasteridă	comp.	1 mg	N20x3	95,00
76.	0606150042	Finasteridă	comp.	5 mg	N20x3	135,00
77.	607610545	Fluconazol	caps.	100 mg	N10	20,00
78.	607610534	Fluconazol	caps.	150 mg	N10	55,00
79.	607610523	Fluconazol	caps.	200 mg	N10	220,00
80.	600210072	Fluoruracil	sol. inj.	5%	5 ml N1	21,00
81.	600240053	Flutamid	comp.	250 mg	N10x3	212,46
82.	109240040	Gopantin	comp.	250 mg	N10x3	87,70
83.	109240073	Gopantin	comp.	500 mg	N10x3	175,40
84.	608000325	Halotest	comp.	10 mg	N20x3	1153,00
85.	800090276	Heparină	sol. inj.	5000 U/ml	5 ml N1	52,90
86.	307352017	Hidroreg	pulb./sol. orală	20,9 g	N10	48,90
87.	307352431	Hidroreg BP	pulb./sol. orală	18,9 g	N10	57,00
88.	0805030057	Hidroxicarbamidă	caps.	500 mg	N10x6	260,00
89.	1100050359	Ketoprofen	sol. inj.	100 mg/2 ml	2 ml N10	65,21
90.	1100060316	Ketorolac	sol. inj.	3%	1 ml N10	34,20
91.	1100060280	Ketorolac	sol. inj.	3%	3 ml N5x2	119,00
92.	1200060283	Lamotrigină	comp.	25 mg	N20x3	42,88
93.	1200060250	Lamotrigină	comp.	50 mg	N20x3	84,19
94.	1200060227	Lamotrigină	comp.	100 mg	N10x3	120,00
95.	1207560070	Lansoprazol	caps.	15 mg	N10x3	47,08
96.	1207560069	Lansoprazol	caps.	30 mg	N10x3	75,90
97.	1200120112	Leflunomide	comp.	10 mg	N20x3	555,60
98.	1200120134	Leflunomide	comp.	100 mg	N20x3	5886,00
99.	1200120156	Leflunomide	comp.	20 mg	N20x3	1080,00
100	1200160079	Letrozol	comp.	2,5 mg	N20x3	2300,00

24.	100860025	Azatioprină	comp.	50 mg	N20x3	262,00
25.	200160153	Betahistină	comp.	16 mg	N20x3	94,05
26.	200160186	Betahistină	comp.	24 mg	N20x3	131,00
27.	200160120	Betahistină	comp.	8 mg	N20x3	77,70
28.				2,63 mg/ml + 6,43 mg/ml		39,80
29.	200170165	Betametason	susp. inj.		1 ml N5	
29.	208330093	Bicalutamidă	comp.	150 mg	N10x3	1785,00
30.	0208330082	Bicalutamidă	comp.	50 mg	N20x3	1870,00
31.	200300429	Bisoprolol	comp.	5 mg	N20x3	27,00
32.	0200300407	Bisoprolol	comp.	10 mg	N20x3	35,90
33.	0200380117	Bupivacaină	sol. inj.	0,5%	10 ml N1	33,00
34.	0200380128	Bupivacaină	sol. inj.	0,5%	10 ml N5	160,00
35.	0200380139	Bupivacaină	sol. inj.	0,5%	4 ml N1	31,00
36.	0200380106	Bupivacaină	sol. inj.	0,5%	4 ml N5	150,00
37.	0200380092	Bupivacaină	sol. inj.	0,5%	5 ml N1	32,00
38.	0200380081	Bupivacaină	sol. inj.	0,5%	5 ml N5	155,00
39.	300080096	Capecitabină	comp.	500 mg	N10x3	605,80
40.	0300800063	Capecitabină	comp.	150 mg	N10x3	198,00
41.	306760112	Carvedilol	comp.	25 mg	N20x3	87,05
42.	306760145	Carvedilol	comp.	6,25 mg	N20x3	32,10
43.	0306760086	Carvedilol	comp.	12,5 mg	N20x3	49,00
44.	0300990061	Ciproteronă	comp.	50 mg	N20x3	296,00
45.	300700527	Claritromicină	comp.	250 mg	N10x3	104,00
46.	300700505	Claritromicină	comp.	500 mg	N10x3	180,00
47.	300898031	Clenastină	comp.	2 mg	N20x3	70,00
48.	0300898053	Clenastină	sol. inj.	0,1%	2 ml N10	68,30
49.	0300898008	Clenastină	comp.	1 mg	N20x3	50,15
50.	307980069	Clenbuterol	comp.	20 mcg	N20x3	32,00
51.	307980184	Clenbuterol	comp.	40 mcg	N20x3	34,00
52.	300760028	Clomed	comp.	50 mg	N20x3	210,90
53.	300898064	Clonazepam	comp.	0,5 mg	N20x3	15,28
54.	300898097	Clonazepam	comp.	1 mg	N20x3	18,00
55.	300898123	Clonazepam	comp.	2 mg	N20x3	23,12
56.	304950179	Clopidogrel	comp.	75 mg	N20x3	158,90
57.	300420025	Clorambucil	comp.	2 mg	N20x3	166,50
58.	1307990067	Danabol	comp.	10 mg	N20x3	59,10
59.	1307990182	Danabol	comp.	50 mg	N20x3	260,00
60.	0400070087	Desloratadin	comp.	5 mg	N20x3	220,20
61.	400110486	Dexametazon	comp.	0,5 mg	N20x3	24,40

138	1400220166	Nicergolină	comp.	5 mg	N20x3	60,00
139	1507770205	Ofloracina	comp.	200 mg	N10x3	73,00
140	1507770180	Ofloracina	comp.	400 mg	N10x3	145,00
141	15079000178	Ondansetron	comp.	4 mg	N20x3	375,00
142	15079000123	Ondansetron	comp.	8 mg	N20x3	529,00
143	15079000189	Ondansetron	sol. inj.	2 mg/ml	4 ml N5x2	185,20
144	15079000215	Ondansetron	sol. inj.	2 mg/ml	2 ml N5x2	87,50
145	1509090015	Oxandrolon	comp.	10 mg	N20x3	565,00
146	1609060196	Pancreatina	caps.	0,15 g (10000 UA)	N10x3	65,70
147	1609060174	Pancreatina	caps.	0,3 g (25000 UA)	N10x3	135,00
148	2008510017	Parabolan	sol. inj.	100 mg/ml	1 ml N5	305,10
149	1600250453	Pentoxifilina	sol. inj.	100 mg/5 ml	5 ml N10	31,00
150	109460059	Pipemidic acid	caps.	200 mg	N10x3	44,50
151	109460026	Pipemidic acid	caps.	400 mg	N10x3	89,00
152	1600500620	Piracetam	sol. inj.	1g/5 ml	15 ml N1	7,82
153	1600500631	Piracetam	sol. inj.	1g/5 ml	15 ml N5	27,50
154	1600500675	Piracetam	sol. inj.	1g/5 ml	15 ml N5x2	70,00
155	1600500642	Piracetam	sol. inj.	1g/5 ml	5 ml N1	2,60
156	1600500653	Piracetam	sol. inj.	1g/5 ml	5 ml N5	13,02
157	1600500664	Piracetam	sol. inj.	1g/5 ml	5 ml N5x2	26,03
158	1609430069	Pridostigmina	comp.	60 mg	N20x3	230,00
159	1308960108	Primobol	comp.	50 mg	N20x3	1560,00
160	1308960027	Primobol	sol. inj.	100 mg/ml	1 ml N5	282,50
161	1609390039	Procarbazina	caps.	50 mg	N10x3	550,00
162	1600720097	Progesteron	sol. inj.	10 mg/ml	1 ml N5x2	105,00
163	1600720064	Progesteron	sol. inj.	25 mg/ml	1 ml N5x2	140,00
164	1308730062	Provimed	comp.	50 mg	N20x3	432,00
165	1800030369	Ramipril	comp.	10 mg	N20x3	76,00
166	1800030428	Ramipril	comp.	5 mg	N20x3	52,00
167	1800030336	Ramipril	comp.	1,25 mg	N20x3	45,64
168	1800030392	Ramipril	comp.	2,5 mg	N20x3	45,64
169	1804730070	Rantidina	sol. inj.	25 mg/ml	2 ml N5x2	40,00
170	1807660314	Risperidona	comp.	1 mg	N20x3	60,00
171	1807660347	Risperidona	comp.	2 mg	N20x3	102,00
172	1807660370	Risperidona	comp.	3 mg	N20x3	130,00
173	1807660406	Risperidona	comp.	4 mg	N20x3	260,00
174	1808010086	Rovastatin	comp.	10 mg	N20x3	224,50

101	1209000109	Levamisol	comp.	150 mg	N10	149,50
102	1209000084	Levamisol	comp.	50 mg	N5	81,00
103	1209010029	Lomustin	caps.	40 mg	N10x3	2390,00
104	1209010030	Lomustin	caps.	40 mg	N10x6	4780,00
105	1200340187	Losartan	comp.	100 mg	N10x3	79,90
106	1200340154	Losartan	comp.	50 mg	N10x3	59,90
107	1309070017	Maprotilina	comp.	25 mg	N20x3	1491,00
108	1300080071	Mebendazol	comp.	100 mg	N10x3	53,68
109	1300090050	Mebeverina	comp.	135 mg	N10x3	50,15
110	1309040117	Meldoniu	caps.	250 mg	N10x3	50,15
111	1309040139	Meldoniu	caps.	500 mg	N10x3	78,20
112	1309040140	Meldoniu	sol. inj.	100 mg/ml	5 ml N10	66,70
113	1300170028	Melfalan	comp.	2 mg	N20x3	1200,00
114	1307930201	Meloxicam	comp.	7,5 mg	N20x3	43,92
115	1307930186	Meloxicam	sol. inj.	1%	1,5 ml N5x2	63,10
116	1307930234	Meloxicam	comp.	15 mg	N20x3	60,45
117	1300240040	Mercaptopurina	comp.	50 mg	N20x3	381,00
118	1300370172	Metilprednisolon	comp.	16 mg	N20x3	175,00
119	1300370208	Metilprednisolon	comp.	4 mg	N20x3	65,80
120	1300370220	Metilprednisolon	susp. inj.	40 mg/ml	1 ml N5	265,95
121	1300390277	Metoclopramidă	sol. inj.	10 mg/2 ml	2 ml N10	11,50
122	1300390255	Metoclopramidă	comp.	10 mg	N20x3	30,00
123	1300320177	Metotrexat	comp.	10 mg	N20x3	100,00
124	1300320166	Metotrexat	comp.	5 mg	N20x3	60,00
125	1300320111	Metotrexat	conc./sol. perf.	100 mg/ml	5 ml N1	410,00
126	1300320122	Metotrexat	sol. inj.	10 mg/ml	1 ml N5x2	540,00
127	1300320133	Metotrexat	sol. inj.	10 mg/ml	5 ml N1	95,00
128	1300320203	Metotrexat	comp.	2,5 mg	N20x3	47,80
129	1306130037	Mitoxantrona	conc./sol. perf.	2 mg/ml	10 ml N1	1600,00
130	1306130048	Mitoxantrona	conc./sol. perf.	2 mg/ml	5 ml N1	810,00
131	1401480051	Naloxona	sol. inj.	0,4 mg/ml	1 ml N5x2	36,60
132	1408970010	Naltrexona	caps.	50 mg	N10x3	630,00
133	1408970021	Naltrexona	caps.	50 mg	N10x6	1260,00
134	1401210058	Nandrolonă F	sol. inj.	100 mg/ml	1 ml N5	169,80
135	1400050277	Nandrolonă-D	sol. inj. ulei	20%	1 ml N5	180,80
136	1400220199	Nicergolină	comp.	10 mg	N20x3	78,00
137	1400220155	Nicergolină	comp.	30 mg	N20x3	173,45

211	2200120108	Venlafaxină	comp.	75 mg	N10x3	114,00
212	2200190091	Vincamină	caps.	30 mg	N10x3	58,50
213	2200190105	Vincamină	sol. inj.	7,5 mg/ml	2 ml N5x2	101,00
214	2200210236	Vinpocetină	sol. inj.	0,5%	2 ml N5x2	43,56
215	2200210258	Vinpocetină	comp.	5 mg	N20x3	30,00
216	2200210281	Vinpocetină	comp.	10 mg	N20x3	66,00
217	2600030049	Zaleplon	caps.	10 mg	N10x3	115,00
218	2600030083	Zaleplon	caps.	5 mg	N10x3	89,75

Carbolemed SRL, Republica Moldova

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de MS, fără TVA (MDL)
1.	300130452	Cărbune activat	caps.	150 mg	N10x10	21,00
2.	300130418	Cărbune activat	caps.	200 mg	N10x10	24,00
3.	300130647	Cărbune activat	comp.	300 mg	N10	2,50
4.	300130463	Cărbune activat	comp.	300 mg	N10x10	25,00
5.	300130658	Cărbune activat	comp.	300 mg	N500	125,00
6.	300130636	Cărbune activat	caps.	260 mg	N10	2,60
7.	300130625	Cărbune activat	caps.	260 mg	N10x10	26,00
8.	300130614	Cărbune activat	caps.	260 mg	N500	130,00
9.	300130603	Cărbune activat	comp.	250 mg	N10	2,30
10.	300130599	Cărbune activat	comp.	250 mg	N10x10	23,00
11.	300130588	Cărbune activat	comp.	250 mg	N500	115,00

Farmacia Cojuzna SRL, Republica Moldova

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de MS, fără TVA (MDL)
1.	200320085	Acid boric	sol. cutan.	3%	20 ml N1	3,70
2.	600300030	Acid formic	sol. cutan.		50 ml N1	5,18
3.	1900020040	Acid salicilic	sol. cutan.	2%	40 ml N1	5,18
4.	1900290401	Alcool etilic 70%	sol. cutan.	70%	100 ml N1	6,85
5.	1900290663	Alcool etilic 70%	sol. cutan.	70%	1000 ml N1	33,33
6.	1900290076	Alcool etilic 96%	sol. cutan.	96%	100 ml N1	7,30
7.	1900290087	Alcool etilic 96%	sol. cutan.	96%	1000 ml N1	39,00
8.	100540046	Amoniac	sol.	10 %	10 ml N1	3,20
9.	100540057	Amoniac	sol.	10 %	20 ml N1	5,40

175	1808010145	Rovastin	comp.	20 mg	N20x3	360,00
176	1900010142	Salbutamol	comp.	2 mg	N20x3	20,80
177	1900010186	Salbutamol	comp.	4 mg	N20x3	32,20
178	1900300287	Spironolactonă	caps.	100 mg	N10x3	48,00
179	1900300254	Spironolactonă	caps.	50 mg	N10x3	45,00
180	1900300232	Spironolactonă	comp.	100 mg	N20x3	112,00
181	1900300209	Spironolactonă	comp.	25 mg	N20x3	58,00
182	1900300173	Spironolactonă	comp.	50 mg	N20x3	85,00
183	1908020080	Strombafort	comp.	10 mg	N20x3	61,00
184	1908020183	Strombafort	comp.	50 mg	N20x3	285,00
185	1908020275	Strombaject aqua	susp. inj.	50 mg/ml	1 ml N5	226,00
186	1900460194	Sulpiridă	sol. inj.	50 mg/ml	2 ml N5x2	14,73
187	1900460138	Sulpiridă	comp.	100 mg	N20x3	81,00
188	1900460116	Sulpiridă	comp.	200 mg	N10x3	45,00
189	1900460172	Sulpiridă	comp.	50 mg	N20x3	105,00
190	1907220148	Sustamed	sol. inj. uleioasă	250 mg/ml	1 ml N5	119,00
191	2000030100	Tamoximed	comp.	10 mg	N20x3	70,00
192	2000030225	Tamoximed	comp.	20 mg	N20x3	120,00
193	2007940130	Tamsulosin	caps.	0,4 mg	N10x3	80,60
194	2008420026	Testosteronă-E	sol. inj.	250 mg/ml	1 ml N5	106,20
195	2000170532	Testosteronă-P	sol. inj. uleioasă	100 mg/ml	1 ml N5	90,40
196	109130161	Tioctic acid	comp.	600 mg	N10x3	171,00
197	109130183	Tioctic acid	conc./sol. perf.	30 mg/ml	20 ml N1	48,00
198	0109130172	Tioctic acid	conc./sol. perf.	30 mg/ml	10 ml N1	27,00
199	0109130208	Tioctic acid	sol. inj.	5 mg/ml + 2,5 mg	2 ml N10	31,98
200	2000460138	Tolpecain	sol. inj.	100 mg	1 ml N10	57,20
201	2000460068	Tolperison	comp.	150 mg	N10x3	31,35
202	2000460127	Tolperison	comp.	50 mg	N20x3	55,74
203	309170013	Turanabol	comp.	10 mg	N20x3	160,00
204	109070092	Ursodeoxycholic acid	caps.	250 mg	N10x6	155,90
205	0109070069	Ursodeoxycholic acid	caps.	150 mg	N10x6	146,33
206	0109070128	Ursodeoxycholic acid	caps.	300 mg	N10x6	195,00
207				160 mg + 12,5 mg		105,00
208	2208710123	Valsartan-H	comp.	160 mg	N10x3	110,00
209	2208710156	Valsartan-H	comp.	80 mg + 12,5 mg	N10x3	74,00
210	2200120072	Venlafaxină	comp.	37,5 mg	N20x3	136,80

12.	0706690169	Ginkgobil	caps.	80 mg	N10x10	140,00
13.	0508780055	Valeriana forte	caps.	300 mg	N10	16,50
14.	0508780066	Valeriana forte	caps.	300 mg	N10x2	25,50
15.	0508780077	Valeriana forte	caps.	300 mg	N10x6	68,00
16.	0508780088	Valeriana forte	caps.	300 mg	N10x10	115,45

Liqvor SAJ, Armenia

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de TVA, fără MS (MDL)	Preț în valută (EUR)
1.	109230016	Arginine-Liqvo	conc./sol. perf.	21,07%	20 ml N1	30,70	1,94
2.	1408900013	Bicarbonat de sodiu	sol. perf.	8,4%	20 ml N10	174,08	11,00
3.	1609250032	Esfolen™	sol. inj.	250 mg/5 ml	N5	68,05	4,30
4.	300660335	Floxadex®	pic. oft./auric., susp.	3 mg + 1 mg/ml	10 ml N1	25,32	1,60
5.	607610589	Flucopt™	pic. oft., sol.	0,3%	5 ml N1	41,15	2,60
6.	1300560029	Moxicin®	sol. perf.	400 mg/250 ml	N1	136,10	8,60
7.	1300560018	Moxicin®	pic. oft., sol.	0,5%	5 ml N1	41,78	2,64
8.	800240037	Osladex™	sol. perf.	6%	500 ml N1	102,87	6,50
9.	400140179	Reopoliglicin	sol. perf.	10%	500 ml N1	56,97	3,60
10.	400140168	Reopoliglicin	sol. perf.	10%	250 ml N1	45,10	2,85
11.	2000180016	Tetracain	pic. oft., sol.	1%	10 ml N1	23,74	1,50
12.	1100060291	ViziDol™	pic. oft., sol.	0,5%	5 ml N1	43,99	2,78
13.	300660324	Ciprofloxacina	pic. oft., sol.	0,3%	10 ml N1	16,62	1,05

Microfarm SRL Ucraina

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de TVA, fără MS (MDL)	Preț în valută (USD)
1.	400130031	Pantenol	spumă cutan.	5g/116 g	116 g N1	40,69	3,30
2.	1600770025	Proposol-N	spray bucofaring.		20 g N1	17,26	1,40

Ternofarm SRL, Ucraina

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de TVA, fără MS (MDL)	Preț în valută (USD)
1.	108980059	Atleyka	sirop	0,15 g	100 ml N1	12,95	1,05

10.	100540068	Amoniac	sol.	10 %	25 ml N1	6,75
11.	200120034	Benzibenzozat	emuls. cutan.	20%	50 g N1	5,00
12.	300070040	Camfor 10%	sol. cutan.	10%	40 ml N1	6,85
13.	600290058	Formidron	sol. cutan.		40 ml N1	5,55
14.	600290047	Formidron	sol. cutan.		50 ml N1	6,95
15.	900200106	Iod	sol. cutan.	5%	10 ml N1	3,70
16.	900200092	Iod	sol. cutan.	5%	20 ml N1	5,55
17.	700270071	Loțiune pentru mâini	sol. cutan.		50 ml N1	4,62
18.	1300200046	Menovazină	sol. cutan.		40 ml N1	6,48
19.	800210056	Peroxid de hidrogen	sol. cutan.	3%	40 ml N1	3,40
20.	2200040451	Picături cardiace	pic. orale, sol.		25 ml N1	5,55
21.	2200040462	Picături cardiace	pic. orale, sol.		30 ml N1	6,48
22.	2200040473	Picături cardiace	pic. orale, sol.		40 ml N1	8,00
23.	300060061	Tinctură de gălbenele	sol. cutan.		40 ml N1	5,55
24.	2200040071	Tinctură de odolean	pic. orale, sol.		30 ml N1	5,10
25.	0300910030	Tinctură de păducel - Eladum	tinctură		30 ml N1	5,10
26.	1200130043	Tinctură de răpa-gâștei	pic. orale, sol.		25 ml N1	5,10
27.	2200230021	Verde de briliant	sol. cutan.	1%	10 ml N1	3,25
28.	2200230043	Verde de briliant	sol. cutan.	1%	20 ml N1	4,65

Magazinul Busuioc SA

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de TVA, fără MS (MDL)
1.	508620160	Echinacea	caps.	200 mg	N10x2	38,00
2.	508620159	Echinacea	caps.	200 mg	N10x10	115,00
3.	508620148	Echinacea	caps.	350 mg	N10x2	55,00
4.	508620126	Echinacea	caps.	80 mg	N10x2	32,00
5.	2000560027	Erectamol	caps.	250 mg	N10x2	42,00
6.	706690114	Ginseng forte	caps.	325 mg	N10x2	33,00
7.	1909120079	Silimarina	caps.	35 mg	N10x2	14,75
8.	1909120080	Silimarina-Forte	caps.	70 mg	N10x2	18,25
9.	1909120091	Silimarina-Ultra	caps.	140 mg	N10x2	27,00
10.	0706690158	Ginkgobil	caps.	80 mg	N10x2	38,00
11.	0706690170	Ginkgobil	caps.	80 mg	N10x6	118,00

1.	1300420697	Mekko Denta	gel gingiv.		20 g N1	17.62	1.43
2.	0205700035	Treffect Total	cremă		15 g N1	23.67	1.92
3.	0307351098	Difeel Plus	gel		20 g N1	14.55	1.18

Modi-Mundipharma Pvt.Ltd, India

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de MS, fără TVA (MDL)	Preț în valută (USD)
1.	1401950178	Nitrocontin 2,6	comp. elib. prel.	2,6 mg	N25	18.49	1.50
2.	1401950167	Nitrocontin 6,4	comp. elib. prel.	6,4 mg	N25	22.69	1.84
3.	2000230047	Unicontin	comp. elib. prel.	600 mg	N10x10	155.85	12.64
4.	2000230058	Unicontin 400	comp. elib. prel.	400 mg	N10x10	120.83	9.80
5.	0900270284	Monocontin OD	comp. film. elib. prel.	50 mg	N10x10	147.96	12.00

Dong Kook Pharm. Co., Ltd, Coreea

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de MS, fără TVA (MDL)	Preț în valută (USD)
1.	1607360021	Pofol	emuls. inj./perf.	1%	50 ml N1	61.65	5.00

Pharbaco Central Pharmaceutical Joint-Stock Company No.1, Vietnam

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de MS, fără TVA (MDL)	Preț în valută (USD)
1.	2407680104	Otilin	spray naz., sol.	0,05 %	15 ml N1	25.89	2.10

Anexa nr. 2
la ordinul MS RM
nr. 1366 din 28.12.2012

LISTA
medicamentelor generice cu prețuri reevaluate în urma aprobării prețurilor
medicamentelor originale

0700190302	Anaryl® 1 mg	comp.	1 mg	N15x2	România	Sanofi Aventis Romania SRL (prod.: Sanofi Winthrop Industrie, Franța; Sanofi- Aventis SpA, Italia)	Glimepiridum	17,36 4,34	4,97 0,35	RON USD
0700190221	Dolcyl 1 mg	comp.	1 mg	N10	Egipt	Medical Union Pharmaceuticals Co.	Glimepiridum			

2.	1600070219	Pancreatin	comp. film. gastrorez.	0,24 g (8000 UI + 5800 UI + 380 UI)	N10x5	24.66	2.00
3.	307351559	Pasta Teimurov	pastr	0	25 g N1	12.33	1.00
4.	500430044	Pertussin	sirop	120 mg + 10 mg/g	50 g N1	7.40	0.6
5.	500430228	Pertussin	sirop	120 mg + 10 mg/g	100 g N1	10.48	0.85
6.	300450073	Septalor	comp. de supt	5 mg + 50 mg	N10x2	20.96	1.70
7.	1400280128	Nifuroxazid	susp orala	200mg/5ml	90ml N1	40.69	3.30

Ranbaxy Laboratories Ltd, India

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de MS, fără TVA (MDL)	Preț în valută (USD)
1.	300660494	Cifran CT	comp. film.	500 mg + 600 mg	N10	44.39	3.60
2.	300893656	Fenules	caps.	0	N10	12.33	1.00
3.	1100060040	Ketanov	sol. inj.	30 mg/ml	1 ml N10	73.98	6.00
4.	300310331	Ofranax	pulb./sol. inj.	1 g	N1	20.96	1.70
5.	300893667	Ranferon-12	caps.		N10x3	27.13	2.20
6.	306430028	Revital Calcium D3	comp. masticab.	400 mg + 200 mg	N6x5	30.82	2.50

The Himalaya Drug Company, India

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de MS, fără TVA (MDL)	Preț în valută (USD)
1.	300894354	Cystone®	comp.		N100	56.72	4.60
2.	300894446	Himcolin®	cremă		10 g N1	35.76	2.90
3.	300894491	Liv. 52® K	pic. orale, sol.		60 ml N1	48.09	3.90
4.	300894365	Liv.52®	comp.		N100	40.69	3.30
5.	307352028	Mentiat®	comp.		N50	36.99	3.00
6.	300894376	Pilex®	comp.		N100	44.14	3.58
7.	300894402	Septilin®	comp.		N60	31.56	2.56
8.	300894413	Speman®	comp.		N100	43.15	3.50
9.	300894424	Speman® forte	comp.		N100	43.15	3.50
10	300894435	Tentex® forte	comp. film.		N10x10	86.31	7.00

Fagris Medica Pvt.Ltd, India

Nr. d/o	Codul medicamentului	Denumirea comercială	Forma farmaceutică	Doza	Divizare	Preț de producător acceptat de MS, fără TVA (MDL)	Preț în valută (USD)

1800030657	Polpril	caps.	10 mg	N14x2	Polonia	Actavis Ltd, Malta) Polpharma SA (prod.: Actavis HF, Islanda; Actavis Ltd, Malta; Polpharma SA, Polonia)	Ramiprilum	52.93	4.29	USD
1800030727	Triface 5 mg	comp.	5 mg	N14x2	România	Sanofi-Aventis România S.R.L. (prod.: Sanofi Winthrop Industrie, Franta; Sanofi- Aventis SpA, Italia)	Ramiprilum	34.62	9.91	RON
1800030233	Ampril®	comp.	5 mg	N10x3	Slovenia	KRKA d.d., Novo	Ramiprilum	27.83	1.76	EUR
1800030042	Haritil®	comp.	5 mg	N7x4	Ungaria	Egis Pharmaceuticals PLC (prod.: Actavis Ltd, Islanda; Actavis Ltd, Malta)	Ramiprilum	25.97	2.11	USD
1800030691	Polpril	caps.	5 mg	N14x2	Polonia	Polpharma SA (prod.: Actavis HF, Islanda; Actavis Ltd, Malta; Polpharma SA, Polonia)	Ramiprilum	25.97	2.11	USD
1800030705	Triface® 2,5 mg	comp.	2.5 mg	N14x2	România	Sanofi-Aventis România S.R.L. (prod.: Sanofi Winthrop Industrie, Franta; Sanofi- Aventis SpA, Italia)	Ramiprilum	28.40	8.13	RON
1800030196	Ampril®	comp.	2.5 mg	N10x3	Slovenia	KRKA d.d., Novo	Ramiprilum	22.82	1.44	EUR
1800030060	Haritil®	comp.	2.5 mg	N7x4	Ungaria	Egis Pharmaceuticals PLC (prod.: Actavis Ltd, Islanda; Actavis Ltd, Malta)	Ramiprilum	21.30	1.73	USD
1800030392	Rampril	comp.	2.5 mg	N20x3	Republica Moldova	Balkan Pharmaceuticals SRL, SC	Ramiprilum	45.64		MDL
1806050237	Triface® 2,5 Plus	comp.	2.5 mg + 12.5 mg	N14x2	România	Sanofi-Aventis România S.R.L. (prod.: Sanofi- Aventis SpA, Italia)	Ramiprilum + Hydrochlorothia zidum	32.00	9.16	RON
1801490054	Haritil®-D	comp.	2.5 mg + 12.5 mg	N14x2	Ungaria	Egis Pharmaceuticals PLC (prod.: allphamed PHARBI Arzneimittel GmbH, Germania; Egis Pharmaceuticals PLC, Ungaria)	Ramiprilum + Hydrochlorothia zidum	24.00	1.95	USD
1806050248	Triface® 5 Plus	comp.	5 mg + 25 mg	N14x2	România	Sanofi-Aventis România S.R.L. (prod.: Sanofi- Aventis SpA, Italia)	Ramiprilum + Hydrochlorothia zidum	49.19	14.08	RON
1801490065	Haritil®-D	comp.	5 mg + 25 mg	N14x2	Ungaria	Egis Pharmaceuticals PLC (prod.: alphaned PHARBI Arzneimittel GmbH, Germania; Egis Pharmaceuticals PLC, Ungaria)	Ramiprilum + Hydrochlorothia zidum	36.89	2.99	USD
1800030336	Rampril	comp.	1.25 mg	N20x3	Republica Moldova	Balkan Pharmaceuticals SRL, SC	Ramiprilum	45.64		MDL
0700190313	Anaryl® 2 mg	comp.	2 mg	N15x2	România	Sanofi Aventis Romania SRL (prod.: Sanofi Winthrop Industrie, Franta; Sanofi- Aventis SpA, Italia)	Glimepiridum	20.19	5.78	RON
0700190232	Dosyl 2 mg	comp.	2 mg	N10	Egipt	Medical Union Pharmaceuticals Co.	Glimepiridum	5.05	0.41	USD
0700190092	Glimepid®	comp.	2 mg	N10x3	Ungaria	Egis Pharmaceuticals PLC (prod.: Egis Pharmaceuticals PLC, Ungarie; Specifar SA, Grecia)	Glimepiridum	15.14	1.23	USD
700190140 0700190265	Glind Olar® 2mg	comp. comp.	2 mg 2 mg	N10x3 N30	Slovenia Luxemburg	Sandoz Pharmaceuticals d.d. (prod.: Lek S.A., Polonia) Menarini International Operations Luxembourg SA (prod.: USV Ltd, India)	Glimepiridum Glimepiridum	15.14 15.14	0.96 0.96	EUR EUR
0700190324	Anaryl® 3 mg	comp.	3 mg	N15x2	România	Sanofi Aventis Romania SRL (prod.: Sanofi Winthrop Industrie, Franta; Sanofi- Aventis SpA, Italia)	Glimepiridum	34.87	9.98	RON
0700190243	Dosyl 3 mg	comp.	3 mg	N10	Egipt	Medical Union Pharmaceuticals	Glimepiridum	8.72	0.71	USD
0700190106	Glimepid®	comp.	3 mg	N10x3	Ungaria	Egis Pharmaceuticals PLC (prod.: Egis Pharmaceuticals PLC, Ungarie; Specifar SA, Grecia)	Glimepiridum	26.15	2.12	USD
0700190335	Anaryl® 4 mg	comp.	4 mg	N15x2	România	Sanofi Aventis Romania SRL (prod.: Sanofi Winthrop Industrie, Franta; Sanofi- Aventis SpA, Italia)	Glimepiridum	35.98	10.3	RON
0700190117	Glimepid®	comp.	4 mg	N10x3	Ungaria	Egis Pharmaceuticals PLC (prod.: Egis Pharmaceuticals PLC, Ungarie; Specifar SA, Grecia)	Glimepiridum	26.99	2.19	USD
1800030716	Triface 10 mg	comp.	10 mg	N14x2	România	Sanofi-Aventis România S.R.L. (prod.: Sanofi Winthrop Industrie, Franta; Sanofi- Aventis SpA, Italia)	Ramiprilum	70.57	20.20	RON
1800030288 1800030048	Ampril® Haritil®	comp. comp.	10 mg 10 mg	N10x3 N7x4	Slovenia Ungaria	KRKA d.d., Novo mesto Egis Pharmaceuticals PLC (prod.: Actavis Ltd, Islanda;	Ramiprilum Ramiprilum	56.71 52.93	3.58 4.29	EUR USD

0100550601	Augmentin [™] B15 (2 luni - 2 ani)	400 mg + 57 mg/5 ml	publ./susp. orală	Marea Britanie	Pharmaceuticals, Marea Britanie)	Amoxicillinum + Acidum clavulanicum	30,39	2,46	USD
100551192	Amoxiklav	250 mg + 62,5 mg/5 ml	publ./susp. orală	Slovenia	Sandoz Pharmaceuticals d.d. (prod.: Lek Pharmaceuticals d.d., Slovenia)	Amoxicillinum + Acidum clavulanicum	40,22	2,54	EUR
0104880025	Amoxiklav® 150,25 mg/5 ml	125 mg + 31,25 mg/5 ml	publ./susp. orală	Slovenia	Lek Pharmaceuticals d.d.	Amoxicillinum + Acidum clavulanicum	20,11	1,27	EUR
108850178	Clavomed	125 mg + 31,25 mg/5 ml	publ./susp. orală	Marea Britanie	World Medicine (prod.: Rompharm Company SRL SC, România)	Amoxicillinum + Acidum clavulanicum	20,11	1,63	USD
108850189	Clavomed	250 mg + 62,5 mg/5 ml	publ./susp. orală	Marea Britanie	World Medicine (prod.: Rompharm Company SRL SC, România)	Amoxicillinum + Acidum clavulanicum	40,22	3,26	USD
108850237	Clavomed	125 mg + 31,25/5 ml	publ./susp. orală	Marea Britanie	World Medicine (prod.: SEDICO Pharmaceutical Co. (Soud Egypt Drug Industries Co.), Egypt)	Amoxicillinum + Acidum clavulanicum	16,09	1,30	USD
108850226	Clavomed	250 mg + 62,5 mg/5 ml	publ./susp. orală	Marea Britanie	World Medicine (prod.: SEDICO Pharmaceutical Co. (Soud Egypt Drug Industries Co.), Egypt)	Amoxicillinum + Acidum clavulanicum	32,18	2,61	USD
0100550047	Klamoks® BID	200 mg + 28 mg/5 ml	publ./susp. orală	Turcia	Bilm Pharmaceuticals AS	Amoxicillinum + Acidum clavulanicum	22,79	1,85	USD
1900480059	Imigran [™]	20 mg	spray naz., sol.	Marea Britanie	Glaxo Wellcome UK Ltd (prod.: GlaxoSmithKline Manufacturing SpA, Italia)	Sumatriptanum	129,89	10,53	USD
1900480060	Sumatriptan	5 mg/10 mg/20 mg/40 mg	spray naz., sol.	Republica Moldova	Flumed-Farm SRL	Sumatriptanum	48,71		MDL
1900480071	Sumatriptan	10 mg/20 mg/40 mg	spray naz., sol.	Republica Moldova	Flumed-Farm SRL	Sumatriptanum	48,71		MDL
1900480026	Imigran [™]	50 mg	comp. film.	Marea Britanie	GlaxoSmithKline Export Ltd (prod.: GlaxoSmithKline Pharmaceuticals SA, Polonia)	Sumatriptanum	38,60	3,13	USD
1900480037	Sumatriptan Actavis	50 mg	comp. film.	Islanda	Actavis Group PTC ehf	Sumatriptanum	28,95	1,83	EUR
1900480048	Sumatriptan Actavis	100 mg	comp. film.	Islanda	Actavis Group PTC ehf	Sumatriptanum	57,90	3,66	EUR
0100550597	Augmentin [™]	875 mg + 125 mg	comp. film.	Marea Britanie	Beecham Group PLC (prod.: Beecham SmithKline Beecham PLC, Marea Britanie)	Amoxicillinum + Acidum clavulanicum	73,98	6,00	USD
107850023	Amoxiklav® Quicktab	875 mg + 125 mg	comp./disper. orală	Slovenia	Sandoz Pharmaceuticals d.d. (prod.: Lek Pharmaceuticals d.d., Slovenia)	Amoxicillinum + Acidum clavulanicum	39,63	2,50	EUR
108850190	Clavomed	875 mg + 125 mg	comp. film.	Marea Britanie	World Medicine (prod.: Laboratoire Bally-Creat, Franța)	Amoxicillinum + Acidum clavulanicum	39,63	3,21	USD
108850271	Flemoclav Solutab®	875 mg + 125 mg	comp. orodisper.	Olanda	Astellas Pharma Europe BV	Amoxicillinum + Acidum clavulanicum	55,48	3,51	EUR
0100550081	Klamoks® BID 1000 mg	875 mg + 125 mg	comp. film.	Turcia	Bilm Pharmaceuticals AS	Amoxicillinum + Acidum clavulanicum	39,63	3,21	USD
108850134	Medoclav® 1000 mg	875 mg + 125 mg	comp. film.	Cipru	Medochemie Ltd	Amoxicillinum + Acidum clavulanicum	55,48	3,51	EUR
0100550036	Augmentin [™]	500 mg + 125 mg	comp. film.	Marea Britanie	Beecham Group PLC (prod.: Beecham SmithKline Beecham PLC, Marea Britanie)	Amoxicillinum + Acidum clavulanicum	56,37	4,57	USD
0100550070	Klamoks®	500 mg + 125 mg	comp. film.	Turcia	Bilm Pharmaceuticals AS	Amoxicillinum + Acidum clavulanicum	45,30	3,67	USD
100550427	Medoclav® Panklav	500 mg + 125 mg	comp. film.	Cipru	Medochemie Ltd	Amoxicillinum + Acidum clavulanicum	48,32	3,05	EUR
0108850282		500 mg + 125 mg	comp. film.	Serbia	Hemofarm AD	Amoxicillinum + Acidum clavulanicum			MDL
0104880036	Amoxiklav® Panklav	250 mg + 125 mg	comp. film.	Slovenia	Lek Pharmaceuticals d.d.	Amoxicillinum + Acidum clavulanicum	23,10	1,46	EUR
0108850293		250 mg + 125 mg	comp. film.	Serbia	Hemofarm AD	Amoxicillinum + Acidum clavulanicum	23,10		MDL
0100550612	Augmentin [™] B15 (7 - 12 ani)	400 mg + 57 mg/5 ml	publ./susp. orală	Marea Britanie	SmithKline Beecham Ltd (prod.: Beecham SmithKline Beecham Pharmaceuticals, Marea Britanie)	Amoxicillinum + Acidum clavulanicum	49,01	3,97	USD
0100550069	Klamoks® BID Fort	400 mg + 57 mg/5 ml	publ./susp. orală	Turcia	Bilm Pharmaceuticals AS	Amoxicillinum + Acidum clavulanicum	36,76	2,98	USD
0100551273	Augmentin [™] B15 (2 ani - 6 ani)	400 mg + 57 mg/5 ml	publ./susp. orală	Marea Britanie	SmithKline Beecham Ltd (prod.: Beecham SmithKline Beecham Pharmaceuticals, Marea Britanie)	Amoxicillinum + Acidum clavulanicum	30,39	2,46	USD

Acte ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare**120****HOTĂRÎRE**

cu privire la unele măsuri pentru finalizarea procedurii de lichidare a genurilor de activitate profesionistă pe piața valorilor mobiliare desfășurate anterior de unii participanți profesioniști

Prin hotărârile Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare nr.49/2 din 26.12.2002, nr.21/5 din 21.04.2005, nr.7/4 din 03.02.2005, nr.11/4 din 16.02.2006, cu modificările ulterioare și nr.5/4 din 25.01.2007, a fost inițiată procedura de lichidare a genurilor de activitate profesionistă pe piața valorilor mobiliare, desfășurate anterior de societățile pe acțiuni „Asito-Broker”, „D-Broker” și „Exiton-Sprad”, precum și societățile cu răspundere limitată „Broker-Service” și „Mabrok”.

În baza licențelor deținute participanții profesioniști sus-menționați anterior au desfășurat activitate de brokeraj și au activat în calitate de deținători nominali. Reieșind din informația prezentată de registratorii independenți și Depozitarul Național de Valori Mobiliare al Moldovei, au fost identificați deținătorii reali ai valorilor mobiliare aflate în deținere nominală la participanții profesioniști nominalizați conform anexei nr.1, iar valorile mobiliare ai căror deținători reali nu au fost identificați sunt reflectate în anexa nr.2.

Prin Hotărârea Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr.24/12 din 25.06.2010¹ a fost aprobat și publicat Avizul conform căruia s-a acordat termenul de 3 luni pentru clienții participanților profesioniști nominalizați față de care nu au fost executate obligațiile asumate conform contractelor încheiate, pentru a adresa pretenții și/sau cereri către administratorii din oficiu sau membrii comisiilor de lichidare desemnați prin hotărârile Comisiei Naționale a Pieței Financiare sus-menționate. În perioada termenului stabilit careva pretenții din partea clienților participanților profesioniști nu au parvenit.

Întru asigurarea executării hotărârilor Comisiei Naționale a Pieței Financiare sus-menționate, în scopul finalizării procedurii de lichidare a genurilor de activitate profesionistă pe piața valorilor mobiliare, desfășurate anterior de societățile pe acțiuni „Asito-Broker”, „D-Broker” și „Exiton-Sprad”, societățile cu răspundere limitată „Broker-Service” și „Mabrok”, precum și excluderii acestora din registrul participanților profesioniști la piața valorilor mobiliare, în temeiul art.1, art.3, art. 9 alin.(1) lit.d) și art.25 alin.(2) din Legea nr. 192-XIV din 12.11.1998 „Privind Comisia Națională a Pieței Financiare”², art.1 și art.42 din Legea nr.199-XIV din 18.11.1998 „Cu privire la piața valorilor mobiliare”³,

**COMISIA NAȚIONALĂ A PIEȚEI FINANCIARE
HOTĂRĂȘTE:**

1. Se aprobă măsurile pentru finalizarea procedurii de lichidare a genurilor de activitate profesionistă pe piața valorilor mobiliare, desfășurate anterior de societățile pe acțiuni „Asito-Broker”, „D-Broker” și „Exiton-Sprad”, societățile cu răspundere limitată „Broker-Service” și „Mabrok”, după cum urmează:

**VICEPREȘEDINTELE COMISIEI
NAȚIONALE A PIEȚEI FINANCIARE**

Nr. 4/1. Chișinău, 1 februarie 2013.

1.1 Deținătorii reali ai pachetelor de valori mobiliare reflectate în anexa nr.1 sînt în drept, în termen de 2 luni din data intrării în vigoare a prezentei hotărâri, să se adreseze la administratorul din oficiu, președintele comisiei de lichidare sau membrul comisiei de lichidare – reprezentant al Comisiei Naționale a Pieței Financiare, conform anexei nr.3, pentru transferarea valorilor mobiliare deținute din deținere nominală în deținere reală în baza dispoziției de transmitere semnate de către administratorul din oficiu/ președintele comisiei de lichidare și deținătorul real de valori mobiliare.

1.2 Valorile mobiliare, care nu au fost transferate în deținere reală după expirarea termenului prevăzut în pct.1.1, vor fi transferate în deținere reală în baza dispoziției de transmitere semnate de către administratorul din oficiu/ președintele comisiei de lichidare în numele deținătorului real de valori mobiliare.

1.3 Depozitarul Național de Valori Mobiliare al Moldovei, în termen de 30 de zile din data intrării în vigoare a prezentei hotărâri, va deschide un cont depozitar special pentru ținerea evidenței valorilor mobiliare deținute de persoanele juridice lichidate, menționate în anexa nr.1, pînă la redeschiderea procedurii de lichidare și pentru ținerea evidenței valorilor mobiliare aflate în deținere nominală la participanții profesioniști a căror genuri de activitate profesionistă pe piața valorilor mobiliare se află în proces de lichidare, conform anexei nr.2.

1.4 Administratorul din oficiu/președintele comisiei de lichidare va transfera valorile mobiliare nominalizate în pct.1.3 pe contul special deschis la Depozitarul Național de Valori Mobiliare al Moldovei în baza dispoziției de transmitere semnată de către administratorul din oficiu/ președintele comisiei de lichidare și Depozitarul Național de Valori Mobiliare al Moldovei.

1.5 Registratorii independenți vor transfera valorile mobiliare aflate în deținere nominală la participanții profesioniști a căror genuri de activitate profesionistă pe piața valorilor mobiliare se află în proces de lichidare la contul Depozitarului Național de Valori Mobiliare al Moldovei după executarea pct.1.4.

2. Circulația valorilor mobiliare aflate conform pct.1.3 pe contul depozitar special al Depozitarului Național de Valori Mobiliare al Moldovei se va efectua cu acordul prealabil al Comisiei Naționale a Pieței Financiare.

3. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Direcției generale supraveghere valori mobiliare și Direcției generale asistență juridică.

4. Prezenta hotărîre intră în vigoare din data publicării.

Victor CAPTARI

¹ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 114-116, art.406

² Republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.117-126 BIS

³ Republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.183-185, art.655

Anexa nr.1
la Hotărârea Comisiei Naționale
a Pieței Financiare nr.4/1din 01.02.2013

Denumirea participantului profesionist	Denumirea emitentului	Numărul de acțiuni, unități	Contul la care se află valorile mobiliare	Denumirea deținătorului real
„Asito-Broker” SA	„Carneze” SA	11167	de brokeraj	Primăria Inești – 2444 acțiuni, IAS „Micăuți” – 2527 acțiuni, GT „Cernei Ion Pantelei” – 484 acțiuni, Primăria Boscana – 2674 acțiuni, Primăria Zăicana – 1260 acțiuni, Primăria Jevreni – 1778 acțiuni, Primăria Anenii Noi – 2243 acțiuni.
	„Mioara” SA	550	depozitar (individual)	Blaștic Zinaida
	„Unitate” SA	7201	depozitar (individual)	„Fabrica de brânzeturii din Soroca” SA
	„Combinatul de produse cerealiere din Chișinău” SA	8231	depozitar (colectiv)	FINN „York-Invest” în proces de lichidare
	„Făuritorul” SA	1004	depozitar (colectiv)	„D-Broker” SA
„Broker-Service” SRL	„Cartea Orologiu” SA	20204	de brokeraj	„Srederix” SRL (lichidată din 28.04.2005), lichidator Silvia Manoli
				„Conpro-Service” SA – 829 acțiuni, ICC „Nison” SA – 1245 acțiuni (lichidată din 02.08.2004), „AIC-1” Șoldănești – 621 acțiuni (lichidată din 06.08.2010), „Asociația Intergospodărească Cooperativă de Stat de Construcții nr.1”
	„Direcția Lucrări specializate de Construcții” SA	6564	de brokeraj	Basarabeasca – 621 acțiuni, „Întreprinderea de construcție din Rezina” SA – 1037 acțiuni, „US TA” SA – 483 acțiuni, ICC „Runicon” SA – 829 acțiuni, „Monolit-Universal” SA – 899 acțiuni (lichidată din 17.01.2008).
	„Micul Print” SA	119	de brokeraj	Cărăuș-Plăcintă Oxana Gherghie
	BC „Moldindconbank” SA	221	depozitar (individual)	„Semnal” SA – 17 acțiuni, „Cariera Ozeonoe” SA – 56 acțiuni (lichidată din 05.11.2007, exclusă din RSVM - 07.02.2008), „Uzina ABA - 1” SA – 48 acțiuni, „Izotermocon” SA – 100 acțiuni.
„Exiton-Sprad” SA	„Mecons” SA	478	depozitar (individual)	Moscaliuc Galina Gavril – 352 acțiuni, Căușnean Victor Andrei – 126 acțiuni.
	„Tocșor” SA	280	depozitar (individual)	Rusu Serghei
	„Cupcini-Cristal” SA	159	de brokeraj	Toporivschii Pavel Feodor
„D-Broker” SA	„Metalic” SA	2	de brokeraj	FINN „Exiton-Bon” în proces de lichidare
	„Dana” SA	48	depozitar (individual)	Degteariov Olga Alexandru
	„Grădina Moldova” SA	30	depozitar (individual)	Repiuc Liubovi Dmitri

Anexa nr.2
la Hotărârea Comisiei Naționale
a Pieței Financiare nr.4/1 din 01.02.2013

Denumirea participantului profesionist	Denumirea emitentului	Numărul de acțiuni, unități	Contul la care se află valorile mobiliare	Persoana împuternicită pentru semnarea dispoziției de transmitere
„Broker-Service” SRL	„Alet” SA	12315	depozitar (colectiv)	Marcel Lazăr
	„Bicon” SA	100	depozitar (colectiv)	Marcel Lazăr
	„Bucuria” SA	1378	depozitar (colectiv)	Marcel Lazăr
	„Coloana specializată mecanizată mobilă nr. 67” SA	935	depozitar (colectiv)	Marcel Lazăr
	„Întreprinderea de construcții și montaj nr.2” SA	90	depozitar (colectiv)	Marcel Lazăr
„D-Broker” SA	„Orhei-Vin” SA	762	depozitar (colectiv)	Marcel Lazăr
	„VITAFRUCT” SA	344	de brokeraj	Vladimir Rusnac
	„Fabrica de produse lactate din Cimișlia” SA	2	de brokeraj	Vladimir Rusnac
	„Elegant-S” SA	1874	depozitar (colectiv)	Vladimir Rusnac
	„Orhei-Vit” SA	33544	depozitar (colectiv)	Vladimir Rusnac
„Exiton-Sprad” SA	„Inconarm” SA	10	depozitar (colectiv)	Vladimir Rusnac
	„Aschim” SA	97	de brokeraj	Constantin Bîrsanu
	„CAAN” SA	8940	de brokeraj	Constantin Bîrsanu
	„Anchir” SA	14	de brokeraj	Constantin Bîrsanu
	„Doina” SA Dondușeni	9457	de brokeraj	Constantin Bîrsanu
„Mabrok” SRL	„Fabrica de zahăr din Ghindești” SA	18	depozitar (colectiv)	Constantin Bîrsanu
	„Cimtransservice” SA	8165	de brokeraj	Constantin Bîrsanu
	„ICAM” SA	1	de brokeraj	Constantin Bîrsanu
		10	de brokeraj	Andrei Onofraș

Anexa nr.3
la Hotărîrea Comisiei Naționale
a Pieței Financiare nr.4/1 din 01.02.2013

Administratorii

din oficiu și membrii comisiilor de lichidare - reprezentanți ai Comisiei Naționale a Pieței Financiare, desemnați în scopul lichidării genurilor de activitate profesionistă pe piața valorilor mobiliare, desfășurate anterior de următorii participanți profesioniști:

1. SRL "Mabrok", mun.Chișinău, str.Tighina 65, of.507
IDNO 0962706541039
Administrator din oficiu – Onofraș Andrei, tel.859461;	tel.859460;
2. SA "Exiton-Sprad", mun.Chișinău, bd.Decebal 72/1
IDNO 1003600161323
Administrator din oficiu – Bîrsanu Constantin,
tel.859465;	4. SRL "Broker-Service", mun.Chișinău, str.Zelinski, 11
IDNO 1003600079615
Membrul comisiei de lichidare – Lazăr Marcel,
tel.859462;
3. SA "Asito-Broker", mun.Chișinău, str.Tighina 65
IDNO 1002600021972
Membrul comisiei de lichidare – Onceanu Cornelia,	5. SA "D-Broker", mun.Chișinău, str. Aleea Gării 5/2
IDNO 1002600042317
Membrul comisiei de lichidare – Rusnac Vladimir,
tel.859466.

121**HOTĂRÎRE**

cu privire la înregistrarea prospectului ofertei publice de preluare benevolă a valorilor mobiliare pe piața secundară a acțiunilor emise de Societatea pe acțiuni "ELEVATOR KELLEY GRAINS"

Examinînd materialele prezentate de ofertantul Societatea Comercială "CEBA GRUP" S.R.L., în temeiul art.8 lit.k) și art.25 alin.(2) din Legea nr.192-XIV din 12.11.1998 „Privind Comisia Națională a Pieței Financiare” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.117-126 BIS), art.21 alin.(8') și art.22 din Legea nr.199-XIV din 18.11.1998 „Cu privire la piața valorilor mobiliare” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.183-185, art.655) și Instrucțiunii cu privire la oferta publică a valorilor mobiliare pe piața secundară, aprobată prin Hotărîrea Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr.64/4 din 31.12.2008 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.53-54, art.215),

**VICEPREȘEDINTELE COMISIEI
NAȚIONALE A PIEȚEI FINANCIARE**

Nr. 4/2. Chișinău, 1 februarie 2013.

**COMISIA NAȚIONALĂ A PIEȚEI FINANCIARE
HOTĂRĂȘTE:**

1. Se înregistrează prospectul ofertei publice de preluare benevolă pe piața secundară a valorilor mobiliare, inițiată de ofertantul Societatea Comercială "CEBA GRUP" S.R.L., obiectul căreia îl constituie procurarea a 674 331 acțiuni ordinare nominative emise de Societatea pe acțiuni "ELEVATOR KELLEY GRAINS" (IDNO 1003608001881, or. Căușeni, str. Șoseaua Tighinei, 13) la prețul de 10,00 lei per acțiune, cu termen de acțiune de 30 de zile din data anunțării.
2. Prezenta hotărîre intră în vigoare din data publicării.

Victor CAPTARI

122**HOTĂRÎRE**

cu privire la înregistrarea prospectului ofertei publice de preluare benevolă a valorilor mobiliare pe piața secundară a acțiunilor emise de Societatea pe acțiuni "ELEVATORUL IARGARA"

Examinînd materialele prezentate de ofertantul Societatea Comercială "CEBA GRUP" S.R.L., în temeiul art.8 lit.k) și art.25 alin.(2) din Legea nr.192-XIV din 12.11.1998 „Privind Comisia Națională a Pieței Financiare” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.117-126 BIS), art.21 alin.(8') și art.22 din Legea nr.199-XIV din 18.11.1998 „Cu privire la piața valorilor mobiliare” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.183-185, art.655) și Instrucțiunii cu privire la oferta publică a valorilor mobiliare pe piața secundară, aprobată prin Hotărîrea Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr.64/4 din 31.12.2008 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.53-54, art.215),

**VICEPREȘEDINTELE COMISIEI
NAȚIONALE A PIEȚEI FINANCIARE**

Nr. 4/3. Chișinău, 1 februarie 2013.

**COMISIA NAȚIONALĂ A PIEȚEI FINANCIARE
HOTĂRĂȘTE:**

1. Se înregistrează prospectul ofertei publice de preluare benevolă pe piața secundară a valorilor mobiliare, inițiată de ofertantul Societatea Comercială "CEBA GRUP" S.R.L., obiectul căreia îl constituie procurarea a 390 942 acțiuni ordinare nominative emise de Societatea pe acțiuni "ELEVATORUL IARGARA" (IDNO 1003605005073, r-nul Leova, or. Iargara, str. 31 August 1989, 3) la prețul de 5,00 lei per acțiune, cu termen de acțiune de 30 de zile din data anunțării.
2. Prezenta hotărîre intră în vigoare din data publicării.

Victor CAPTARI

123 HOTĂRÎRE **cu privire la înregistrări în Registrul** **de stat al valorilor mobiliare**

În temeiul Legii nr. 199-XIV din 18.11.1998 „Cu privire la piața valorilor mobiliare” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.183-185, art.655), Legii nr.1134-XIII din 02.04.1997 „Privind societățile pe acțiuni” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.1-4, art.1), art.8 lit.m) și lit.o), art.25 alin.(2) din Legea nr.192-XIV din 12.11.1998 „Privind Comisia Națională a Pieței Financiare” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.117-126 BIS),

COMISIA NAȚIONALĂ A PIEȚEI FINANCIARE **HOTĂRĂȘTE:**

1. Se înregistrează în Registrul de stat al valorilor mobiliare:

1.1 Reducerea capitalului social al Societății pe acțiuni „CIOCANĂ” (IDNO 1003600087302; mun. Chișinău, bd Mircea cel Bătrîn, 6) cu 325040 lei prin anularea a 65008 acțiuni de tezaur. Capitalul social al societății după reducere va constitui 22640 lei divizat în 4528 acțiuni ordinare nominative cu valoarea nominală de 5 lei.

1.2 Excluderea din Registrul de stat al valorilor mobiliare și anularea valorilor mobiliare emise anterior de:

- Societatea pe acțiuni „INVENTIV-TELECOMUNICAȚII” (IDNO 1003600124755; mun. Chișinău, str. Tighina, 65, of.620) în număr de 25000 acțiuni ordinare nominative cu numărul înregistrării de stat MD14IUTE1006 ca rezultat al reorganizării prin transformare;

- Societatea pe acțiuni „BUDJAC GAZ” (IDNO 1002611003101; UTA Găgăuzia, mun. Comrat, str. Stanționăia, 1) în număr de 456492 acțiuni ordinare nominative cu numărul înregistrării de stat MD14GEAC1001 ca rezultat al lichidării societății;

- Societatea pe acțiuni „FABRICA DE BRÎNZETURI DIN LEOVA” (IDNO 1003605005224; or. Leova, str. Ștefan cel Mare, 5) în număr de 97429 acțiuni ordinare nominative cu numărul înregistrării de stat MD14FABR1008 ca rezultat al lichidării societății;

- Societatea pe acțiuni „BAȘTINA” (IDNO 1004608000179; or. Ștefan-Vodă, str. Zona Industrială) în număr de 87033 acțiuni ordinare nominative cu numărul înregistrării de stat MD14BAST1001 ca rezultat al lichidării societății;

- Societatea pe acțiuni „AVÎNTUL” (IDNO 1012604001681; or. Lipcani, str. Independenței, 76) în număr de 28790 acțiuni ordinare nominative cu numărul înregistrării de stat MD14LAVI1007 ca rezultat al lichidării societății;

- Societatea pe acțiuni „AGROPROFIL” (IDNO 1003607000751; or. Drochia, str. Gudanov, 15) în număr de 138379 acțiuni ordinare nominative cu numărul înregistrării de stat MD14OPRA1001 ca rezultat al lichidării societății;

- Societatea pe acțiuni „MECANIZATORUL” (IDNO 1003607000359; or. Soroca, str. Cosăuți, 10) în număr de 27585 acțiuni ordinare nominative cu numărul înregistrării de stat MD14ZATO1007 ca rezultat al lichidării societății;

- Societatea pe acțiuni „CONSTRUCTORUL” (IDNO 1004607001065; or. Florești, str. Mihai Viteazul, 31) în număr de 198175 acțiuni ordinare nominative cu numărul înregistrării de stat MD14CNFL1008 ca rezultat al lichidării societății;

- Societatea pe acțiuni „CONTACT-SERVICE” (IDNO 1005611003711; UTA Găgăuzia, or. Ceadîr-Lunga, str. Iubileinaia, 1) în număr de 16092 acțiuni ordinare nominative cu numărul înregistrării de stat MD14TACT1009 ca rezultat al lichidării societății;

- Societatea pe acțiuni „HOLEMUS” (IDNO 1011605000651; r-nul Hincești, s. Sărata Galbenă) în număr de 21322 acțiuni ordinare nominative cu numărul înregistrării de stat MD14HOLE1003 ca rezultat al lichidării societății;

- Societatea pe acțiuni „MONOLIT-VĂLCINET” (IDNO 1003604002363; r-nul Ocnița, s. Vălcinet) în număr de 21317 acțiuni ordinare nominative cu numărul înregistrării de stat MD14MVOL1005 ca rezultat al lichidării societății.

2. Prezenta hotărîre intră în vigoare din data publicării.

VICEPREȘEDINTELE COMISIEI
NAȚIONALE A PIEȚEI FINANCIARE

Nr. 4/4. Chișinău, 1 februarie 2013.

Victor CAPTARI

124 HOTĂRÎRE **cu privire la autorizarea reorganizării** **Societății pe acțiuni “AZURIT”**

Examinînd cererile și materialele prezentate, în temeiul art.93 și art.96 din Legea nr.1134-XIII din 02.04.1997 „Privind societățile pe acțiuni” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.1-4, art.1), art.69 și art.85 din Codul civil al Republicii Moldova (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr. 82-86, art. 661), art.25 alin. (2) din Legea nr.192-XIV din 12.11.1998 „Privind Comisia Națională a Pieței Financiare” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.117-126 BIS),

VICEPREȘEDINTELE COMISIEI
NAȚIONALE A PIEȚEI FINANCIARE

Nr. 4/5. Chișinău, 1 februarie 2013.

COMISIA NAȚIONALĂ A PIEȚEI FINANCIARE **HOTĂRĂȘTE:**

1. Se autorizează reorganizarea Societății pe acțiuni “AZURIT” (IDNO 1002600036576, mun. Chișinău, or. Vatra, str. Iu. Gagarin, 30) prin transformare în societate cu răspundere limitată.

2. Prezenta hotărîre intră în vigoare din data publicării.

Victor CAPTARI

125

HOTĂRÎRE

cu privire la rezultatele controlului tematic privind respectarea legislației în domeniul asociațiilor de economii și împrumut de către A.E.Î. „BĂLĂUREȘTI”

În temeiul Ordonanței Comisiei Naționale a Pieței Financiare (C.N.P.F.) nr. 39/6-O din 05.10.2012¹ și Ordinului vicepreședintelui C.N.P.F. nr. 116 din 05.10.2012, a fost efectuat controlul tematic privind respectarea legislației în domeniul asociațiilor de economii și împrumut de către A.E.Î. „BĂLĂUREȘTI” (s. Bălăurești, r-nul Nisporeni) pentru perioada de activitate 01.07.2011 - 30.09.2012.

A.E.Î. „BĂLĂUREȘTI” (în continuare - asociația) a fost înregistrată la Camera Înregistrării de Stat cu nr. 1003609008050, certificatul de înregistrare de stat seria MD nr. 0085341 din 29.04.1999 și deține licența de categoria B seria CNPF nr. 000035, eliberată la data de 12.02.2009.

Administratorii asociației nu au întreprins măsurile necesare în vederea executării integrale a prescripțiilor stipulate în pct. 3 din Hotărîrea C.N.P.F. nr. 58/1 din 23.12.2011 „Cu privire la rezultatele controlului complex privind respectarea legislației în domeniul asociațiilor de economii și împrumut de către A.E.Î. „BĂLĂUREȘTI”².

Conform datelor din rapoartele financiare și specializate aferente perioadei supuse controlului, asociația a înregistrat deficite față de anumiți indicatori normativi caracteristici activității asociațiilor de economii și împrumut. Astfel, pentru întreaga perioadă supusă controlului administratorii asociației nu au asigurat respectarea cerințelor art. 33 alin. (3) lit. e) din Legea asociațiilor de economii și împrumut nr. 139-XVI din 21.06.2007³ (în continuare - Legea nr. 139-XVI din 21.06.2007) și pct. 4 din Normele de prudență financiară a asociațiilor de economii și împrumut, aprobate prin Hotărîrea C.N.P.F. nr. 17/8 din 30.04.2008⁴ (în continuare - Normele de prudență financiară), conform cărora asociația care deține licență de categoria B este obligată să dețină și să mențină rezerva instituțională în raport cu valoarea activelor la orice dată de minimum 10 la sută începînd cu al șaselea an de activitate. În contextul valorii negative a rezervei instituționale, în perioada corespunzătoare valoarea totală a cotelor de membru ale asociației a depășit limita de 20 la sută din rezerva instituțională, ceea ce contravine prevederilor pct. 7 din Normele de prudență financiară.

Analiza evoluției principalilor indicatori ai activității asociației de economii și împrumut, care se prezintă în tabelul nr.1, constată descreșterea creanțelor insolubile trecute la pierderi cu 18,2 la sută, ce a permis rambursarea depunerilor de economii, acestea diminuîndu-se cu 32,4 la sută, și înregistrarea unui profit net de 27,4 mii lei.

Tabelul nr.1 (mii lei)

Nr.	Indicatori	30.09.2011	30.09.2012	2012 față de 2011 (-, +)	2012 față de 2011 (%)
1.	Împrumuturi acordate	0,0	0,0	0,0	-
2.	Total active	188,6	190,9	+2,3	101,2
3.	Credite bancare și împrumuturi primite	685,8	685,8	0,0	-
4.	Depuneri de economii	913,6	611,6	-302,0	66,9
5.	Profit net (pierdere netă)	-2763,5	27,4	+2790,9	Majorare de 101,9 ori
6.	Creanțe insolubile trecute la pierderi	2501,8	2047,0	-454,8	81,8

Potrivit datelor reflectate în registrul de casă, în perioada 01.07.2011-30.09.2012 au fost stinse creanțe privind

contractele de împrumut încheiate, dobînzii și penalități aferente în sumă de circa 598,5 mii lei (din valoarea totală de circa 2647,7 mii lei) și rambursate depuneri de economii în valoare de circa 302,0 mii lei (din valoarea totală de circa 913,6 mii lei).

Nerespectînd cerințele art. 8 alin. (3) și art. 40 alin. (2) lit. g) din Legea nr. 139-XVI din 21.06.2007, art. 13 alin. (2) lit. d) și art. 19 alin. (1) din Legea nr. 113-XVI din 27.04.2007, art. 199, art. 210 alin. (1) și alin. (2), art. 712 alin. (3) din Codul civil al Republicii Moldova⁵, administratorii asociației au contabilizat fapte economice aferente acordării împrumuturilor în mărime de 178,0 mii lei, operațiunile în cauză nefiind documentate prin contractele corespunzătoare.

Contrar prevederilor pct. 36 din Normele de prudență financiară, administratorii asociației au admis încălcarea cerințelor privind împrumuturile expirate și dobînzile aferente, fiind constatate 46 de cazuri în care asociația nu s-a adresat în instanța de judecată pentru rambursarea împrumuturilor și dobînzilor aferente expirate mai mult de 90 de zile în mărime de circa 2047,0 mii lei, ce reprezintă tot portofoliul de împrumut al asociației.

Nerespectînd cerințele art. 9 alin. (2) lit. b), art. 44 alin. (1) din Legea nr. 139-XVI din 21.06.2007 și art. 29 alin. (6) din Legea contabilității nr. 113-XVI din 27.04.2007⁶ (în continuare - Legea nr. 113-XVI din 27.04.2007), rapoartele financiare și specializate ale asociației la situațiile din 31.12.2011 și 30.09.2012 nu reflectă imaginea reală și fidelă a elementelor contabile ale acesteia, fiind constatate cazuri în care datele aferente încasărilor bănești privind creanțele neachitate la termen casate anterior, depunerilor pentru garantarea împrumuturilor și creanțelor insolubile trecute la pierderi nu corespund celor înregistrate în registrele contabile obligatorii care au servit drept bază pentru întocmirea rapoartelor în cauză (Tabelul nr.2).

Tabelul nr.2 (mii lei)

Perioada	Denumirea indicatorilor	Raportul specializat	Conform datelor din registrele contabile	Abaterea (+,-)
tr. IV 2011	Încasări bănești privind creanțele neachitate la termen casate anterior	0,0	294,9	-294,9
	Depuneri pentru asigurarea împrumuturilor	118,8	139,5	-20,7
tr. III 2012	Încasări bănești privind creanțele neachitate la termen casate anterior	0,0	28,7	-28,7
	Creanțe insolubile trecute la pierderi	2047,0	2049,2	-2,2
	Depuneri pentru asigurarea împrumuturilor	118,4	139,1	-20,7

Nefiind respectate cerințele art. 13 alin. (2) lit. e) și art. 24 alin. (1) din Legea nr. 113-XVI din 27.04.2007, pe întreaga perioadă supusă controlului nu a fost efectuată inventarierea patrimoniului asociației. Contrar prevederilor pct. 29 și pct. 37 din Normele pentru efectuarea operațiunilor de casă în economia națională a Republicii Moldova, aprobate prin Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 764 din 25.11.1992⁷, nu au fost respectate cerințele privind modul de amenajare a casieriei asociației, lipsește încăperea specială amenajată și izolată, destinată primirii, eliberării și păstrării provizorii a numerarului și privind

¹ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 212-215, art. 1194

² Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2011, nr. 237, art. 2129

³ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 112-116, art. 506

⁴ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 131-133, art. 381

⁵ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr. 82-86, art. 661

⁶ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 90-93, art. 399

⁷ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1992, nr.11, art. 351

efectuarea reviziilor inopinate ale casieriei cel puțin o dată în trimestru.

Organul executiv și președintele consiliului nu au convocat adunări generale ale membrilor pentru anii 2011-2012, fiind încălcate astfel cerințele art. 37 alin. (2) din Legea nr. 139-XVI din 21.06.2007.

În calitate de entitate raportoare, asociația nu a elaborat și aprobat programul propriu privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, precum și nu a desemnat o persoană responsabilă investită cu atribuții de executare a prevederilor legale și de asigurare a politicii și procedurilor entității raportoare în conformitate cu cerințele și reglementările în domeniul spălării banilor și finanțării terorismului, fapt ce contravine cerințelor art. 9 alin. (2) și alin. (3) din Legea nr. 190-XVI din 26.07.2007 "Cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului"⁸ și pct. 2 din Hotărîrea C.N.P.F. nr. 49/14 din 21.10.2011 "Cu privire la aprobarea Regulamentului privind măsurile de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului pe piața financiară nebancaară"⁹.

Reieșind din cele expuse, în temeiul prevederilor art. 8 lit. b), lit. c), lit. f) și lit. t), art. 9 alin. (1) lit. d), lit. j) și lit. r), art. 25 alin. (2) din Legea nr. 192-XIV din 12.11.1998 „Privind Comisia Națională a Pieței Financiare”¹⁰, art. 9 alin. (2) lit. b) și lit. e), art. 31, art. 46 alin. (1), alin. (2) și alin. (5), art. 49 alin. (1) lit. c) și lit. d) din Legea nr. 139-XVI din 21.06.2007, Normelor de prudență financiară,

COMISIA NAȚIONALĂ A PIEȚEI FINANCIARE HOTĂRĂȘTE:

1. Se suspendă, pe un termen de 6 luni, licența A.E.Î. „BĂLĂUREȘTI” seria C.N.P.F. nr. 000035, eliberată la 12.02.2009.

2. Se inițiază procedura de tragere la răspundere contravențională a directorului executiv al A.E.Î. „BĂLĂUREȘTI” conform Codului contravențional al Republicii Moldova.

VICEPREȘEDINTELE COMISIEI NAȚIONALE A PIEȚEI FINANCIARE

Nr. 4/6. Chișinău, 1 februarie 2013.

⁸ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 141-145, art. 597

⁹ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2011, nr. 206-215, art. 1820

¹⁰ Republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 117-126 BIS

126 HOTĂRÎRE

cu privire la aprobarea actului de reevaluare a părții sociale deținute de COMPANIA FIDUCIARĂ „COLABORARE” S.A. în proces de lichidare

Întru executarea Hotărîrii Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr. 14/1 din 09.04.2010 „Cu privire la expunerea spre vânzare a valorilor mobiliare și a părții sociale deținute de COMPANIA FIDUCIARĂ „COLABORARE” S.A. în proces de lichidare” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 61, art. 235), în temeiul art. 25 alin. (2) din Legea nr. 192-XIV din 12.11.1998 „Privind Comisia Națională a Pieței Financiare” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 117-126 BIS), pct. 8.9 și pct. 8.12 din Modul de lichidare a participantului profesionist sau activității lui pe piața valorilor mobiliare în cazul retragerii (expirării termenului) licenței eliberate de Comisia Națională a Valorilor Mobiliare, aprobat prin Hotărîrea Comisiei

VICEPREȘEDINTELE COMISIEI NAȚIONALE A PIEȚEI FINANCIARE

Nr. 4/7. Chișinău, 1 februarie 2013.

3. Se prescrie administratorilor A.E.Î. „BĂLĂUREȘTI” întreprinderea măsurilor privind înlăturarea încălcărilor reflectate în actul de control și asigurarea respectării necondiționate a prevederilor actelor legislative și normative, inclusiv efectuarea următoarelor măsuri executorii:

- rambursarea depunerilor de economii acceptate și a dobânzilor aferente cu respectarea clauzelor contractuale;
- asigurarea stingerii creanțelor privind contractele de împrumut încheiate, inclusiv prin adresarea în instanța de judecată pentru rambursarea tuturor împrumuturilor și dobânzilor aferente expirate mai mult de 90 de zile;

- întreprinderea măsurilor în vederea rambursării depunerilor pentru garantarea împrumuturilor membrilor asociației și/sau preluarea acestora în contul rambursării datoriilor expirate ale membrilor asociației;

- inventarierea generală a elementelor de activ și pasiv, cu reflectarea rezultatelor în evidența contabilă.

4. Se ia act de înlăturarea de către A.E.Î. „BĂLĂUREȘTI” a unor încălcări reflectate în actul de control, și anume:

- adresarea în instanța de judecată în perioada 22.11.2012-12.12.2012 pentru rambursarea de către 4 membri a împrumuturilor acordate și dobânzilor aferente expirate mai mult de 90 de zile în mărime de circa 174,0 mii lei;

- rambursarea în perioada 31.10.2012-31.12.2012 a depunerilor de economii și dobânzilor aferente în mărime de circa 31,9 mii lei către 12 membri și a depunerilor pentru garantarea împrumuturilor în mărime de 7,0 mii lei către 8 membri.

5. A.E.Î. „BĂLĂUREȘTI” va prezenta pe parcursul a 6 luni rapoarte lunare cu privire la măsurile întreprinse în vederea executării pct. 3, cu anexarea copiilor documentelor justificative.

6. Controlul asupra executării prezentei hotărîri se pune în sarcina Direcției generale plasamente colective și microfinanțare.

7. Prezenta hotărîre intră în vigoare din data publicării.

Victor CAPTARI

Naționale a Valorilor Mobiliare nr. 6/5 din 03.02.2000 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, nr. 63-64, art. 222),

COMISIA NAȚIONALĂ A PIEȚEI FINANCIARE HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă actul de reevaluare a părții sociale deținute de COMPANIA FIDUCIARĂ „COLABORARE” S.A. în proces de lichidare, conform anexei.

2. Controlul asupra executării prezentei hotărîri se pune în sarcina Direcției generale plasamente colective și microfinanțare.

3. Prezenta hotărîre intră în vigoare din data publicării.

Victor CAPTARI

Anexă
la Hotărîrea CNPF
nr. 4/7 din 1 februarie 2013

**Act de reevaluare a părții sociale deținute
de COMPANIA FIDUCIARĂ „COLABORARE” S.A.
în proces de lichidare**

Denumirea societății	Adresa societății	Capitalul social (lei)	Prețul precedent (lei)	Prețul reevaluat (lei)	Rata de micșorare a prețului (%)	Cota (%) expusă spre vânzare	COMPANIA FIDUCIARĂ „COLABORARE” S.A. în calitate de:
Î.C.S. "MAUREZA" S.R.L.	mun.Chișinău, str. Ghiocailor, 1	1515048	47281	37824	20	66,63	deținător nominal

**127 HOTĂRÎRE
cu privire la reperfectarea licenței Companiei
de Asigurări „GALAS” S.A.**

Urmare a examinării cererii de reperfectare a licenței Companiei de Asigurări „GALAS” S.A. (mun. Chișinău, str. Diordița 2, IDNO 1002600000630) privind excluderea unei adrese de subdiviziune din anexa la licență, în temeiul prevederilor art. 8 lit. c) și art. 25 alin. (2) din Legea nr. 192-XIV din 12.11.1998 „Privind Comisia Națională a Pieței Financiare” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 117-126 BIS), art. 14 alin. (7), art. 15, art. 18 alin. (6) și alin. (8) din Legea nr. 451-XV din 30.07.2001 „Privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr. 26-28, art. 95),

**COMISIA NAȚIONALĂ A PIEȚEI FINANCIARE
HOTĂRĂȘTE:**

**VICEPREȘEDINTELE COMISIEI
NAȚIONALE A PIEȚEI FINANCIARE**

Nr. 4/11. Chișinău, 1 februarie 2013.

Victor CAPTARI

1. Se reperfectează licența Companiei de Asigurări „GALAS” S.A. seria CNPF nr. 000093, eliberată la 12 februarie 2009 pentru dreptul de a desfășura activitate în domeniul asigurărilor (asigurări generale), prin substituirea anexei la licență cu excluderea următoarei adrese de desfășurare a activității licențiate: or. Hîncești, str. M. Hîncu, 158.

2. Taxa pentru reperfectarea licenței în mărime de 585 lei se varsă la bugetul autorității de supraveghere.

3. Controlul asupra executării prezentei hotărîri se pune în sarcina Direcției generale supraveghere asigurări.

4. Prezenta hotărîre intră în vigoare din data publicării.

**128 HOTĂRÎRE
cu privire la reperfectarea licențelor
Întreprinderii Mixte Compania de Asigurări
„GRAWE CARAT ASIGURĂRI” S.A.**

Urmare a examinării cererii de reperfectare a licențelor Întreprinderii Mixte Compania de Asigurări „GRAWE CARAT ASIGURĂRI” S.A. (mun. Chișinău, str. Alexandru cel Bun, 51, IDNO 1004601000125) privind includerea unor adrese de desfășurare a activității licențiate, excluderea unor adrese și modificarea altor adrese de desfășurare a activității licențiate în anexele la licențe, în temeiul prevederilor art. 8 lit. c), art. 25 alin. (2) din Legea nr. 192-XIV din 12.11.1998 „Privind Comisia Națională a Pieței Financiare” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 117-126 BIS), art. 14 alin. (6), alin. (7), art. 15, art. 18 alin. (6) și alin. (8) din Legea nr. 451-XV din 30.07.2001 „Privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr. 26-28, art. 95),

**COMISIA NAȚIONALĂ A PIEȚEI FINANCIARE
HOTĂRĂȘTE:**

1. Se reperfectează licențele Întreprinderii Mixte Compania de Asigurări „GRAWE CARAT ASIGURĂRI” S.A.: seria CNPF nr.000097, eliberată la 9 decembrie 2008 pe termen nelimitat pentru dreptul de a desfășura activitate în domeniul asigurărilor (asigurări de viață); seria CNPF

nr.000668, eliberată la 30 august 2011 pe termen nelimitat pentru dreptul de a desfășura activitate în domeniul asigurărilor (asigurări generale), prin substituirea anexelor la licențe cu:

a) includerea următoarelor adrese de desfășurare a activității licențiate:

- or. Ceadîr-Lunga, str.Lenin, nr. 9;

- r-nul Briceni, s. Corjeuți;

- r-nul Ceadîr-Lunga, s. Cazaclia, str. Dimitrov, nr.5;

b) excluderea următoarelor adrese de desfășurare a activității licențiate:

- or. Vulcănești, str. Gagarin, nr.56;

- or. Edineț, str. O. Cerempei, nr. 90;

c) modificarea adreselor de desfășurare a activității licențiate, după cum urmează:

- din or. Soroca, str. Alexandru cel Bun, nr. 31, în or.

Soroca, str. Ștefan cel Mare, nr. 11A;

- din or. Orhei, str. M. Eminescu, 2, bir. 11, în or. Orhei, str. M. Eminescu, 2, bir. 5.

2. Taxa pentru reperfectarea licențelor în mărime de 1170 lei și taxa pentru eliberarea a trei copii de pe fiecare licență în mărime de 3510 lei se varsă la bugetul autorității

de supraveghere.

3. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune

în sarcina Direcției generale supraveghere asigurări.

4. Prezenta hotărâre intră în vigoare din data publicării.

**VICEPREȘEDINTELE COMISIEI
NAȚIONALE A PIEȚEI FINANCIARE****Victor CAPTARI**

Nr. 4/12. Chișinău, 1 februarie 2013.

129 HOTĂRÎRE **cu privire la reperfectarea licenței Societății** **pe Acțiuni "MOLDASIG"**

Urmare a examinării cererii de reperfectare a licenței Societății pe Acțiuni "MOLDASIG" (mun. Chișinău, str. M.Eminescu, 2, IDNO 1002600053315) privind includerea unei adrese de desfășurare a activității licențiate în anexa la licență, în temeiul prevederilor art.8 lit.c) și art.25 alin. (2) din Legea nr.192-XIV din 12.11.1998 „Privind Comisia Națională a Pieței Financiare” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.117-126 BIS), art. 14 alin. (6), art.15, art.18 alin.(6) și alin.(8) din Legea nr.451-XV din 30.07.2001 „Privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr.26-28, art.95),

**COMISIA NAȚIONALĂ A PIEȚEI FINANCIARE
HOTĂRĂȘTE:****VICEPREȘEDINTELE COMISIEI
NAȚIONALE A PIEȚEI FINANCIARE**

1. Se reperfectează licența Societății pe Acțiuni „MOLDASIG” seria CNPF nr. 000707, eliberată la 1 noiembrie 2008 pentru dreptul de a desfășura activitate în domeniul asigurărilor (asigurări generale), prin substituirea anexei la licență cu includerea următoarei adrese de desfășurare a activității licențiate: or.Leova, str.Cahulului (stație de testare auto).

2. Taxa pentru reperfectarea licenței în mărime de 585 lei și taxa pentru eliberarea unei copii de pe licență în mărime de 585 lei se varsă la bugetul autorității de supraveghere.

3. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Direcției generale supraveghere asigurări.

4. Prezenta hotărâre intră în vigoare din data publicării.

Nr. 4/13. Chișinău, 1 februarie 2013.

Victor CAPTARI

130 ORDONANȚĂ **cu privire la inițierea controalelor** **privind respectarea legislației în domeniul** **asociațiilor de economii și împrumut de către** **A.E.Î. „FURNICA-RĂZENI” și A.E.Î. „HORĂȘTI”**

În scopul verificării respectării legislației în domeniul asociațiilor de economii și împrumut de către A.E.Î. „FURNICA-RĂZENI” (r-nul Ialoveni, s. Răzeni) și A.E.Î. „HORĂȘTI” (r-nul Ialoveni, s. Horești), în conformitate cu Planul de activitate a Comisiei Naționale a Pieței Financiare pentru anul 2013, în temeiul prevederilor art. 8 lit. f) și art. 25 alin. (2) din Legea nr.192-XIV din 12.11.1998 „Privind Comisia Națională a Pieței Financiare” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 117-126 BIS), art. 46 alin. (1), alin. (2) și alin. (5) din Legea asociațiilor de economii și împrumut nr. 139-XVI din 21.06.2007 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 112-116, art. 506),

**COMISIA NAȚIONALĂ A PIEȚEI FINANCIARE
DECIDE:****VICEPREȘEDINTELE COMISIEI
NAȚIONALE A PIEȚEI FINANCIARE**

1. Se inițiază controlul complex privind respectarea legislației în domeniul asociațiilor de economii și împrumut de către A.E.Î. „FURNICA-RĂZENI” și controlul tematic privind respectarea legislației în domeniul asociațiilor de economii și împrumut de către A.E.Î. „HORĂȘTI”.

2. Controalele vor fi efectuate de către angajații Comisiei Naționale a Pieței Financiare, numiți prin ordinele vicepreședintelui Comisiei Naționale a Pieței Financiare.

3. A.E.Î. „FURNICA-RĂZENI” și A.E.Î. „HORĂȘTI” vor asigura accesul membrilor grupului de control la toate documentele și la alte surse de informație necesare controlului.

4. Prezenta ordonanță intră în vigoare din data adoptării.

Nr. 4/8-O. Chișinău, 1 februarie 2013.

Victor CAPTARI

Acte ale Băncii Naționale a Moldovei**131 HOTĂRÎRE**
cu privire la nivelul ratelor dobinzilor Băncii Naționale
a Moldovei și a normei rezervelor obligatorii

În temeiul art. 26 lit. a) din Legea nr. 548-XIII din 21 iulie 1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995, nr. 56-57, art. 624), cu modificările și completările ulterioare și prevederilor Strategiei Politicii Monetare a Băncii Naționale a Moldovei pe termen mediu (aprobată prin Hotărîrea Consiliului de administrație al Băncii Naționale a Moldovei nr. 303 din 27 decembrie 2012), luînd în considerație Raportul asupra inflației nr. 1, 2013, Consiliul de administrație al Băncii Naționale a Moldovei

HOTĂRĂȘTE:

1. Se menține rata de bază aplicată la principalele operațiuni de politică monetară pe termen scurt la nivelul actual de 4.5 la sută anual.

2. Se mențin ratele de dobîndă:

a) la creditele overnight la nivelul actual de 7.5 la sută anual;

b) la depozitele overnight la nivelul actual de 1.5 la sută anual.

3. Se menține norma rezervelor obligatorii din mijloacele atrase în lei moldovenești și în valută neconvertibilă, precum și norma rezervelor obligatorii din mijloacele atrase în valută liber convertibilă în mărime de 14.0 la sută din baza de calcul.

4. Următoarea ședință a Consiliului de administrație cu privire la politica monetară va avea loc pe data de 28 februarie 2013 în conformitate cu calendarul aprobat.

5. Prezenta hotărîre intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

PREȘEDINTELE
CONSILIULUI DE ADMINISTRAȚIE
AL BĂNCII NAȚIONALE A MOLDOVEI

Dorin DRĂGUȚANU

Nr. 15. Chișinău, 31 ianuarie 2013.

132 HOTĂRÎRE
cu privire la nivelul ratei de bază a Băncii Naționale
a Moldovei la creditele pe termen lung

În temeiul art. 26 lit. a) din Legea nr. 548-XIII din 21 iulie 1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995, nr. 56-57, art. 624), cu modificările și completările ulterioare, Hotărîrii Consiliului de Administrație al Băncii Naționale a Moldovei nr. 14 din 25 ianuarie 2001 privind modul de stabilire a ratei de bază a Băncii Naționale a Moldovei la creditele pe termen lung (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2001, nr. 11-13, art. 44) și luînd în considerație evoluția indicatorului inflației,

precum și așteptările inflaționiste pe termen mediu în diminuare, Consiliul de administrație al Băncii Naționale a Moldovei

HOTĂRĂȘTE:

1. Se menține rata de bază la creditele acordate pe termen lung (mai mare de 5 ani) la nivelul actual de 5.0 la sută anual.

2. Prezenta hotărîre intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

PREȘEDINTELE
CONSILIULUI DE ADMINISTRAȚIE
AL BĂNCII NAȚIONALE A MOLDOVEI

Dorin DRĂGUȚANU

Nr. 16. Chișinău, 31 ianuarie 2013.